

MS 10112

Miscellaneous handwritten notes in
a printed edition of Mareh
ha-musar.

[18--]

System no. 0089161

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

והאין אצולק צווארת: והאין
כירח יבין צולק וצד: תהאין:
יבצתי כי יאת כל אשר פט:
עשה אלה הוא ויהי אצולק: והאין
שנים כצטן שלחן והאין
כבדק תגלה יעצו: נא:
כי הנה בורח שנים חדשים
ואין חדשה יעצו: סה:
כבר כבראו צעטת יצי בראסי:
אקוט בראשיתו:

שם דייט עקירות
פיג ית כמבנות:

עיתן החרש תחרישו
ותהי אכס לחסרה: איוב יגה:

בשה יאברו ואתה תעצוד ונלם כבדק יבין וכן
בא צרא צוב אב כבדק יבין יבין יבין יבין
שוצו: פתיא העבד יעצו יבין:

אתה יפלא א תעצו: פרעס זיית נכס יעצו יבין
אלטורדבות סגריה: ואין רצתן: עטאן קטור
עט ינואלו צטתם עילן קלסר: איוב קא: קדו:
קדום הארכבה: טפאן בצע יואתן אגד יכסה א: יגה:
פתי יאען א כל דבר יעטא יבין:
בדק דבר בעצמה: כן בירך אשה אעפתי אכלה
ואתה פיה נאצרה או פקאתי אין:
עטאן יבין:

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

קהלת
בביתן

שנת ה'תתק"ל
לבני ראה הרבה מלכה וצדק
טוב ברב מלכה רוב בעם אמת
טוב אלא בעצם נחת ד'ו'
טוב יאר גסכ/ וחכמ ד'ו' י'ו'

ביבא החאוס ברב עטין וקול כסיל ברוב
טוב בעם ועתון ד'ו' י'ו': רבריס ה'ב'
טוב אחרית דבר וראשיתו . ד'ו' י'ו' .
כל אשר תוצא ירך אצעות בכחך עטה . ט'ו' י'ו' .
וא להכעיס להם יתק או אגבונם עטרי ט'ו' י'ו' .
מכזה הססכ/ בוו' . ט'ו' י'ו' .
והכסע/ ע'ט' אה הכל . ד'ו' י'ו' .

טוב בעט אצדע עהען ע'ט' י'ו' רבריס :
התלת דברי פיפו סלות ואחרית פיו הולל
יהסל ירבה דבריס פסוק ע'ט' י'ו' י'ו' .
אוציא דבה הוא כסיל עטרה ד'ו' י'ו' .

M. H. ...

Handwritten text, possibly a signature or title, including the words "The Hebrew" and "Library".

70

04719

(89161)

שבת ארבע עשר

אין זכרון לזאת שנתם וגם אחרתם ואלו

את הכל צעה יפה בעתה י"ג י"ד

אל תבהו על פיך ואבך אל יזהר אהרן דבר ה' א:

אהרן כסעך או יעבד כסעך י"ג י"ד ה' א:

אל תבהו ברומך אכנס י"ג י"ד

את הא דאית בגילי הבל י"ג י"ד

אל תהי צדיק הרבה י"ג י"ד

אל תושע הרבה י"ג י"ד

אל תחן את פיך אטיא את בערך ה' א:

גמל י"ג ה' האצוניק: פי דע"ה מאוה (בנו

די פארויס עם צעב שי צורר התשע י"ג

ותבחר אטן צרוסיק: איגב טו"ה א:

וצאת שפת ברור אלון: פסחיס א: גילוי דעלום

עמק ערב יראת ה' אנטר וכבוד וחיים: אטלי ק"ב י"ג

אטלי ג' י"ג: כי ה' יתן חסדה לפני דעת ומבונת
בל ריכיק דעו והוציא מורמותך: אטלי י"ג

אחדך זיך ניהלן צו פיל בויהן * אין צו שטרעפין אודר צו זיהן * דאס
 איטליכר ווערט זיך זעלבסט וויטן צו זיהן אונ צו שטרעפין * בערט חיינדיג
 דא גלייך זיין אלז דיא חפין * פון מעטיס און גיטאפין * אונ זיך שפגליך
 אין שפיגל און גאפין * אונ זירין זיך ערטטליך זירליך אונ טין * אונ איר
 נטוה בלייבט און ריין * נון אויז דעס צוכט שפיגל קענין זיא זיך טין
 זאכין אונ זירין * דזאן חפיו קיין פלעקין אן אירן לייב ווערט טפירן *
 דז פער טטיא חוב איינר ווער בפלעקט מיט ביהי מודה אדר זינד * זא ווערט
 זער עז קענין זעהן זיין גיטווינד * אין דיינס ספר דריין * ווערט איין
 איטליכר גיפין נאך זיינס זיין * פון פילע לייא קורן ווייל אונ צו טט נאך זיינס
 ביגער * אך שטרעך לוכט גוטי לער * עז זיין פיל הייפלעכע לטון הקדט אונ
 טייטטי שפרך ווערט * צו רידן זירליך זיפלך איין זייט אונ גילעגני
 ערטי * שפתים ישק משיב רברים נכוחים זאגן זאגן פער
 גיוויס * אונ וואל טיקט זיך זיפלך אונ זיס * אונ ערניטט און טיזפן *
 דבר בעתו מה טוב שלמה המלך זאגן טוט * איין ווארט אין
 זינר זייט איז אידר זאן אן נעמליך איז זער גוט * גאט אונ דיא וועלט * עז
 זער וואל גיפעלט * עז זעכט אך דעס זענטין זער גוט * גאט אונ דיא
 וועלט * עז זער וואל גיפעלט * עז זאכט אך דעס זענטין זער אן גינעס *
 זיין אידר זאן דא זעלכי קטבוה קעט * ביי חתונה אונ בריה חילוח אודר וואו
 פל טוהה דט עט ווער * דער אויז געבן טוט זעלכי קטבוה דער לויט
 גרוטי ער :

נאך

אער איז דריין צו טעפפין * דז זענעכיר עס הארן נעבין אנדרי
 (וודיקס זאג אונטר לייטן טלופפין * צו זייטן איין שפרך ווארט
 דרויטל צו ווערפין * דאז זענעכיר ווערט בלייבן מיט דען מויל אויפן * פער
 וואר דער ווערט זיך אונ זעהן * ווערט ניט וויטן וויא דעס איז גיטעהן *
 דז ער אלז זאמליק ווערפט דרויט * גלייך אונ זען ער העט גליענט דיא
 גורא אויז * אך גיבט עז גוטי פער טטאנד צו טרייבן איבר לאנד * טויה אונ
 פריין * איין שפרך ווארט זירט איין גנלין ברין * אונ בערט דיא בחורים
 דיא זיך וועלן גיווינין איין גוט לטון צו טרייבן * דיא ווערדין פיל מיט דען
 ספר פל טרייבן * אך קאן ניט אלט ער נענין * איין זא פיל נייליכי דרכים
 דז זיח עז ווערדן ברויכן קענין * אך זענעכיר גיזיינר לערנד קאן אופט ניט
 פאר טטין * וויא ווייט אונזי זאמליק שפרך ווערט גין * אונ ווערט זיא
 אופט וויין אונ טייטין * דען איר כוונה זיך ווייט אויז שפרייטן * דרוס
 אופט זיינט זענעכיר גיזיינר לערנד אונ רעכט * דז שפרך ווארט זיא טלעכט
 ניט אונרעטט אונ וויא עז גיטריבן טטיט * דעס זיין טכל ווייטל צו שפרייטן
 ליט גיט * גלויבט זיך ער איז און רעכט דראן * אונ ווייזט דז ער זאל
 ניט קאן * דען (להבין זאל)

הקרמה

ואליה דברי חכמים וחידושים) טוט (טלההחולך) זאגין * מיפדען
ווארט גיבט ער אונז און זייגן * דאס דער מענטש זאל נאך טראכטן און
גרונד * מיט דען ווארט גיבט ער וואו דא איז גיט פון חכם מונד * דען זאל
טן פיל הוכיזקין רידן און ריגן * דאז מענכט ווארט גיט אפט טווער זון זייאן
ווי א חיד דען זעלבטט אין דיון ספר און וויין וויל * דו חירי ספרך ווערט איר
חכמה פיל * ווי א חיד דען זאגט דו אלט ספרך ווארט * איז חיד ווארט *
דען ער איז קיין ספרך ווארט זא גרינג אודר קליין * ער גיבט גוטי לערן
און ווארט און גיחין * אך אייערע הערליכן לוסטין גארן און פול קוואליכיל
ער געלין דח האב איך זון זייטן עטליכע שיריקס ווארט דא זון טאן זעלין דיא
אך זילדך זין און גוט זיין * בעטר אלז איז פויטט דעט וויין * ווען איך איך
טון ניט טרייב איטליכן ווארט מיט דען נאמן ביוונד * לאז ער איך ניט זיין
חיד וואונד * דען איך ווייט גיחית איר ווערט אין דוך ניט קענין * וואונד
זון זאל איך אין טון קענין * אבר דאז איז אונגלוגין * אלט זיר ניט אלט אין
זון היקן איין גיפלוגין * וונדד האב און גיקלובט דח און דארט * פון
איטליכע האב איך גיחית איין גוט ווארט * און האב גערן גיחית און זייני
פילן זיין * אלייט איך דרוק זון דין * דרוק ביט איך איך טרייבט זיר
ניט אז פיר חובות * ווען איך טון זון זייטן ריד איין קטבות דען שיהתן און
ערנטט טטיט וואל ביים אלן זאכין * בערט דיא לייט אין ערין פילן זון
זאכין * קאן זיר זיין מיט לעכט אפ ווערין * און אנדרטט איז ניט זיין
ביגערין איין איטליכן לאזין און ערין און פיר לעכט * און הלט זיין גיזעלין כבוד
און הוך אלז ער זעלבטט טעכט * איך וועלט זיר אי די זונג זעלבטט אב בייסן
אודר דיא בלעטר און דיוק ספר מיט זייני הענדן זון לייסן * אירט איך
ער וועלט איינס זון לייד אודר זון טרוך גיטריבן זיין * דרוך נעם איך גאט י"ה
זון דעם ווארין עדות זיין * דרוק פיר האן איך ער ווערט זיך קיינר ניקט
ביז זייאן * און וועט דו ספר נארט קאן גידייאן * דיון זון זייאן * דען
ווערט עט הערליך דער פרייאן * זיך מיט הערליכן לוסט דריין ער זייאן *
און ווערט ער החבן ליבר * אלז גאלד און זילבר * און אלז אל דאז געלט * און
אנדרי פליסן און דער וועלט * און אלז אנדרי אידיל גיטטיין * קיגן דיוק
זוכט טפיל זא קלאר און ריין * דען גויס איז דח ספר איין זוכט טפיל *
און דער ערין איין טטרקר ריגל * עט גיבט דען זיידליך און בחודים גוטי
לער * ווייבר און זאכין ער * איין טטרך דען קינד * און איין אונטר
ווייזונג דעם זינד * איין היילן איין ראט זון חליר אירל טאט * דעם עק
הארן זעט פרייד * און ער דער געלט דען טרוידיגן זיינט לייד * מיט
שיהתן און טארן ער פרייט דו טרוידיג הערן דרוק ער זייאן אודר אלט :

הקדמה

ג

דער דאזיגער ספר איין אונזר הלט * אונז וועט זיך טעגליך אין זוכט טפיגל דיין *
 זא ווערטטו לערנן גאטט פארעכט אונז גוט זוכט אונז זיין * דען אין דיין
 טפיגל זעכטטו אנדרטט ניט דען טטראך זוכט אונז גוטי לער * נעבן גאטט
 פארעכט אונז אליילייא גוטט ער אלז וואז גוף אונז נטאה איז גוט * אונז אלז
 וואז דעס מענטשן זון זיינר זעליקייט וואל טוט * דרום זוכט אונז דנקט אומד
 ליבן הער גאט * דר אייך דו ספר אן טאג געבן האט * אונז מיר דער טרייב
 זעכט אונז ניט געבן וועדר דאנק נאך לון אונז לוב * דען עו איז איין גרינגי
 טלעכטיגאב * אייער כבוד דא מיט זוכט ערין * דער הלבין טוא איך
 ווידר טבח נאך דנק דר פון ביגעריין * אליין מיר אלי מיט זאמין * וואל
 ביטן זיין הייליגן זעטליכן נאמן * דו ער אונז זאל פער געבן אונז זינד * אונז
 זאל אונז טיקן מטיה דוד קינד * אונז זאל מאכין ביהענד אונז גלויב איין
 ענד * אונז זוכט אין ארץ ישראל היינ * דמדין ווארדן פנידן דיא
 טייטטין יהודיק דען גוטן וויין * אונז דיא פאלקין פלייט זאט * אונז דיא
 וועלטין אידן טאלאט * אונז ווערדין זיך אל מיט לייב אונז גוט לעבן * ווידר
 ארום זוכט אייער גימיני ברודר טעט ביגעבין * קיינר ווערט אויך דען אנדרן
 קנאה אונז טנאה מער טראגן * נאך ליכונה אונז דו ארגטט אונז פנין זאגן
 אונז איין איטליכר ווד ביזנדר * ווערט זיין אונז גוט אז דער אנדר דער ארט אונז
 גוט אונז דער רייך * דער אטכנו דעס וועלטין גלייך * אונז דער וועלט אלז
 דער פאלק * דען מיר ווערדין זיין אלייט גאטט פאלק * אונז ווערדין זיך
 דר געלין אונז לייך * אונז ווערדין טייל הפטיג זיין אן גאטט ית איביגי פריד
 אל דיא מטיה האפין אונז אן גאט ית גלחבין ווערדין איר טייל אן חלק לעולט
 הבא האבין * אונז אלי דיא נבואות ונחמוות דט דא האבן דיא נביאיטאן
 ויז זאגן * דיא זאלין ווערדין דער פילט אין אונז טאגין * מיט איביגר
 פריד אונז פרייא לעכיל טרוטט * מיט פול קוואליכן ביגעד אונז הערלין לוסט
 דאט ביט אונז ביגערט * דער טרייב דער זיך וועפט פער איד וואן פיסן
 אויך דיא ערד * וויא איין גיבאנר אונז גיקופטר לייב אייגן קנעכט גנן נידר
 טרעכטיג אן פעלטיג אונז טלעכט :

זעליקמן אולמא

פון געזעלעריי גיטלעכט

מראה המוסר ספר מראה המוסר

אות האלף

אחר המרבה ואחר הממעיט ובכלכל שיבויין לבו לשמים

דאז טפריך ווארט זאגן וויל * דאז דא קוואט פון העלצין אונפון גוטן
וויל * זוא גיבט דיא חזקה וועדד האסט נאך ליל * ער טוא גלייך
וויגיג אודד פיל * "הקב"ה טוט אלז פרגוט אן נעמן * דרום דארף זיך דער גע
פֿר דעקט עוטר היט זיין לזקה געבן ניט טעמין :
אגרא דפרקא ריהטא :

(בפ"ק דבלכות) וויל איינר איין טכר פון דר דטהה הון * זאל ער פריאדער זי
גין * אונז זאל פון אן פנג ביו זוס פנד זיין דער בייא * אונז זאל ניט טלפין
אודד קוואן ווען זיא טיר אויז זיא * ויא אומרי חכמים זאגין :
אגרא דפלא דרתקא :

דאז היינט אן גוט * טבעות לאז דיר ניט זיין בנג * דו זין דיר דיא דטה
זאכט זולג * אז דוא טטיטט דער זוגידעגין * דען וונטט גרעטר האטטו
איין לון אנטפנגין :
אגרא דשמעתתא סבדא :

וילטטו פון לערן האבן גוין * זא ברויך דיין חכמה אלז זין * לערן דאט דוא
פון פֿר טטיטט אונז ניט אובן היין * אונז ווען דוא אזו זול לערן ביגעלטט *
זא איינע דיר זיין חכמה * אלז ווען דוא איין דטה זול העלטט :
אגרא דתעניתא צדקתא :

דא זאגן אומרי חכמים גיויט אונז פרייא * ווילטטו דו דיין פֿאטטין היט יאן
געקט זיא * זוא טוא אנדרי לזקה זונ פֿרוקייט דער בייא * דען פֿאטטין
אונז חטובה אן רייאן * זיבן אן מלייאן * בעטין אונז בדחכט * האטטו דעקן
(שטן) איין קרבן גיבלאכט :
אגרא דבי הלולימדי :

דיא ריד פון חכמים זול העלצן נוס * מעלכר דההן אונז כלה ניט דער פרייאט
דער איז עובר פֿינק טטיט * איין גרוטי חזקה איז עז ווער דההן אונז כלה טוט
דער פרייאן * חלי קטבות ווערט זון דיר פֿר געבן אונז פֿאכר זיאן * זון
נעמט דיר ניקט פֿאכר איבלאזין : דוא זאגטט דיק זיין סוואך דרוין * דאך
דזעו היט גוט אונז ער זין גטיכט * אונז טוא קיין חיבלט גיכט :
אתרא דלית שטנא יכיל תמן ישרד אגדעה יינא :

מראה המוסר

ד

וואו דער טייבל ניט היין קאן * דא טיקט ער ויין באטן אן * דאז איז דער
אלבוואר חזק דער גוט ויין * דען אלי און גליק אין גימין - דיא אין דער וועלט
גיטיכט * ווערט גערן דורך דען ויין פֿר ליכט *
אי לאו מרלייתא לאו חכמתא :

דיא עטיריק זאל אן הלטין אין ערין * דען ווען זיא ניט ווערן * ווא קענען
דיא יטיבוה ניט באטן * חזק דיא לערדיק אוסטן בעסלין אודר האנדלן גין
דד דורך ווערט דיא תורה גין גלן בליה * דרום זאגן מונדי חז"ל
אי לאו עליה * לאו אתבליא :

גלייך אלז וויא דיא רעבין בלעטר * ביטעוואן דיא טרובין פֿאר אלי און גיוועט
דאט אין ניט ווידר היין נאך רעגין טאדין טוט * אלזו אך דיא עטיריק וויט
אין גוט דר הלטין דיא זעלידיק חכמים וסופרים קופה יוגן חזק בחורים *
דרום ווערט אין היט "י אך איין טער טוב געבן בעה"ז אלז איס מיביגן לעבן *
דאשתמש בתנא חלף :

דעס ווערט אב גישיטן אויך גיקולט יין לעבן * דד דא וויל האבן אן זאל אום
ווילין זיינד תורה הלבן אויך איס געבן * חזק אלי גוטי ביסליך וויל ער עסן *
קיינס וויל ער גיקט ביפאל לחזין * חזק וויל אליינט האבן דיא ער גלייך אלז ווען
דיא וועלט פֿון זייט וועגן ביטאפין ווער
אין מלכות נונעת בחברתא * אפילו במלוא נטא :

(טבה פ"ק) ווארק וואו דאז טפדיק ווארט ביטייט * דאז אלי דינג אויך
דעס עולס האט זיין לייט * חזק אפילו איין אלך ווו דעס אנדערן דו מלכות אויף
ווייבן * חזק דען ענייט דיא לייבן * חופט פֿר ענדירט זיך דאז גליק אין גרוט
חיל * דען אלי דינג גיווערט נאך איין ווייל *
אין הפרכה מצויה לא ברבר הסמוי מן העץ :

(חעניח פ"א) דאט טפדיק ווארט זיך אפט גיהערט האב * גילטט טאן
גין גערן אב * דארין זאגט אן דען ניהוט דעניט פֿר לירן וויל דערל ליל דמט
געלט ניט איבר דעס טפיל :

אין מוונגין לאדם אשה אלא לפי מעשיו :

(טוטה פ"א) נאך דעס זענשין טאן * פֿלעגט ער איין ווייב לזוהן *
ווילטטו מן זעהן אוב דער זענט איז בוי אודר פֿרום * דא זיך אן דט ווייב דט
ער ביקוס * דט איז וואר ביווערט פעטט אויך טורק * חידר זאן ווייבט
נסך זיין ווערק * וויא אך דאט טפדיק ווארט טוט ביווערן * גלייך אלז לייט
גינעלט זיך גערין :

מראה המוסר

אין בעל הגם מפיר פניסו:

(ברכות פרק הנואה) דיה ניסימ דיה הט"י דעם מענטשן טעגליך טוט *
זוער קענין איז דעם מענטשן טכל ניט גוט * דען אפילו דער לופט אין אונדק
מונד * בליב אונט קיין רגע נאך טטונד * וויל טווייג אנדרי זאכן אז ער אונט
ביהלט בייז לעבן * אונט טוט אונט טעגליכי נארווג געבן * ווען מיר דז זעלטן
דעכט בזינן * זאלטן מיר לייב אונט גוט זען גיווינן :

אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין :

(חלק) קיין גיפאנגר קאן זיך זעלבטט העלפן פון זיין באנד אונט זאלין * קיין
דופא קאן זיך זעלבטט היילן * דרוק מענכר האט זיכט ניט זען טעמן ווען ער
זיך טון * זעלבטט ניט קאן אונט איינר נאך ער נעמין :

אחד רואה וגיזוק * תרי רואין וגיזוקין * תלתא אינן רואין
ואינן גיזוקין :

(סנהדרין) איין מענטשן אללין טוט איטלייז גרינג אונגליק ביטרעפן * דען
ער קאן זיך ניט אללין העלפן * חבר אירר זווייט * ווען טון איין שליט מוזל איז
דער בייז * דאך קענין זיך זיט אירי זעלבטט ענזוד היטן * פֿר אלט
אונגליק זיך קענין אנטריטן * חבר אירר דרייט * זיין אליר זארגין פֿרייז *
דען זיך זעהן אלזו ווייט * אפילו איין אונט מוזל פֿר זינר ווייט * קענין זיך
ביטלכטיין * זעהן המשולש איז ניט זען פֿר אלטין :

או הבריתא או מיתותא :

(חפניה פ"ג) ווען טון דער מענטש און דער וועלט * העט אלז וואולזוטט
פֿון גוט אונט געלט * אונט העט קיין גוט גיט * יא חביריט ניט * דט ער זיך
קענט דר פֿרייאן מיט * דא דעם ער בייז אל זינגט גוט * קיין פֿריליכן מוט *
אונט זיין לעבן איז גיגליכן זען אירעטן מענטשן * וויא דאט טפֿריך ווארט זאגט *
איך וועלט מיר ניט אללין אין הימל ווינטן * אך וויא דיה אטכניק גימניטליך
איין טפֿריך ווארט האבין * אללינט אלבין * זעלב אנדר זען בעט * זעלב דריט
און דעם וועג * זעלב פֿידט זען טפֿיל * זעלב פֿינך זען טרינקן :

אירלית דודא דלינא * ואירלא דלינא :

(פ' החובל) דער איין לאטט טראגין וויל * דער זאל זיך דער זען טעלן * דז
ער זיכט אונט אך וועלן העלפן טראגין זיין גיוועלן * דען וואו ער בלייבט אללין *
זא טראגט ער דען גרוסן לאטט קיין * וואו דיר זען טווער זען אר היבן איז לאט *
שטין * טוא אונט פֿיל אז דיין פֿר מייגן איז אונט ניט מין * אונט ווילטטון טון דיין
חבר איין טובה טאן * דרוק זאלטטו ניש אין סכנודת גוף

והואו אנויין גאן * דען דיין חבר וועלט דיר פֿר ועלֿכי טאדן ניט טטאן :
איהו פֿקרי ואַתְּתִיה בְּבוֹצֵינָא :

(הגילה) ער עטט דיא גרוטן קערביז אונדאז ווייב דיא קליינין * די מאג
וואול אלז און דען דרך היינין * ווען דער מאן גיט איבער דען קרוג * זא האט
דאט ווייב אלץ פֿוג * זא ברעכן גאנלי טעפן גינוג * אך מאג מן עטט און אויב
ליגן וואול * ווען דער מאן איז איין און פֿר טטינדיגר גזעל * אונדאז ווייב איז
ניקט ווערט אונד פֿויל * וויא דעס הויז אונד גזינד * ווען עז איז ווייג ברענט
די הויז וזו זא גרונד גין * עז איז ניט היגליך זא בטטין :
אי תִּבְרָא כְּתִבְרָא דְאִיּוֹב * אי לא מִיתוּתָא :

(בב"ק פ"ק) ווען דוא ניט האטט ועא איוב חבריך גיטרייא אין דער נוט *
פֿיל ניזול עז ווערן אל דיני חבריך טוט :
אַבְבָּא הַנּוֹתָא נְפִישִׁי אַחֵי וּמְרַחְמֵי * אַבְבָּא בְּיוֹנֵי לֹא * יֵאָחֵי
וְלֹא מְרַחְמֵי :

ווען מן איינט פֿר רייך דר קענט * אידר מאן אין פֿר איין קרוב נאך פֿריינד
אן נעמט * אבר פֿר איין אלוין מאן טיר * קיין קרוב נאך פֿריינד קוהט דער
פֿיר * אידר מאן טוט זיך זיינד אנטטלאגן * נישטן וויל פֿון איין וויטן זאגן :
דרוק איז מיר איין פֿיינד זא פֿיל גלובט * אלז איין פֿריינד דער מיר ניקט גיבט
אַנוש אַתְּ קָיָן * מִהַ תִּרְאֶנָּה וְתַעֲיִין * בְּהַפְקֵר קָנִין * וְרוֹב
עֵינֵי בְּמִשְׁקֵל וּבְמִנֵּן * הַפֶּל הַבֶּל וְרַעֲיִין * הָעֵבֶר יֵאָחֵי *
וְהַעֲתִיד עֲרִין * וְהַהוּהָ פֶּהֶרֶף עֵין * אַם בְּרִאגָּה מְנִין :

אי דוא נאריטל מענט מיט דיינט זארגן * עז טוט דיר דאך נישטן ווענד
העלר נוך פֿעניג דרוין בארגן : אונד אנדרט דוא ניט אר אויבריקן טוט * נוד
זוג אנגטט אונד גוט * טניידט דיר זעלבט דיין טעג אב * פֿר דייר זייט ליגט
מן דיק איגט גראב * ווען דוא טון לויפטט אונד טלאגטט דען קאפן ווידר דיא
וואנד * דר מיט איז דיין און גליק ניט גיווענד * הונדרט זארג וועגן ניט איין
קווענטיל טווער * דרוס פֿאלג היינד לער * גיט טראכט נאך פֿר זארגן גוויין *
גידענק הין איז היין * דיא בעטט ריד זא גיטהענר זאכן * דוא קענטט דאך
ניט חנדרט מאכן * דאז ביז איז דוא ליידיטט איזונד * אין דויר טטונד * דראן
ניט פֿר זאג * דען עט אין דיא לענג ניט ביטטין מאג * עט קוהט עפיט ניט
איטלֿכט בליק דאז אויג * וכל טכן איטלֿיכן טאג :

טרויטט דיק דאך * דו גוט מול איז פֿרהמן נאקזהט
אל זייט איביג לעבן * ער האט אונד פֿר מאך נאך
היין

אל צייט

מראה המוסר

חין אלו עד האט איין וועק געבן : לאו דיק דיא האפונג אל לייט דע נערין *
 ביטערט גליק קאן דיר מין ווערן * עז קוויט חונג גיט זיין גחג * איבר אל
 דיני פיינד ווילן חונג דאנק * ווען דוא נאר קרנטט דיא לייט דר הרדן * לחו
 זארגן דיא נארן * נעק מיט האפונג חונג גידולט חלש אן * זא ביטטו דיין
 לעבטאג חין גזונד פרי לייכר מאן * דען פריט חונג פרייאר פריינר חוט *
 גיבט חין גזונד בלוט * אונ זארג ניג לו ריק * האך אויף גוטט גליק * געלט
 לאוט : דך גיוויק אונ פל לערן * גאט יחברך ווערט טון מנדט ביט דיין * אונ
 זאלט מן דיר דען קאפן טלאגין אב * אל לייט דיין בטחון אן הט"י החב * בן
 אין דיא לעלטי טוט דין טוט : דען ער העלפט חין איינס (רגע עין) חויט
 אלר טוט : חבר דער דא האט פיל זינד * חטובה לו טאן זיך גיט וונד * מיט
 גרוטן יאמר אונ רייאון דיני זינד ביטרחכט * טפאר קיין פלייט חונג ערנטט
 בייא דיינס לעבן * געטליך גינאד ווידרוק לו אר ווערבן * דען נאך דיינס טוט
 העלפט קיין חטובה ניט * חין חיסלויכר עסט פון דעם זא ער ברענגט מיט
 אונ מוח עד האט גוטט גיקאכט אויף דער וועלט * דרגטן חין אטקן עולס
 פיוט ערט ניט פיל חוס קיין געלט :

אויך לאסיא עד דלא תצטרך ליה :

דער דא אי ווייז אונ טארן : ערט דען דופא אי דט ער זינד בידארן : זאל
 אין אלי זאכין פלעג רוט * חידו דא קוויט דיא חוט * אונ איין גניטר פל
 זיכט מן * קאן איינס וואל טאן * ער איס חין ענה טובה געבן קאן :
 איך האמר טול מבין עניך קיסם השבורה ועל עפעפיה פערב
 הקורה :

זיך וואונדרט דט מענכר זיך אונ כטר האכט חין זיינס טאן : אונ דארן זגן
 געט חוי דיין חויג דען טפאן * חונג ער דרך חין גנלן באלקן רדין החן :
 אונ וויל זיך זעלבט ניט אן זעהן * חונג וויל כל העולם פל טמעחן
 איש בועס ברוח עינו שולט ימער יפול ברע זלא ימלט :

דער גערן לערנט אונ זיך זעלבט האט ניט לו גולט * חופט אין שוועני
 גיפאר פולט :

אם הנזירה אמת החריצות שקד ולא יעילך השתדלנות נדוק ליה
 אין חקר :

זאל איינס פון גאט יחברך חין אויף ער ליגט * דער ווידר זיך גימחן ליגט :
 דען עט העלפט ניט דער פל מענטליך שמר נוסט נאך
 בר

מראה המוסר

פֶּר טַטֵּנָה * אַבֵּר וּוְאוֹל דִּיאַ תַּטֵּבֵה אֹנֶה וְעֵטִים טוֹבִים בְּרַעֲגַט אֵין וַיִּדַּע
זֹמֶן לַעֲבֹטֵן טַטֵּאֵד :

אַמְרֵי אֵינְשֵׁי מִיֵּלָא פְּרִיסִיָּה זִינֵי בִּישָׂא :

(בְּרֵכָה פ"ד) דִּיאַ דַּא טַטֵּעֵן וּוְעֵלִין לַעֲבֹן וּוְאוֹל * חֵיט עַסִּין אֹנֶה טַרִינְקֵן חֵיט
בוּךְ הָאֵבֶן פֹּל * דַּאז זֵיין דִּיאַ לַעֲכֵטִי לַטֵּעִים דִּיאַ מִן אֵיבֵר זִיאַ קִיין לַחֲמִיזָה
הָאֵבֶן זֹא * וּוִיאַ מִן דַּעַן פֵּינֵד אֵין דֵּר הֵיילִיג חוּדָה * דִּז וּוְעַן פֶּאָטֵר אֹנֶה וּוְאוֹסֵר
לַחֲמִיזָה הָאֵבֶן * קוּמַט אֵיין בֵּן סוּרֵר וּוְאוּדָה :

אַיִזְהוּ גִיבִיר בְּפֹחוּ * הַמְוִשֵׁל בְּרִיחוּ :

דַּעַן הֶלֶט פֶּר אֵיין טַטֵּעַרְקֵן פֶּרוּמִן מִן * דַּעַר זֵיין יֵלֵד אֹנֶה לֶאֱחָן לְוִיגֵן קֶאָן
אַתְתָּךְ גִּרְצָא גְחִין וְלַחֲשִׁי לָה :

(בב"א) אֵיז דִּיין וּוְיִיב קַחֲרָן חוּגֵן קֶלִיין * בּוֹק דִּיךְ לֹא אֵיז הַעֲרִין וּוְאוֹסֵר זִיאַ חֵיין *
אַבֵּר הָאֵבֶן דַּעַן פֶּר טַטֵּאֵד נִיט אֵין אֵלֵן זַאכֵּן גִּיאֵיין * נִיִּיאַרַט אֵין הֵוִיז הַאֵלֵטֵן
אֵלִיין : לַאז אֵיז דִּיעָה אֵל זֵיִיט דִּיאַ בַּעֲטֵט זֵיין * זֹנַטֵט דִּיין אַנדֵרִיעַסִּקִּים
הַאֵלֵט פֶּר טַטִּיל * וּוִילַטֵטוּ אַנדֵרֵט זֵיין אֵוִיבֵר הֵיבֵן אֵיין גִּיאַחֲךְ פֵּיל :
אַפְסִיד מְמוּנָךְ * לֹא אַפְגִּים יִקְרָךְ :

(בַּדֵּרֵט ט"ט) דִּז טַפֶּרִיךְ וּוְאוֹרַט אֵיז אֵין אֵלִיר וּוְעֵלַט וּוְאוֹל בִּיקֵנַט * אַרְחִיט
אֵיז טַאד אֹנֶה נִיט חֵיין טַאד * אַבֵּר אֵיזֹנֵדֵר אֵין דֵּרֵר וּוְעֵלַט * נִיִּיאַר גִּיזַעַל
נִיִּיאַר גַּעֲלַט * פֶּון אֵיזֵר וּוְאוֹן אֵיז עַר גִּיטֵעַד אֹנֶה גִיטֵפֶאָט * וְעַר אֵלֵן אֵיִינֵד
דַּעַר זֵיין עַר אֹנֶה גִיִּוִיטֵן פֶּר לֶאֱחָן הַאֵט :
אַיִן הֶקֶ"בָּה מְקַפָּח שְׂכָר שׁוּם בְּרִיָּה :

גַּאט יֵהֲבֵךְ לֶאֱחַט קִיין גוּטֵט אֹן פֶּר גַּאֵלֵטֵן * אֹנֶה קִיין בִּיז אֹן גַּטֵטֵר אַפֵּט
אֹנֶה אֹן גִּיטוֹלֵטֵן * וּוִיאַ מִן דַּעַן זִיכַט אֵין דַּעַן עוֹנַט פֶּון דַּעַר טֶלֶאֲגֵן * אֹנֶה דַּעַן
טַבֵּר פֶּטֵר חוּדָה טוֹט מַגְלֶאֲגֵן * חוּס וּוִילִין דִּז עַר יֵטֵרֶאֵל הוּט גַּהוּלֶפֶן חוּג
מֵלֵרִים טֶרֶאֲגִין * וּוִיאַ עִז אֹמֵרִי חֲכַמִּים זַאגֵן :
אַיִדֵּלִי יוּמָא * אֵיִדֵּרִי קֶצִירָא :

(ב"ב פ"א) דַּעַר קֶרֶאֲנֵק זִיךְ אַס בַּעֲטֵטִין פֶּר וּוְאוֹג * וּוְעַן דַּא אֹיף גִיט דַּעַר
טַאג : דִּרוֹק מִן דַּאט טַפֶּרִיךְ וּוְאוֹרַט זַאגֵט לֹא אֵלִיט נַעֲטֵלִיכִי גוּט קוּמַט טַאג
זַא קוּמַט רוֹט :

אַהֲרֵב הַמּוֹכִיחִים * וְשִׁנָּא הַמְשַׁבְּחִים :

הַאֵב לִיב דַּעַר דִּיךְ טַטֵּרֶאֱפֵט אֹנֶה דֶרְךְ טַרֹנֵן * הֵיט דִּיךְ פֶּר לֹבֵן אֹנֶה חוּיף סַחֲוִין
אֹיף אֵיז וְעֵלֵבֵטֵט חוּיגִין כּוֹלִין * אַכַּט אֵיזֵרִיד אֵלֵן טַעֲטִין זַא דִּיךְ בַּטֹּוֹת אֵין
פֶּוֹרֵלִין :

מראה המוסר

אין אדם מראה חובו לעצמו :

אין אלוזאכץ * גלייך אודר קרוס * האלט זיך דער מענטש ועלבתט גידעכט
אונד פרוס * אונד וויל זיך ניט טולדיג געבן * דאז טוט מענליך וויא אן לייב
אונד לעבין :

אדם קרוב אצל עצמו :

איט'ער מענטש איז לופיל ועלבתט זיין אייגן פריינד * דרוס ער אפט
זייגן חבר ניט גיט דו אין דיא זון טיינד * דא ער דאך ווערד טאדין נאך
נולין פון האט * אליינט דו איס קנאה טנאה ניט פון העללן לאט :

אדם בלי פסוף ומטבע לכסיד יחשב וחסר ריעה :

איין מענטש און געלט * גילט ניקט אין דיווד וועלט ; וויא טפדיך ווארט זאגט *
האטטו געלט ביטטו איין הער * האטטו קיינט ביטטו איין נר :

אילד היית התם נקטית בשיפולי דגלימא בשינך ורחטית אפתראי :

(חלק) פער אכט אודר ביריד אונד טפאט ניהנט זיין וועין * דען אפט
ווערטטו אין זייגן דור גיוועין * זוא העטטו גיטאן פיל ארגי טאט * וויא
מנזה רב חטי גיענט פערט האט :

אהבה דואקת הפשר :

(בב"ה פוק הסועלים) דיא ליבטפט דאז גליד * מענטשן פלייט געדן

איבר וויד * דרוס גיב איטלער אויז יונג זיין קינד * אי דו ער דד לעבט איין
טאנד * וויל יוא דער טלדעק פלייט ניט וואול קאן טון ווידר טטאנד :

אדם מחריש על פלדבר ויענה אמן אמר משר הקדמוני במים
השקטים אל האמן :

דר לופיל טוויגט הב אכטונג אונד פרייך * איס ניקט לופט טוואן דען טטילי
וואטר זיין גימיינדליך טיף :

אין חוציץ בפני התאונה בעצמת העינים ואין קיוסו להפרה בעציות
שפרתים :

איך זאג דיך לופיל דיווד פריטט * דו ניקט בעטר איז פער בויז ליטט * אלז לופ
טליסן דיא אויגן * אונד דאז וויל ניט ליד הין אונד ווידר טנאגן :

איזהו מכופר * המכפר את הפריות :

דאז טפדיך ווארט איז גיוויט אונד ביווערט * דער דיא לייט ערין טוט איז
גיערט :

מראה המוסר

אין אורח מכנים אורח :

דאט איז איין גרוסער טאנד חול'לסט * איין גאסט דער דא ברייאט דען
חנדרין לוגאסט :

אשר יולדתינו : שלא בוששה וקננותינו :

(מוכה) דיא חוגי לוב הייטט וואול גוט * ווען זיא דיא עלטר קיין טאנד
אויף טאט * דען לובן איז טווערליך * דר זיך איס עלטר ערסט לעבט
עדניך * דער האן איז לובן אונ'פריין פייך * דט יוגנט אונ'עלטי
אין ערין גלייך זיין :

אין זקן ארא שקנה חכמה :

זייא חכבד אלט אונ' גרייז * ווען ער איז פרום אונ' ווייז * דען זון גיפניט
אופט איין אלטן מיט און פ'ר טטאנד * איז לעטטל'יך אונ' פולר טאנד *
דרויף דאט טפריך ווארט גיזאגט ווערט לוב'ל האנד * יונג פון פלאג
טטאנד * אונ' אלט פון יארן * פיל בעטיר ער ווער ניט גיבארן :

אין יחם פ'יחם ע'צמו :

אויגן יחוס איז דער בעטט * דאז גלאב טטרק אונ' פעטט * דרום זיך
אפט גרוט וואונדער נעמט * דר זיך מעכיר טוטה טעמט * לוגעבן זיין
טאכטר איין בהור פרום אונ' גירעכט בלוט * ווייל ער פון זיין עלטר יחוס
ניט איז לעכט גוט * אונ' זיך ליבר ג'החתן לוב דען לחג גיטטודבני
מיוחסים דיא טוטן * אונ' זיכט ניט אן ווען טון דער לעבנדיג בחוק'ניט איז
לעכט גיראסן טעלפט אונ' און גטיקט ער טייג מעדר גיזאסן נאך גיבראסן *
דאז גרייאט אפט מעכנין אן לעלטיין דרום אייגין יחוס האלט ח'ך איס
בעטטיין * דרום זיך ח'ך אן ד'הוויס געלט ניט אן * פיל בעטר איז עז ווער
עז גיוויקן קאן * עט איז דרום קיין גוט * ווען ער טון איזונדרט קיין געלט
הוט * געלט לאט זיך גיוויקן געלט לאט זיך פ'ר ל'יך * קיינט ח'כט טאטט ניט
מאנקרין * אבר איין נר ווען איס ד'געלט אנטגיט * וויא פוטיד אין דיח
זון ער בטטיט * דאז מ'לודת גיט איס הינוועק * אלזו בלייבט די פלאג
דער נאזין דער טרעק :

אין שני זרזרים ישנים על דפא חד :

(ויט'ל רבה) דאט איז אלזו פיל גירעט * דאז ל'ווייא יאג הונד ניט טלחפ'ן
אויף איינס ברעט * אלזו ח'ך יעקב' אונ' עטו קענין ניט רעכט לוגלייך ח'ן
אינד' מוטלה זיין * וויא טפריך ווארט זאגט * ל'ווייא הונד ניגן זעלטן אן
איינס ביין :

אמרי אינשי למתא ירקא שקול :

מראה המוסר

(זבחים פי"ח) דט השלנעק עבין וואר * אין דיא טטעט טראג דיין וואר
וואט פאר גענקליך פון דער סחורה איז * זא ביטטו געלט זא לזון גויז *
דען ווער זעלכי סחורה טוט בידלפין * טוט ער נארט אין ייער טטאט
אניין לאפין * ער ווייט גיוויט ער פוינט דארטן זא קויפן * דרוק ווערט
עז אך וואולטאפין :

אַבְסִנְאֵי פּוּגִים * וְנַפְגִּים ז

(עירובין) איין גאטט טענד זיין בעל בית אונ זיך זעלבטט * ווען ער זיין
הרביג איבר גיבט וואו ער איז פאר גיוועזט * דען דיא לייט זאגן וואו איז
דאז פאר איין לוזר האן * דו ער זיך ניט עטליכי טאג היט איינע גטט לידן
קאן * זא זאגן דיא לייט אויך אויך אין * וואו איז דאט פאר איין האן * דאט
אין דער בעל הבית זיין * ניט זיין וויל לאסן איין :
אַם תְּקוּם תְּרַאג וְתִדְרֹתָ אִם תִּסְלַח תִּשְׁמַח :

נאך דעם נאך * לאו דיל ניט זיין גאך * דען אל לייט וואטטו אין זאלג
גידענקן * דער אנדר ווערט דיט ניט טענקן * דרוק איז דיר ניט
בעטט אלז זא פאר זיין חזק זא פאר געבן * זא האטטו איין זיכר פרייליך
לעבן :

אַתָּה דְּוִיקִיקִין דְּגוּר וּבְעוֹרֵיךָ דְּאִשָּׁא * מֵאֵן מְעִיל בְּרַפְחָא לְתַמֵּן :

(קהלת לבה בפסוק כל חסר תחפן ידך) ווען דאט פייאר ברענט אונ
דיא פוינקן טפדינגן * ווער קאן דען טהיד קנעכט היין ברענגן * דו וואט
זאגט זאן * היט גרויט הערין איז ביי קערטין עטן אונ טארלן * זאך ווייג
ווארט אונ ניט פיל טוועלן * היט הייס איל טוט זאן זיך לייכליך פאר ברענגן אודר
וואטט פאר לעלן * דרוק היט דיק פיל אן איר ערטער זא זעלן :
אַזְלֵי אִינְשֵׁי לְבֵי אַבְלָא זַאבְלָא פֶּל חַד אַצְעָרָא דְנַפְשִׁיה :

פאר גויז זאג איד קיין זענט אויך ערדין זיין * דער ניט אן ליגנט האט אונ
זארגן איז פרייא * וויאדן זענענדיגט איין (אבל) זא טריטטן פון זיינע
קלאגן * אונ טוט אונטער זיינע הערען נאך פיל זען אויך אבילות טראגן *
וויאדן זאגט קיין איטט * דער ניט ברייטט :

אַשָׁה דְּאִיתָתָא עֲרִיפָא :

(מונה) אל דער וויל דאט זאן אונ ווייב פריינדליך בלייבט * הקב"ה
זיין טקי"ה לזויטן איין טרייבט * זא זארגן לזויטן דען אזהרות מ"ט איין
אונטער טאד * דא היט דאז פייאר ניט אונטער איין וויד * דרוק ניט אנדרט
אלז וואל אונ ברעה זיין קאן * אונ דו הייטט לעפט נאך דער פרוי זאן גליק

גראד דער האן * אבר זח באלד זיא זאנקן אונ קריגן * וא טוט דערל טאן
הקדוש וועק פליגן * דא גיט דו פייאר ערטט איבר דאך * אונ היבט
זיך אן חלי חונג מאך * דאז ווייבט פייאר ברענט טטערקראש ניהן ניט
לעזין קאן * רען חיהויה ח"ט פון אטה טמיט נעהנטל נלז דוזן * דא
איז דיא יוד דל לוויטן * דיח טוט דאש פייאר טווען אונ לעטין * דרוס
ווען זיך דער קריג טוט דורכט ווייב אן הבן * דאז ווען הויז חונג הויך
אלי חין גלנד פל דעלבן :

אין אדם מוציא קורת רוח אלא מאשתו ראשונה !

(יבמות פ"ו) קונט ענטי פון דעק העלטן לייב * איז זיין אור ערטט ווייב *
אונ ווען ער טון חין אנדר ניהט * אל לייט דיח ערטט אהבה אובן טוויאט *
אונ קוואט זעלטין אזוי איהק אוט * דרוס האט דאש אנדר ווייב זעלטין
גוט * דאך חין דאז טפריק ווארט פעל אן זעלכר גיטט אלט * ווען טיינט
זונגן בחור טטארבט זיין ווייב אלט * זח טיט זיין העלן אן אייטל טוויחה
גין * דיא אלט נעביך גידענקט ער נייט זיין * ביקי לול דבריק אן ווא *
ער נפאט איין יונגי וועגן דער אלט טוויחה * דיא זעלביג טוט ער ליבהאבן
אונ פל טוויחה * חלי וועל זיא אטחור לאטוויחה !

אנש קיבל על אבוד רמיו * ואינו קיבל על אבוד ימיו * והוא יכול
להחזיר רמים * ולא יוכל להשיב הנמים !

איי דוא פל געניק זיכר נעליט וועלט * דאז הענכר קלאגט איבר זיין פאל
לארן געלט * אונ ניט איבר זיין טעג דיא חין אנטלען * דו ער דאך פאל
לארן געלט קאן וידר גיוויק * אבר נאך דען פל לארן טעג ברעך דיר נייט דיין
זין * זיא וידר לו בקוואן דען היין איטט היין !

אין אדם לומר תורה לא במקום שלבו חפך שגאמר בפי אם בתורת
יי חפצו !

דט וויל איד איטליכן הלמד ווארן * וואט פל איין חכמה דר הלמיד לוטט
אונ ביגערט זאל ער מיט איק לערנין * דען לו לערן חכמה וואט אין ניש
גלוטט * איז חלי איין וועק גווארפן אונ חוס וונטט !

אנא משאי מלוא חפנאי מיא ויתבי לי מלא חפנאי טיבותא !

ווילטו האפין נוטט ביי אן דיין ענד * זיא נעהל לו וועטן דיין הענד אפיע
איין כווייה ברזיט לו עטין * זאלטטו ניט פל געטן * נעמטו לווייח הנד פול
וואטיר * זח האטטו פון השי"ת ברכות נאך פיל בעטן * אונ דער דא ריש
נעהר חין לו וועטן זיין זייני הענד * דער בקוואט דלוח פל זיין ענד !

מראה המוסר

אָנא בַּמָּה דְּלֹא שְׁתִּינָא רְבִיעֵיתָא דְּחַמְרָא לֹא צִילָא דְרַעְתָּא :

(עירובין פרק הדר) דר וויין האט טוגנט גרוט * ווען ון אין טרינקט מיט
זיל אונז חמס * עד פרייחט דאז הערלזן * אונז האכט פֿר געסן מלי טוערלזן
זיך העלפֿט עד דיא נטעה דיא רייני :

בְּמֵאמַר חֲחֻכְס חֲמָרָא וְרִיחָא פְּקַחְנִי :

דאז מיינט עט זאגט דער וויי * דער גוט וואול גיט אקוויין האט זיך
גיט האכט מיי * דז גיבט לז פֿר טטין * דער וויין האכט אלי זארג אונז חנגטט
פֿר גין * דרוק זאגן אומזי הכמים ון זאל אין דען חבלים געבן * אודר
זונטט דיא דא פֿיקן מיי ענקליך לעבן * אונז ווען איינר ווער אן מיינט אונט *
דא קיין וויין ווער דארט * דער זאגט דז טייטט טפֿריך ווארט * וואז זאנפֿט
טוט * האכט מיי פֿרליכן מוט :

אֲשֶׁר יַגַע לְקַנּוּת סְפָרִים וְלֹא יֵדַע בְּפִתְרוֹן הַדְּבָרִים * בְּמֹו אֹפְרָה
אֲשֶׁר יִפְהַלְחֵמוּ וְלֹא אֲכַל רֶקֶם אֲחֵרִים * וּבְכַנְבֵר אָדָם בְּתוֹלָה
וְלֹא יֵדַע בְּמִנְהַג הַגְּבָרִים * וּכְחִמּוֹר גּוֹשָׂא מִסְּפּוֹא וְלֹא יֵאכַל
הַשְּׁעוּרִים :

דער פֿיל ספֿרים קניפט אונז פֿר טטיט זי ניט פֿר גלייכט זיך איינט קאך דער
דא בראט אונז זיד * פֿר חנדרי לייט אונז ערטט זיא ניט * אונז גלייך איינר
דער איין בהולה נעמט אונז ווייט זיא לז ברזיקן ניט :

אֵין אַרִי נוֹהֵם אֶלֶּא מִתּוֹךְ קוֹפֶה שֶׁל בֶּשֶׂר :

אלז קאן דער מענט גזולדן * אן איבריגוט לעבן * ער איז איין ליבן אונז
קאלן עבן * דז זיא ברוואן אונז מוכן * ווען זיא דאט פֿלייט איס מויל טפֿיקן
דאז טפֿריך ווארט איך אפֿט גיהעלט האב * גוטי טעג טטוסן מענכֿן דז
הערן אב :

אֶפִּילוּ רִישׁ גְּרָגוּתָא מִן שְׁמִיא מִתְּמַנִּי :

(ב"ב פרק ב') אן השי"ת ליגט אלזי כבוד וטרהה דיא ון קאן דר דענקן
מפֿילו דער איבר דאז וואשיר איז גיזעלט דיא פֿעלדר לז טרענקן * וויא וואול
עז איז איין קליין חטיבוה אונז ער * נוך קואט עז איס פֿון גוט יתברך הער
דר קיגן ווידר רוס האב איך דז טפֿריך ווארט אפֿט גיהעלט * עז איז קיין
חוט אונז קליין עז איז הענגן ווערט :

אֵל תְּבַשֵּׁל בְּקִדְרָה שֶׁבִשְׁל בַּח חֲבִירָךְ :

אין דען טאפֿן דא דיין חבר האט טאן קאכֿן * זאלטטו ניט פֿיל גוטט דריין
זוכן * דאז מוטל ביטייט דיר היימליך אונז טטיל * נעמטטו איין

בהולה

מראה המוסר

ט

בהולח נח איז זיא וויא דוא וויל * איין אלמנה * וויא זיא וויל איז כוונה * איי
גרוטה זיא פֿר זאגט * היט דיק דאז פֿפֿערד טלאגט:
אמרינן לזידעא לא מעיקצך ולא מדובשך :

מן פֿפֿלעגט לז דער בינן אודר וועטפֿלו טפרעכין * בהאלט דיין הוינג זא
ווערטטו אך ניט טטעכין * דאז ווינט ניט זיא דיק וקרוב לז קיינט בית וויכט
ווען דוא קיין הנאה האטט פֿון איק ניכט * דא דרפֿטטו אך ניט זארגין דאז
דיר לייד פֿון איק גיטיכט :

אקרימו ריפתא לעגייבו * פי היבא דלקרימו לבגייבו :

איינער לזדקה געבט דען ארויף געדן * זוא ווערט גאט אייער קינד אך
ביטערן * דען דאז וויל אונ געלט איז דרוק קיגליכט * לז וויין אז אן איינט
אורט בלייבט עז ניכט * עט גיט אן דער וועלט דרוק * אזו וואול זכס
פֿרוק * היינט גיין זארגין ארט * ווילטט וויין דער בארוטט זוא דר בארט *
אל תברח עצמהמן המבס :

(פסחים) גיב דען ווכסין זיין גיביליכן זאל * זוא ווער דיק לז פֿרודן זאזין
וואול * זוא בלייבטט דוא אונ דייין גוט פֿר ווארט * מן זאגט דאז איז איין גוט
פֿפענג דער זעהן אנדריט פֿארט * דרוק דייין זכס לז געבן זאלטט דיק ניט
טפֿרייסין * דען מן קן קיין ווכסין ניט בעטר ביט זייסין:
אל תעמוד על המקח בשעה שאין לך דמים :

פֿייאלט ניקט אויך דער וועלט * ווען דוא ניט האטט געלט * דוא טוטט דר
דאך איין זינד * אונ דעקט אהר היוק גטווינד * דען אנדרי ווענדן אן זיין
קאך ניט טטין וועלן * אונ דוא האטט קיין געלט לז ביזאלן:
אל תבוז לנער טרם תבין מעשהו * ואל תתהלל זמן ער
שתגסהו :

פֿר טרוי קיינט אלטין לז וואול * דיא זונגן לייט אך מן ניט הין וורפֿין זאל *
נאך דעק דוא האטט פֿלאבירט אונ פֿר זוכט * זאגטטו און געבן לוב מדר
טזאך דעק דיק דוכט:
אין אדם זוכה לשתי שלחנות :

דאז איז גיוויט וואר אונ ניט גילונג * לזויטן לזויאטיט ווערט איין פֿלאס דער
לונגן * דרוק אך זעלטין לזדיקיס ווענדן גיפֿונדן און דיר וועלט * דיא דא
האבן גיוונדהייט גוט אונ געלט * דען פֿון איבד פֿליסיג גוט * קוואט איין
זאטלניד ווט * אונ דא דוק קן ער זיין פֿרוויקייט ניט דעכט טון * דרוק
קיין לזייק קאן דיא וועלט אונ דיא אנדיר הון :

מראה המוסר

אוי לרשע אוי לשבנו :

וויא דעק דער בייא איינק רשע וואונט * עט איז לוי זארגן דער מיט אייט
גיט לוי גרונד * וויא מן דען גפינד אופט אונ ניט זעלטין * דאט דער און
טולדיג וויז דען טולדיגן אנטגעלטן :
אינו דומה דראיח לשמיעה :

גיט וויא דיינק גיהער לוי פיל ניכט * גלויב ניט מער אז דייין אויג זיכט * דט
גיהער אופט טריגט * דט גזיכט זעלטין ליגט :
אקרימו ויהשיכי לבי פנשתא בי הכי דתורבון חיי :

(ברכות) אובינט אונ זארגנט פריא האלט אייען טולגאנג * זא מערט
איר לעבן לנג :
אי סלקת לאיגרא שריתך בכנפך :

(ערבי פמחין) דאט טפריך ווארט לענט איינק דער דא גיט איבר וועג *
לוי טראגן זיין טפייז זאל ער ניט זיין טרעג * ווען טוין חלו וואלפיל אין יענר
טטאט איז * זא זאל ער לאסן דאז גווייט * לוי נעמן מיט זיך פון הויז *
דרפט טווייט לענגיר לוי זוכן אונ לאפן אויז :
איסתרא פלגינא * קיש קיש קריא :

(ב"מ פ"ז) איין העלך אין איינק לערן זעקיל פיל מין קיעפרין טוט * אלט
מענכר דער טוויינט גילדן אין זעקיל האט * פארנין פיקט * חונ הינטן
ניקט * זאלט מענכר איין גרוט גיטרייח אונ ניקט דער הינטר * זא
ווייט לוי זאגן פון קאלטין ווינטר :
אל תבגים בין הרי מחלוקת ראשה * פן ירצו גולגולתך :

דאט טפריך ווארט האב איך אפט זאגן הערן * און פֿר ווארן זיין דיא וועביר
זערן * זאנק אונ קריג לוי דיר דייין טכל ניט טוועכין * ווילטטו אנדרטט
ניט אלט מן דיר זאל דייין קאסל ברעכן * בידענק דט קריגט אויז גנג * זא
פֿר לייך דיר דער אן פֿאנג * דען מן פֿינד קיין מענטשן אויך דיר זעלט * דר
פֿון קריג איז ווארדן רייך אורד וואול גיפעלט * דרוס אך וואז דיק ניט ברענט
זאלטטו ניט לעטין * מיט און ריין וואטיר ווערטטו זעלטין ריין וועטין * זאך
דיך ניט זא טעפטיג * זאל אנדריי לייט אן נעמטט אלזו העפטיג * דער נאך
בלייבט ער גיטטעקט * לויטן אנגיל אונ טיר גיזוועקט *
אסיא אסי חבורתיך :

(בב"ר פ' כ"ג) ניט גלויב לייט דיא עזוה בידרפן * רוט די איד זעלבטט ניט
העלפין * אידר זאן ווערט זאגן פֿון טטונדן * ביטטו איין רעכטר רופא
הייל דיר זעלבטט דייני וואונדן * אין קטגור געשה סיניגור :

ווילטטו

מראה המוסר

וילטטו דיק פֿאַך טאדן ביווארן * זא לאז דיין הינדער ניט דיין פֿור טפרעכֿיך
ווערן : אין קיינער זאך טוא איך טראן נאך גלויבן * דער מיטער ניט איין
וואס זאל אויך דיר האבן :

אַסאָ דקאי ביני הילפי * אַסאָ שמיח ואַסאָ קרי ליה :

(פֿ'גמר הדין) גלייך אלז איין רויז אונטר דען געטטלין אונז דענניך *
איר נאמן אונז פֿרב ניט טוט פֿר לירן * אלז אַך פֿר גוט ווערט דער קענט *
איין פֿרוער הענט אין אליך ענד * ווען ער טאן וואונט בייך איינער ביזן
גייט ווער דא וויל פֿרום זיין * בלייבט פֿרום אין ווילדן וולד חליין * וויא
זאן נאגט איין פֿרום פֿרום איר ער און פֿר לעכט ביהאלט * אפילו אין איינע
ווילדן וואלד *

אַמרי איגשי גייפֿא בתורין * ומפלגי לבישייא E :

(קהלֿת רבה) דיא הור נעמט עפֿיל אן אירט לון * דר פֿון לזקה דען
קלאנקין לז טאן * דען דז הייטט ער טעלעט דיא ווילן * אונז גיבט זיא אום
גאטט ווילן * גלויב דאז ער אי ברענגט בוז אלט גוט * וועלכֿר לזקה טוט *
מיט און לעכט גיוואון אורד גיטטולן גוט * ער קויפט זיך דער מיט איבר זיין
לייב איין רוט :

אַסֿ ראַיֿת שְׁתִּי מִשְׁפָּחֹת מְהַגְרוֹת זֹז בֹּזֵז * שְׁמֵץ פֶּסוּר יֵשׁ
בְּאַחֲרַי מֵרֵן :

(קידושין פֿ' י' יוחסין) זיכטטו לזוייא גרוטי וואס פֿארה טען מיט אנדער
קריגן * גלאב פֿר גווייט היט האטט אז טאן פֿיגן * דט זיא זיך ניט לז הויך
זאלן וואס דען זיין אירי קינד * דען פֿר גווייט איין פֿר בארגן גוטר און
יחוס פֿינד זאן אן איינע אורד אנדער :

אַנֶזֶש בְּפֶה מְתוּק וְלִבּוֹ מֵר פְּנִימוֹ לֹא בְּחִצּוֹנוֹ * כִּמּוֹ תַּפְּחִית
אֲשֶׁר הִוְתַּלַּע וְנָאָח הוּא בְּחִוּיוֹנוֹ :

איין פֿלט בוז הערן אונז זיס וויל * גלייכט זיך איינע אפֿיל אויטן ווייג טין
אונז איין ווייג פֿויל * וויא זאן דען אין דען דוכה בעו"ה פֿיל פֿינט אונז ניט
וייג * דיא דא האבן אויך דער לנג הוייג * אונז דאז טווערט פֿר בארגן
אין העלפֿן איין ווייג :

אַיִנוֹ רוּמָה מִי שֵׁשׁ לוֹ פֶּת בְּסֵלוֹ * לְמִי שְׂאִין לוֹ :

דער דא האט איין גווייט גוט פֿפֿאנד * ווען ער דאז וואס האט אין דער
האנד דער הענט און זארגן איי דער דז זייניג ווייט גווייט *
אַיִן חֶכֶם מֵרָאָה טִרְפָּה לְעֵצְמוֹ :

מראה המוסר

פֹּה וְעַד דֵּר אַעֲנֵט נֶאֱכָר אַזוֹזוּי * זֶה טוֹט עַד לֹא לִיטן אִיין גְּרִיז * טֵלַעֲכֵט
אִיסְלִיכֵט גִּיפֹאֶלֶט זיין אִיגן וואָס וואָל * דְּרוֹק אִיז לֵאנֵד נֶאֱכָר פֹּה * אֹז
זוֹלֵטן דיא דֶּחֱמִיט נִיט אַךְ טֵאן לֹא לִיטן אִיין פֻּעֲלִיד * זֶה גַעֲלֵטן דיא נֶאֱכָר
גֵּאָר נִיט אִיין הַעֲלֵר :

אַנֹּשׁ דִּוְצָה לִידַע מִי הוּא * אֶת מִי נֹזֵעַן וַיִּבְיַהֲרֵהוּ יָרִיב אֶת שְׁלֶשֶׁת
רַעְהוּ אִם הַשְּׂנִים יַחֲרִישֶׁהוּ הַשְּׁלִישִׁי יוֹדִיעֶהוּ :

וּיֵל דֵּר אַעֲנֵט וויטן ווער ער זיך * זֶה קֶרִיג ער מִיט זִינִי גִזְעֵלִין דֶּרִיח *
זענדן ער אִיט טון דיא לֹוויח פֶּר טוויגן * דַּעַר דֶּרִיט ווערט טון וואָל
דיא וואָרהייט זאָגן * דְּרוֹק לֵאט אִיךְ לֹאז אִיין אִיסְלִיכֵטן בְּלִיבן ווער ער אִיט *
זֶה בְּלִיבֵט טו אַךְ ווער דוּא בִיטט :

אָמַר הַחֶכֶם אֵין נֶקֶב דֶּה־מַּחֲט צַר לְשֵׁנֵי אֹהֶבִים * זֶה־אֵין רוּחַ
הַעוֹלָם זְכִיל שְׁתֵּי אוֹיְבִים :

אִין אִיגן לֵאךְ פֹּה דַּעַר נֶאֱדִיל קַעֲנן זיך בִּיהַעֲלֵפֶן לֹוויח פֶּרִינד * דַּעַר קִיגן
וּיִדְרוֹק אִיז דֵּר גֶּנֶן עוֹלָם נִיט ווייט גִּיכּוּגן לֹוויח פֶּינד * קִינֵר וּיֵל בִּיח דַּעַר
אֶנדֶרִין וואָן הַפֶּטִיג בְּלִיבן * אִי אִינֵר טוֹט דַּעַן אַנדֶרִין פֶּר טֶרִיבן :
אַרְיֵךְ עַל צִוְאַרֵי דְבָרֶיךָ אֶקְדִּימִיהָ קִיסָטָא :

(פ"א דקדושין) אִי דִיר דִּיין זון אִיטט אַנטוואַקסן * מִיט טַעגֶלִיכֵר
טַטְרֵאךְ אֹז לֹכֵט זַלֶטְטוֹ אִין נִיט לֹאזן * בִּיז זַעֲכֻלָּעָהן יֵאָר הַאֶלֶט אִין
טַטְרַעֲנֵג טַטְרֵאךְ אֹז לֹכֵט * בִּיז לֹוויח אֹז לֹוואַנֶלִיג יֵאָר גִּיבֵט זִיח פֶּרוֹכֵט *
אָבֵר וואָז ער ווייט קוּמֵט לֹו יֵאָרן * דֵּא אִיז אִין הַרֵט לֹו טַטְרֵאפֶּן און פֶּר
וואָרִין * דַּעַן דוּא בִיטט עוֹבֵר אִיין לֹאז לֹו זִינדן * זַעֲלֶטְטוֹ גַעֲבֵן אִיין זַכֶּטוֹל
פֶּר אִיין בְּלִינדן :
אִי קֶרְצֵת לֹא חֶשְׁבֵת :

(ויקרא רבה פ' כ"ח) זוען דוּא טון דַּעַן טאַג קֶלֶאָר אֹז טִין טוֹשֵׁט אַן
זַעָהן * נֶאֱכָר ווייטטוֹ נִיט וואָז פֶּר אֹבֵכֵט קאַן גִיטַעָהן * דֵּט דֵּאָט וועטִיךְ
מֵאָג אַנדֶרִטט זענדן * דֵּאָט מֵטל ווייטט דֵּאָז דַּעַר אַעֲנֵט נִיט זִיכִיד לַעֲבֵט
פּוּיךְ עַרְדֵּן * קִיין אֹיגן בְּלִיק טַעָה אֹודֵר טאַג * עַר פֶּאָר גווייט זאָגן
מֵאָג * דֵּן זיין מוֹל אֹודֵר לַעֲבֵן זיח בֵּטְטַעַנְדִּיג * דַּעַן אֹז גֵּאָר זַעַר אִיז
דֵּאָט מוֹל וואַנְקֵל ווענדיג * אֹז מֵל זיין זַחֲכֵן זיין אִין הַט"ת זיין הַעַנְדֵן * טאַג
אֹז נֶאֱכֵט אֹז חֲלִי טַטוֹד :
אִין אֶרֶם גַּתְפֶּס עַל צַעֲרוֹ :

(ב"ב פ' א') זענדן דַּעַר אַעֲנֵט לִיד חוּז לְרוֹת * אִיז אִיט נִיט לֹו דַּעַרִין
פֶּר טְבִירָתָא * דַּעַן גווייז פֶּר לֹוויבֶּלִיג דַּעַט דַּעַר אַעֲנֵט פֶּיל * דֵּעַר נֶאֱכָר
זיין

עין הערץ דער קיל * אבר דאז איז גוויט * דאו ער אונ ביז איז * דרוק ארץ
חין וועלט ליכן רעכט * פסקת מן אויך הוראות עינויים טלעכט :
איתתא פּחברתה ולא בסילתא :

(יבמות פרק הבא על יבמות) וילטטו איינט ווייבט בויקייט דעמין * ווא
לאו דיק הערין דוא וועלטט איין אנדר ווייב נעמין * דען די קאקן דיא ווייב
גאר ניט ליידן * איטליכי פרויא טוט זיך אן (אידר חברה) ניידן * זיא פאר
לירט ניט גערין די מאנט גוטי גוועלט אפט * דער בייא איין אנדרי טלאפט *
זיא וויל איס כלל קיין אנדרי לאזין * מיט ועלכן טרוף רעכטטו מין אלט מיט
טלאגין אוי דען דוא טלאגטט מי לעהן טייבל אהיין אלז איין ארויז
אפילו מתיצה של ברזל * אינה מפסקת בין ישראל
לאביהם שבשמים :

דאו זיין זיכר פון הער זיכרט פון הער * די קיין למה אודר גזירה זא גרויט
ניט איז * ווען ישראל תשובה אונ תפילה טון מיט גאלנן הערליך * זא אר
הערט הער איז העלפט חין פון טאמערליך * אונ ווען טון איין איינדי וואנט
אפט ווער * זא גיג דאך איר תשובה והפלה דורך הער :
אסור לאדם לישא אשה * שלא ראה אותה בתחלה

קיין ווייב זאלטטו נעמין און בויעהן * דען עו מעכט דא דורך פליז איטוריק
גיטעהן * דען ווען זיא איין (מוס) העט אודר ונטט ניט גיפיל * זא
דארפט ער קיינט גט ניט פיל * דען אי די זיך העטן גימוזן * נאך
מיט ערין דר פון קומן * אבר דר נאך * איז דער גט איין זינד אונ
טואך * דרוק איז בעטק אלט ער זיך פאר אונ זיכט אי דער טידוך
גיטיכט * אלז וויא דאו אלט טפריך ווארט זאגט * דער איבר די פלאטטט
רענט * אודר איבר איין ברוק טפדענגט * אונ איין ווייב נעמט דיא ער
ניט קענט * דער בלייבט איין נר איבר זיין ענד :
אמירה לגבוה כמסירת להריוט :

(ב"ב פ"ה) פאר נדריק טאן זיך דיק פאר וואול בויין * דען מיט קיינד
אוי ריד קאנטטו עט אנטדין * ווא דוא טוטט זוס הקדט גליבן * איז גלייך
אלז העטטו איינס איין טולד ביזלאינג זו געבן ;
אין ענה * פמו הגאווה :

עט איז קייין געטט דעמוט אלז דיא הופר קייט זיא טלפט זא בנד אק איי
וירקן דאק אלז חין איין זיידן קלייד * עט דארף וואול מין האפערט טטעקן
חין איין גרובן פויאר * אלז חין איין גיבדין חירל מאן פון נטויאר ;
אוהב

מראה המוסר

אורח שאינו עומד בשעת הדין * פאהברו דובר שקר
תרחק: הפי תקרא שמו יצחק: פי נחשב במאני שחק:

פרינד אין דער מוט * גינ הונדלט אויף איין לוט * וואול דעם דער זיא האט *
וויא דעם דער היילן זוכין טוט * וויא זאן זאגט אויף טייט דער זיך אין דער
מוט זינד פרינד טרייט * אונ געלט פון אלטן טונדיג הייטט * דאז ער
דד היט זיין זאך גויט זאכן וויל * דער האט איין פון ארין טפיל *
אשה יפה אשרי בעלה מכפר ימיו בפלים

(יבואה פ"י) איין טינט זילניק ווייב * טרייטט אונ אר פרייאט דען לייב *
איין טינד אן בליק טוט געבן * איין פרייליכט זאנגעבן * אבר דאך איז דיא
ליב טונהייט ניט זא גוט * אלז איינה דיא טין טוט * דען טינה גוטי ווייבליכר
ווערק * געבן דען זאן קלאפט אונ טטערק * זיא העלפן אין אויף דער
וועלט אונ אויף דער אנדער וועלט * דרוק איין פרוק געטליכט ווייב טייטט
בעטר וועדל אלז געלט * דאט מעכט איד זונגין גיזעלן וואול גלאבן * וואל
דעם דער איין זעלג ווייב קאן האבן *

אשה רעה לפערה צרעת ממארת * איעצה גרשנה וקח
אחרת:

איין ביה העפטיג זענקיט ווייב: איז דען זאן איין זרעה אן זיינס לייב *
ווילטטו האבן דא * זא טיק זיא דעם טטן זון * גיב זיא איד כהונה אונ גט
דא פונדטט וואול איין אנדער דיא זיט דיר גיט זון בעט:

אוקירר לגשייכר כי היכי דתתעחרו:

(ב"ה פ"ד) האלט אייער ווייבר אין ערין * זא ווערט איר לייך ווערין *
ווייל נון איז זאן אונ ווייב * אלז איין לייב * זא גניטט ער דאט גוט * דאט
ער איר אן טוט:

אי בר אחתיך דיילא גיהו הוי בשוקא קמיה לא תחליף:

(בפ"ק דיווא) האטטו טון פריינד אן דונטיס זאריס הויף * האב ניט זון
פיל פון טרויאן דרויף דען ווייל דא איין ביטט זא וואול ביקאנט * זא ווערטטו
דער ערטט דען זיא נעזין פון דיא הנט * דאט דא זאטט האר זאין איין *
נאר דאז זיא אירן העלן זיין * נאך אנדערט פראגין זי ניט מער דרוק פון זאן
דיך ניט אויף דיין קונטפט זון זענר * אונ ווער עז אפילו דיין טוועפט זון * דר
מעכט דירט אן ערטטן טון * אונ בפרט ווען זיא (בעלי מעריכיים)
זיין * זא וויסן זיא בלד זון זאכן דען זי דיין * ניט בויא נאך פון טרויא דט ער
איז דיין פריינד ער טוט דירט זאגיר אלז דיין פריינד *

מראה המוסר יב

אל תהי הללת הריוט קלה בעיניך :

(וגילה פ"ק) איין טלעכט דר דיק פלֹכט * ניט פֿר אַכט * דען עז גיט אַפֿט
בין אזוי דעם מונד * חין איינר בין טטונד * די גאל אַפֿט איין טעה בין טוט
מער אלז ליהן קענין מאַכֿן גוט ;
איין עד פֿבעל הניסיון :

דער איין זאך פֿר זוכט האט חיז איין גוויסר לייג * דער מאג זיך וואל
אר פֿאכן רימן * דעם די אַשיר אן האלז קומט דער לערינט גוויט שווימן *
ער טראַכט ניט אויב איין וויא אודר וואל דער לז גטיכט * זען ער דען טוט
פֿאר אויגן זיכט : ער זיכט נאר דאז לעבין דער דיק * לז לעדדיקן * וויא זין
זאגט אונגליק לערט דען זאן פֿרזוכן ;
אוי למי שפוסד את זרעו ופונם את משפחתו ונשיא אשהו שמיני
הזנת לו :

(קידושין פ"ד) דער איין ווייב נעמט דיא זיך ניט לז איין גלייך
גיזעלט * דט ער זיא נעמט פֿון זעגין טוין קייט אודר געלט * אויך דעם
טרייחט זין אין הימלישן לעכט * וויא דעם דער זיין זאמן טענט אול
טאעכט * אול דער דען כבוד פֿון זינר זאפחה טאעכט * קיין גוט ענד
זעלט דר בייא זיין * איינט חיז זיא איבער לעבט חין אודר ער זיא אויך
איין דודט גיט אזוי דער אנדל איין * אול דאט געלט ניט ביטטיט וויא
זין גימייניקליך זאגט דיא ערשט נדויא זוז פֿר לערט זיין * אבר דיא
טאנד בלייבט אייביג זיין * דען זען דאז געלט חיז איין זעק * דא בלייבט
פֿר דיא נאזין דער דעק :

אם דערה קניית מה חסרת * פֿמערביא אמרי דרנה פֿירה
פֿולה פֿיה זכוי :

(נדריס פ"ד) האטטו גיקויפֿט פֿר טטאנד * זא זאנגלט דיר ניקט לז האנד
דוא ביטט גוט אזוי לז קוויין אין דער גנלי וועלט * און העליר פֿעניג אול
אין אלי געלט * אבר דעם דעזא האנגילט דעם זעל בעטיר ער זעל ניט
גיבארין דער איבער חיז אול פֿר זארין ;
אנב אירחה לבעל דבבך אישה פֿיע :

(הלק) * זען דוא האטט לז טאן איין טליהוזה חוז אנדרי זאכֿן * אול דוא
קאנטט דיינט טונא אך דיא זאכֿן זיט זאכֿן * זא גיא פֿר איבער דיינט
פֿיינדט טיר * דט ער לזל הפחזה האט פֿאלכט פֿר דיר * זען דוא איין
טוין ניקט זיגעלטט לז טאן * זא זוז ער דעמכט חין זארגן טטאן ;
חקידוק

מראה המוסר

אקידרך ריתחא שפירך :

דער הענט זאל ניט לאנג זיין * ווען איינ טוט זיין לונד און קומן * טוא דיין
נויט ביזייט * ניט שייח דיק פֿר דיח לייט * דען נויט ברעכט איין * דו קאן
און מיט דך זאך ביוויזין * סליק אות האלף ונתחיל אות הבי"ת :

בת בתחילה סימן יפה לפנים :

(ב"פ"ט) דיא ערט טאכטער ניט דער טרעק * זיא ברענגט דיר גליק *
אך טוט זיאן דיק בויהן אונט טוט אייני גיט ווימטריג דער ליהן * אך זאגט
דיא גורא זיא איי גוט * דו קיין עין הרע דיא קינד ניט טוט :

בחקלא דגירת ביה יונידין * לא תמר מילה דמטמירין

פירש סודות :

(בב"ר פר"עד) סודות לודין זיך דיק וואל אונ * זיך אז דיר ניקט אויט
דען מויל קוס * אן אורט אונ ענדן דא זיך לייט לזו ביארגין זיח : הינטר
איינר מוילאר אדר חדר אפילו ריד ניט פֿרייא * דען דיא ווענד האבן אך אורין :

דרוק זיין פֿיל פֿר ראטן ווארין * (אוינט לכחז) זאגין אומרי חכמים דרוק
נאר אויך פֿרייאן פֿעלד * דען בעשטי ענות נעט וויא אך יעקב אבינו
דער פֿרוק העלד * רופט זייני ווייבל לזיך אויך דחט פֿעלד * אונט ביראט

טלאגטאל זייני זאכין ; וויא ערט מיט (לבן ובניו) זאלט זאכין * וויא זיח
נון זיין גבליבן * פֿינטט ווייטר אין דען הוואט גיטריבן :

פתר מאריניכסי ציבי משך :

(פרק החובל) דער זיך לזו רייכן לייט גיזעלט ; דער קוואט גערין אך לזו געלט
ווען דא איינט דאט ליכט פֿון מויל אין הייט שיינט * זא טיינט ענ אך אויך
אל דיח בייח אייט זיינט * וויא דען (לוט) זיין זאך אלזו האט מיט אברהם
גיטטעלט * דט דאך זיין זכור ביקחט ער אך פֿיל טאך אונט גיזעלט :

בהרי ורצא לקיא פרבא :

עט טוט אפֿט אן טאג קומן * דאז דיא ביין אנטגעלטן דיא פֿרוואן * פֿאלג
דען טפֿריך ווארט אונט זיח בייז דברוהא אייט פֿר ווארין * דען דאט גוט
קרויט ווערט אפֿט אויט גילוהן מיט דען ביין דארין :

פתר גנבא גנוב * טעמא טעים :

פֿון גנבים אב לזו קאפֿין * אודר האבין מיט זיא לזו טאפֿין * זאך דיק ווייט
דער פֿון * ווילטט אונדערט דיק ניט אין איינר גרוטר ככנה טון * אך פֿאל
לירטטו דיין ער * וויא זיא זאגט דר העליר אייט אונט גוט אז דער טפעליר

באתרא

מראה המוסר

יג

בַּאֲתֵר־אֲדָמָרִיהַ זַיִנִיהַ תְּלִי * קִדְבָא רַעֲיָא קִלְתִּיהַ תְּלָא :

דער נאגל דא דר הער : אן הענגט זיין הארניט אונ גיווער * דא הענגט דער
ביה הערט הין זיין גריסט : אונ וויל יא וואונ גנץ אין הערן נעסט : דאס
זיינט זיין איסליכד זאל זיין טטאנד ער קענן * אונ ניט אונ לייכטליך (און זיין
הערן נענן :

בַּתֶּר־עֲנִיָא * אֲזֵלָא עֲנִיָתָא :

ארווט איז קיין טאנד * אבר פֿאר איין טארדין ביקאנט * דרום דארן זיך
נימן טעמן זיין ארווט * נייארט טעק זיך איין לייכרדד איבלט טוט :

בִּירָא דְשִׁתִּית מִיָּנִיהַ : לֹא תִשְׁרִי בִיהַ קָלָא :

(החובל) און דעם ברוקן זאמן גיטרוקן האט איין ואל * קיין שטיין ון
דריין ווערפֿן זאל * באטל וואו פֿון דו איין הנאה הוטט גיהאט : זאלטטו גיט
פֿר חכטן ווען דווא טון ביטט זאט * ניט גידענק איך דערן זינד ניט זיין :
איך וויל דאס איבריג (אזיין כליה גיין) הנדר האלט אין ערין אונ זיין איס וחהיק
טובה : אימט ווידרוק זא בינאלן זאלטטו מקבל זיין פֿר איין חובה * עז איז איין
גוטש לזשטייר די און דאנקברקייט : וויא טלזה הולך אין זשלי זאגט וועלכד
גוטש זיט ביה בינאלט : קיין גוטש זאל האבן זיין הויז גינד וועדד יוג
נאך אלט :

בִּשְׁעַת עֲקָתָא נִדְרָא : בִּשְׁעַת רוּחָא שִׁטְפָא :

אין דער לייט דער לרה נדריקן זא טאן איז ון גיטווינד : אבר ווען ון זיך דער
נאך בעטר בפֿינד : זוא איז גיזייניגליך דר סדר : ון פֿרגעסט גערן דען
נדר : וויא ון דען זאגט פֿר הייטן פֿיל איז אדליט * אונ האלטן איז גרוב
פֿיארליט : וויטטן זיא אבר וויא זיא טון זא גרוטי זינד * זא ווערן זיא זיט
איני נדריקן ניט זוא גטווינד : דאט מענכד דא זיט פֿר לירט ווייב אונ קינד
וויא ון עט אן פֿיל אורטין אין אונד הורה ביטיילדיך גיטריבן פֿינד :

בְּמָקוֹם שְׂאִין אִישׁ : הַשְּׁתַּדְּל לְהִיּוֹת אִישׁ :

וואו ניט אנדדטט איזט זא געבן אויך דען טייט : זא זיין העריג אן פֿייט :
דא דוא זיכטט דאט נימן זא דעד זאכין טאגט : זאך דיק הער פֿאר וואו
און פֿאר זאגט :

בְּמַדְרָה שְׂמִידַר אָדָם : מוֹדְדִין לוֹ :

דאז שפֿריך ווארט גידענק * אונ זאלטטו ניט פֿר געטין : וויא דר מענט טוט
זא ווארט ער גיזעטין : גלייך הויך אונ נידד וויא דוא הילטט אין זיין בערג
זא הילטט קיגן דיע ווידד :

מִדְּאֵה הַמוֹט

בְּדֶרֶךְ שְׂאֵדֶם רוּעָה לִיקָךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ :

דאט שפריק ווארט זאלטאן אז פֿר שטין * וואוהין דער הענט וויל זאל
לאט זין אין גין * גוט אז ביי וועלכין וועג ער וויל לעפֿין * טטיט איך אל
פֿרייח מופֿין :

בְּהַרְיֵן עֲלֵמָא מֵהַרְאֵנֶשׁ בְּעֵי הַרְוֵה עֵבִיד * * * בְּרַם תִּמְן
דִּינָא וְחַדְשֵׁבְנָא :

(קהלה רבה) אין דען עולם טוב איין אידר נאך דעם איך גיפֿעלט * אבר
חשבון זון ער געבין אויך דער אנדר וועלט *

בְּמִיפְלֵא מִמֶּךָ אֵל תִּחְקֹד * * * וּבְמִכְוֶסָה מִמֶּךָ אֵל תִּקְרוֹשׁ

פֿאר טיך דיק ניס אין גרוטי העכטיגי זאלן * ווילטטו דיר אנד רטט ניס
טאנד אז טפאט זאלן :

בַּת דִּינָא בְּטֵל דִּינָא :

וען דר לארן טטיט איבר נאלט * זא טטיט דרויך דאט דער טלונס לייכט
ווערט גיזאלט * דאז וויל אז פֿיל זאגין : דאז זאלטט דיק ניס לאזן ביזאגן
זא לייכטליך זין לאנק אז קריג זון לעין * ווער ווייס וואו דיר העכט דער
דאלק ביגיין :

בוֹרְצֵנָא טַב מְקַרָא

עט איז בעטיר איין קליינד קאגוזר * איזונד גלייך אויט דעם גארטן *
ווערד דאז נאך לאנג זאלטט אויך זיך גרוטן ווארטן * דען דט איז בעטיר
זיין פֿוגל אין דער קלופֿט * אזו זוייח איך לופֿט :

בְּכִיסוֹ בְּבַעֲסוֹ בְּבוֹסוֹ * * * וּבִשְׁחֻקוֹ הָאָדָם נִיבֵר :

ווער איין הענט דער קענין וויל * דער האב אלטונג אויך זיין לארן טרינקן
אז טפיל * וויא ער זיך אין (זשא וזחן) פֿר האלט * זא דער קענטטו זיין
באלד :

בְּנֵי חַיִּיא וּמְזוּנֵי לֹאוּ בּוֹכּוּתָא תְּלִיא מְלִתָא אֶלָּא בְּמִלָּא :

(זענייה) גיזונד אז לאנג לעבין * טפיינארונג אז קינד זון האבן *
דאז הענגט ניס אל זון זאל וויא עט דער הענט פֿר דינט * נייארט זך וויא
דאז זון פֿינד * וויא זיר דען טעגליך פֿר אזו זעהן * די דען לטעיט * זא
פֿיל גוט טוט גיטעהן * הער אזו דאט קענין ביקוואן * מנדרי נדיקייט דיא
פֿרוזין *

בַּעַת הַזֵּעַס אֶלְפָּה אוֹהֵבִים לֹא יִצְדִיקוּךָ * * * וּבַעַת הַרְצוֹן אֶלְפָּה

שׁוֹנְאִים לֹא יִזְיָקוּךָ :

ווען דו דיא מעלדע וואל וויל * טוונט פֿינט קענין איס נישט שאדין פֿיל
דעט גלייכן וועט דאז וואל טלאגט נידר * טוונט פֿלינד קענין איס נישט
העלפֿין ווידר :

בקש לשבתך מקום שפל * ותעב נאווה וסוד ממנה הלא
טוב לך להשפילך עת יאמר * גדיבים עליה שב הנה :

בייא לייטן אונט טעודה ויא ליכטיג * האלט דיק טטיל אונט נידר טריכטיג *
לאז דיק דער האפֿרט נישט און רייכן * דיק אובן און לוועלן * בייא אנדרי עלליכי
הערין וון האלט דיק וונטט פֿר איין טטילן נאדין * עו גיבט דיר אבד פֿיל
גדעטט פֿר ווען וון וואגט טטיא אויף זען דיק הער :

ביש נרא ושמיעה מלא * תביש דחיתרתא קומיה ורא
עריק :

(קהלה רבה) דער גנב האט פֿאר דינט זיהן גלגן * יעדדו לאך אין דער
דפֿיסה זיכט אונט איז נישט גיפלוגין * דו וואלט גיבט פֿר טטין אידר וואן *
וויל דער מענט יוא הטובה קאן טאן * אונט טוט דאז לאך פֿאר זיך זיהן *
דעס גהינט לו אנטפֿליהן * אונט ער וויל נישט פֿון זייני ביני מעטיס אפֿטטין *
זא איזט זיין עונט קיין דהנה לזוהן :

בת שיתין כבת שית לקל טבא ריהשא :

(מ"ק פ"ב) איין אלט ווייב פֿון זעכליג יארן * אלז איין אייד פֿון זעקט יארן
גיבארין * זיא לויטט פֿון גנלן העללן * לו זינג אונט לו טאללן * אונט זיין זיא
גערין בייא אלז פֿלייד * אלז דיא טינטט יונג אייד * איך גלויב אך זיא
גערין וואנין האבן וועלן * אלז ניא קיין בהולה איין יונגין גיזעלן * זיך
וואונדרט אז איר ניא פֿר גיט דער טערן פֿדאג וון דרוק איר העלן * וואט
זיא אופֿט ביגעט * איס וואר איינר דער איר דיא פֿליגן ווערט * דאט
איבריג וויל איך נישט טרייבן * איך לאז בייא דעס גיזיני טפֿידן ווארט
בלייבן * אלז קיח דיא דא געבן וועדד וילך נאך טואלן * דיא לעקן אך
גערין זאלן :

בוצין בוצין מקטפיה ידוע :

(בלכזה פ"ו) אלז זא באלד דער קירבי דיא בליד אפֿ ווערפֿין טוט * זא
קענט וון אין אוב ער וויל ווערדין ביי אודר גוט * וואלט דער יונגן טון אונט
טאגנט * קענט וון בלד אין דער יונגט * וואז ער וויל זיין אויך ערדין וון
טפֿידט בלד וואז לו נעטלן וויל ווערדין דיין און קרויט דארן קיינט פֿפֿלונגן *
דייט אויט זא טוט פֿט דאך ווידר טפֿרונן :

במתא שמא בלא מתא תותבאי :

מראה המוסר

(טבה פרק אלו קטרים) אין דר טטאט דא מן אין וואל קענט * פון זיינט
נאמן וועגן טאגט מן אין אויך דיא הענט * זאל מן דיק אבר ערין אין פֿרעמדי
לאנד * זא האך דיר היפש גונט * דען ווען מן איין פֿרעמדן זיכט היפט
אז וואל גיקלייד * זא מיט זא איין חברה האט אידר מן לוטט אז פֿרייד
בְּתֵךְ בְּנֵה שְׁחַרד עֲבָדְךָ וּתְנִיחוּ לָהּ :

(פמחים) איז דיין טאכט גיווקטין גרוט * ניט לג זא צון מן לז * אן דער
סחודה איז ניקט זא אר הלטין * גיב זי הין לאז זי ניט לענג אלטין * פֿינטט
ניט שידוכים פֿר זא רעכט * גיב זא אידען נעטטן פֿרומן קנעכט : דאט
טפדיק ווארט פֿיאר * פֿאר וויין האכט יונג פֿד זאגן טיאר *
בְּעֵדן אִשָּׁה בּוֹעֵר בִּישָׁל בְּיִשְׂרָאֵל : וְכֵן בְּרוּא חֲמִימָא תִּמְחִינָא

ווייל דאט פֿיאר ברענט זאלטטן דיין פֿלייש זידן * ווען דאז איין הייט איז
זאלטטן טוידן : וואו זא זא טאן האטט זא טוא עט בלד : אידידר
לזטט ער קלט : דאך זאל ניט זא זער : דען אילן איז ניט זוגד טאדן לער
בֵּין קְנִי לְאִרְבָּנֵי שׁוּלְנָאֵי : מִה הָתָם בְּעָאֵי

טוילנאי דיא ביה זונה וואו טוט זא אונט דען גיערעכט אז וויידן * גוויילך
האט זא איין (זנאי) דארטן הין בטיידן * וואל קיין רטע זיא (דן)
זא גוט * דען ער לאט ניט זיין ביה גיווט * אז ווען ער זיך טון טוט זיא
דיא פֿרומי לייט טעלן * זא גטיכט דער זיין ביביריא האט פֿר ברענגן
וועלן :

שׁוּלְנָאֵי גִיּוּפְתָא לְאַמָּה :

טוילנאי האכט ווער זא קענט * דז מן איר זוטד אך איין זונה נענט * ווען
טון דיא זוטד איז פֿרוט * ווייל זא פֿון איר איטט קוט * וויא מן זאגט
דער אפפיל טאעקט נאך דען טטאט * דאז קינד נאך דער אק
בְּשִׁנְיָ רִמְיָא צוּחִין : לְעוּרָא בְּרִ אִוְרִיא :

מן זאגט אז טפדיכט * דז דער איין וויזלטן זיא דען גונן בלינדן וואל זיכט
זאל ווען טון איינד ניט פֿיל קאן : נאך איז ער גיהלטי פֿר איין זאן * א
דען אורטן אז ענדן * וואו מן ניט ווייט איין בעטדן זא פֿינדן
בְּהַרֵי שׁוּתָא פִּילְכָא :

(וגילה פ"א) ווען זיך דער זענט וויל וואל זיין : דא קאן ער וואל זיך
אז טפין * זאל דאז זענען זאגט זיך קאן ניט זא ווייטלייט ערביט
אויך

מראה המוסר מ

אויך איין האל טאן * מן קאן וואל עטין אונ רייטן אודר לו פֿומגאן * איין
 עט ליגט אל דראן * וויא זיך איין מענט אין איין זאך טיקן קאן :
 בַּחַיִּיךָ יִלְדֶּרְהָ אִתְּךָ שִׁיתִין : אֵיפֶּל וְאֵלֶיךָ חֵד דְּשָׂמָא חֵד
 מְשִׁיתִין זְרִין :

(פרק הספירה) זואו זאלן דיך זעכליג קינד דיא דיר זיין יונג גיטט ארובן *
 זיך חוב דוא אין דער עלטר קאנטט איין אנדרין דער ווערבין * נעק איין ווייב
 אין דער יונגט אונ אין דער עלטר * זוער זויט וועלכט קינד ווערט זיין דיין
 ערין העלט * מן פֿינט אלפס איין מענט טטיט פֿר הונדרט מאן * אונ
 אלפס הונדרט דיא היבן זיך ניט קיגן איינט אן * אך זאגט דו מטל עו איז קיין
 קינד לו פֿיל * דו פֿרוק ווערדן וויל :
 בַּהֲרִי פֿבְּשִׁי דְּאֵינְשִׁי לְמַתְּלָהּ :

אל דינג לו וויטן לאז דיר ניט זיין גאך * אונ אך ניט דער לייטן היימליכקייט
 נאך * מן טריט זונטט דען ווארוק ביי ער זיך ווינד * אונ דער דא זוכט דר
 פֿינד * זויא מן זאגט דער דא וויל וויטן אונ רידן אלז זואו ער וויל * דער זואו
 אלפס הערן אונ וויטן וואו ער ניט גערין וויל :

בֶּן סוֹדֵר וּמִוֶּרְהָ יִשׁוּבֵב פֿרָה : פֿאַצְפֵּעַ יִתְרָהּ : לְאָבִיו וְלִמּוֹ
 מוֹמּוֹ יִשְׁאַנּוּ : זָאָם יִכְרִיתֵנוּ * יִצְעֵרָהּ וְיִכְאִיבֵנוּ : וְיִוֹסֵף עֲצֵב
 עִמּוֹ אִם יִגִּיחֵנוּ * מַהֲוֵנוּ יוֹרִידֵנוּ וְיַעֲמִיד בְּעוֹנוּ * יִחַפְּרֵהּ וּמִוֹמּוֹ
 יִבּוֹן יִכְלַל מַחֲלָהּ לְהַרְפִּיחַ וְיִשְׁלַחֲהּ * בְּסִכּוֹל יִשְׁתַּחֲוֶה
 לְכָל יִכְבֵּר שְׁמוֹ :

דאז מטל דעכט גלייך זיך פֿינט * איין ביי און גפֿאלניכט קינד * פֿר גלייכט
 זיך איינט איבר גליד אן דעק מענטן לייב * וויא זאל ער איס טאן אז ער ניט
 נער האט אודר איין בעל חמרון בלייב * דען לאט ערט טטאן * זא זואו
 ער טנד אונ טפוט הון טנייט ער אב זוא טוטט איס וויא * אך אנדרין
 קאשטין דיא עט זואו גיטטיא * דרוק איז פֿיל בעטר אב גיטניטן * אונ
 איין ווינג נער גליטן * אלז טאנד אונ טפאט אלי טאג * אונ דו אידרר מאן
 אין וויל ארוק טראג * דען מן פֿינד פֿיל פֿרוזי ערליכי פֿעטר * דיא דאס
 דאבן קינד בובן אונ פֿרעטט :

בֵּינָא בֵּינָא הוֹתֵבָא * מִפְּנֵי לְמַאֲרֵי דְבֵיתָא :

(ויקרא רבה פ' י"ז) דאז איז איין ביור גאטט * דער דען דווי העקן פֿג
 טרייבט * וויא אונ דאז טפריך ווארט לערינט אונ טרייבט :
 גנפול אויבך אל תגדל ששון פֿן פֿמזרהו יקרה אסון :

מראה המוסר

פריא דיק ניט ווען דיין פיינד פֿלט * פֿאלכט דיק פֿאר גאטט גיוואלט
דודי דיין גליק ניט ווענט * דרום פֿרייא זיך קיינר ווען זיין (טען) הוי
ברענט :

פֿריש פֿל מתעין דם פֿריש פֿל אסווא חמר ובאתר רר'ית חמר *
המן מתפעין סמנין :

(ב"ב פיג דאז הייבט טטיק דו דען מענטשן קרענקן טוט * איז דו איבריג
בין בלוט * דו זאן ניט לאט מדר חן גביליכר לייט * דער פֿון טוואכין אונ
טאענדן פֿיל לייט * אונ קיין רפואה איז אונ גוט אונ גרויט * אלז דער דא
טרינקט וויין מיט דר וויט * דען ער פֿרייאט דעט מענטשן הערן * אונ נעמט
דין אלז זארג אונ טאערן * מונ אן ארט אונ ענדין די קיין וויין ניט איז *
דא ברויכט מן פֿיל רפואה אונ קדייטר גיוויט *
בשעת חרוא חרותא ובשעת אבלא אבלא :

(בב"ר) איטליכר לייט טוא איך רעכט * אין פֿרייד * אין לייך * אן
פֿודיק אונ יום טוב זאלטו דיק אר פֿרייאן * אן חטעה באב זאלטו
זגילות קינות לייאן * מיט טרויערין הערלין * אויך דען חורבן לייך טאערלין *
אן יום בשור אונ ראש השנה * חור מיט גרוטר בוונה האב ריי א אונ לייך
אויך דייני זינד רוף אן הקב"ה ווייל מן אין פֿינד * אין עטרת ימי הטובה
זאלטו טאן מער הטובה * אלז דוא זונטט פֿעלעגטט אין יאר לזו טאן דא
מיט דוא מעכטט כפרת עוונות האן :

אות הגימל

גנבא אפים מתהרתא * רחמנא קריא :

(פרק הנואה) איין דיב אפילו ווען ער איז אין לאך * גידענקט ער אן הש"י
דאך * לז גאטט הייליך האט ער זיין פֿרזיכט * דען אן זיין ווילן אין דער
זענט ניקט גטיכט * אלז ווייט איטליכר דשע דו ער קיגן גאט זינד * אבר דר
ילך הרע אין איבר ווינד :

גדול כבוד הפרייות שרוחה לא תעשה שבתורה :

אונזי הייליגי תורה * דיא לערינט אונט זומר ומברה * אונ גיבט אונט
דיא גוט לער * דו זאל ביטרדחטין זער * דער לייט כבוד אונ פֿיל ער
לייא זאכין * וויא דען אונזי דו"ל טפרעכין * דער (לאו) פֿון
לא תוכל להתעלם איז נדהה פֿר איינט יקן שאינולפי כבודו *
זען ון הש"י ברוב המדו פֿאר זיין תורה וזנות דיא לייט איך ער ביטרדחט *
וויא איז דען טולדיג מידר מענט דרוין לז זעהן אכט *
גורל

גִּזְרֵי דְרִסְלִיק לְחַוְלָקָה * טַב וּבִישׁ גִּדְרִירִיא :

נַעַם דִּירֵט פֶּרְגִּילִיק אֹחַל הֵייל * וויא דִירֵט גִּיפֶאלֶט דֶאז טֵייל * דַעַן דֶאז
גֹולֶל הַחַט זיין דַעַכְט פֶּון גַאט * וויא טֵלֵא הַהוּלֶךְ גִיזַאגֶט הַאט * דַרוֹק
פֶּר אַכְט עַט ניט מיט טַפֶאט :

גִיּוֹרֶא עַד עֶשְׂרֵה דֶרֶא לֹא תִבִי אֶרְמָאִי בַאפִיה :

(חֶלֶק) בִּיז אֵינֶט זַע הַנֶט דֹור זֶאל מן זֶיך אֹס זַע הַן * דַעַן גַר זיני קְדוֹבִים
ניט פֶּיל טֵאן פֶּר טַמַע הַן * וויא דַעַן יִדְחוּ מיט מַזְרִים אֵיז גִיטַע הַן * מַטֶל
לֹאז אֵינֶט אֵידֶן זיני קְדוֹבִים אֹס בִיט וועלֶט * דַעַן דַאט בֶלוֹט וואלֶט *
אֵיז אֵינֶט גִלֵיך אֹז טַעכְטֶטוּ אֵין מיט טַרפֵי מַעַט * וויא מן זַאגֶט דַאט
בֶלוֹט וועלֶט זֹו וואַטִיר :

גְבִירֶא דֶרְחִיצֶנֶא עֲלֵיה * אֶרְיִיה לְגִזְיִיה וְקַם :

(מַנְהֶדְרִין) פִירֵט אֵיט טֵלוֹמֵי אַטֶר בַטְחֶהִי בֹו הַרִים אַגְרוֹפֹו (אֶגְדִי *
בִיטֶר אַכְט דִז בִיִיא טַפֶיל * פֶּר טַרוִיא דֵינֶט פֶּרֵינֶד ניט פֶּיל * דַעַן פֶּיל אַרְזֵיגֶן
זֶיך אֵלז פֶּרֵינֶד * אֹז טַטִין אֹוִן דֶיך מן אֵלז פֶּינֶד * אֹז אֵין דַער נֹוט
טַעטִין דִיר דִז בִיזֶט * דַרוֹק דֶיך וויגֶט פֶּרֵינֶדֶט הֵילֶךְ פֶּר טַרִיטֶט *
גְדוֹקָה שְׁנֵאת עַמִי הָאָרֶץ לְתַלְמֵדֵי חֲכָמִים :

אֵיין טֵייל עַמִי הָאָרְצוֹת זיין דַעַן לַעֲרַנֶד פֶּון הַעֲרָלִין פֶּינֶט * וועַן זיִא גִלֵיך
זיין אֵיר נֶאטֶה פֶּרֵינֶט * דַעַן זיִא וויטֶן וואלֶ אֵלז זיִא זיין גִיגֶלִיכֶין זֹו אֵינֶד
בַהִמָּה * דיִא דֶא ניט ווייט וועדֶד דֹורה אֹודר חֲכָמָה * אֹז דִירֶטֶטוּ פֶּר אֵינֶט
אֵיין וואַרט דַבְרֵי דֹורה * זַא עַר פֶּילֶט עַר זֶיך אֹוִן דֶיך זַעס וַעֲבַרְהָ גִלֵיך
אֵלז ווערֶטֶטוּ בִיִיא זינֶד (חֲרוֹמָה) גִילַעגִין * וויא אֹונֹודֵי חֲכָמִים אֹוִן דַעַן
פַסוֹק מֵאֹורֶשָׁה קַהֲלוֹת יַעֲקֹב זֶאגִין :
גְבִיל לְתַהֲרָא * גְבִיל לְתַהֲרֵי :

(בב"א) דִז דַרְפֶטֶט דֶיך ניט מַעַר מִיהֶן נֶאך אֹוִז דֵינִין * דֹוא טוֹטֶט זֹוא פֶּיל
עַרְבֵיִט זֹו קַנַעטִין אֵינֶט אֹוקֶטֶן אֵלז פֶּר זֹוויגִין * עַז גִיט דַאך אֵלז אֵין אֵינֶד
עַרְבֵיִט הֵין * דַרוֹק בִיגַעַר ניט פֶּון אֵינֶד עַרְבֵיִט זֹוויִיא גֹוִין :
גְמִירֵי דַמֶן שְׂמִיא מִיַתְבֵי הַבֵי : מִישְׁקַל לֹא שְׁקֵלִי

(הַעֲנִידָה) פֶּון הַטִי"ה אַנטפֶנגֶט דֶר זַענֶט נִיקֶט אַנדֶרֶטֶט דַעַן אֵיטֶל גוֹט *
וועַן עַר זֶיך ניט זַעלְבֶטֶט בִיז טוֹט * דוֹך זיני אֵיגֶני זינֶד * דַרוֹק עַר זיין
עוֹנֶט פֶּינֶד *

גְמֵלֶא קֶרְנֵי בִיעֵי * אֹודְנֵי רַחֲוֹ לֵיה גִזְיוֹ מִיְגִיהָ :

(חֶלֶק) דֶאז קַעמֶלִיז טַעט גַאט אֹס דיִא הַעֲנִיר בִיטֶן * דֶר דוֹך וואַרִין
זֶיך זיני אֹורִין אַפֶ גִיטֶניטֶן * דַאט מַטֶל זיִיא אֹונֶטֶר טַעניג * דֶר דֶא ווִיל הַבִין

מראה המוסר

זו פיל דער האט גערין זו וויניג * חייך אידר האלט זיך גיאעט זייגט טטאמ *
זא האטטט ווידר טאד נאך טאמ *
גדולה לגימה שמקרבת רחוקים :

דאז טפריך ווארט האב איך אופט גיהערט * איין גוט האל איז הענגיש
ווערט * עטין אונטרינקן האלט קונטטאפט אונט גונטט בייא דיא לייטן *
וויא ון זיכט פון אלטן לייטן * דאז עמון וואואב דרום פון ישראל זיין פֿר
טטומן * ווייל זיא ישראל דורך איר לנד גיט וואלטן לאון * אונט דער קיגן
ווידררום פסל מיכה לנג ווערט דו אין גאט י"ה ניט וואלט טטראפן ווייל זיין הויז
אידר האן טטאנד פרייא צופֿן * דרום אך אפ דאט טפריך ווארט לעכט אמ *
ביווערט * עז איז קיין לעך זיא איז איר אורטן ווערט *
אוי"ת הדלית דנבית חניא חבלא מרחיל :

(בב"ר) דער איין האלט פֿון איינר טלאנגין איז פֿר לעלט * פֿאר איינען זיין
ער זיך אונטועלט * אונט איין טטען איין טלאנג זייא דוכט * דען גיבענט
קינד פיימ פֿיכט :

דאגיר גינא אביר צנדין : דאגיר גניאן אבלין ליה צפֿרין :

(קהלת רבה בפסוק כל הלא נחת) : דר איין איינליגן גארטין אודר פֿעלט
דינגט * גרוטין נוצין ער דער פֿון ברענגט * דו ער האג עטין גיחטן אונט
גיבראטן * דען ער קאן זיין פֿעלד דער בייא וואול אויז וורטין * אבר וועלכ
דער פֿיל פֿעלד דרינגין טוט דט ברענגט איס זעלבטט גרוטן אונט ווט *
דיא ארבייט איז איס לונטוער * דיא פֿעלד בלייבן לער * דא היט עטין דיא
פֿיגל זיין זאמין * דו ער טוט לסוף אויך ניקט קומן * פֿון דעס וטל נעס דיר
קון איין עבן ביט לונטוער פֿר טאדן * דו דונ דיק גיט זאלטט היט לונטוער
דענדיל בילאדין :

דפֿרע קנא תיה : מחריב ביתיה :

דער זיין צארין בלד זאלט אונט זיך זעלברט דיכט * זיינע הויז דער פֿון וויניג
אונט גטיכט * וויא זיך דען זעהן * אן דעס זעטה פֿון אחאב אונט גבורת איז
גיטעהן :

דאנה זרוב שנים * יעשו שחורות לבנים :

זארג אונט פֿיל יאר * האכן גראי אונט ווייטי האר :

דנפיק מינד טעמא מלפֿך :

דאז זיגט קלענליך ווארט אן דער וון * דו לונטוער זיין לערניט דער פֿאטר חכמו
פֿון זיין :

מראה המוסר

בעת של גשים קלות * ומלברשיהן יארוכות רחבות גדולות :

פון ווייבר חכוות ווערטטו האבין קליינהגוין יא האבן לאנגי קליידר אונ
קאלזי זין * דרוק ביטלמלש וואל מי דוח פאלגטט אין :

ראָכיל אליתא שגי בעליתא * ראָכיל קוקלי אַקוקלי דמתא
שָׁכִיב :

(בעלבי פסחית)

פירוט האוכל אליה ד"ל בטר טאן יתחבב בעליה ופני חובתיו * האוכל
מיני עטבי יטוב בהווי קריה ולא יפחד (החובעין)

דאז טפריך ווארט לערנט אונ ווייטט * דער דא וויל אלז לייט זיין הערשט אונ
וואל גיטפיינט * זא טוט זיין רמכין * בארד ארוק ומכין * עט גויינד לייט

טפייז מיט גידולד * זא קוואטטו ניט אין געלט טולד * זא דרפסטו פֿר דיא
בינלונג ניט זארגין נאך פֿר דען בעלי חובות פֿר בערגן דט דארפסטו פֿרייז

מוק טות היגין * אונז בייא חידר זאן אויך דען פֿרייאן פֿלאן טאן :
דאָתי מבי דנא ושקלי ליה גלימא רייל רייל באַרחה :

עט האט זיך נחלן לו טעמין * וואז איין (ביהדין) מיט רעכט טוט נעמיין *
ער זאל גאט י"ת דיקן אלט דו ער כון מיז דער פֿון קוואן * עט העלפֿט אין

ניט וועדר טרייאן אונז ברוואן * אונז ווען זאן אין גלן העבט גיטעכט * ווא
קאן ער דאך ניט ווידר רעכט :

דאית ליה זקיפה בדיהתקיה * לא גימא ליה זקיף לי פיניתא :

(ב"ה פ"ד) וועלכד האט אייך אונט זיין וטפחה דער דא מיז ווארדן
גיהאנגין * וואלסטו ניט לו איך זארגין הענג זיך דען פֿיט אן דער טאאנגין *

יערד העכט זונטט אנדרטט גידוגין : וואז זאגט דער פֿון הענקין :
דאָגה ותשתגה * פֿרעושים ופיגא * חכוד האברים * חתוליים

ועבברים יריעו לפקרים :

פֿליח אונז לייז * קאלזין אונז זייז * ברנלין אונז זארגין * קדחזין אונז בארגן *
וועקין זיך חלי זארגין :

ריינג מנשינג * שמגדרלות פינינג ומצילות אותנו מן החטא :

(יבמות פתק הבא על יבמות) זיך זעגן וואל דיז ווייבר קונטעטיק * דאז
יא אונזר הויז האלטן אונז דיא קינד ערנערין * אונז בטינות אונז דז זיך

ניט זינדן * וויא זעגן זיך זאן בעטרי גינעלטפֿט פֿינדן * וויינט זאמטייז
ויל אלז האן * דאז זיך זיך קעגן אן זיא פֿאן :

מראה המוסר

דברי חלומות לא מעליזולא מוירדין :

דיא חלומות געבין נאך נעמין ניטט * דרוק איז דאט פֿטטין אום איין
זונטט * איט דעק שר של חלום זאלטטוויין אום פֿר ווארין *
ניט וויא דא טונין דיא זעלכי ווייזי פֿכווי נרין * ווען ער איין נבזה פניט בחלום
זיכט * פֿלוקט איז ער מיט פֿאטטין בריכט * נון האלט איך עט ניט אז ער
וואולט דער מיט * פֿיל ווייגער איטט איס גרעכנט פֿאר איין חטובה
ניט * אליינט דרייא חלומות זאל פֿאטטין חידר האן * וויא ון זא פֿינד
גיטריבן אין ספֿריס אן :
דין לעבד להיות פֿרבו :

דען קנעכט הלט פֿר קיין נר * ווען ער וויל זא גוט זיין אלז דר הער * אבר
דען הערן זאל ון פֿאר איין נארין הלטין * דר זיין קנעכט לחטט איבר אין
וואלטין :
דמלפי תיכלא לא פֿהתא :

איין פֿרויא דיא גיוואונט איז איי קינדל זי ביגראבן * זולעלטין ווענד
זיח ווידר טרעקין נאך און אוט ניט דער פֿון האבן וואלט * איינ דער פֿורענוה
איטט גיוואונט * גילט איס גלייך קלאנק אודר גיוונט * עט גיבט איס
ניקט זול טיקן ביי אודר גוט * וואז דיא לייט געבן טוט * וויא ון זאגט
ווער דאט הענגינט גיוואונט איז דעק טווירט דער הלז ניט * דען
גיוואונדייט עט זייא זיס אודר זיאר * ווערט לסוף איין גיבאני
נטויער :

דוק בפפי ותשפח בגגרי
(טבה פ' כ"ג) און דער יוגנט עז וואול אונט פֿאר ניט דיין זען * זוא האטטו
קראפט אין דיא עלטר זי גין * אונט קאן דיא יוגנט דעק עלטר פֿר טטין :
דעל סוס מרד * דעל חמור פֿן חורין * ודמנעלוהי ברגלו
אינש * דלא הא זלא הא דהפי וקביר טב מיניה :

(טבה פ' כ"ג) דר דא דייט זול פֿענד זיכט ון פֿר איין ונק אן * אויך איינט
איין פֿר איינט פֿרייזן וואן * דער טוך אן דיין פֿיס האט * גוייך אנדרי לייט
גוט * דער דאז נאך יונג ניט האט * דעק איז טאנד אונט פֿאט * פֿיל
בעטער ווער עז איס ער ווער טוט :
דחפא צדיק דקמא * ועילימא צדיק דהלקאה :

דאז גאלד וויל וואול גיטליגין זיין * קיין טכרייך טפֿאד אן דען קינדל דיין *
דען אי ון אלט ון דיא קינדל אין דער יוגנט טאגט * דעטער ון גוט
וון פֿון איהן אין דער עלטר זאגט :

דְּבָאִיב לִיּה פְּאִיבִי לְבִי אָסִיא אָזִיר :

לפ'טור טנגה) איטט איינט וויא * זיך דו ער באלד לונס כופא גיא * וויא
מן וזאגט דר דאט פייחר דארך וזכט אין דער אטין * אונ וועק דאט הויר
ברענט זוכט וואזיר לז לעטין :

דְּלֵת הַנְּנַעֲלֹת לֹא בְּמַהְרָה תִּפְתָּח :

(בב"ק פ' החוביה) ווען אונגליק קומט דא איטט מיט הויפן * זא דיא
טיר פון דיא גזירה ביטלאסן איז זא איז ווייט נישט טראפן * דו דיא טיר
וידרוק ווערט בלד אופן :

דְּרָכּוֹ שֶׁל אִישׁ לַחֲזוֹר אַחֲרַי אֲבִידָתּוֹ :

(קדושין פ"א) חידר האן פפלעגט לז וזכין וואט ער האט פל לארן * דיא
דיפ וואז זיין ווייב וואר דרוז גיבארן * דען ער זיינט ווידרוק לז הוירן *
דאז גליד וואז איך איז זיין לייב איז ווארדן גיטטון * מן פניד חופט מענכר
איין גוטן טאך * איין פרוק ווייב דאז איך דער פריחט דאט הערן * אונ
מענכר טוט אלז וואול ווייבן * דאט איך בעטר ווער ער העטט גליד למון
גאנץ אונגאר פל לארן בלייבן :

דְּבָרֵי תוֹרָה פְּלִשָׁן בְּגֵי אָדָם :

דיא הייליג תורה רטט אלז לייט * דו זיא זאל פל טטין גיזיני לייט * דער
מיט אז זיך ניהן ווארדן זאלט * דאז דיא תורה הטי"ת אב והלט *
יך יי עיז יי * אונ דער תוארים גלייכטרג * דיא מן איך
דר תורה ווערד אן זיכטיג * גלייך אלז הטי"ת הנט אונ פים * דאט
דאך גיוויט אן דער גאטהייט גיט זיין וואז * דען דער זעלניש גלייבט אונ
זייט * מיט ווייט פון דער ווארהייט * דען הטי"ת האט קיין גלייכניס
לז מענטשין בילד * גאך פיל ווייגד החט ער מענטשין גליד * דאט ער
אבר דיא הייליג תורה ביטרייבן טוט * דאט גטיכט דעק מענטשין פל טמנד
לז גוט * דא מיט דעק דו ער זיכט אונ טעגליך אונ גיט * זאכט דו ער די
זאכן בעטר פל טטיט :

תְּסַיֵּיר נְכִסֶּיהָ בְּכֹל יוֹמָא יִמְצָא אִיסְתָּרָא :

(כהובות) וועלכר זייני גיטיד אלז טאג זעלבטט בייזכט * אך זיין ארבייט
וויא זיך גיטכט * אונ פל לאטט זיך נישט אונן זיין הויר גיניד * דער זעלבטיג
אלז טאג איין פאל גילדן גפינד * דען קיין ארביט איז נישט אונ גוט * אלז
דיא דר האן זעלבטט טוט :

הִיכָא דְעִיל יִרְקָא לְעִיל בִּישְׂרָא וּפְיִירָא : שבת

מראה המוסר

דער רייך דערט פֿר מאג * ער זאל וואל עטין אל זיין שאג * אונ וואו ער האט
זוטט גיבראכט קרויט אויף זיין טייט * זאל ער איזונד ברענגן אן דיא טטאט
הינד אונ פֿייט * אונ לוב דרוק השי'ת דו ער איס האט ביטערט ער טראגט
דאך ניטט אנדרטט מיט זיך אונטר דיא ערד * וויא דען חכמים ז"ל האבן
ביוועלט :

בני אדם יש להם * היטב לה * בי אין בשאול תענוג * ואין למוות
התמהמה * ויח * חוק בשאול מי יגיד
לה * בני אדם בזמן לעשבי השדה * הר ריבונצין *
והללו נובלין :

(עירובין) רב האט גוט רב המנונא זיינן וון * ווען ער האט נאל זיך
וואו גוטט אן לוסטאן * דא זאל ערט ניט טפאלן * וויא אנדרי געלטט
נארן * דען נאך דעק טוט אין דער גרובן * ווערד ער קיין תענוג האבן *
ער זאל ניט דענקן איך ווילט טפאלן מיין ווייליק דאך * דען דר טוט טלייכט
איינס אויף דען פֿום נאך * ער לאס איס ניט לייט לו פֿר לערן זיין גוויץ * ווען
זיין לייט דא איז וואו ער הין * עט איז אך מיין פֿר געכליך נארגין * פֿר דיא
קינד דאז יא זאלן עטוואס האבן היינט אודל מארגין * דאז יא מיט ליידין
זוט * נאך זיינס טוט * דען ווער ווערד דירט אין דער גרובן זאגן אודל
טרייבן * דאז עט איין אין דיא הענד ווערד בלייבן אודל דו יא עט מיט אנדרי
לייט אן הענקן * דו דירניט אונק דיין מיא דאנקן * אודל זונטט דיין פֿיינד
מעכטט ביקואן * אודל אין אנדרי וועג אז עט אין מעכטט ווערדין גינואן *
אך זיין דיא לייט גלייך דעק גראז אויף דעק פֿעלד * איטליכט ברענגט זיין
נארונג מיט זיך אויף דיא זעלט * דען השי'ת דער איינס גיבט דאז לעבן *
זא טוט ער איס אך דיא טעגליך נארונג געבן * ווען טון חיייר בעטר אודל
איין ווינלעג מיין האט אלט דער אנדר * נאך ווערן יא אל גיט פֿייט אונ לעבן
דורך גאטט וואונדער * אונ לעבן אל אויף דער ערדן גלייך דער ארס אונ וואול
אז דער רייך * דער איז אך איין יוד דער ניט מיט הונדרט לו זלין האט * עו
איז דאך אלט גלייך נאך דעק טוט * דער דא ניקט האט איז אונ וואל זאט *
אונ דער ערדן מיט ערן ביטטאט * אלז דר פֿילט ויזנט האט גיהט * וואו
איז מיר ניץ נאך דעק טוט דאז געלט אונ גוט ווען אך ניט זאל האבן בייא
זיינס לעבן איין גוטן מוט * סוף הדברים עו איטט אלט נאך דעק איין
מענט זיין אלאך גיווינס טוט :

אות הה"א

הרוצה להתעשר ידבק בזרעו של אהרן * שתזרה ופנהנה מעשרתו :

(פסחים פ"ג) דטטמריך ווארט זאגט אייך לויטד אונ קלאר * דער איין נהנה נעמט דער בייך זיך וואל פאר * אונ פאר וואל ביטרעט זאל * עט גילאט ניט אל לייט וואל * עט זייא דען איין חליד חכם אודר זער פרוק * דא דארן ער ניט זארגן עט גיט אים קרוק * וויא עט אין דער גארל גטריבן טטיט * דו דיא דוזה אונ פרוק קייט בטידוט פל אלי נוט אבר אנדרי גימיני לייט גיט איר (זיווג) ניט וואל לז האך * דען זיא ווערן אירי לעבי לאגי טאג האבן גרוטה מרעט אונ זיא * זיא בגיחבט אין חודר

ער זיא :

המלך בקונך תחלה בשתצא לדרך :

גאטט ווארט זיאט ניט * דרוק אל לייט פאר חפלה הדרך ביט * ווען דוא טון גיטט איין זייל * זא נעק דיר לז חפלה הדרך זאג דער זייל :

הרבה סינים מתו ונעשו שטיחין על גבי אמותיהן

(במדבר רבה פ"ב) פיל יוגי פילן דיא דא יוג טטערבן * דאט די זיטר אירי הייט אויף מיר רוקן האבן * זיטל * זענכיר האפט בלד לז ערבין * דו זיין אלט פאטר אונ זוטל טטערבין * אבר דו האפין גיט אלט וודר זין * דו ער טטערבט פאר אין :

החבל הזה אחר הדלי :

דאז איז גימינגליך דער בריוך * דער טטריק גיט דען עמוד נוך * זיטל * זיא דיא גרוטן וועלן זון דיא קלייגה נאך גין * אונ זיט די גרוטן קעפל וועלן דא זון זיא אך טאן *

המתפלל על חבירו * והוא צריך לו נענה תחילה :

דער פון זיין חבר וטגין גאט ביט * אונ ער בידרפט זעלבסט זא ווערט ער ביווערט פאר דער זיט :

המתקשה על מתו : על מת אחר הוא בוכה :

זען דיר איין ליבר פריינד טטערבט זא זיא מצדיק הדין * אונ זלאג דירט אויז דיין זין * דוא זאלטט ניט לן גרוטן זער טרייבן * זיא דעק זיט עז אונזי חכמים טרייבן זיבן טאג לז קלאגין * (טלטיט) זאלטטו אביליזט טראגין * אונ פאטר אונ זוטל זא לנג אלז דוא טוטט קדיט זאגין * אונ

מראה המוסר

אז וואו דא דיק חבר אין דער לייט ניט ווילטט טריטטין לחשין * זא זאלטט
 גיוויטקליך וויטן * דז דיר איין אנדר לייד לז האנדן ווענד אויך טטוסין *
 דיק נאך הוכל ווענד בטווערין אז פל דריסן :
 הקונה עבר עברי בקונה ארון לעצמו :

(קדושין פ"א) ווילטטו דינגין איין יודישין קנעכט * ווא ווייט אין לז הלטין
 לעכט * דען לייכטליך מן זיך מן אין פל זינד * ווען מן דען (טוב לו עמד)
 גיטיבן אין דר הזוה פלינד * דוא ביטט טולדיג אין אלן זאכן בעשר לז
 געבן אליט דוא * עטין אז טרינקן אז גילעגד דער לז * קיין מיאוס מלאכה
 איטט ער טולדיג לז טאן * ווילטטו אנדלטט הטי"ה לחן ניט האן * דרוק
 זאגין אזוני חכמים לעכט * דר איין (עבד עברי) קויפט זא מאכט ער זיך
 זעלבטט לז איין קנעכט :

היינו ראמי אינשי * רהוט ונפל תירא ושרי ליה סוסיא באורייה :
 (חלק) ווען דר אוקט ווענד קלאנק אז מאט * זא טטעלט מן דאז ראט
 אן זיין טטאט * אז גיבט איס לז עטין זאט * אז ווען טון דר נאך דער
 אוקט ווידראוס טוט אויך טטין * זא ווערט עט איס ניהר אז גוט מין *
 דאז ראט ווידר מאכן איין וועק לז גין * (מטל) ווען מן איין אלטין פרוהר
 דינר האט אז טוואכהייט הלבר אודר אנדיר מוט ניהר דיין קענט * גיטווינד
 אז ביהענד * מן איין אנדרן דינר אן זיין טטאט טטעלט : אז אלז
 פאלגין טאן ניהרן מין גיפעלט * ווען ער זיין חן פאר לחין האט זא
 איטט אלט אוקט איין וונטט * מאן גידענקט ניט מער זיין גיטעהני גוטי
 דינטט * אלז דיח וועלט קיין גוטט פל טונט * נייארט טרייא מיט אוקט
 טרייא ביוונט :

הרבק לשחזור וישתחוו לה :

ווילטטו דז דיר דיא לייט ער אלזייגין * דא גיזעל דיק לז איינט גרוטן הערן ווא
 ווערט מן זיך קיגן דיר נייגן * דען איין מלך קנעכט פון זיין הערן וועגין * טוט
 מן אין אך מיט גרוטר עדין פפלעגין * זא חזי דער כבוד דיא מן איס אן טוט
 ניט מער נאך ווייג * אלט טעט מן זיא דעק קייג :

האמת בבר על בן נושאיו מעטים :

דיא ווארהייט איז טווער לז טראגין * דרוק פלינט מן ווייג דיא גערין וואר
 הייט זאגין * דען זיא טון אן דאז טפריך ווארט גידענקן * מן האט איין אוקט
 דיא ווארהייט טאן הענקן :

חריצה ביהנק יתלה באיך גדול :

מראה המוסר

ך

דער זיך וויל ווירגין און איטט זיינע לעבין גראט * דער הענק זיך און איינע
גרוטן בוים * דאז איינס ווען דא עטוואס ווילטט גילאבט האבן * דאזאג
עו אין איינע גרוטן זאן נאמן ווא גיבט זאן איס גלייבן :

השוניא שקרים * ממעט פּדבּרים :

דער דא האט פיינט ליגן * דער ריד וויניג און איז עט פּד טוויגן :

המבקש מן הבלוי בקשה בשואל חכמה מן האשרה ויצניעורה מן
הקרישה ופצורה דגים בפשה :

דער דא ביגערט פון איינע קארגין איין ביגער איז גלייך חלו וואלט ער פון
איינע פרויאן מין חכמה האבן לער * און פון איינע הווקן ער * און וועלט
פייטן אויך טרוקנער ערד * דאז זיין גוויס אייטל נדין גיבערד * און און
זיגליך זאכין * דעט זאד (כל העולם) זינד לאכין :

הקנין מקור הרגנות * רוב ענין תוליד הרגנות : מעט עניניכם
וקניניכם * וימעט עניניכם ותלאותיכם :

פיל זיין און בארגין * איטט ארט פרוג אלי זארגין * דרוק זינרט * איינע
גיטעפט * דרעט איד ניט זארגין * דו אייך און גיזאך ביטרעפט :
הדין בפנא קפילא טבא :

דער הונגיר איז איין גוסט קאך * אידר טפייז איז גוט דיא דא פילט דאז
לאך :

האי נפשה על דבתא אכסנאי דהאיניפא היא * היום איתא פאן *
ולמחר ליתא :

(בהר רבה) דיא זיל בייא דעם לייב זיך לז איינע גיוטט פּר גלייכט * היינט
דיא זארגין ער און ווייכט * וויא זיא דער לייב ערט און ביטונט * אלז
ווערט ער בילונט * זיט טנד אודר זיט ערין * עט פּינד זיך אלט זיין
לעלטין אויט קערין :

התורה חסה על ממונם ישראל :

(חולין פ"א) דען (טוחטין און בודקין) טוט דאז ווארט קליינה הנאה
דעט גלייכין דען דארף רבינס און אנדרי און גילערנטי (בעלי הוראה) *
זיא וועלן אודר זיטן זיא ניט פיל אין דען דיניס לערן ביהדין * ווען זיא
עט איינע קאלין געבן זיין זיך ניט דער זיט פּר בריאן * קאטריין
אין הוראה פּער גבן און גרונד * טטעלן זיא עט פּאד קאלין אודר זינט *
אך זאג זיין אונטרא פנימ אונ פּר דילין :

מראה המוסר

עז איז עבן אלס העט פערט איין נעל הביח גיטטולין * דען אן אן ציל ערטיג
גטריבן פינד * אלזוואל אלט טריפודי כטר זכין חיי חין גרוטה זינד
אלז אך ניהל כטר טריפודי זאכין דאלפין * דען דיא חודה וויל גיט געלט פון
יטראל חיי וועק וולפין : טיר זכינו חס ז"ל :

האמת מת * התם תכונקבר : הריבה בא הלעב עב ונבר החוצפה
פה המוסר סר ועבר : הצדקה דקה והבושה פאשה ושבר :
האהבה איבה * והאחזה דאזה ומר עבר : הרע רע * ואהב אויב
ודבר * הכסף נכסף : הדמים תמים * אני הנבר : הזהב הבב *
ומנון במנון * יחפש בקבר :

דיא ווארהייט איסט גיטטארבין * דיא פרוחקייט איז פֿר דארבין * לאמטיג
אונט טאנד * האט גימוזן איבד האנד * טעק אונט לונט ניאנט וונט פרוחקייט
אונט גאטט פֿארנט * טראגט ניהר פֿרוכט * קיינר טוט זיך טעמן * לזקה
לזועמן * דיא טאנד איז גרוט די גאב איז קליין איבד דיא זאט * דיא
פֿריינטעפט * איז פֿיינדעפט * אונט דיא גיזעלטעפט איז זייט נייט ביהעפֿט *
דיא ברדלעכי ליב * איז גנן טריב * איין גיזעל איין ערין דיב * טאגנט
אונט ער ביגערט ניהלן מער * נאר געלט הער * טרייזט דיא גנן וועלט *
גאלד אונט געלד דער עט האט איז איין העלד * דען זאן אובן אן טטעלט *
דאז איז דער לויף אויף ערדן * אך גאט וואו פֿר גוטט וויל דרויט ווערדן :
היא גיימא ודיקלא שפיר :

(פֿוהרין פֿ"ח) די די פֿרויא פֿויל אונט טלעפֿריג איזט ווילטטו עט ארפֿארין
דח זוך דוא חי, איד נטפינדל קארב זא פֿינטטו וויניג גארין * זילט דו דער
קעקן איין ווחו רעדליך ווייבט בלדיזא זיך אוב זיא דאז הויז ריינטליך אונט איין
אכטונג הלט * זאן דען זאגט אונט אן וויברי פֿענטטר * פֿר לוט ביו
הויז העלט :

הכישוא בתו לתלמיד חכם * והעושה פרקמטיא לתלמיד חכם *
יהמהנה תלמידו חכמים מנכסו מעלה עגיו הפתוב בלורו
מדבק בשכינה :

דער זיין טלעמזר איינס לערנר גיבט * אונט פֿר אן טחודה טרייבט *
אודר

מראה המזטר כא

אודר זונטט דען לענדל פֿון זיינע גוט טובֿות הנאה טוט * זא פֿיל טנדל טע
דער פֿון האט * אלז העט עד געבן גאט :

המביא דורך לתלמוד חכם באילו מקריב בכורים :

(סוף כהנא) וילטטו דיר הטי"ה ואל פֿיל גוטט ביטערן * דא זאלטטו
דיא חלודי חכאים ערין * דען דער אין עטווט טענקט * איז גליק אזו פֿיל
אלז ער הטי"ה בכורים ברענגט :

האמת לא תמער * והצדק עומד לעד :

דיא ווארהייט בלייבט איביג ביטטין * אז דאז תעלט ווערט ניט אונטר גין *
דאז האג זיך דאז דעלט אז דער אהז בריאן : די זיא אלנייט אובן טוויאן :
הבשר שר ואמרכל * לכל מאכל * ותבשיל אשר יאכל
ידשן וישמח * השכל :

דאז פֿלייט וואל פֿיל דראן לערין טוט * מער וועדל ענדרי טפיו גוט * טטיקט
אז ער פֿרייאט דען מוט * עט ונט פֿלייט אז בלוט :

הפועל לדעתו ימצא בשוק טוב מסחר * כיוצא בם
בזולא ולא יאתר :

דען אריק האן * דער ניט פֿיל גוין האט דראן * דו עט וואל פֿיל אויך דען
מארק פֿינד * דער אין (זול) פֿר לערט ער דאז געלט גיטווינד :

ההלואה תחלה אהבה * וסופה מצה ואיפה :

ליאן אז בורגן ונט לזק ערטטין פֿדיינטט פֿט * לזק לעלטין קדיג אז
פֿיינטט פֿט :

היתר נדרים שורחין באויר :

וילטטו ניט זינדן * זא זאלטטו ניט לייכטליך היחזר לז דיין נדריק פֿינדן *
אודר וילטטו וול וברכה האן * זא זיא ניט רגיל נדריק לז טאן * טא וויא
אנדרי פֿרווי לייט סדר * זאגט אזו הלטט אן טבועה אודר נדה
דבא רבלל בעם * בא לבלל טעת :

דער גערין לעדינט זיך גערין אידט אז פֿר לידט :

המשפט לו חרטום של שעה : נכסף לבל תאזה *
קדמין תעורות הנמשכים לכל חשק ותאבה :

תשמע נרה אבה :

מראה המוסר

איין אידר מענטש זאל ווישן דא: * דאז רעכט אופט האט איין ווקטין נאז *
 עט ביגט זיך אויף אלי וייט אונ אזוי אזוי זעך אז לערדי הייט * אך אופט גיוולד
 פֿר רעכט גיט דען אלט אויף דיה קרטין טטיט * דרוק אידוא לז רעכטין און
 היבטט פֿאר וואל ביטרעכט * דען עט נארן אונ ארימה לייט מעכט :
 הַחַוִּישׁ בְּבִישׁוֹ לְקַח בְּנוֹפוֹ :

וועלכר איין לז אונרעכטין טוט בליכטין * טוט אים ועלכטט איין הייט באד
 לז ריכטן * דז עט אים לבסוף מעכט גיריין * דרוק איטט בעטר שטעלן אז
 זיין :

הַבֵּא לְטַהַר מְסִיעֵיךָ לְךָ * הַבֵּא לְטַמְּא פּוֹתְחֵיךָ לְךָ :

ווער דא וויל פֿרוק אונ גוטט טאן * זאל מן בייא טטאן * אונ דען ביזן זאל מן
 זיין וועג לאיין גיין * דען טיר אונ טאר טטיט אים אופן * מן קאן ניימאן הלטין
 דער דא וויל לאשין :

הַשְׁטֵן מִקְטָרְג בְּשַׁעַת הַסְּפָנָה :

ניט גיב דיק אין סכנוה דען און לוויבל * איז דער מקטרג דער טייבל * אך
 טוטטו איין גדושי עבידה ווי די חכמים זאגין חמירה סכנתא מאיסורא
 דאז איינט דער זיך מסכן איז אויז איבר מוט * איז בעטר אלז ווען ער איין
 (איסור דאורייתא) טוט :

הַאֲהָבֵת יִתְחַוֶּה בְּרוּמָה :

אידר קנעכט איז ווערט זיין הערן * דען גלייך אונ גלייך גינעלט זיך גערין:

הִרְהוּרֵי עֵבִירָה קָשִׁין מַעֲבִירָה :

אויף דיה עבידה האט אפט איינר לייד אונ רייאין * אבר איין ביזן גידאנקין
 טוט אים ניקט דראן לייאן * אונ דזאובוה דרויף לז טאן זיך ניט ביניד * דרוק
 זיין גידענקן איין עבידה ביז אלט דיא זינד :

הִרְחַק מִן הַבִּיעוּר וּמִן הַדֹּמָה לּוֹ :

פֿאר אלי טענטליכי זאכין טוא דיק טייאין * זא ווערט מן דיק גוויט ניטט
 אונ גלייכט זייאין :

הַבְּטָלָה מִבֵּיא לִירֵי שִׁיעוּמוֹם :

(כהובוה פ"ה) דאז לייגט דיר און לז פֿר טטין * עט קוואט ניקט גוט פֿון
 אימיג גיין * אונ וועלכר זיך רעכט בוין וויל * זא פֿינד ער אימר דארין לז טאן
 דז ער ניט דרך טטין טטיל :

הַמְכַנֶּה שֵׁם לַחֲבִירוֹ אִין לוֹ חֶלְקָלְעוּלָם הַבֵּא :

דער זיינין הער גיבט איין זונאמן * טוט זיך זיין חלק לעולם הבא ועל בטט נעמן :

הדייט קופץ בראש :

דאז בייט פלעגט אלן זייט אים ראט זון קילן * דער טלעכט טפל האן וויל אלן זייט חובן זילן * רידן גין רייטן וויל ער אלן זייט פארנין און דער טפיין :
היי מקדים בשלום כל אדם :

(ע"פ) היט דען זייטן זאלטטו פרידליך לעבן * אידר האן פריינטליך גוטן אובנט אונד האלדין געבן * טוא אים ליכט זיין גבירליכער * עט גילט גלייך זוער ער ווער * דיין הוט אים ליכט ערליכט האן קיגן אים אפ זיא * (אז דיר דאז אלן זיין קיין זיא * עט טרעפט אים לעהן יאר ניט אן איין הוט * אונד העכט דיר אן לעמליך אונד גוט :

המביא עצמו לכלל חשר יאשים עצמו :

(טבה) דער זיך ועל בטט אונד גיבט זון זייאן : דער לאט זיך דר ביו נאך ריד גיט גיריאיין * דען דיא טולט אים זיין אגין * דרוק נעק ערט היט גידולט וואז אן אויף אים טוט זאגין :

הסכלות והעזלות * אחי הדלות : הגאווה והפילות תחלורת
השפלות : לצנית ותפרות * אחות הזלורת : הענוה
והסבלות * ראש המעלות : נדיבות ומשפלות מהעזלות
המעולות : חיושר בפעולות * תכלית התהלות :

נדהייט אונד טרענג הייט זיין גיט ווייטער קינד * דען דלוד האן אלן זייט דער בייא פיינד * קרג אונד הופרטיג * האכט דען מענטשן נידר טרעכטיג * זייט טפאטן אונד נאך ריד * האכטט דיר ועל בטט טניד * דע היט קייט אונד גידולט * איבר ווידר אלי און טולד * פרייא געבונג אונד קלאג * דאז מענט האט אלן זיין טאג גינג * רעדליכע ערליכע קאן אונד גיבעדין * אים דו בעטמי זוב אויף ערדין :

היינו דאמר אינשי רבי רבי פר ברתך אנא :

(מוטה פ"ט) מענכר טוט זיך וער בהיאן * איין ענקליין אודר טוכטר קינד זון דער זיהן * אונד אים אים דאך אן התורה קיין כיבוד ניט טולדיג * דרוק אים ליכט ווייג אים זון דיין האכטט קינד בלד אונד גידולדיג :

מראה המוסר

הַאִירָנָא נְכִיס אַבָּא לְפּוּס בְּרָא * וּבְרָא לְפּוּס אַבָּא :

אֵילוּנְד אֵין דִּיר וועלט * וואו אֵין בילנגט דאז געלט * אונ (אסיק וערכיק)
אן טריפט * דער פֿאטר דעקן זון ניט הילפט * אונ מענכר טוט זיך ניט
טעמין * דעק מדרין דאז זייניג זונעמין :

הַאִירָדְעֵי פֿנָא מִחֶבְרָא יִדְגֵי בְּנֵי אֶרֶץ * וְהַיִּנְסֵי בְּנֵי
פֶּאָרֵי בֵּיסֵר הוּחַ אִמְנָא גִירָא בְּעֵינֵי דְשִׁטְנָא :

אנג זון ווייבן זאגין אונזרי חכמים דער מענט טוט וואול אונ לעכט * דען עט
דען ילד חרע זער טוועכט * אונ בטימט דען מענטן פֿון פיל זינדן * אבר
אך גטיכט דז מענכר פֿר היינט זון הינדן * אים אי טטנד קעו אונ ברוט *
ערטט פֿינד ער יאמר אונ נוס * דען הוה זון הלטן אונ זון דר ליהנן ובה *
גיהערט פֿיל נאך נוס זאלן פֿמס * דאז טיט מענכר יוגר נר ניט נאך זיין *
ער היינט עט טטפעקט חלו אים ווייב דיין :

הַחֶבֶם יַחֲשׁוּב בְּנַפְשׁוֹ * הַהָרִים לֹא יִמְרְשׁוּ * וְהַאֲנָשִׁים יִפְגְּשׁוּ :

דאז טפֿיך ווארט זאלטטו וואול ביטרכטן * קיין מענט זון פֿר אכטין * דען
דיח בערג ביגיגן זיך ניט חבר, וואול דיר לייט * אונ אלז אונף ערדין האט זיין
גילעגני לייט * דז דיין מעג * אך מעכט קוואן אונף זיין טטעג *
הַרוּצָה לְשִׁקְרַתְּ יִרְחִיק עֵדֶיךָ :

דער גערין וויל לייגין * דר זאגט דז אן אים ניט קאן איבר לייגין * דרוק וואו אן
אפט גלייבן מיט גיוואלט * דעק גיוואנדלטיין אונ דעק אלט :

הַחֹנֶף הַקָּרוֹתוֹ כְּצֶלַע עוֹבֵר * כִּי אַחֲרֵיתוֹ רָעָה חֹרֵף * כְּמוֹ
חַתּוּל יִלְחֹךְ גָּבֵר * וּבְאַחֲרָיו יוֹשְׁרוֹט שָׂרֵט :

קיינט חן פֿער טרויח זון גוט * וויא דיר דאז אטל ביטיידן טוט * דז ער זיך
גלייכט איינר קאלין דירח טחלנט * פֿאלקן לעקט אונ הינטן קראלט *
הַנַּח לְמֵאֲרֵי הוֹבָא * דִּיגְבֵי חוֹבִיתָ :

(ברכֿוה פֿ"ק) ליידיסודין וויא עט הטי'ל טיקט מיט גידולט * דען הק"בה
היבט אונף זיין טולד :

הַמוֹשְׁלִים אִמְרוּ עַל אִישׁ חֶלְשׁ וּבַעֲלָרִיב * לֹאֲדִי הָיוּ בְּקִרְנֵים לְחִמּוֹר
הָיָה הָעוֹלָם מְחָרִיב :

חלילה וחס זאלט דר אונל הערנר האבן * ער העט דעקן עולק לענגטט
אונטר גראבן :

היכידמיאשה רעה * מקשטא ליה תבא ומקשטא ליה פימא *
ומהדרא ליה נבא :

(יבחה פ' יבחה) דז טון אונורי חכמים איין ביה ווייב הייטין * דיא דעס
ואן דען סיט בלייט: לז עטין * אונ היבט אן איברק עטין לז לאנקין * אונ
(אפט פון טיט אונ ווייטט איק דען דוקן :

הולך את חכמים יחכם * ואת עשירים עושרים יצמח עליו משל
המושרים טוב ללושא צל קמח :

ביפלייט דיק היט ווייין לייטן לז גין * דען דארך יא לענטטו חכמה חך איין
ואך לז פֿר טטין * בייא וואל האבדיגי לייכי לייט ואך דיק גוט גיועל * דען
עז איז גוט קוכן קנעטן וואו דא איז העל * אן דיינק בארט לערין ניט טערן
עט איז גוט אויט אנדר לייט זעקיל געלט לז אר נעקן :

האי סן דיהיר אפילו מאינשי ביתיה לא אתקביל :

(פרק הספיה) דען הופרטיגן טטאלן ואן * ניהל קאן אן זעהן אן *
אפילו בייא ליינק אייגן הויז גינד * ער קיין חן אדר ליבטפט פֿינד :
האי עלמא אישפיזא * וההוא עלמא ביתא :

(ה"ק פ"א) דיא וועלט איז ווערט טפט * דז איין גאטט בלייבט און לנג אט
ער האטט גיטפט * ווען זיין עסקין זיין פֿר דיכט * ער ווייט לייכט * אונ
אך אין דויר וועלט * לייכט דער מענט איין ווייל אונ * אונ דיא אנדר וועלט
איז זיין רעכט הויז * דאז ספריך ווארט טוט דיר איין טיני אן ווייונג געבן *
לעב אונ וועלטטו היינט טטערבן * הויז אלט וועלטטו איביג לעבן :

הרבה שלוחים למקום :

(העניית פ"ג) חטי"ת האט פֿיל ערלייא קנעכט * דיא איק טון זיין וועלט
גירעכט * אונ אין פֿיל ערלייא דער מענט זיין עונט גפֿינד * אוק ווילן זיין
זינד * נאלט ער ניט היינט * וא גטיכט דאך וארגן * ער קאן איינק וואל זיין
ווייל בארגן * וויא זון דען זאגט גוט ריכט * מענט ניהנט דיכט :

האי די שגא להאי פֿררשגא :

דיא פֿרוענט גיהעקן * איינק זעלכין הערן * (נבזה ונחאט) זיין לוייט
גלייכין גיטטוויטטריג * איין אידר פֿוגל וואונט גערן בייא זיינק גילכטריג * עט
ווער טאך דז ערט העט גיפֿונדן בעטר * לז איינק זעלכין פֿלייט גיהעלט איין
זעלכט מעטר :

מראה המוסר

הַרְדִּיזָה לְאֵבֶד מְמוֹנֵי יִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וְאֵל יֵשֵׁב עִמָּהֶן וַיִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל־
זְכוּכֵיָהּ :

(חולין פ'ה) דער דא פועליק דינגט אונ זילט ניט בייא אין * דר האג נאגין
דאז ער ווארפט זיין געלט אין * דו זיין ערבייט גטיכט אובן אין טלעכט *
אונ וואו זיא קענין טאן אין דרייא פיר טאגן טונן זיא אכט * אונ דער דא טוט
פֿיל גלעזר אונ ערדי גיפעט ברויכט * דאז ווערד בלד נז בראכין * * אונ דיא
טטיקד זיין נז ניטט נזן אין דער וועלט * דרוק הייטט צט נאר אין גיווארפן
געלט * דער הלבן גיפֿלן היד דיא טייטטי זעכר * דו זיא טרינקן אונ בעכר *
ווען איק טון איינר אנטפעלט * דא גילטו דאך דיא טטיקד אך געלט:
הַזֹּרֵעַ חֲצִיץ * וְחֹל קֹיֶצִין : וְשִׁלַּג מִיָּבֵשׁ * וְרוּחַ נְתִיבָה
כּוֹבֵשׁ * וּמֵאֲמִין לְכָל הָאֲנָשִׁים * מְשׁוֹרֵל חֲמִשָּׁת הַחֹשִׁים :
דער קיול זעהט אונ נאנט זעהט * אונ טניא דערט * אונ ווינט אין קסטן
טפערט * אונ אלי זענטן גלאבט * דער איז זיינד פֿינל זינן בירוויבט :

אות זיין

זִנְיָ דְאֵינְשֵׁי עֲבָרֵי לִיָּה סָרְסִירוּתָא:

(בב"א פ'ה ז'הב) וועלכר געלט האט נז הנדלין דער היט * דנך קיין
(מרמורה) ניט * ער פֿינד אל זייט זיין געלט אן נז ליגן * אן דאז אין דער
(מרמור) זאל דער נז ביוועגין * חודר אין העלפעט פֿר פֿירן אונ ביטריגן * ווען
ער זיין מרמורידע דער פֿון האט פֿרעגט ער ניט דער נאך אוב דער סוחר אין
טארדין טיט ליגן * וויא זן דען זאגט וועלכר האט ווינר * פֿינד וואל דינר *
דאז זיינט דאז זענטן געלט איז איק איין גיטרייחר קנעכט : דער איק אלי
זאכין קאן פֿר ריכטן דעכט :

וּכְמֵאֲמֵר חֲכָמֵינוּ זָהָב טֵב בְּבֵיתָהּ טֵב בְּלוּיָתָהּ :

(ב"בר) דאז זיינט דאז גאלד איז איין טרייחר גיזעל אין אלי וועג * אין הויז נז
וועג אונ נז טטעג * דאך לאז ניט פֿיל געלט בייא דיר אויף דעק וועג זעהן *
דען עט איז בלד אונ איין זענטן גטעהן :
זְרוּק חֹרְטָרָא לְאִירָא * אַעִיקָרָא קָאִי :

וועלפעטטו אין לופט איין טטעקין * אויף זיין ואלזיל פֿעלעקט ער זיך נז
טטעקין

מראה המוסר כר

טעקין וטל ארט לאסט ניט פון ארט * נטויאר בלייבט טטיין הרט * וויא
מאן זאגט דער אפפיל טאעקט גערין נאך דער טטאמין * אונד דאו קינד
נאך דער אמין * נאך דעם פאסט טאעקט דער וויין * מן דרן קיין לוי מין
פעלן זעלן זיא קומט פון נטויאר גערין דריין :
זיין ווייניג תגרי איקרי :

(בב"ה פ"ד) קאפין אונד ווידר פֿר קאפין מיט פֿר לוסט הייטט אך איין קן
מאן * ווען ער עט טון ניט (נגאן טרייבן קאן :
זונות מפרכסית זו את זו * תלמידי חכמים לא פל שבין :

(טבת פ' י"ט) ווען זיך דיא זונות אנדד זיין אונד פֿלעכטין * קייני וויל דיא
אנדד (מין פֿר אכטן * מכל טכן ווילט דען לענוני גבין * דו איינר ואל דען
מנדריין זיין :

זיין לארם שלא בפניו * זיין חבין לארם שלא בפניו :

ווען עט טון אופט איין מענט ניט וויל האן * מאגסטו איק איין טובה טאן *
אבר קיין ביו טוח איק ווידר זיין ווילן * דען עט וועדד הט"י ניט גיפאלן *
זוי לעללא לא שביח * לתילתא שביח :

(חגיגה פ"א) דיק דיא גנן הויו הלטונג דראן לייט * איין לויגין מין זיינר
לייט * דען עט איז אל דינג וואל פֿייל * דאו ער מוז געבן מין איין דריט טייל *
וויא מן זאגט גיב דמו געלט ביז לייט אויז * זא הלסט מיט הלב קאסטין דמו
הניז :

זמן תורה לחוד זמן תפלה לחוד :

(ברכות) לוי דינר תפלה הלט איין לייט ביזונד * אך מיט דיינק לעדן מיט
ניקט אנדרט דרוטר * וויא איין טייל ווייבר האבן איין וועזין * זיא זאגין
(אדון עולק) אונד נעמט דען קער בעזין * אודר טונין זונסט איין אנדד מלכה
דער בייא * אך גיב דירט זעלבטט לוי בידענקן אוב עט וואל גיטאן זייא * אך
גיבט דיר דאו טפריך ווארט לוי פֿר טטיין וואל * אז מן ניט לוייא מלכה אויך
איין וואל טון וואל וויא מיר מיט דען אויגין זעהן * דו אייני פֿר דער אנדד ניט
רעכט קאן גיטעהן :

זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות :

(טבת פ' י"ט) מיט וואל געלט זאלטטו הלטין הט"י דו טון * אויך קיין מלוח
מלסטו חרטה האן * ווען עט טון פֿיל געלט גיטטיס זאלטטו ניט דער פֿען
אפין * איין טיין טלית חודר אחרוג ביפֿליים דיק לוי קייפֿן * אן געלינג לאז
דיר קיין מלוח ניט אנטווינדן * דוח ווערטט אלט טאפיל (בסוף פינדן
דען

מראה המוסר

דען הקב"ה לאט קיין גוטט אום ביזאלט * עט זייא גלייך יונג אודר אלט *
ניחן הקב"ה זיין טכל פיר הלט :

ארע גאווה יקטטה : יקצור דאגה וחרטה :

ווער דא זעהם הופלט קריג אונז נייד * זארג אנגטט אונז חרטה עד אב
שנייד * דען האפלט האט קיין ביטט אנד * הקב"ה האכט און באלד זון

טאנד * דען עד קאן ניט זעהן קיין מענטשן גאווה פֿר אים :

כמאמר חז"ל אל נקמות יי השב נמול על גאים :

הט"ה האט זיין טס הקודט זווייט האל דרוין טאן טרייבן * זון זיין קיין
האפלט און גיטטראפט קאן בלייבן :

זמר נשי וענין גברי פריצותא :

דאז דר זייבר גיזאנג וואול גיטאן זייא * ווען דיא האן זיין דער זייא * (וואכל)

טאן) דאז זיא איין זון האלטן אונז זינגן האלפן * עט איז גוויט טיינליך מוז און

גיטאפן * איין מון זוכט עט איז * אונז זיין עווה קייט גוויט * אך האט דאט

אטל נאך איין אנדרין פֿאר טטאנט * דאט האן ניט זאל לובן דיא זייבר זון

האנד * ווענט דיא האן הערן * אודר דו זיא יוא דרוין ענטווערן * דען

לייבליך מעכט זיך דר ביזר ילך הרע אנלינדן אונז ווארטט אליר זאכר זגדוטשין
זינדן :

אות החי"ת

חברך תברא אית ליה :

(עירובין פ"ג) דייני זאכין הלט און דר טטיל * פֿר טרויא קיינס חבֿר זון פֿיל *

דען עד האט אך אנדרי גיזעלין * דיא אך אנדרי לייט הענדל וויטן וועלין :

חברא אפירו בתקופת תמוז קרירא ליה :

(טבח פ"ה) דאז טפריך ווארט זאגט מעניג וואלט * דען איזל איז אפילו

אין חוהו קלט * אטל מענכיר ווייט זיך אין דיא לייט ניט זון טיקן * אפֿט

זיל עד דר פֿירן * דאז זאכט אונז עד זיך ניט ווייט דעכט זון פֿירן

אי חקלא מלבא לחיי דיקולא מצואריה לא גחית :

זען טון זום הערין ווערט איין פֿויאר * דער קארב פֿון הלז זון טאן ווערד איין

זיאר * וויא זון דען זאגט גיוואווהייט גיט פֿר נטויאר :

חלופא שופרא קיביה :

דיא טונהייט איזט אייטל טאנט * דען זיא פֿר וועקסילט זיך באלד לז האנט *
 דאך לייבט וויא טאג אונ טוועכהייט * פֿר ענדלט זיך בלד דיא טונהייט *
 דרוק איז קיין זעניר טונהייט אויף ערדין * אלזי פֿרווי גוטי גיבערדין
חֶסֶד לַגִּבּוֹר גַּם יִשְׁפָּט בְּעֵינֵי הַדַּל :

ווען דער דיב ניוור טטעלין קאן * זא הלט ער זיך פֿר איין
 בידר מאן * דאז איינט ווען איינר טוט אלטין * ווען ער זיך טון אין דער
 יוגנט האט איבל גיהאלטין * זא טטעלט ער זיך פֿרוק אלז העט ער ניא
 קיין ביפרייח גאיבט * אונ העט ניא קיין ריין וואסר ביטריבט :

חֶסֶד מִיַּת אִשׁוּר * אֵי תֵעָשֶׂר לֹא תֵאָשֶׁר :

דאז גלויב ווען מאן זאגט דיין חבֿר איז גיטטראבן * אבר טוועלך גלויב
 ווען מאן זאגט ער האט פֿיל גוט דער ווארן :

חֶסֶד לַגִּבּוֹר גַּם יִשְׁפָּט בְּעֵינֵי הַדַּל :

(ברכֿוֹה פֿרק הדואה) דיא גאנלן קריגעען לוס באך * אבר דיא לז
 ברחמיני זעלט מן לז קיינד לייא וואך * דאז וואס גיבט דיר דען פֿר טטין אונ
 בריכט * וויא מן זאגט דער קרוג גיט אונ לאנג לוס בדון ביי ער לז בריכט *
 דער טויר טטעקיין גיט לבסוף אך אן * דרוק זיך ניוונט אויף זיין אונט אונט
 גיוואלט פֿר לאזין קאן :

חֶסֶד אֲבֵרָהֶם עֲבָרָה * וּמִדַּת סְרוּס גְּבֻרָה * הֲרַחֲמִים וְהַצְדִּיקָה
נִמְעָטָה * וְרֵיז לֹא נִשְׁפָּטָה * הָאֲמֶת וְהַיִּשְׁרָה נִעְרַרְתָּ * וְהַשֶּׁקֶר
וְהַכֹּזֵב וּבָרַת הָאֱהָבָה בּוֹרַחֹת וְעוֹבְרַת * וְהָאֲחוּהָ סְרַח וּמִתְנַכְרַת
אֲאֵמִין הָעוֹלָם אֶל הַקֶּצֶה חוֹבְרַת :

דיא ליב איז איבר זער גיפֿלונג * דיא ווארהייט בלייבט גילונג * דיא לדיקה
 איטט טלעכט * גרינג איזט זעכט * די ברידל טפֿט איזט פֿרעמד * דיא
 טרייח אונ בארין הערליקייט ניוון קענט * דיא און טרייח זער איבר האנד
 נעמט * לזכט אונ ער מוז גיטענד * איך גלויב דיא וועלט איטט אן
 אירק ענד *

חֶמְדָּא לְמַרִּי * וְטִיבוֹתָא לְשִׁקְיָה :

(בב"ה פ"ז) דער הער גיבט דען וויין * אונ דען דאנק גיבט מן דער דא
 טענקט מין * דאז דוכט זיך זיין * דאז ער אונט גיבט גוסן מין *
חֶלְמָא דְלֹא מִפִּשֵׁר * כְּאֲנֵרְתָא דְלֹא מִקְרִיא :

מראה המוסר

(ברכות פ"ג) קיינט מענטן דיין חלוט זאג * אז דען ער דיר ווידר טאד
נאך זולן געבן זאג * דען ער פֿר גלייכט זיך איין בריב און גלייכט זא גיבט
ער וועד טרעקינאך פֿרייד :
חזרתו מוכיח עליו :

אן דרך אין ניט פֿראגין וויא זיין הענדיל טטיט * אן פניס זיכט אן בלאד
וויא עז איס גיט :

יְחַרְשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן וְנָשִׁים פְּנִיעֵתוֹ רָעָה :

מיט נדין ווייבר קינד זאל און פֿר ווארן זיין * דען נארין טלאגין מיט
קליבן דרוין * טוט דיר איינד עטוואס זא אז דער טחדין דיין :
הַצִּיפּוֹתָא אֶפִּילָא פֿלִי שְׁמִיא מְהַנְיָא :

(פ' חלק) דארף חליפֿוֹה טוט קיין בעטליי ניט פֿר דערבין * אבר קאן
וואל טנד אונ טפאט דער ווערבין * דען דערט בעטליי גיוואונט איטט * דער
לוטט לז קיינד פֿריטט * דאז גיבעטילט ברוט דאכט אין אזוגאל זיס * דו
ער ניט אכט דען לייט זיין זיאום :

חֲטוּף וְאֵבֹל חֲטוּף אִשְׁתִּי * דַּעֲלָמָא דְאֶזְלִינָן מִיְנֵיהּ לְבֵי הַלְוָא
דְּמִיא :

(עירוֹבין פ"ט) אויף דער וועלט טרינק אונ עט * אונ גאט אך ניט פֿר
געט * גניט אונ לאז דיר וואל זיין מיט דעס דז דיר הטי"ת גיבט * טוא וואז
גוט אונ דיינס לייב ליבט * דען דיא וועלט איז איינד דה"הונה גלייך * דרוין
גילאדן איז ארום אונ רייך * אידר האן עטט אונ טרינקט * אן איז פֿריליך
טלן אונ טפרינגט * דאז וועזין אלזו בווערט * ווייל דיא דה"הונה גיווערט *
ווען זיא איז זא איטט אלי פֿרייד פֿר טטערט * אידר אן ליכט ווידר וואל
ער איז קומן הער * אונ איטט גלייך אלט ווען ער ניט דא גיוועזין ווער *
אלז אך ווען מיר זיך לנג אין דיר וועלט טאן ביהין * זא ווען מיר דאך ווידר
אויף דיא אנדר וועלט ליהן * עט זאגט מענכין דער לענגרין איין ווייל *
דאך ווערט עט לעלליך גיטראפֿין מיט טוטיט פֿפֿייל * ווען טאן איינד עטליך
פאר טוך מין לז בדיכט * לז לעלטיין איז איס דאך אלז וויא אנדר לייט
גטיכט * ניקט גוויטרט האבן מיר אויף ערדין * דען דאז מיר ווידר לז
ערד ווערדין :

חֲסִירָא מְחַסְרָא וְהָכִי קָתָנִי :

ווען דיא רבנית לנג גיהנדלט האבין * אונ זיין אב קומן אונ זיין פֿר דארבין *
זא איז קיין אנדר לז פֿלזכט מין * דז ווידר איבר דאז לערנין וואו גין * אלז
מירט זעהן אן פֿולניטי רבניס * ווען זיא זיך פֿר האנדילט האבן * אויף
פֿפעניג

פֿעניג אונ' העלר * עדטט היבט ער אן לז וואנדרין ווערן איין קנעלר * וויא
 אן דען לז איר האנט * פֿינד דיא פֿולנטי רבניס אין אלז לאנד * דאו אישט
 אין דרוק וועדט פֿאט נאך האן * וואל דען עמי האלן זיא קענטין עט
 אך טאן :

חִיַּתָּא דְקִיטְרָא סְבִיר וְקִיבֵּל

(בב' ופ"ה) איט האנדי גיא ניט ווייט אינט באר * פֿאר קאפֿטט דוא
 דיק אונגליק דיין טאר * ביטראכט וואל דו קיין קרעמר דער טריקט *
 ווען אן איין נדין לוס ורק טיקט :

טור תלג * סחרונתהיגלדין * פֿלבהילא נבחי * טוחנתהילא
 טחנין * טבא תרי מתלת אדלא אבידנא פֿחישנא :

(טבה פ' כ"ג) אין דער עלטר ווערט דער קאפ ווייט אונ' בארט אונ' גרענין
 גרייט * ער רעט דער מאן אן קאן אין ניט פֿר טטין * אך וועלן ניהר האלן
 ניין * די לוייא פֿיס וועלן אך ניהר קלעקן * ער מוז האבן איין טטייאכ
 אטעקין * ער גיט טטען בוקדיג אללין * אלט זוכט ער וואו דא ניט איז
 זיין :

חֶבֶל עַל מַאֲן דְלִית לִיה דְרָתָא * וְחֲרָעָא לְדִרְתִּיהָ עֵבִיר :

(יוחא פ"ו) ווען טאן איינר אישט וואל גילארנט * אונ' איז ניט אן גחטט
 גארנט גיוואריגט * זייגט לערנן איז לז אכטין ניט * אדרבה ער וואכט
 יין זך ביו דער מיט * עט איז גלייך אלז ליימט ער דאו ראס הינטן אויף *
 אונ' אלט וועלט ער וואכין איין טיר אונ' האט קיין פֿאך הונן :

חֲבֵרָה קְרִינָה חֲמֵרָא אֲרִיפָּא לְגִבְרָה מוֹשׁ :

(פ' החובל) הייט דרך דיין חבֿר איין איז ניט לאו דיכט פֿר דרימן פֿאשט
 וודר נעמט ניט פֿר איין לאשט * נעט ליג אויף דיר דען זאטל אודר לאשט *
 דען ער איז פֿיל בעשר דעמוטיקייט * אלז גיקריגט :
 פֿרָבָא בְּלֵא מְתִי * שְׁבַע שָׁנִין דְּלֵא נֹבַח :

וא איינט פֿלעמדין הונד וויא דוא ווילטט * עט גיט הין לאנגי לייט איער
 זכט בילט * וואל ווען איינר איז ניט וואו ער זיין אל * זא טוט ער זיין
 זכין ניט בדאכט וואו * וויא ון וואנט דיא ווינן גילד נערגין זא גוט * אלט
 אן דעקן אורט דא ון זיא טלאגין טוט :

פֿפֿא דחק נגרא * פֿגנה גשרוף חרדקא :

גירובין פ"ו) עט פֿעלט ניט איין האר * דיא אלטין טפֿריך ווערט ר

מראה המוסר

פֶּר וּחָרַף * דו דער לעפֿיל האַלד אויפֿט וויט אייניקן צו עפֿיל דאָס ווי
 פֶּר ברענט * אונז הענדל פֶּר וויינט איין חנדן צו טענדן אונז און זעלבסט
 גיטענט * עט גיטיכט אָפֿט דען זעלבסט נאָז גיטידין * דו זיך אי
 דוט איבר זיין אייגן זעהת שניידן * גלייך אלט חיים טווערט האַלד דו
 אַנדערין דער וויט אָפֿן צו ברענגן * אונז ווערד אָפֿט זעלבסט דער טטאָל
 וויט זינד אייגיני גיטאָכטי קלינגן ;
 חֲלֵבְנָה בַּהֲרֵי בּוֹסֶמָא אֲמִירָא ;

טײַלֶּט קוט הוט ון וויט אַנדרי בטויק טאָן צו קטורה געוין * דאָס
 לערנט אונט דו זיך דרפֿן טעוין * וויט אַנדרי (פוטעייטראַל)
 וויט (וויין) צו אונז * אַדלבה הטי"ת טוט איער דיא זעלביגי העפֿיל
 אַר הערן ;

חֲכֵמָה מִפִּיאָרָה בְּכֵלֵי מִכְוָעָה ;

(נדריק פֿ"ו) ון עינד אָפֿט בייא אייניקן צו ריטן וואָן * דו ער פֿיל חכמה
 קאָן * וויא ון אָפֿט פֿינט חין אייניקן ביין פֿיס פֿיל גוטן וויין * אונז חין אי
 גרובן זאק טוט ון געלט אונז גוט דריין ;

אָמַר רַב לְאִיבּוֹ בְּרִיּוֹה טְרַחֵי בְּךָ בְּשִׁמְעַתְתָּא וְלֹא אִיסְתִּיּוּעָא מִלְתָּא
 הָא אַנְמַרְךָ מִיְלֵי רַעֲלָמָא * רַבִּינָא זְבִינָא אַדְחָלָא אַבְרַעָךָ זְבִינָךָ זְבִי
 כָּל מִיְלֵי זְבִינָא וְיִתְחַרְט בְּרַחֲמֵי מַרְא שְׂרֵי בְּכִיסְךָ וּפְתַח שְׁקָרָךָ קָבֵא מֵאַרְעָ
 וְלֹא בּוֹרָא מֵאַיְנָרָא * תְּטֵרֵי בְּחֵלְוֵךָ לְפִי סוֹדְנָא רַהִיט ;

רַב וְאָגַט צו דִּינָק וּוּן * וְכו' ;
 רַבִּינָא זְבִינָא ;

ווינטטן סחורה קאפֿין * ניט גיטווינד זאלטטן לאפֿין * אל דייני וואָס
 גיזאך טוא * ניט ווייט דיק אלט העטטן לונטט דער צו ;
 אַדְחָלָא אַבְרַעָךָ וּבּוֹלֵי ;

ניט לנג זאלטטן זיין בידאָכט * צו פֿר קאפֿין דיא סחורה דיא דוא האָט
 גיבראָכט * וועל נאָך דער טטויב אויף דען פֿוט ליגט דאָ גיב זיא חין * נע
 אן איין קליינין גיווין * אונז טלאָג דאָז געלט ווידד אונז * צו קאפֿין אַנד
 סחורה דרוק * דען פֿיל קאָן לייט פֿר דערבין * דו ויא ניט קענין צייטל
 איין וועק געבן * זיא וועלין אלז אויף דען הינטרטטן פֿענניג אויז הערן
 אָפֿט טוט חין דער וועל חין דיא הוט דער טטיקן ;
 כָּל מִיְלֵי זְבִינָא בּוֹלֵי ;

דיין ויין לאו ניט לאנג זיגן * וואס דוא דראן גיוויכטט זאלטטו דיק לאן ביניגן
 ווען ער טון דער נאך טלאגט אויך * זא האב דוא קיין ריימן דרויך * וויא
 דאז טפדיך ווארט זאגט ווילטטו לאנג איין קאלן האן זיין זא הנדיל ניט מיט
 העמאנג רחם אודק וויין * דיא הערונג ווערדין טטיגן * אונדיא ראט
 זייקן * אונדאז פלאט טפרינגט דער בודיס אויז * זאלאפט דער קאלן
 האן זוכט טאר הנויז :

שְׂרֵי בְּבִיסָךְ וּבְכֹלֹךְ :

האב דיין פל טטאנד * אי דוא דיין סחולה גיבטט פון האנד * זיך פאר
 דאז געלט * דר נאך גיב איק דיא סחולה וויא זיא איק גיפעלט * געלט
 אין דער האנד זאלט דען קאלן * אונד ביטט גיוויז אז ער דיר ניט אנטלאן :
 קָבֵא מֵאַרְעָא וּבְכֹלֹךְ :

עט איז בעטר איין פפענונג גיוואונן אין דער נאהנט * אלט זונ זיהן אין דיא
 ווייטי לאנד * איין העלר גיוואונן אן גרושי זיהן * איז בעטר אלט זעהן
 איבר (יס) אונד לאנד זונ זיהן :
 תְּמַרִי בַּחֲלוֹתֶךָ וּבְכֹלֹךְ :

מיט דעק וואנד גיבט ער זונ פל טטין * דאז אלי סחורה דיא בלד זליה גין *
 זאלטטו דיק ניט וויא זונ פל קויפן * אודר דוא * וויטט זונ פליטהינו לאפן *
 דעו גלייכן איין סחורה דיא גוט זונ עטין איטט * אל טאג דיר דל פון גיברייכט
 דיא זשרהק עטין דען גיווין * אק גיט פיל איק פאר זוכן הין דען
 זענעכל טוט זיך אפט זונ איינס קאלן זאלן זאכין * נאל דיין סחורה זונ פל
 זוכן * ווען ער זיא גיוונן פל זוכט האט * דא זאגט ער דען מיט טפוט *
 וויא זיא איק ניט גיפעלט * אונד ער זאלני ביני סחורה ניט האבן וועלט *
 אודר פינט זונטט אנדלי אויז ריד * דאז ער און גיקאפט דר פון גיט :
 פֶּבַל מִיַּתֵּב טַן רַחֲמֵי תוֹב אַרְמֵלֵא :

(נחובה פ"א) דאז טפדיך ווארט דיא לעכט ווארהייט טרייבט * דט דא
 איז בעטר איינר פרויאן איק האן בלייבט * ווערד זונ זיין אלמנה * ווען
 זיא טון דער האן העט גיהלטיק וויא איין זונה * דעט גלייכן וואג דעק האן
 דער בייא זיינס ערטטן ווייט בלייבן קאלן * דען דיא ערטט בלייבט דיא בעטט
 דאך זון וויא זאגט דאז בעטט קומט זעלטין הרנוך * אונד זענעכל פל זיינט
 זאל פאר בעטדין אונד זעלט דעק פלעק זעבן דאז אק וויא אונדרי חכמים זאגן
 דברים נכוחים וישרים לכל יש חליפין חוץ מאשת נעורים זיינט
 אליטאדין זיין זונ איבר ווינדן * אן דאז ערטטי ווייט גלייכן ווידר זונ פינדן :

מראה המוסר

טובתן של רשעים רעה היא :

ווילטמו איבר הובן זיין גרוש אנגטט אונז היא * זא הב מיט קיינק ביז ווילט
זו טיקן ניא * דען זייני טובות ניא זא וואל אפגיט * דאז דירט למולך כיו
דרויט אנטשטיט :

טבא חדא פלפלא חריפתא * ממלוא צנא דקרא :

(חגיגה פ"א) עט איז בעטר איין איינליג קערנליך טארפער פפעער וועדער
זיסי קערביו קערב פול אונז טעפיר * דאז וואל ביטייט דאט דער טולן זייניג
זאן איז בעטר אל זייט * וועדער טוונט אנדרי איין פעלטיגיגיזייני לייט
דען דער חכס מיט זיינן גוטי זיין * זאג ער אל זייט געלט אונז גוט גיוויין
דער קיגן ווילט דעקן איין פעלטיגן זענטיין אל זייט אנטריין אך איטט דען
חכס גוט לזהעלפן איס אונז דיא גלן וועלט * דער נאר בלייבט אברטטין
וויא זאן אין טעלט :

טוביא דשמע ואדיש חלפו בשתא מאה :

(סנהדרין פ"א) עט איז גוט טווייגן * אונז ליידין אונז איין קריג בלד אב
זוטניידין * דען חיבר פארט הונדרט ביז פל זענק ער בהיט
איטט

טב רביש לא תעביד * רביש לא מטלה לך :

טוז קיינק ביזן קיין גוט * זא ביטטו פל טאנדן ביהוט * ווילטטו דיק פל
טארדין ביווארן * זא זייא און פל ווארן * מיט לטעיט אונז נארן :

טוב שפבטפחים שותפו של עמלק :

(קידושין פ"ד) דיא קלביט גינן טטעלן אין בלוט * דרוק נאך הרגה
טטיט איז מוט * אך פון וועגן פל לזוט זיינט גוט * ער נאך איין איברגט
טוט * אונז לזייטן איין (מרכא) אודר זונטט טריפוח אב לייבט * דרוק
ער חבר פון עמלק בלייבט :

טוב שפרופאים לגיהנם :

(קידושין פ"ה) אין גיזיין דיא רופאים טוקן גרושן פעל * דיא זיא ברענגן
אין דיא העל * אך איין טייל לאזין זיך דיא חולאים גערן אנטריין * וואו
זיא ניט ווייטן געלט לזוגיוויין * קיינק ארזאן טוקן זיא גערן העלפין * אונז
זאלט עט אין לייב אונז לעבן אן טרעפין * דרוק אן ווייניג רופאים פינד *
דיא אירט געלט ירטן אירט קינד * דאז איז זעלטין גיפעלט אונז גוויט וואר
האב אכטונג דרוין עט פעלט ניט אונז איין האר :

טבא חדא ציפניא כפיתא * מן מאה פרתיך :

עט איז בעטער איין פֿוגיל אין דער האנד * אלו זיהן אונס פֿליהן אויף לאנד
דאז טפּדיך וואלט איז אל זייט איין וואר ווארט גיבליבן האוחז טטיט
גלאב גטדיבן :

טוביא חטא וזינגוד מנגיד :

טוביא איז בייא דער זונה גילעגין * אונ זינדיג האט מן חלקוה גיטלאגין *
דרוק האט אין דאז אונגליק גיטראפין * ווייל ער האט טוביא דעקס סקרע
אויף גיוואלפין * דען עט איז קיינד בגלויבט צו זאגן עדוה אויף יעלכי זאכין
אליינט * ווען ערט טון (לטס מזוה) האט פֿר מיינט :

בלבא בישא דרמיק לא תתער :

קין ביון טלעפֿדיגן הונט ניט דוא זאלטט וועקין * פֿר בארגינט איבניט
דוא זאלטט אויף דעקין :

טובל והשרץ פֿירו תולה : ואהבה שאינה מלב עולת ובלא פֿונת
תפילה * השטן ימצאם לעלילה :

טוקן אן ריין * ליבן אן טרייאן * בעטין און אן דאכט * די דרייא האט
דר טטן דער דאכט :

טובה דנפחא מדבר נפחא :

(חלק) דאז וואלט לאו דיר בייא אלי זאלכוה גיזאגט זיין * עט איז בעטער
צו לון איין טמיד אלו איינס טמידליין * ווען דוא טון עטוואס לון אויז גיבטט
דא איטט עט גיזאכט לפחוה וויא דוא עו ליבטט :

אות הויד

יום ראשון אזרח * יום שני טורח * יום שלישי טורח : יום רביעי הית
בורח * יום חמישי ואמר עלה קרח * יום ששי כל עולם מר צורח :

דען ערטטן טאג איין גאטט * דען אנדקן טאג איין לאטט * דען דריטן
טטינקט ער פאטט * דען פֿירטן ער לאטט * אונ מאך דיק חס פינפטן
איין וועק * דען אידל מאן זיכט דיק אן איבעק * דען זעקסטן טאג כלל
ניט דער ווארטין טוא * דען (כל עולם) לעכנט דירט פֿר איין און
חבבוה לו :

יותר מה שהעגל רוצה לינק * הפֿרה רוצה להניק :

מראה המוסר

דאז קאלב האט נישד לזויגן זא פֿיל לזשט * נאך פֿיל ליבר גירייכט אונס דיא
אוסר איר ברוטט * דא מיט ביטרעכט וואז נכ אלליכי פֿריינדשאפט טוט
יהי מורא רבך פֿמורא שמים :

דיין רבי זאלטו ערין אונז פֿאלרעטין * גלייך אליט גאט יחברך ווארט זאלטו
זייני ווארט חכטין * דען זיין לימד שטרעך אונז לזכט * דירגיבט דיא איביג
זעליג פֿרוכט * בייח לעבין אונז שטערבין * דאך חין טוטטו דיא געטליך
גינאד חר ווארבין :

יהי כבוד חבירך חביב עליך בשלך * יהי טמון חבירך חביב
עליך בשלך :

האלט דיינט נעכשטין גיזעלין גוט * אלט דיין אייגינטט אין הוט * נאך
איינט טונן דיא חכמים זל זאגין * דיין גיזעלין כבוד זאלטו אלט דיין
אייגין כבוד האבן פֿר אגין :

יאה עניותא לישראל בירדא סומקא לסוסיא חורא :

(חגיגה זצ) איין ווייט פֿענער טטיט וואולן איין רוטן לויק אונז שארליך *
אלזו טטיט וואולן איינט יהודי דאז ער לעבט ארמיטליך * אונז האט ער געלט
אונז גוט * דא זאל ער זיך ניט וויין לזו טלייבן איברמוט * זונדן האלט
ערט פֿר בארגין אונז פֿאל טטעקט * דאז זאן עט ניט בייח איס טאעקט *
דען ווייל זיד אין גלוה זיין * זא גיבט אידן העלד איין גרוטן טיין * דער
גילדן דער בייח איינט יהודי ווערט גיזעהן * טיינט פֿאל אנדרי לעהן * פֿון
וועגן דיא (טנאה וקנאה) לעב איטליכר קארג * האטטו פֿיל דא פֿר
בחרג :

יתרפאו הפצעים * ולא הרברים הרעים :

חין דיטטלן אונז דערננד לז באדין * איז פֿיל לייכט לז היילן דען טאדין וועדן
מיט פֿאלשי לזונגין זיין בילאדין :

ישך לבב ואיש תהפוכים * לא יתחברו שני הפוכים :

קיין טטאנד האפט דעלזיכר זאן מיט איינט וואנקיל זאטיגן זיך ניט גיזעלין
לאז * דען לזוייח היפו כיס גיזעלין זיך איביג ניט וואל :

יקנה אנושרע בהוננו * ואוהבים במחקל שוננו :

גיזעלין קאן זאן קויפֿן דאך גוט * אונז פֿריינד דאך ליפֿליכן גיט פֿרעך אונז
פֿריינדליכן מוט :

יש איש בפתיות יחפיץ * וממעלות מעולות יברית פֿזוב מֿבשר
פֿדיא יקפוץ * על בשר מסרית :

מראה המוסר

כט

אן פֿינד פֿיל לייט דיא זא נדהייט אונז ביזן מידוה און וואל גיפאלין האן * אונז
 אלזי גוטי סוגיט אונז מדהוה לאון זיא טטאן * מיט אלזי אירי זאכין * זיך דיא
 פֿליגן פֿל גלייכן * פֿון דאז פֿיל טטינקדיג פֿלייט וועלן זיא זיט ווייכן * אונד דאז
 גיונד פֿריט פֿלייט טונן זיא טייכן :

הספרא יקרא דשכבי :

דיא טוטין זא ביקלאגין זער * איטט אין איין גרוטי זער * דאך ריד ניט מין
 אלזי דיא וומדהייט איטט * דא מיט דוא ניט (עבר עבירה) ביטט * דען
 (מה) גיטיכט קיין כבוד דער מיט * ווען מן איס נאך זאגט טבח דער דא
 איטט ניט :

יושבי כפרים * יושבי קברים * גברים * כפרמה המה * אנשים
 בנות * פחמורים כחמורים * בנים * אנשים :
 פחזירים * חסידים * מוסר פשר אסור והתרים :

דיא אויך (ישוביט) אונז אויך דיר פֿר זיין גאלן גימעט * אלז ווען ער בייא דען
 טוטן אויך דען גחאב זעט * זיא זעהן ליט פֿיל גוטט פֿר זיך * דרוק זאגין
 אונזי חכמים איר טעכטר זיין גלייך אלז דאט פֿיך * אירי זין גיגן און זוכט
 גאלן פֿלייא * און גילוגן אלז דיא ווילדי זיא * פֿון יודיט קייט וויטן זיא ווינליג
 זא זאגין * איין גאלן טאג טונן זיא זיך מיט דען (כוהים) טלאגין ווען זיא
 דער נאך אין קהילה קומן איטליכט דינג ביונדער * איטט איין (קדיט) אונז
 (בלכו) איין זער וואונד * גלייך אלז וויא דיא אנדען נארין טונן זיא פֿל גאפֿין
 אונז טטיגן אין דיא טול מיט דעט וויל אפֿין * ער ווייט ניט וועדד איין נאך
 אזוי * מן נארט זיא זא דער טיגן אנוי * אך דיא ווייבר קאנן ניט טאן אירי
 זאכין רעכט עט גיט זא וויא גאט וויל גינגן טלעכט * ווען עו קומט אס
 (טבהוה וימיט טוביט) זא זיין אירי (טכינה כוהיה) אירי נעגטטי קרוביט
 ווען איר איטט דיא וויל זאנג * מיז איר דז טפֿלירין גנג * מיט (כטר איסוד
 והיחר) * גיט אפֿט זעלזוק דאז וועטר * זאלט איר רדין לנג דער פֿון * זא איר
 ווייט גיוויט קלייגן דאנק זא הון * דרוק זאז איכט בנייבן וויא עט איין איטליכד
 פֿל אויגן זיכט דא מיט פֿר גדייך אונז פֿר ריד איר זיך ניכט אונז זאג בקילר מיין
 אירד דער אין איינר קהילה זיכט * זאג הטי"ה זאגן דאנק * ער זיא גלייך
 גיונד אודר קראנג * ער האב זא עטין ווייג אודר פֿיל * אונז גיא עט איס וויא
 הטי"ה וויל * זא מיז זיין לעבן טויגט זאל אז גוט * חזו איין גרושע עוסל דער
 אויך דעט יטוב זילן טוט * דען ער האט ניא קיין פֿריליכזי לייט אודר גוט לעבן
 אונז העט מיט הטי"ה נאך זאלכי גוטט געבן * עו זיא וויא איס זיא * מיז עו
 אס (טבה ויזק טוב) * זא איטט איס וויא (על החב)

מראה המוסר

דאז ער זיך פֿינד גאנץ אליינט * קיין חבֿר דער עט גוט אודר בייז מיט איין
 מיילט : דאך דער קיגן ווידרוס * זיין זיא אין דען פֿרוס * דאז זיא זיך ניט
 פֿר זינדן * מיט (רכליות ולננות) וויא מן אין דיא קהילות טוט פֿינדן * דאז
 זיא זיך חברהות ווייט אויך דער גאטן טטעלין * וויא דיא (כלביט איטליכן
 עובר ושב) אן בעלין * איר גיטפעט טרייבן זיא אויט דער גאנץ וועלט * איין
 אידר זאגט וואז איין גיפעלט : דער נאך איין (דבֿר דופי) קחן ברענגן אויך
 דיא באן * דער זיינט וואול גיטאן האבן דראן * דיא לייט פֿרליך זון האכין *
 אול געבן זון לחכין * אין דיא לייט זון פֿר טרייבן * דאז אידרי בחפה בלייבן *
 אוב דאז וואול גיטאן זייא * ביט גאט די ערט דילט פֿר לייא * מיט גרוט
 טרייא :

יש שואל בשלוחך * וכאב בטובתך * וכאשר לא אדע רעתו
 וימחשבתו * אשמח ברעתו ואגיל במפלתו :

וועלט גאט אז איך ווייטן זאלט * פֿר וועס איך זיך היטן זאלט * עט פֿרעגט
 אפט מענכר וויא עט זיר גיא * זא זירט וואול גיט דא טוטט איך וויא *
 דקוס ווייל איך ניט ווייטן וויא ערט זיינט * זא פֿרייא קיך זיכט ווען ער ווייטן
 ינקותא פֿלייא דורדא * שיבתא פֿלייא דחילפא :

דיא זיינט זיך איינס טיגן זיליכין קרנן * אין דער עלטיר איז אלי פֿרייד פֿר
 לאטין גאנץ * דיא עלטיר גלייכט זיך איין קראנן גיזאכט אויז דערניר * מן
 זאלט איך דיא איזלט הערר :

יוד קרתא קא הזינא הקא :

דען האלט איך פֿר טט זינדיג ניכט דען איין יוד פֿר איין טטאט אן זיכט * זאל
 זא פֿיל דיין אויגן זיהן גלאב ניט זיין * ניט לאט דיר און זיגליכי זאכין * געבן
 זון פֿר טטין דאז טפדיק ווארט בלייבט ניט און גילוגן * דער לייכטליך גלויבט *
 ווערט לייכטליך ביטרוגין :

יפה יוסי את יוסי :

(גיטין פֿ"ג) לאז זיך ביי אן ביין לייבן * איין בייז ווארט וואול דאז אנדר פֿר
 טרייבן : מאך דיק ניט הר זון פֿיר איין זאלן * זון הענגן דען קאלין דיא טעל
 אן * דוא ווערט דיר זונטט זעלבטט איין זון הייס באד היילין * מיט ביין איז
 זיך ביי זון לייזין :

יבא בעל הפרם ויכלה קוציו :

(לבב ופ"ז) זעלכיר טרופר זאלטטו ניט זיין * מיט איטליכן בובן זון ליגין איין
 אב מיט ביין דיין גיזאך * ביפעל הקב"ה דיא זאך * ער פֿר לאטט ניט די
 פֿרוזן * ער ווערט וואול זעלבטט דאז און קרויט :

פֿון זיינע גארטן אױז רואן * וויא מן אױך טײטש טפּרעכט * הטי״ת ריכט *
ווענט נײזנט דיכט :

יציבא בארעא * וגירא בשמי שמיא :

(עירוױן פֿ״ק) דאז טטיט ניט וואל * דאז דער גאטט דען העקן פֿר טרייבן
זאל * וויא דען אין דער אינאונדיגר וועלט איטט גימיין אונד ביקאנט גיבט מן
איינען איין פֿינגל זא וויל ער דיא גאנץ האנט * זאטט מן איינן פֿר איין גאטט
איין * מיבל לױיא טאג וויל ער גנן הויה ווילט זיין :

אות הכ״ף

פֿיין שצדריק אדם לפריות משתנה פֿניו פֿפרום :

אלו איין פֿוגיל דער דא האט פֿיל פֿארבין * אלו איין מענטש ווען ער וויל וואו
פֿון דעם אנדערן האבן * אלו פֿר ענדרט אונד חנט פֿרעבט זיך זיין גיכט * נון
בידענקט וויא וואל דעם מענטשן גטיכט * דער איינע דעם אנדערן בידלך וויא
עט איז איין ביטל עטין אונד טארך :

כל מאי דעביד רחמנא לטב עביר :

(ברכױת פֿ״ה) דער מענטש זאל גיזווארנט זיין לוזאגן * לז אלקין זאכין וויא זיא
זיך לז טראגן * גרוט אודר קליין ביה אודר גיט * דז עט הטי״ת אלט לזס
בעטטן טוט * דאז טפּרדך ווארט גידענק אונד הלטט אין הויט * עט איז ניטט
אזו ביה עט איטט לז עט וואט גוט :

פֿר התחלות קשות :

אין אלי זל אכױת אס ערטטן * איז דאז אן היבן לזס טווערטטן * דען דואן
היבן איז איין הלבין טאל * פֿון דען זל אכױת אל :

כל מה שיאמר בעל הבית עשה חוץ מצא :

(עירוױן) טוא אלט וואז דיין בעל הבית הייטט * און ווען ער דיך איין נבנה
פניט ווייטט * אונד טפּרעכט דאז זאלטט איס אױז דען הויז גיין * זא איטט
ער דיין בעל הבית ניט מין :

כל המריעין לו * לא פֿמהרה מטיבין לו :

(בב״ק זרובת בילה פֿ' השוחפֿין) ווען איינען זייני העמדל היבן אן איבל לז
טטין * זא איז גוט זיינר מיטיג לז גיין * אונד דיך מיט איס ניט ביהעפֿט מיט
חיהױניס אודר אנדר גיזעפֿט * דען ווען זיך דער טליס זול אױך איינע זעלט
נעם דיר דאז זאל פֿון דער וועלט אױך * זא איינר פֿאלט זאגט דר אנדר נישט
אױך * דען דאז (גלגל איז קיגלדך * גיט איין זונד חונטר זאל קוואט ער ניט זא
בלד מיבל זיך :

מראה המוסר

בבין עניא ולא ידע :

(הגילה פ"א) ווען דיר איין אלאיר קוואט לזוהי * זא פֿר טעט אין ניט ווען
ער טוין פֿיל עטין וואו * דען דער אריס מענט ווייט לזו קיינד פֿריטט * וויא
גלויט זיין הונג אײטט :

פֿל באַ פֿכפֿניה גלילה מבלע :

(פ' החובל) דער הונט פֿר הונגל זיין אייגן דרעק איין שלינגט * ווען ער
הונגל האט אונד אונדטט ניקט פֿינד * דער פֿון לערן מיר דז דעס הונגלגין
מענטן איטט אלז גוט וואו נאר דען הונגל טטילן טוט :

פֿיס המלא : * יבריא חולה * ישמין * פֿחוש * יחזיק רפוא אַך
חסרונו מכה קשה * לא יועילנו חכמות רופא :

דער פֿול זעקיל וועט דען קלחנקן גיונד * דיא טוואכין וואכט ער איין פֿעטטן
גרונד * דער קיגן געלטט מאנגיל איז איין טיטליכי וואונד * קיין ערלן קאן
העלפֿן פֿאר דיא טליס וואלג טטונד

בר הוה רחמתי עזיזא * אפתיא דספסירא שכיבן השתא פֿותיא
בר שיתין גרמירא לא סניא לן :

אין דער יוגנט דא דיא ליב וואל גרוט לזויטן זיינס ווייב אונד מיר * אויך
זיינד טנייד פֿון טווערד לאג איך מיט מיר י איזונדרט אין דער עלטער דא דיא
ליב איז נישט אונ טטרענג * איין בעט פֿון זעכציג חילן איז אונז לזענג * דאז
מטל ביטריכט אין אלן וועלטליכי זאכין זאכגי בייא וואמונג טוט אל דינג זיאוס
זאכין :

פֿר הויגין זוטרי לגברי * השתא דקשינן לדרדיקי :

אין דען יוגני יאקן אלי זאנליכי פֿרייד מן פֿינד * אונ איס עלטר ווערט מן ווידר
לזס קינד :

פֿל מאי דשקרא מכנים : פֿחתא נסבא :

(בוארס ט"ה) וואו מן מיט אונלעכט ביקוואט * דיא זינרונג אלז אונעק
געזאט * דען געלט אונ אונ רעכט גוואונן * ביטטיט אז וויא פֿוסר אין דער
זונן * וויא שפּריק ווארט זאגט פֿעלט ניכט * וויא מן עט אין דער פֿרוך טעגליך
זיכט * וואו מן מיט פֿאלטהייט אונ קרגהייט ער ווערנט * איין פֿרעמדער
אלט בלד ווידר פֿר דערנט * לייכט פֿעגטיג גיוואונן לייכט ווידר פֿר טאן * וויא
עט קוואט זאגט עט ווידרוק דער פֿון * וויא מן זאגט זיבל גיוואונן * זיבל
אנטריק :

פֿר תחזמות הולכים אחר הפה : דען

דען מענט טרוינט גיוויט * נאך דען זיין עטין איז * היציג אדר קלט * אלזו איס דלוק פאר פאלט * אך הענגט פיל דראן וויא מן עט איינק טוט ביטיידן * לז גוט אודר לז בוז לז פרייד אודר לז ליידין :

פלרגירעיא על ענא * עביד להו לנגידא סמיותא :

(בב"ק פ' שור טנגד) ווען דער הערט זיין זאדן איבר זייני טאך וויל פאלענדן דא טוט ער דיא לייט טאך פלענדן * דען ווען דאט זעלביג ניט רעכט גיט * זא קומן זיא אל אין גרום ניט * מטל ווען הטי"ה וויל איין לאנד טטרעפן * זא זעלט ער אין איין און מולליכי אונ פלע זופין * זא באלד דר הויבט הער ניט רעכט אודר נג האלט * גאר לייכטליך דער גנן הויפן לז גרונד פאלט :

כד משלם שערא מפרא * נקיש ואתי תיגרא בביתא :

זא בלד קיין ברוט איז איס הויז * דא איז אך טלוק אויז * דאז ווייב מורט אונ גרייט * דאז הויז גיזינד אונ קינדל וועדן אויך פאטר פיינט * קריג אונ האדר מנגילט ניט דער בייח פלע גיוויט * דאז ווערט בייח איס לסוף הויז הלטין זיאוס איז * אלט דען האט אל גליק איין ענד * וויא דעק הויז דז מינין ווייג ברענט :

כשם שמברכין על חטובה כך מברכין על הרעה :

אזו וואול אז דאז גוטט אז מן אן נעמן קאן * אלז אויך דאז בוז אך זאל מן גאט יהבדך לובן אידר מאן * דען הטי"ה אלז פון דעם מענטין מולין וועגין טוט וויא מן זאגט עט איז ניקט אזו בוז עט איז לז עט וואס גוט :

כי תראה אח : גלבר בפח : מהר המצא אריו פדיום רוצר נפשו : מפח מוקשיו : כילא תדע מה יודע יום :

ווען דוא זיכטט איין ברודר איין יהודי אין באנד חרד אין טטריק * העלן איס גיט ווינד דיא ערטט אויגן בליק * דען דוא ווייטט ניט וויא דז אונגליק זיך איבר נאכט טיקט :

כלי שנשתמש בו קודש לא ישתמש בו חול :

איין פרויא דיא דא האט גיהט איין עלליכן מאן * זאל זיך היטן אז זיא לז איס גיט טוט נאך זיין טוט טאנד אן * איין טלעכטן אנדרין גדינגרין מאן לז נגאמן דז זאל זיא זיך פלע גאט אונ דער זעלט טעמין * דען קעכט אויך דען הערן זעלן * דאז ווערט דיא גנן וועלט ביט וולין :

כל הרודף אתר הכבוד הכבוד בורח ממנו :

וועלכד נאך טרדה אונ כבוד יאגט * דער זעלביג גיזייניגליך איין פעלנין טלחגט

מראה המוסר

טלאגט * אול וואו ער נאך ער רינגט * איס גערן וויס לינגט * וויא אק
אפט גיהערט האב * דער הוך טטייגט דער פֿלֿט הוך הרלב :
פֿר רגין אפא על פֿריה פֿפֿרע אשפֿחית חוטרֿיה :

ווען איין פֿאטר וויל טלאגין זיין קינד * גאר בלד ער איין רוטן גיפֿינד * דעט
גלייכן ווען איין הער זיינס קנעכט ניט טראגט גונסט * איין עלילה לז פֿינדן
איז איין גרינגי קונסט * אול ווען דר קנעכט נאך זא פֿרום ווער * ווען זין
דען הונט איבל וויל דא האט ער געטין דיא טהער :

פֿל מוונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה * חוץ מהוצאות
שבתות וימים טובים * והוצאות פֿניו לתלמוד תורה * ויומא
רהקזה שאם פֿוחת פֿוחתין לו אם מוסיף מוסיפין לו :

(ביצה פ"ב) וואו דער הענט פֿר נארוג האבן זאל דאך דען גנלן יאר *
זעלט איס הקב"ה אויך פֿון איינס (ראש השנה) לז אנדק אויך גוויט אול פֿר
וואר * אויט גימוזין (על הרוב) * וואס ער אויז גיבט לזן טבה אול לזן י"ט *
אול וואו ער זיין קינדן גיבט לז לערן אויז * אול אן איינד אדר לזי * ווען ער
דרחן וואול לעבט אול רייכליך לערט * אול אן טבה יום טוב וואול ערט הש"ת
דער קיגן איס ביטערט * זא ער אבר זיינט לז טפארן אול לז קארגין * טוט
ער איס זאל זיט לז ערגין * וויא אומרי חכמים ז"ל האבן גיט שראכין פֿון
הש"ת ווערדין איס זייני טפיי אפ גיברחין דרוק איסט ניט בעטן חן זעלכי
הייליגי טעגין * זאל זיך דער הענט זייט העמוגין וואול פֿלעגין * אול דען
בטחון לז הש"ת האבין * ער לאט דיר ניט גין געלט אב * זא זכבר לז זיין אלי
טטונד * וויא דוא ביטט גיווענין גיוואונט * אז אומרי חכמים זאגן דראן זיאל
דיך * בושה בני לז עלי וקרשו קרושת היום והאמינו בי נאצי פֿורע :

דאז זיינט הקב"ה פֿר טרויט אונט גוויט * וועלכיר זיין טבה יום טוב זכבר
איז * ווען ער טון געלט דער לז אנטלענט * וויא חן זיין זואך גיוויט * זא
ווערט ערט פֿון הש"ת ווידר האבן * דאז זאל ער אן הש"ת טרויאן אול
גלאבין :

פֿורנייתא עקרה במאי פֿרע לי :

(פֿדק הספֿינה) ער זאל ניט טפארטן דר איין אויגיכט * דעס דער גאר ניקט
זיסט * דען ערזיך אך הלב בלינד * ניהאן איז פֿר זיכרט לייט פֿאר זיינס ענד
הונגד אול גרינד * ער זאל קיינד ניט זאגן ווארום וויל אך דעס
כבוד

נבדד אן טאן * ווייל איך פֿון אייניט ווידרוק קאן האן * אונז ער אייטט זיך
 ניט גוט לז זאלן * גידענק מענטש דז השי"ה ווייט פֿאך אנדרי אלן * וויא עז
 דיר האט נאך פֿר דיינק ענד לז גין * וועלכד נאך ווערט האבן אדר לאזן זיין *
 וויא זיך דאז וועלן זיין * (מפֿר טופֿטיק) זיהן * וואז (אבלן) זייט זוכה
 איז גייטעהן * דער אבולן האט גיהט זעכליג דהמוה אונז פֿרייד * אונז האט
 זוכה ניא ניט גיברייט * דען ער האט גדאכט ער איז ניט גוט * דזערט
 זיך ווידרוק זאלן טוט * ווייל ער ניט האט קינד * אן דעס האט זיך אבולן
 פֿר זינד דז איז אלז זייני קינד טטארבן * אונז זוכה טעט זיין פֿיינין זון האבן
 (טאטן הגבור) וואר ער גינאנד * ווייט וואול אידר זאן איז ער ביקאנט :

כל מוסר רע :

דער זאנגיל העפֿטיג גיבארין ווערט * דער איז גיזויט ביזר אורט * זון זאל
 זיך זינד אנטזלאגין וויא אונז וואז זון קאן * וויא זון דען זאגט היט דיר פֿר
 אייניק גיזייכניטן זאן * דען השי"ה ליגט אייך דרוק דען סיון זון * דז זון
 איז זאל קענן דראן

כל שאיגו מרחם על הבריות אין מרחמינו עליו מן השמים :

(טבה פרק כ"ד) דער דיא זייט ניט אכט * גאר אללין פֿר זיך זעלכטט טרעכט
 גלייך זיין זעלכד גיטטלט אונז זאטין * ווערט ער פֿון גאט גיזעטין * דען
 דר דא ליבט * דר ווערט גליבט דר דא גיבט * ניט פֿון זאנגיל טטערבט *
 דען דר דא דר ברוט * דר ווידרוק בערמ הערליקייט דער ווארבט * דרוק
 ער זעלטין פֿר ארוזט אדר הונגד טטערבט :

כל אחר ואחד * יפה לו הקדוש ברוך הוא אומנתו בפניו : ואין לה
 אומנות שעוברת מן העולם :

(פ' כיצד חבריך י' יודחמין) אייניק איטלייכט גיפֿלט זיין הנטוורק וואול * דרוק
 אך ניהן קיין (בעל זאלכה) פֿר טאעהן זאל * דען עז איז קיין אומזוכה און
 קליינעט איז לז עסט וואט גוט * אפילו איין זוטב פֿעגיד פֿון זיטן טוט * זון
 זיכט דיא געטליכי ברכוה * אן דען בעלי זאלכה * דז איינד הוט לזטט לז דען
 הנטוורק דער אנדל לז זיענען * דא דורק פֿון אלד זייא אורט אומזוכה איז עולק
 גיפֿונדן ווערט * זייט דעס קאן זון דיא זעלט ביטטין * אונז השי"ה האט
 אלז זוכט בעטטין גיטאן :

בשורה במתא בוזא * רב שורא ברברא בוזא :

(בב"ק פ"א) האלן לז בואן גילט אל זייט זיין געלט * זא פֿיל זיין דר טטאט
 אויט אויך דעס פֿעלט * זאל זון עשט אומזוכט ברוט איז דער זעלט * דרוק
 זען דיר זיין אורט ניט גיפֿאלט * זא זיך זון איין אנדל אורט * עז גילט דיר זא

מראה המוסר

בְּלִי הַדּוֹחַקָאֵת הַשְּׁעָה * הַשְּׁעָה רוֹחֶקְתוּ * וְכָל הַנְּדָחָה מִפְּנֵי
הַשְּׁעָה * הַשְּׁעָה עוֹמֶרֶת לוֹ :

(פֶּרֶק הַדּוֹחָה) דַּעַר זַיִן וְזוֹל וְזוֹל דְּרִינְקוּ וְזַיִן גִּיּוּוֹאֵלֵט * דַּעַר זַעֲלָבִיג גַּעֲרִין לֹא
גְּרוֹנֵד פֶּאֵלֵט * דַּעַן אִיִּין טַרְדָּה אַדְרֵךְ כְּבֹד דִּיא דִּיר אִיטֵט פֶּוֹן גַּאט בִּיטֶעֶרֶט *
קִיִּין דִּינֵג אױן דַּעַר וְעֵלֵט דִּיר אַב וְעֵרֶט אַר מַאֲרֵט נַחַר דִּיא זַיִט אױג גְּבִיר *
קױטֵט זַעֲלָבֵטֵט פֶּרֵד דִּיא טִיר * נִיט לױן קִיגֵן אִיט אױדֵר אִיִּיל * עֵט קױטֵט גִּיּוּוִיט
אִין זַיִנֵד וְזַיִל :

כִּי טַחִית לִינְוֶקָא * לֹא תִמְחִי לִיָּה אֶלָּא בְּעֶרְקָתָא דְּמִסְנָא *
דְּקִרִי קִרִי דְּלֹא קִרִי לְהֵי צױתָא לְחַבְרִיה :

דַּעַר זַיִט קִינֵדֵד אױטֵטֵט זַעֲקֵט יֶאֱרֵן לַעֲרִינֵט * זַחַל זַיִן וְזַחַל גִּיּוּוֹאֲרֵנֵט דַּאֵט עַד
זַיִט נִיט לֹא זַעַר אִיבִיט * אַדֶּר לֹא גְּרוֹטִי מְכוּוֹת גִּיבֵט * עַר אַךְ נִיט לֹא פֶּיל לִינֵן
אַדֶּר לְאַכִּין * נִיִּיאֲרֵט מױרָא זַחַל עַר זַיִט מַאֲכִין * וְעֵרֶט עֵט נִיט לֹא לַעֲרֵן בִּיגַעֲרִין
לֹאז עֵט זַיִלֵן אױג לֹאז זַיִנֵי חֲבֵרִיט לֹא הַעֲרֵן * דִּז עַר זִיךְ זַעֲלָבֵטֵט וְעֵרֶט לְבַסױן לֹא
הַעֲלֵלִין נַעֲמֵן * אױג זִיךְ נִיט וְעֵלִין לִמִּין פֶּוֹן זַיִנֵי חֲבֵרִיט פֶּרֵד טַעֲמֵן * אַבֵד וְעֵן
עֵט אִיטֵט זַעֲקֵט יֶחַר אֵלֵט * זַחַל הֵלֵטֵט לֹא לַעֲרֵן זַיִט גְּנֹלֵד גִּיּוּוֹאֵלֵט * זַיִט
טַטֶּרִיךְ אױג אַנְדֵּרִי חֲרַפּוֹתֵה הֵלֵט עֵט דַּעַר לֹא * טַטֶּרֶחֶן עֵט אִיִּין אֵלֵז וְזַיִט אִיִּין
אַנְדֵּרִי קױט * אֵלֵט וְזַיִט אױטֵט חֲמוּסִים זַאגֵן אִין דַּעַר גַּמְרָא :

מְפַרֵשִׁית וְזַיִלְךָ סְפִי לִיָּה בְּתוֹרָא :

דִּיא זַיִנֵט וְזַיִט מֵן טַלְאָטֵט אִיִּין אױקֶטֵן * אַזױ זַחַל מֵן נִיט לִמִּין * פֶּיִיאֲרִין
אִיִּין קִינֵד פֶּוֹן זַעֲקֵט יֶאֱרֵן * טַטֶּעֶן לִיג אִיטֵט אִין אֲרִין * דַּאֵט עַר לַעֲרִינֵט אִיִּיל
פֶּרוֹס זַיִט וְזַיִט טַלְאָג דְּרוּן פֶּרִיִּיחַ * חַמֵּב קִיִּין זַחַרְג אִיִּין אִיטֵט לִיכֵר טַטֶּרִיךְ
וְזַיִט טַטִּיט * אױג אִיז קִינֵד פֶּרֵד לִחֵן אֵלֵט דַּעַר נַעֲבִין אַב גִּיט :

בְּלִי מִי עֲנִירֵעִים זֶה אִיטֵטֵטֵט וְרַחֲמֵנִי :

(ב' פֶּט) דַּעַר הַאֵט נִיחַ קִיִּין גױטִי טַעֲה נִיט גױטִי * וְעֵלֵכֵךְ אִיִּין גְּרוֹטֵר
מְפֹנֵק אִיז * אִז אִיטֵט אִיִּין דִּינֵג נִיט גִּיפֶּאֵל * דַּא גִּיט אִיטֵט אִיִּין אִיבֵר דִּיא
גַּחַל * אױג פֶּרֵד אִיטֵטֵטֵט טִיבֵט טױט אִיטֵט מִיאױס וְעֵבִין דִּז זִיךְ זַיִן הַעֲרֵן אִיטֵט
לִיב חֲרוֹס פֶּרֵד קַעֲרֵן :

בְּלִי הַפּוֹסֵל בְּמוֹמֵטֵסוֹל :

(קִדוּשֵׁין פֶּ"ד) מַעֲנֵכֵךְ וְזַיִל טַעֲנֵדֵן חִידֵד מֵן אִין זַאכֵּן דִּיא אִין זַעֲלָבֵטֵט גִּיאֵן
אִין * אױג וְזַיִט עַר אױן אַנְדֵּרִי טַרְכֵט * עַר זִיךְ זַעֲלָבֵטֵט פּוֹסֵל מַאֲכֵט עַר
אִיז מױט כַּשֵּׁר אֵלֵט אִיִּין חֲזִיר פֶּוֹס * אױג דַּחֵךְ פֶּוֹן אַנְדֵּרִי רִידֵן מױט * אַךְ
הַאֵב

האב דו שפריך ווארט היין לעבי טאג זאגן העקן * ירי אין קיין דרעק אודר
עז טטינקט זונטט געקן :

כרבושתא וישגרא עברו הלולא * מתרבה רבישגרא :

(ה'חלק) דיא קאלה אונ דיא וויזל טיר * האבן קריג פיר אונ פיר * איין
מאל וואר עט איין עבין איירי קינדד לזו הויך לזוגעבן * אבר עט גווערט ניט
לנג דיא רוא * עט טלוג זיך טליס וויזל לזו * וטל איז איטליכד פיינטטפט
ווערט ניט קן גוט פריינטפט * ווען טון טלוק ווערט גימאכט * אל
זייט דאך דט הערן ביו טרעט * פון וועגין דז אונדעכט * דז איין איז
גיטעהן עט איז לזוייא אללייא פאר געבן אונ פד ליהן :

כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו :

(פ' החובל) אי גרעט אונ דער מענט אצט אין זין וויך אונ ווייהייט * אי
מער טוט איין זיין (זל הרע) לזו לייד * דען דיא רטעיט דרף ער ניט פד
פירן אינט גיהנט היין * דען ער וואט גיוויט אונ זיא זיין פאר זיין : אליינט
ער פד זוכט זיין גליק אונ הייל * דיא פרוואן אונ קלוגטי לזו ווארפין אינד
דאט זייל * דרוק האבן זיא זיך פיל מיט דעק ילד הרע לזו גניטן * אונ
וויין זיך זיין אלז אנדרי היטן * דט ער זיא ניט ברענגט אין דער העל *
דען גרוטי חכמה גיבט גרוט פעל :

כריסא טענא רגליא :

עט איטט דען הייד קיין בעטרי דפואה * אונ לזו העקן איין גוטי בטורה
אודר גוטה טמועה * דען זיא טראגט אין איבר וועג * דז ער איזט נישד
פול אודר טרעג * וויא זון דען זיכט אייגנטליך גיוויט * דט דער בויך טראגט
דיא פים * ווען זון זיכט אויך התינות אדר בריה מילה * אודר ווען דיא
וויבר גין לזו טבילה * אך וויא דעק פענדד אונ וואגין * דז דא ער לזו גיברלכט
ווערט דיא לייט דא היין לזו טראגין * עיא אלט שפריך ווארט טוט זאגין *
(הכנסת כלה) ובקיה מילה ערב טבה * וואקרא מגילה הקיעה טופר
לילי טבילה סוסיט ועגלה * והיהודים (כלה)

כל מקום שהזכרת השם מצויח * עניות מצויח :

(מדריכ פ"א) ווער גיוואונט אין טבועות איז * דא איז עניויה גיוויט * אונ
ווען זון באהיה טווערן טוט * זא איז דאך ניט גוט * וויא זייד פינדן דט
זעכליג טטעט האט (לזיין הט' פאר טטערין * איבר אירק איה טווערין *
נאר דז זיא דען טק בזחנט האבן אופט גידכט הוט איין דט אונגליק אלייט לזו
וועגין גיברלכט * ואל טכן דיא דא טווערין פאלט אונ אוק רעכט * דען דד
טק הקודט ווערט דורך זיא פד טוועכט וויא גרוטי עונטיק ער ווערט ליידין
פאר זיינט ענד * אונ גאך זיינט טוט זיין זיל אין גיהנט ברחטין אונ ברענט

מראה המוסר

בְּשִׁתְּרוֹרָא בְּעַם פְּלֵב תְּדוּר פְּלֵה עַם חֲמוּתָהּ :

ווען איין וואלץ מיט איין הונט ווערן וואווינן זא ווערט אך איין טונד דיא שוויגד
פֿר טונין * חודר דו דיא שוויגד ווערט וואול מיט דיא טונד לעבן * דען דיא
טבע סוט עט ניט געבן * ווייל זיא בטלכאט אונ זיא זיהן * דיא מיאה און
אירק דר ליהן * דו זיא אין דר יוגנט מיט אירק זון הוט גיהט * אונ איזונדד
דו ער זיק האט ביטשאט * זא הענגט ער זיק און זיין ווייב * אונ פֿר געטט און
זיין מוטר לייב * דא ער איין איז גילעגן * אדר דיא לרוה דיא זיא האט גליטן
וויא זיא אין הוט טאן טראגן : ווען דען דיא מוטר ועלכי פֿרעאדי לייב זיכט *
גידענק דוא וויא וואול איר דר לוגטיכט * אונ מוועט דאך לידן איבר אירן
דאנק * דרוק לעבן זיא שטען אין האדר אונ אין לאנק * אונ דו ליד פֿון דיא
אלטי שוויגד טונן זיא זינגן * דו פֿר קאלן ווייל ועלט איינט דו הערן אין לייב לן
שפּרינגן :

פֿל המוסר דין על חבירו * הוא געניש תחלה :

(החובל) רחוק בעט אויך ניהאן ניט * זיק דו דר טאר טטעקניט פֿר ברענט
דר מיט * דען גימיינגליך טריפט גערן דען זעלבן מאן * דער אונגליק
רופט אן :

פֿל מלתא דרא רמיא עלי אינש לאו אדעתיה :

וואו דען מענטש ניט אן גיט * דו זעלביג זאל ער לאזן טטין וויא עט טטיט
ניט לעט וואט דיק ניט ברענט. וך דיר ניט אידדיין האר פֿרעאדי הענד ברעך
דיר ניט זין נאך מוט * אוק איין אנדרן דער דיר וועדד ביי נאך גוטט טוט
כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סיעיה :

(יזוא פֿ"ב) לוב גאט אונ זיח פֿרוק * לאו דיר נאך דן פֿון דיר גלייך אדר
קרוק * וויניג אדר פֿיל * דען וועט הטי"ח העלפין וויל * דען קאן דיא גנלי
וועלט ניט שאדן * נאך מיט קיין לייב בילאדן *

אות הלמד

דיימנין באפקרסתא דעניא אישתבח מרגנתא :

(בב"ר פ' לך לך) דאו שפּריך ווארט דער פֿר טטונד אן לייגט * דו מענדל
גוטה סחורה חין איינט לן דיסנין זק טראגט * מענדל מענט אריק וויין
טוט * אונ טראגט בייא איק געלט אונ גוט * מענדל ווייטט זיק טפֿל
אונ

מראה המוסר

לד

אונ' חס אכטון * אונ' אי-דאך קעטטליך אונ' פרום * דרום הל'ט פ'ר גוט
אידר מן * דוח ווייטט ניט וואו אידר קאן :
לעולם אל ישנה אדם מנהג אבותיו :

דייני עלטרין זאלטן ניט טענדן * אירי ונהגיט ז'ו פ'ר ווענדן * ניט מאך
דיך חכ'ם אונ' זי'א ז'ו נארין * גלויב מיר זי'א האבן אל'ט בעט'ר אל'ט דוח ער
פ'חקן אונ' גלייב דיך זעלבטט ני'א * ד' דוח מין ווייטט אל'ו זי'א * דרום די'ח
אל'טן ונהגיט הל'ט מטייף אונ' פ'עטט דרויף * לאז דיך קיין נייאר ונהג
בלענגין אויף :

להאי שופרא דפלי בעפרא בכינא :

(דב"פ"ק ברכות) מענט דוח מאגטט דיך וואול בידענקין * דריבר וייגן אונ'
טרייאן אונ' ארטשעקן * ד' די'א ענד דיין טונהייט זאל בידעקן * אונ' ווען
איר נאך; ז'א טין ווערד * מוטט איר דאך אל' ווידר אונטר די'א ענד * דרום
מענט בידענק אונ' ביטרכט * אז אונזן פ'רכט * דאך טוטט מאכט *
ז'ו ניכט ווארד גי'מאכט :

לא תקני בחייוא * ולא תקני בארמאי :

(ערב' פמחית) ניט דער ז'ערן קיין כוה'י נאך ז'לאנג * דען זי'א בארגין
אונ' טראגין דען ז'און ז'נג :

לעולם פ'פ'ד פ'ל אדם פרש'ג * ויהיה בעיניו ובל'סטים :

אידר מאן אל'ט פ'ר פ'רום אונ' ערליך * אבר דאך הל'ט דיין גוט גיווערליך *
דען ניוזף קאן ווייטן וואול * פ'ר וועט ער זיך היטן זאל * מן זיכט איין מענטין
פניק אבר ניט אין זין * פ'אר טרוי'א וואול ז'ו רייטן ד'ו פ'פ'ערד הין :
ליבא בפ'יסא ת'לי'א * ופ'יסא פ'ליב'א :

דא דער מענט איין טאדין האט אודר געלט פ'ר לירט * זעל'כי זארג אין זון
אל וייגט טכ'ל אידט * אך אופ'ט גנ'זון נארין דער דאך ווערט * דער נאך
טיקט זיך רעכט * ווי'א ד'ו טפ'ריך ווארט זאגין טוט * דען ד'ו טאדין הוט
דער האט אך דען טפוט :

לפנים גמלא שיחנא :

(כהובות' פ' האשה) דען פ'פ'ערד אודר קעמלין קאניט ניט טאדין * דען
מנט נאך זייגד גרייטט אונ' טטרק טוט אויף ז'אדין * דאט מ'טל זיינט
ווען דוח האטט איין קענכט * ז'א הל'ט אין מיט דער אל'ביט רעכט *
טוח איק ניט ז'ו טטרק איבר טרייבן * דא מיט ער קאן ביטט ז'ו בלייבן *
אך טון אל' אונזרי חב'מים דאז טפ'ריך ווארט אויף ליגן * דאט זיין איט'ל'נד
זאל ז'דקה געבן נאך זיין פ'ר מעגין * וויל ער'ט אודר'ט האבין

מראה המוסר

דאז וואו זאל זייני קינד בלייבן ביטטין * אדר עט ווערט אים גונסט ווייל
(נקדיזון בן גוריון) טאלטר גין :
לאו עכפרא גנבא אלא חירא :

דיא וויז איז אן דעק דיב טטאט ניט לוז הענקין * נייארט דאט לאך דא
זיח טש ריך פֿר בערגט זיח אן בידענקין * אבר דיא גרוטן דיב לאזט זיין גין *
דיא קלייני וואו עט היט דעק האלו וויז טטין * אונ דיא גרוטן הענגט זיין
אן איי * עקילוז ר געלט איז דער ערין דעקיל : זיח זיין זאגט (אצל הממוז *
אין חק בארץ כממוז) : דט זיינט וואט זאן היט דעכט נאך גונסט ניט
קאן לוז וועגין ברענגין * טוט זיין דאך היט געלט לוינגן :
לא יפלה הרגלים * פיאם לאשמת העינים :

דעק הענטן איז בלד איין טאדן גיט צחן * ווען דיא אויגן ניט רעכט פֿר
זיך זיין : דען וואו העלפט ליכט אודר בריל : ווען איינר ניט פֿר זיך זעהן וויל :
לך אחרי אריות ונחשים * ולא אחרי עריות ונשים :

אי פֿר טרויח ליבן אונטל אנגין * אי דוח דיק זאלטט לאזין פֿון פֿלטי ווייביר
ליבט מענט פֿאנגין * וויא וואול דער זאכין וויטן זיזט ביהענד דאך האט
ווייבר לויטט קיין ענד :
ליכחשא ארעא * ולא ליכחוש מאריה :

עט איז בעטר דאז פֿעלד פֿר זאגיר אונ פֿר טווינד * וועדר דאט דא זאל
פֿר הונגן דער דער אונ זיין גוינד * (זאל הדיוט טפאר זיך זא טטרב
זיך * לער זיך ווא פֿר דערב זיך * עט איז בעטר לעהן זאל פֿר דערבן
וועדר זיין זאל גיטט אלבן :
לא כל המרבה בסחורה מחכים :

ווען טון איינר ניט איז הענדליט אונ גיטיקט * קאן אים דאך קיין טוחר
נעמן דו אים איז פֿון היט גיטיקט * דרום זיך לייכטוס און זעלנר גיטטלסט
זענער נאר היט גיוואלט * דען דער עוטר הענקט אן דער חכמה ניט *
זונד וויא עט היט זיינס בהטגחה גיט :

לעוים תהא שמאל רוחה וימין מקרבת : אישה תיבוק וייער :
(חלק) - דיין ווייב אונ קינד * זבכלל דאט גיין הויז גוינד * דאז הלט ניט
לז טטרענג אונ לז הרט * ווילטטו פֿר גרוטן טאדן זיין ביזווארט * דרדך
אונ דיין גיין הויז טענד * עט איז ביי לעטין ווען דאז הויז איין ווייניג ברענט
אך דען ילד פֿון זייב * זאלטטו אך ניט זא גאר פֿר טוטטין * דוא זאלטט
א פֿר לז זייט אך איין לויטט לאזין * אין דעק זא דיר דיא חוכה דער לויבט
האט * אבר ניט דט דא איז ווידר גאט אונ זייני גיבאט :

לעולק

לְעוֹלָם אֵל יִשְׁנֶה אָדָם אֲבִסְנִיא שְׁלוֹ :

דיין הערברדיג זאלטן און געבן * ווילטטו אנדרט אין ערין לעבין *
דען דיא לייט זאגן וואו האט ער גיטאן * דט חץ זיין גיטט וויל נישט האן :
לְעוֹלָם יֵצֵא אָדָם בְּכִי טוֹב * וַיְבֹא בְּכִי טוֹב :

(בב"ק) דאז טפדיק ווארט לו פֿר טטין גיט * דאז זיך דער מענטש זאל
פֿאר טפעטן גיט * ער זאל אין דיא הרברדיג גיין וויל דיא זיין טיינד * דען
דיא נאכט איז קיין מענטשן פֿריינד * חך לו ווארגיין זאלין זיח ניט פֿר טאג
אויף טטין * פֿדיא און דער הרברדיג זוגין * מי דער העלן טאג טיין
זיך הער פֿאר קערט אונ טפרייט * זא ביטטו גייערש פֿר אלן לייד :
לֹא בְּכֹל שַׁעֲתָא מִתְרַחֵשׁ גִּיסָא :

פֿר לאז זיך קיינד זל פֿיל אויף זיין גליק * דען ער האט פֿיל ביי טיק * עט גיט
בלד הינטר זיך לו רוק * וויא זון דען גיטייך גליך שפריכט * דז וויל מי
גיגליכט * עט גיט חרוק אז וויא חין נאד * עז בליבט ניט אויף איינד טאט
לְעוֹלָם אֵל יִמְנַע אָדָם עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים אֲפִלְרֵי חֶרֶב חֲדָה מִיַּנְחָרָה
עַד צִנְאוֹרוֹ :

(בלכות פ"א) ווען טון איינק לעג אויף זיין הלז חין טרן טוערט גאטט
גינאד איז דרוק אונ פֿר ווערט * נייארט אויף גאטט גינאד זאל ער טאן
פֿעטט בוואן * לו השי' ה' זאל ער האבן זיין פֿר טרוואן * דען גאט יתברך
דיא זייניגה ניט פֿר לאטט * ער גיבט אין אל לייט הלזן חונ טרוישט * אונ ווען
זיח אין נאך אונ גדיט מנה ווערין * ווען דאז זייל חק טטרענגאטן איז זל
בלעכט עט גערן :

לְעוֹלָם תְּהֵא דַעְתּוֹ שֶׁל אָדָם מְעוֹרֵב עִם הַבְּרִיּוֹת :

החלט דיק לו אלן לייט מענטליך וויא אנדרי לייט * זיין זא פֿרליך אע וואול
גימוט * זא טוא חך וויא איין אנדרד טוט : ווען זיח טרוואק זיך אנדר טטין
טוא דער גלייכן ניט ווייגד אנדר חין * טלחפֿן זיח אנדר וואכין * קיין אנדרי
לעראויג זאלטטו וואכין * ווען דוא טוטט אונ זיח * זח ווארט זיך דיינד
טפאטין ניא * דאז אלט טפדיק ווארט זאלטטו וואול בייך ווען זון בייח דען
הונט ח : זח הייל מיט חין :

לְעוֹלָם יִדְמֹר אָדָם אֶת בְּנֵי אוֹמְנוֹת נְקִיָּה :

(קדושין פ"ה) דוח תורה לו פֿאר מיטט חייב וואויב זל זען זיין זון דר
נאך זאל ער חין לו איינד זלחנה אנדר הנדיל טאן : דח חל זיך דען זון זיך זיך
טאג וואול בטיכט * דען תורה חונ זלמה דיח מואס ניכט *
עט

מראה המוסר

עט שטיט וואלן איינט בייא דעק אנדרין * די ער ניט דרן נאך דעק בעטיל
ברוט וואנדרן :

לא תהיו בעבורי אחסנתא * ואפילו מפרא בישא לפרא טבא וכל
שכן מפרא לפרתא :

איין זאך פֿר דריטט זיך יעד * דט זאן אפֿט איין טאכטר פֿר איין זון
טטומט הער פֿעד * דאז דאך ווען פֿאטר אונטאכטר טטערבט * דער זאן
פֿון איינד אנדרן זשפחה זלט אליינט ערבט * אונד הייליגי חורה דרוק
זיט גוטס בידאכט האט גיטאן טרייבן * דז זאן זאל זאן איטליכן זון בייא
דער (נחלה יורט) בלייבן * ווען ער טון ניט איז גנן פֿרוק * נאר דט ער
ניט גיט גנן קרוק * זא האטטו גאר קיין לעכט * מעביר נחלה זון זיין זאל
טלעכט * וויא זאן איין דער (גזרח) * זין (בבא ברחא) בשיידליך
גיטריבן פֿינד * דז עט איז איין גרוטי זנד :

לבעי אגוש עד זבולא בתרא רחמי בשלמא :

(חענייה) • ביו זין זיין לעלט ענד ביו אינט גראב * זאל דער מענטש זי
ביטן דז ער טלוק האב * אונט ניט אויך גוט אודר געלט * דען טלוק איז די
גרעטטי ברעה זין דער וועלט :

לקבל תורה טבחה :

דאז שפדיך ווארט זארק איר ווילדי ביזי קנאבין * איין ווילד שטרק זוקט
וויל איין שטרקן טוחט האבן * דרוק איין ווילד יונג נאך דעק ער ביו טוט
וויל ער האבן איין קלייני אודר גרוטי רוט :

לא ישפורך אדם מי בודי זאחרים צריכין לו :

(יבואה) שייט קיין און ריין וואטר ניט אזי * ביו דוא איין בעשרט האטט
פֿאר זין הויז * אודר לאז דייקן חבל זון נולין גלאטן * ווען ער דיק שן ניט
האט דרוק גיבעטן :

לפנים זוי רקוד :

(בחדש ט' ט' י') נאך דיינט בייטל פֿר זיגן זאלטטו טנזין אונד דיק זירן *
זאח בלייבטטו וואלן פֿון זידר זאן בייא ערין :

ללקיחה היה אין וממהר * לגתינה היה עצל ונזהר :

זון נעמן זאך דיק ניט בכבוד גרייך דר נאך זין איינד * אייל * זאב אויש
זון געבן לאז דיר וואלן דער ווייל * וויא זאן זאגט איין נר פֿר טמעהט * איין
וויזר נעמט :

לא תרתח ולא תרני * ולא תחטא :

מראה המוסר

(ברכות פ"ד) לאו דרך קיין לאקן לוונגן * אך לו שרינקן לאו דרך ניט
דרינגן * ווא ווערט א גוויס פֿינדן * דו דוא ניט בלד ווערט א יונדן ;
לישתמיש אינש יומא חדא בפסא דמוקרא ולמחרת תפיד :

ווען איין מענטש איין וואל איטט לו גדולה קוונן * ניח ווערט איין דער טען
גימוון * ווען ער טון דער נאך ווידר * ווערד גנן נידר * דאך ווערד מן ניח
פֿר געטן * דען כבוד די ער היין איטט וועטן ;

לא לחנם הלך הורור אצל העורב אלא מפני שהוא מנו :

(פרק החובל) וילטטו קענין דען מן * זא זיך זיין גיזעלן אן * וויא דער
זעלביג איז ווא איז ער אך * גלייך אונ גלייך גיזעלט זיך גערן ;
לפא פתובה דלא דמו ביה תיגרא :

(שבת פ"ט) בייא אלי דהמוה אונ נטואין איז דער סרר * גיזייניגליך
לאנק * קדיג אונ הארד * אבר ווייטטו וואו פֿאלק מיר * ליג דרך ניט לוויטן
אנגיל אונ טיר * לוויטן דהן אונ כלה * דען פֿאר אנדרי אלה * דיר בלייבט
דיא טנאה איבר אלה :

לא תשתי סמא : ולא תשוור ניגרא ורא תעקר פֿבא : ולא
תקני פֿחיניא * ולא תקני פֿארמאי :

(ערב פסחים) ניט גיווין דרך אין פורגירן * קיין רפואוה לאו דרך בריקן
עט זייא דען גרוסי נוס * ניט טרינק * טילטוליק ווען דיר נאר איין נפֿיחא
אין בויך אונ גיט * ווען דוא דרך דריין גיוניטט זא וואסו נאך גין * פֿר
לערטט געלט אונ דרפֿטט ניט לאן טטין * דיו גלייכן טוא קיין
גרוסי טריט ניט * דען דוא נעמטט דיא אויגן מיר גיזיט * אין דער יוגיט
לאו דיר קיין באק לאן אויז רייסן * דוא האטט וונטט אין דיא עלטר
ניקט לו בייסן * אונ ווען מן טון איזונד לער לייט * זא היילט ער דאך מיט
דער לייט * מיט קלייני כוהים אונ טלאנגין זייא און פֿר ווארן * דען דאס
מלכות טטיט מיין הינטר דען און * ווען זיא גרוס זיין גיט אקטין אונ גיראכן
ווערדין זיא עט ניט לויסן ;

לקיש ליסטים בפיר לעלויביה :

(קהלת דבה פסוק וזלאתי אני האטה זר ומוה) דען פֿר טאנד טוט דיר
דו טפריך ווארט מיט ברענגן איין טעצער דיב פֿריא לו הענגן * ווייל זיצט
ניט רענט גילערנט האבן זא טוט מן זיא בלד ביגרייפֿן * דרוק הענגט מן
דיא יונגין דיבן דיע אלט אונטו אפֿין ;

לחפיקא פרמיוא * ולשטיא פֿבוי ימיוא :

מראה המוסר

איינס ווייזן גילערטן איז גוט צו פרידיגן * מיט טייטן קאן מן איין זאך פֿר
טטענדיגן אונז איינס נארין * אן טטרייך אונז טלאגן * בלעגט מן ניקט פֿון
איס צו וועגן :

לאהמדרש עיקר אלא המעשה :

עט הענגט ניט אלז דראן דז איין מלוד מיט זייני קינד ערנטליך אונז וואול
לערנט * זונד אך דז ער זיא צו מעטיט פֿאריכט * אין מלוד אונז גוט לוכט
אין דרך ארץ אונז אין גאטט פֿאלכט * וואז זיא האבן צו טאן אדר צו לאזין איבד
טיט אין דער טול אונז אויך דער גאסין * אין גוט טטראל אונז לוכט איז ער זיא
מחויב צו הלטין אל לייט * זאלן זיא אנדרט מערדן אין דיא עלטר חך צו לייט *
אך גיבט דיר דחז מאל צו פֿר טטין דז מענכטוס גערן טולן גין * אך צו אלז
דרטוה * אונז האט זייני מעטיט קיין מוטוה :

לאו עבברא גנבא * אלא חורא גנבא :

וויטט דער דיב ניט וואו ער זעלט הין טאן * זא ווערט ער טטעלן מיטיגאן
דרוק איז דר העלר * זח גוט איז דער טטעלר :

לא תיעיל רינא בלבבך * פי במה גברין גברין קטיל רינא :

(בריט חלק) הונדרט טויזנט לענטער זארג גיהעלפֿן ניט אונז איין לוט *
נייארט דז זיך דער מענטש זעלבטט העלפֿט באלד לונט טוט * אודר דז ער
זונטט נארט אונז טול ווערט * אונז וויא איין מוטגע גיט גנן פֿר אירט * דרוק
איז ניט בעטט דיא וועלט לאזן גין אן זארגן וויא עט גיט * דען דר דא פֿאלט
גומייניגליך ווידר אויך טטיט :

לית מיא רביא * דלא מתעביר :

דחז טפריך ווארט אייטט מיר ליב * עז איז קיין ווטר אונז לויטר מן מאכטט
טריב * וויא מן זאגט דיר קיין דדעק עט ווערט זונטט טטינקן * איבד אייל
קיין גוט דאס עז ווערט זונטט הינקין :

לעולם לא ישגה אדם בנו בין הבנים :

איביג הלט דיין קינד אין גלייכר מאס * קיינט פֿר דחז אנדר פֿר טטוס :
דען עט מאכט איין קלטין מאגין * אונז טונן דיא פֿיינדטפֿט לנג טראגין *
וויא מאן דען אן דען גיטיכט * פֿון יעקב אונז יוסף אייגן טיינפֿליך זיכט :
לחרוביה ביתא פעי * ובעילכפריה יריה פֿתהוא גברא :

(גיטין) ניט לאז דיק טיקן אין אלז טליחוה אן * ניט פֿאלג אידר מן וואז מן
דיך אן איינס רוגז הייטן טוט * זעלטין אז דרויט אונטטטיט גוט יענד פֿר
בלעגט זיך נארין ביהעמ * אונז וויטט דער נאך מן דיר דיא הענט * אלז
העטט אלט גיטאן אונז דען טאדין מוטטו האן :

לא איברו סהרי אלא לשקרי :

(קדושין פ"ז) * ויבט ניש חנדרט לייגין * נייארט זודען דיא דא לייקנין
אז לייגין * מייא ויא טטיט דער אלז וואל * ווען ער זא איטלעס ווארט איין
ערוה הארוואל :

למרה תורה רדה ארץ שלא ילמד בנו בפשר ויין :

(חולין פ"ה) דיא חזקה גיבט דיר איין אן ווייזונג לעכט * דין קינד זא הלטן
טלעכט * ניש גיוון עט חין דער יוגינט זיין * זא עטן אז זא סדינקן פלייט אז
וויין * הלט זיא גרנג אלט דוא זיא קאנטט הלטין * זא ווערן זיא קענין לידין
וען זיא ווערן אלטן * זא איטט חין חך מאגיל לידניט זויאר * עז קאן בלד איין
אירל מאן ווערן אזוי איין פויאר * אבר איין אירל מאן דער איין פויאר ווערט
דער גיוואונטט גנן הערט :

לעולם יאבל ארס וישתה פחות מה שיש לו * וילבוש ויתכסה במה
שיש לו * ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו :

דער מענט זאל זעדין ווייגד אלייט זיין פֿר מעגין * אז זאל חויך זייני קליידונג
ליגן * אז חין אלז זיין פֿר זיגין זאל ער ווייב אז קינד ערין * זא ווערט איין
הטי"ה ביטערין * דען ווייב אז קינד האבן אנדרט ניש * נייארט אללין זאס
איין פֿאר זיכט * אז ער זא הטי"ה זאל פֿר טרדיחן זיין לעבן * דר האט נאך
חין אלז ער אי האט וויק געבן :

לא שביק איניש היתירא ואכיל איסורא :

דער מענט הייסט גוט פֿר געטין * דר דא טוט (דבר איסור) עטין * וואו
ער (כטר ומוזהר) אומט געלט פינד * אז אפֿט טוט איינר איין זינד * וייל
ער ניש קאן בעטרהאן * וויא וואל עט איז חך איין גרויטי זינד גיטאן * דאך
הייסט ער קיין (מוזר לחכמים) וויא דר אנדר הייסט גיוויט:
לא יאה יוהרא לגשים :

(וגילה פ"ח) דר חטיבוה טטיט דען ווייבר איבל אן * דען עט גבירט נאל
דען מאן * דיא ווייבר חייבר נעמן זיך אירט גיוואלט * אז ווערדין האפֿרטיג
גאל בלד :

לזבין פרא קירא * ואבא לא תצטער :

פֿר קאן דער זון וואקט * אז זיא זיך דער פֿאטר זלעד בייא זיינס לעבן ניקט
דט זאל וויל דיר אן לייגין * דר פֿאטר פֿר זייני קינד ניש זא פֿיל * ארגן
זאל טרהגן * אז וועלט מאגיל לידן בייא זיינס לעבן * דער מיט אז ער זיינד
קינד זא זיטן טוט געבן * אז ער איין זיין וואל * אזוי זייני קינד מענדן
דאך זיין וואו דר זיין זאל

מראה המוסר

אות המ"ם

מִלְתָּא דְגִנְיָא דְאִית בִּיהּ קָרִים וְאָמְרִי :

(בב"ק פ"ח) איין זאך די דיר איטט טאנד אוק איין האר * זאג זיא זעלבאט
אונ קוק דיין חבר ביפאר * דען דוא האגטט פיל טאנד במ לח בידעקין
דיא דיין חבר נאך אנגיר ווערט אינטפלעקין :
מִרְגְּנִיתָא חֲלָף חֲסָפָא דִּין עֶקֶק בִּישׁ :

דער גיבט ניט לאנג איין קאך האן * דער פֿרגוטי סחורה נעמט ביז אן * ווען
דיר און דיא גוטי סחורה ניט וויל אבגין * דא לאו זיא איין זיין גילעגני זייט
טטין * ארוולט ביז זיא ווידר גילט * עט איז אק גוטס גרעט ניקט פֿד
טפֿילט :

מִמְיָא דִּי רְשׁוּתָךְ פֿאַרִי אֶפְרַע :

(פירק טורטנגח) אי דוא איינט און ש אד זאמטאנגן פֿר זיין * נעקאין
דראן האביר טטרווא אונ קלייאן * וויא זאן זאגט עט איז בעטר פֿיקט *
אלו ניקט :

מִכְּלָבָא בִּישׂא גִרְיָא טָבָא לֹא נָפִיק :

(טקליק סימן ו"ו) * גוטי זונגיהונט פֿון ביזי אלטיהונדן * ווערדן גאר
זעלטן גיפונדן * דאו אלט שפּרדן ווארט בלייבט וואר * עט ווערט קיין
גוטר פעלן גימאכט אויז ביזי האר :

מִעֵשֶׂיךָ יִרְחַקוּךָ וּמִעֵשֶׂיךָ יִקְרְבוּךָ :

(הוריוח) נאך דיינט גוטן ווערק אודר איבל טון * אלו ווערטטו בייא דען
לייט דין אונ גינאד דון :

מִהַנְעִשָׂה לְבָנֵי כְּרִשִׁים * מִשִּׁפְּחַת בְּנֵי פִרְעֹשִׁים שְׂשׂוּכְבֵּים עִם
הַנָּשִׁים * בְּלֹא חוֹפָה וְקִדּוּשִׁין :

ליידר וואו זאלן זיר טאן זונ גיטלעכט דער פֿליא * דיא אונט טונק זא ווינד אונ
וויא וואר אונ ווינטר טונק זיא בלייבן * אונ טונק גרוט אונ זוכט טרייבן * אן
(חופה וקידושין) טזאפֿין זיא בייא אונדו ווייבן * אונ אפֿילו קיין כהונה
לאן זיא איין טרייבן :

מִיּוֹחָסְתָא דְּבָבָל שְׂתִיקוּתָא :

(פ' יוחסין) ווייטטו פֿיל זא טווייג * איטט דיר וואול זע בלייב * האטמ
פֿילונא ביהל * דער און פֿאל קוואט בלד * דער איז מיוחס אונ האט פֿד
טמנד * דער דא טווייגט אונ הערט זיין טאנד :

מסובין לקטן ואין מסרבין לגדול :

מיט ערין זאלטטן קיינע קעטטליכן און איין דינטט אב טלאגן * אבר איינען
טלעכטין האן האגטטו וואל פד זאגין :

מאן דאית ליה סוסיה בישא ברחמי מסיק ליה :

(פ' זעט וי"ג סוסיא כחטאעו) טוט דיר איין פריינד אודר (אהב) מיט
לארין איין אונט לעכט * דעטין פריינד טפט אכט ווייטר גדיג אונט טלעכט *
ווען ער טון טפדיך ער האבט אין לארין גיטאן און זעלכט (ההנלונה)
זאלטטן קיין פרויגן הון * וויא זיכט דען און זיינע לארן ביטיינט * דו ער
ניט מיט דיר פון הערלן זיינט :

מיעוט בכניסה שלא תרבה פיצויאה :

(קהלת רבה פסוק טוהח בחור) דאז מיטל גיבט און ווייזונג וואל * וויא
זיך דער מענט איין האנדיל פד הלטין זאל * דו ער זיך ניט דריין פאר טיך
לונדער דר מיט ער קאן ווידר הרויט קומן מיט ער :

מוס שפך אל האמר דחברך :

(ב"ה פ"ד) דאז וויל אלז פיל אויך טייטט טפרעכין * טפוט דיינט גיזעלן
ניט מיט דיינט זעלבטט גיברעכין * דאז טפדיך ווארט זאגט פאר אכט זיך
ניט אונט דיא זיינן * בזיך לונדער זיך אונט דיא דיינן * דען ווען דו דיין
אייגיין טפיגל זיכטט * וואז דיר זעלבטט גיברעכט * אלט דען פד אכטטו
זיך אונט דיא זיינן זיכט :

משמע זרומה ומשא * החכם ישא בחמור תחת המשא :

דר איטט ווייז אונט וואלן ביטיידן * דר דא קאן טראגן טווייגן אונט זיידן *
אונט גדולט אלז איין איזל וואלן בילמדן :

מי שהזאב שבינו * והכפיר במעונו * לא יתן לעינו שינה : פי ירא
ממנו * ואיך ינצל מעונו העומד על ימינו לשטנו :

וועלכד איינען ליוואן בייט וואונט * אונט איין וואלן אויך זיינע גדונד * ווען ער
איז טון פרייט אונט גיזונד * זא טלאפט ער זיכט פד פאלכט איין טטונד *
וויא פיל זאל ער דען פאלכטין פד זייני זינד * דיא דר טטן אל הער פאר פינד
לובליידיגן אלז מענטין קינד :

מתוך מתוך * ארבע מאה זרזי שוי :

דר זיך וואלן בזינט * אונט טוט אל זייני זכין ניט גיטווינד * פיר הונדערט גולדין
ער דער דורך גיווינט * דען איילן טוט זעלטין גוט :

מראה המוסר

מַסְנֵאָה דְרַב מְכַרְעֵאֵי לֹא פְעִינָא :

אַל זַיִט מַחֲטֵא מִן דִּין טוֹךְ * דִּיא מֵאֵס פֶּון פֶּוֹט נֵאךְ אֹנֶּ דַעַן פֶּוֹס נֵאךְ דַעַס
טוֹךְ * דְרוֹס אִיד־מֵאֵן זִיךְ לֹו טִיקֵן נֵאךְ דַעַס מִדֵּר פֶּון גַנְלֵן עֹלֵס * ווִיל עַר
אַנְדֶרשט נִיט גִיהֶלְטֵן זַיִן פֶּאַר אִיין גֹּלֵס * אֹנֶּ דַעַר אִיטֵט וואָל אִיין נֵאדִישט
טֵרֵאפ * דֵר דֵוּ מֵיִנֵט אִיין גַנְלֵן לֵנד לֹו וועַנדֵן נֵאךְ זַיִנֵט קֵאפ *
מִמְהֵרֵרֵי מִיִלִי : מַסְמֵרֵטֵי קֵלִמִי :

(כְּהוּבֵהּ פ"א) דַעַר נִיא אֹוִי קֹוס * קֵאס נִיא ווִידֵר הֵיִיט * דְרוֹס זַאגֵט מֵן
לַעֲכֵס פֶּון דַעַן גִיוואַנְדֶרשטֵן העֶרֶט מֵן נִיחִי מַעַר * אֹנֶּ דֵאָו קֵלִיד גִיבֵט זַיִנֵט
טֵלֵאגֶר עַר * ווִיא מֵן זַאגֵט אַל זַיִט קֵלִידֵר מֵאֲכִין לִיט * הֵאֲדֵרִין מֵאֲכִין לִיז :
מִילֵתֵא אֶלְבִישִׁיהוּ יִקִירָא :

(טֵבֵהּ פ"א) דַעַר פֿוִיאַר דֵאֲכֵט זִיךְ אִין זַיִנֵט מוֹט * עַר זַיִא אִין זַיִנֵט פִֿילֵן
הוֹט : אֹנֶּ לִיז גִיווֹט זֵא וואָל גִיקֵלִיט * אֹנֶּ דַעַר אִידֵל מֵן אִין סֵמוֹט אֹנֶּ אִין
זַיִד * אַךְ אֹוִיךְ (אַבִּינֵט טוֹבֵהּ) הֵלֵטֵן דִיא אִידֵל לִיט פִֿיל * קֵיין פֿוִיאַר אֹוס
אִיין טִטיק בְרוֹט הֵאבֵן ווִיל * (סוֹן דֵבֵר) וואָו אִיִנֵר אִיז גִיוואָונֵט אֹנֶּ אִין
טֵרֵאגֵט * עַר פֶּאַר הוֹךְ אִין טֵלֵאגֵט * אֹנֶּ דַעַס אִיטֵט אִיין מַעַנֵטֵן וועַרֵט דַעַר
זַיִנֵר בִיגֶעֶרֵט *

מֵה רֵבֵלְפֵךְ עַל חֲבֵרֵךְ * כְּלִיפִיה :

לֹו ווִיטֵן ווִיא דִיא לִיט אִין אַנְדֵר וועַלֵן * זֵא ווִיט ווִיא דוּא בִיטֵט אִין דֵיִנֵט
הַעֲלֵן דֵיין גִיזעֵלֵן * גִליִךְ גִיטֵטֵט אֹוִיךְ אֹנֶּ נִידֵר : ווִיא דוּא אִיט בִיטֵט זֵא
אִיז עַר דִיר ווִידֵר

מְכַרְךָ רַעְהוּ פִקוּל גְדוּל בְּפִוְקֵר הַשֵּׁפֵס קָלָלָה תִחֶשֶׁב לֹו :

פִֿיל מַעַנְכֶּר מֵיִנֵט זַיִנֵט בַעַל הַבֵּיָה לֹו טֵאן גוֹט * אֹנֶּ דֵרֵאֵן אִיט אִיין גְרוֹט
אֹנֶּרֶעֲכֵט טוֹט * ווִיא עַר אִין זֵא וואָל הֵאָט בִיגֵאבֵט
מִיט גִילֵעַג עֵשֵׁן אֹנֶּ טֵרִינֵקֵן * דַעַן בֵלֵאטֵן טַעַטֵן דַעַר נֵאךְ אַנְדֵרִיגֶעֶטֵט אַךְ
טֵמַעֵקֵן * אֹנֶּ לֹוִיפֵין הוִיפֵין ווִיז לֹו זַיִנֵט הוִיז * בִיזֵיט דַעַס וועַרֵטֵן טֵרִיבֵן
טִיר אֹוִיט * אֹודֵר גֵאָר פֶּר לַעֲרֵט לֹו לַעֲלֵט * אַל דֵאָוִיין מִיט גַעֲטֵט :
מִצֹוה וְגַרְף טֵהוּר נִוּשָׂא אִשָּׁה וְלֹו בְּנִים :

(פִסְחִיָן) ווִילֵטֵטוּ (הַנֵאֲוֵהַ הַגּוֹן) הֵאֵן דֵר לֹו אִיין גְרוֹטִי מֵלוֹה טֵאן גִיא אֹנֶּ
נַעַס אִיין ווִיב זֵא לַעֲבֵטֵטוּ מִיט דֵיִנֵט לִיב * אֹנֶּ וועַן דוּא טוֹן פֶּאַר קֵינֵדֵר
הַמֵטֵט * דַעַמֵכֵט דוּא אִיין גְרוֹטִי מֵלוֹה טוֹטֵט :

מִרְבֵּה דְבָרִים מִרְבֵּה שְׂמֹת :

פֵּיל שׁוועלן אונ גיטפייא * האכט מענעך חיינ נאריט גיטרייא אונ ווער דא
 רעט אלז וואז ער ווייט * דען ווערט אפט אין באד לז הייט * דאך מיטט
 רידן גוט * ווען מוט טוט * אבר רידן אן בידאכט האט בלד טאדן גיבראכט :
 מוסר עצמו השיב שבמוסרים פי הכסיל לא יוסר בדרברים :

אייגן לוכט איז דיא בעשט שטרעך * ביז דיק חיינ אנדר שטרעפט וורט ניט
 דרוין * אייגני שטרעך איטש דיא בעשט שטרעך אונטר דיא זון * וויא דען
 דז ון וווי שטרעגין אין ברונן * דען עט איז פֿר לארן חלי קונסט * ריז
 ניט שטרעך ניט עט איז דאך חליט אונס חיינ זונסט :

מז כניא נפקא ירדא :

(טייטס רבה דף א') עט ווקטט אפט חיינ רויז אויך דען דארין * אלז אך
 ווענד אפט חיינ פֿרום קינד פֿון ביז פֿאטר אונ מוסר גיבארין :
 מה ילדה היפושתא קרוצי בישא מינה :

(טייטס רבה) פֿוואן האכין פֿוואן * קראין האכין קראין * האן דארך
 קיין לייז אין פעלן זעלן * אונ קרוט דארך קיינד פֿלאנלן * עט ווקטט פֿון
 זיך זעלבסט * פֿיל בעטל אלז ווען עז גיפֿלנלט ווערט *
 מתלא אמרי תרעא רלא פתיח למצוותה יהא פתוח לאסיא :

(טייטס רבה פסוק אל גינת אגוז) וועלכי הויז טיר דיא ניט טטיט לז חלוצ
 אפין * דא טונן דיא רופאיק שטען אזוי אונ חיינ לויפן * אונ וואז פֿר חיינט לז
 דער טפארין * טוט ער אין חולאיק פֿר זעדין :
 מטיל ואזיל רקלא בישא נבי קינא רשרבי :

(פ' החובל) דאז חיינט מיסגי בויען דיא ניט פֿרוכט געבן * דיא טונן אל
 זייט בייא איט גלייכן אן קלעבין * וויא דאז טפריך ווארט זאגט גלייך אונ
 גלייך זיך גערן גיזעלט :
 מתלא אמרי אנשי : שונרא מאישא לא איתפריש תדרית לסכינא
 ואזלית אבתירה :

(זהר פ' הויע) דען מענטשן ווערט גאר זיאר * לז פֿר וואנדלן זיין טוואר
 דען וואז נוסוילליך אן גיבארן איטט * לזטט ניט בלד זיין ארט לזן קיינד פֿריטט
 אלז חלי בהמות אונ חיות בטיכט וויא ון טעגליך זיכט * דז ניהנט דען טלונ
 לזויטן קאן אונ וויז פֿר ריכט * אודר לזויטן קאן אונ הונט בייא דען פֿייאר
 ויל זיא זיין חלי טונד * טריב זיא דר פֿון דא הוט זיא קיין רוא * ביז זיא
 ווידר קוואט דער לז :

מתלא

מראה המוסר

מתלא אמרי ברחמיא כל חד וחד זכותיה בקופתיה תליא :

(ירושלמי דברכות) חסיליכר גיט מיט זיינס זק לז דער חילין * נאך דעם ער
דאז מעל איין מלט ווערט ערש ווידר פלין * דאז מאל איז ווער זיך וואול בעט
אויף דער וועלט דר וואול ליגט אויף דיא אנדר * איין חסיליכר ווארט בילונט נאך
זיינס טאן ביזונדר * דז איז גיוויט אונ אופין באר * דער דא פאר קואט דער
מאלט פאר :

מיניה ופיה אבא : ליל ביה גרגא :

(פ' אחר דיני חנוכה) דער זיכט איבער זיין אייגן תהיה איין רוט * דז איז
דר טטיל דען מן אין דיא הק טוט * דאס מאל גיבט דיר דען בריכט דז איינר
אפט דאז טווערט מלט דז מן אין מיט דיכט :

פחשבה מועלת אפילו ברברי תורה :

(פ' זה בורר) איין בעל מחשבות זיין אייגן טכל אונ מוט טוועכט * דט ער
זייני הענדיל ניט קאן טאן לעכט * דז טטען טוט ער אין מחשבות טטין *
אפילו אין לערנן קאן ער ניט פארט גין ווייל איס זיין מוח איז פול פלמטי זייא
איך הלט דז * דז איין הליבד שיגעון זייא :

מגלגלין זכות על ידי זכאי * וחובה על ידי חובה :

(ב"ב פ' יש נוחלין) נאך דעם דער מענט ריגט * אלופט איס גלינט *
הטיה טיקט דען פרומן מאן * דז ער גוטט קאן טאן * אונ טיקט דעם
לויין מן אונ ביזין * דז ער קאן פל ברענגן זיין בית וועזין :

מלכותא דארעא פעין מלכותא דרקיע :

(פרק הנואה) אין דעם וועלטליכן רעגיאענט ווערט גיטפירט * וויא
הטי"ה זיין רייך איס הימל פירט * דרום פל אכט קיין וועלטליך קיניגרייך
ניט * דען דוז פל אכטט דאז מלכות פון הטי"ה דל מיט :

מאן דשיים אנהיה : סנישוי :

(ויקרא רבה פ"ט) וועלכר זיין ביין ילר קאן הלטן אס זאמ * אונ ביפליסט
זיך אליד נכט אונ טאמ * דען הלט פל איין פרומן גילערטן מן דר בייא אליד
וועלט וואול אויז קואן קאן * דען וואז דא ניכט איז טאמ * אונ נכט * דא
גיבט דיא חודה נאך מלוח קיין פרוכט * דען דאז איז גוויט דער זיך פל דען
לייסן ניט טייכט * גאט ית' ער זיך ניט פערנכט דרום ארך ד' דורות אי הטי"ה
האט דיא חודה געבן * דער גלן עולס ניקט אנדרט דען נאך דעם (דרך
ארץ) טאן לעבין * אונ דעט וועגין זאגן אונורי דכחיס עבין * (יפה חודה
עם דרך אלן שיגענה טניהס מטכחה עון) איז טייטט דיא חודה טטיט וואול
חסיליכט מענטן קינד * ווען זיא פאר וואול אין דרך אלן גילוגין זינד * דען
דיא ביידה בוויטן דעם מענטן פאר זינד : מאן

מאן דאמר הק' ביה ויתרון * יוותרו הייו * אלא מאריך אפיה
ונבי דיליה :

הטי"ה פאר געטטיט אונ לאנג גידענקט * לאנג גיבארגט איז דרוקניט
גיטענקט * ער זיכט לאנג זוכוב דר מענטש חטובה טוא * אבר ווען די האט
פול איז * לאלט ער גיוויט :

מי שאוכל שנים יריתו גורף יחזור ויאכל שנים :

דער גיט האק פון קנבליך איז ביה אונ טטרק * זא דוא אין איין האל אונד דע
אנדער עטט זוח זרק * דזון אינט טוט טטרקד טמעקין * אלזו אך דער
טע מיט זייני ביי ווערקין * האט ער פיל ביה גיטאן * זא זאל ער בלד אפ
טטין * אינד דר הויפן טוט מערין * דאז בעטט איק טונן איז דאט אונ
קערין :

מאן רביש ליה בהאי מתא ליל לאחרייתי :

(ב"ה פ"ו) גיט דרש ייט וואל אן דעט אורט * דא דוא איזונדרט וואונט
דרט * הער אונ פ- לג דיא חכמים לאט * זא ביווען דיק אן אנדיר אורט אונ
ענדין * דען יענט החלב ד- במך טוט זון אך לייט פינדן ווער ווייט דאז גליק
מעכט זיך ווענדן וויא דא זאגן אונזרי חכמים שינוי מקוט שינוי מול : דזוונן
זאגן ווען זון אורט וועקסילט אודר טויטט * לייכטליך און זון דזוונן דר ווייטט
משירים ומלקים חרל עסקנה שמור פיה משוכבת חיקנה :

גרוטי העקן אונ טיני פרויאן * זאל זון וואול דין אונ איבל טרויאן * דען איז
הערן איז און וויא איין באד הויז * איינר גיט איין דר אנדער גיט און :
מסכה ערבה : לאינושא איה * לאכול פת חריבה * בביתו ובחדרו
וויא זיס אונ גוט * וויא אידיל אונ וואול טוט * דען ביסן ברוט * זא דר
מענט אונ זיינט טיט גערין האט :

זאולס פכד פה * ונסבה נכבה : לאיש המצפה * לשלחן תכירו

דער קיגן וויא ביטר אונ פאר אנט אונ פד פלוכט * דער מענטש דער דא זוכט
אונ אין בעטר דיכט :

ויתאו הסבל : למאכל שר ואמרבל * מאבקות רוקבל * יש
בערו גובל :

מראה המוסר

אנדד לייט טיט * ווען ער טון אליטאג פֿריט * עטט הינר אונֿ פֿיט דוך דייטט
עט איק ניט אן * אונֿ בלייבט קיין אידן און * איין פֿר אכטר און
מאָן ראָכיל לאַנדיליה : פֿהיל לאַיס־תּפּילי באַנפּיה :

ווער דא עסט וואָט דא ניט איז זיין * דער דר טרעקט ווען און איק זיכט אין
פניק היינן * וואָל דער דא עטט גיטטולין גוט * דעק זעלביגן עט ניט
ביקוואן טוט * אונֿ ווען ער טון ניט ווייט : זא פֿלכט ער זיך אז יענר מיט דר
גייז * דז ער זיינט און ריד נאך פֿון איק אליין * וויא און זאגט דעק טולדיגן
טיטלט איז דרו ווענטליין :

מִלָּה בְּטֵלַע : וְשִׁתְּיָקָא בְּתָרִין :

(וגילה פ"ב) איין וואָרט אין זיינר לייט איין גילדן גיט * אבר מיט טווייגין
פֿר דעט און זיך ניט :

מִלְתָּא דְמִתְאַמְרָה בְּאַפִּי תִלְתָּא : לִית בֵּיה מְשֻׁם לִישָׁנָא בִישָׂא :

איין זיך דיא דא וויטן דרייט אדר פֿיר * ווייט דיא גנן וועלט טיר : דרוק און
קיין רכילֿוֹה טראָגן * דערט טון ווייט טוט זאגן וויא און זאגט וואָ דא ווייט
סיינר * דאז ווייט קיינר * וואָ דא ווייט אינר לוויא * גיבט איין גרויט
גיטטיא * אבר וואָ דא וויטן אינר דרייט * ווייט דיא גנן וועלט פֿרייט :
מִשְׁחָרֵב וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ * גִּיהֲנָה הַגְּבוּאָה לְשׁוֹטִים וְלִתְיַנּוֹקֹת :

(בב"ב פ"ב) נארין אונֿ קינדע זאגין גערין וואָרן * דרוק זיך דוך וואָל פֿאַר
מיט איק זאָל טו און פֿר וואָרין זיין : ווילטטו אנדנט ניט הערין דיא טנד
דיין :

מִה שְׁעִשְׂתָּה חֲכָמָה עֲטֶרֶה לְרֵאשָׁה * עֲשֵׂה הַעֲנוּתָ עֶקֶב לְסִלְיִיתָ :

(טיריק רבה) וואָ דיא חכמה אכט פֿר איין קרון * ווערט דיא ענוה ניט פֿר
איין פֿוס טוך הון * דיא איבריגי חכמה האכט אפֿט איין ווענטין קוואן און
איין טוגד * אבר און איבר קוואט אלט מיט ענוה אונֿ גידולט :

אות הנזין

נְגַד שְׁמִיחָ אֶבֶר שְׁמִיחָ :

דער זיך הוך אונֿ האפֿנטיג הלט גאר גערין בלד דר נידר פֿאַלט * דרוק דר נאָך
נבד טוט ליהן * דעק טוט זימ גערין אנטפֿליהן :

נחמה

מראה המוסר

מא

חמתא דבבלאי גרופא היא דאמרי מה ריויליה ל'מעבר :

ווען מן איין חבל טריטטין טוט * אז זונטט דער איין טאדין גליטן האט
אין דיין רידן זאלטו דען פֿר טטאנד האן * ניט זאגן מן קאן קיין ווידד גאנג
ניט טאן * דאז איז גאר איבל גרעט ווען מן וויל אלס מן עט פֿר טטיט *
קאנט ערט אבר ווענדן וואלט ערט טאן : ווען טון הייט ניט וועלט האן
גפיש גמלי סבי דטעריי משכי דהונגי :

(פ' ארבע מיתות) עו זיין פֿיל אלטי קעמליך גילאדין מיט אינד יוגי
קעמליך הייט אלט דיר דז מאל מן טייט אז ווען מן אפֿט זאגט פֿר בחורים
קינד * עט גין זא פֿיל קעלנד הייט זא זאק אלז אלטי דינד * דען יוגי
אוז אלטי האבן קיין זייט גיוויט * דז ער ניט קען הימל דעקט זיין פֿייט :
נער המתחיל לכתוב בגלילות : אין לביישו אם טערה
במלות : פי אין תקומה בלא נפילה :

איין יוגנד דר דא טרייבט איבר לאנד * זיין פעליז זיין איס ניט טאנד * דען
קינד ניט אויף טטיט זאזא * ער זייד דען גיפאלין פֿאר * דען וויל קואט
ניט פֿר יאר * וויא מן זאגט עט ווענד קיין זיינטט גיבארן *
נפל הורא חרירו ספינה :

(טבת פ"ב) ווען דער אוקט גיפאלין איז וועטט דאז מעט * איין איטלינד
דר דאז זיין דער זאן זיגן קאן ער זיינט ער זייד אזו פֿיל דיטטד בעט * דאז
מאל איז וואר גיוויט ווען איינד גיפאלין איז זימלן האט דחמונה דרויף * דר
זאגט פֿאל דער אנדר זאגט טטיא ניאר אויף * איין אידר ליגט דער זאן זיין
בין פעעניג * עט זייד גלייך פֿיל אורד ווייג * וויא דאט * טפדיך ווארט
זאגן וויל * ווען דר וואגין פֿאלט זא זא זיין דיא דערד פֿיל *
יקלה יבקש רעמוד בפרצות גרמה לעוף פורה פלי גוצות

איין טלעכטד גרינגל מאן נעט זיך ניט וויכטי גרוטי זאכין אן * אונט טוא
זיך אין קיין טחלמה טטומין ער ווערט זונטט זיין זייגני האר לאזין * אונט
טוט ער זיך פֿיל אונט זער בויהן * זא איז ער גלייך זיין פֿוגיל דער חון פעדדין
וויל פֿליהן :

גרשאה נשקידו מני בפיה (פ' עור וכוטוב)
נהר בקודאר גלוויך * מגדלימא שפירה רחוי עליך
פומבדיתא לוויך אשגי אושפויך :

זא דיר איינד פֿון נר טאה קוטט * זיל דיני זין איב דוא זיך נאך האמט דען
זי זיין זא גרוטי גיטווינדי דיב קיינד קואט פֿון איס מיט ליב אוק גיטטולי
אונט

מראה המוסר

אז ועלט ער דיר אין איין זאן אויז דיינקט ה'זו הולין * זא דיר איינד פון (נהר
 פקוד לזיה טוט * האב וואול אכטונג אויך דיינ גוט * דען גיוויטליך דיא
 לזיה דרוק גטיכט * דז ער איין טין קלייד אן דיר זיכט * קאן דער דיר
 דרוק ברענגין קיין ערמה ווערט טפארין * זוא איינד פון פומבדיהא מיט
 דיר איבר וועג גיט * ניט הארבעדיג וואו ער איין טטיט * דען ער טוט זיך
 ביטליסן ; דיר איין פאסין לזרייסן : וויא מן נירך אנדרט וואו אך וואול
 פינד * מענכט ועלזונק וואס קינד * דיא דאזיין חליר הנד ראואה פול *
 אזו ווייל מן ניס ווייט פרוועט מן זיך היטן זאל * זוא פרויא איבל אזו
 גלאב וואול * דאך גלויב וואו מן זיכט * דא ביטטו זיכר אז דיר קיין טארין
 גטיכט :

נטל הבוס להדיחו אינו זוז משם עד שימרקנו

(קאחי שואול ב' ט"ז) (בחדרט ט"ט יז) ווען דז אונגליק אן גיט * עט
 גיט טטיל טטיט * קיין טטונד טאג אודר נכט * ביז עז דען גאר אזו
 מאכט * דען קואט דז אונגליק לזאפין * זוא קואט עט מיט הויפן :
 גפישוי קטילי קדר * מנפיתי פפן :

(טבה פ"ב) פון איבריג עטין אזו טרינקן מער לייט ווערדן ביגלאבין אלז
 דיא אין הונג טטערבן * דען פיל גיוונט אזו גיליטן דער הונג גרוט * וועד
 זיך טטען לז פילן וויא איין פול פלאס * דוא פרו דערבטט אזו ביט ווערטט
 דיא דייאונג פון דיינקט מאגין * אזו טניידטט דיר אב דייני גיוונטי יונגי טאגן :
 גכנס יין יצא סוד :

(מנהדרין פ"ד) דז פול וונד * רעט דאז העלזין גרונד * דער וויין גיט
 איין די נאריטקייט גיט אזו * אזו וואו ער ווייט זאגט ער גוט הונט הרויט *
 דרוק אך אופט דער וויין * דעט מענטין וואס מוז זיין * דז מן וויין אן
 אין זעלט * אזו אליט הרויט טוועלט * וויא די רעכטי נארין * וואו מן נאר
 וויל קען מען פון אינ דער פארין :
 גשים במאי זכין * באקרתיי בגייתו פי כנישתא ופאתנתיי גברייהו
 ובנטרן גברייהו עד דאתי מפי רבנן :

(ברכה פ"ב) איין איטליכי פרומי פרויא דז אלז פרו טטין זאל * ווען זיא
 פירן איני קינד אין דיא טול * אזו אידי מאגין לז לערנין גיווינין * אזו אויך
 זיא ווארטין * אזו בייא אין לז הערן טטינ * דר פון ווערט זיא אינט גן עדן
 קואן * בייא (נטיק לזקניוה) אזו אנדרי פרוואן :
 פל פיפה על קרירה ווי לקרירה * נפל קרירה על פיפה
 ווי לקרירה :

פאלט דער טטיין אויך דעק טאפן אודר דר טאפן ווידר דען טטיין * אלי לויט
אנטפויג דער דען טאדין אליין * אלזו ווען לוייח פריינד קריגן * טאן זיך
זיך אלי בייך טאדין לז פויגן * אינן בידן ווערטט לייך * אלז פריינדן גיבט
פרייך (באחזר הטורר)

פשידיבו האוהבים יתשבר האובים

ווען זיך קריגן דיא פריינד * פרייאן זיך די פיינט מוז טאן חן חירי פויגל
לאכין * דען זיך האבן וויילן זיך טטרק לז האכין * דרוק ביטטו אנדטט
ווייז דיר זעלבטט ניט חן פויגל בייט * גיב דיא פרייך ניט פדעמדן * לז
קריגן מיט דיין פריינדן * גידענק וויא איב דער מענט טוט * דערדא
פאל גיטט זיין אייגן בלוט * די איס טאד מוז טאנד איביג בלייבט * טנייד
דיך חן פויגל אנטפוינט דער גלן לייב * דען חין קרוב מוז פרוויר יוד איטט
גלייך אלז פון דיינק לייב חין גליד :

ומתלא אמרי כל דרקיק לעילא על אנפויגפיל :

דאז היינט טפייא איבר דיק ווא פאלט ער דיר ווידר חן גויכט * אלזו אדך ווען
איינר זיין פריינד מויר ריכט * איס זעלבטט וויא גיטיכט * דען ער מוכט
זיך אדך זעלבטט לז ריכט :

נח לארם שלא נברא ועבשיו שנברא יפשפש במעשיו :

(עירובין פ"א) עט ואגן אונזרי חכמים מויר דער קאן * עט ווער בעטר
דעס מענטשן ער ווער ניט גיבא חין * אבר ווייל ער מויר נון ביטאפין * זול ער
זעהן וואט ער האט לז טאפין * מוז ווארט ער איטט גיטיקט ווארן חן זיך
וועלט * גיוויט איז דר חנליה ניט אז ער זאל מדין גוט מוז געלט דען * הט"י
דך קיין געלט ניט * אדך גיבט מן דען מענטשן קיינז מיט * ניימרט (חורה
ומזוה ומעטיס טויבין) דיא זיין דז מענטשן מוז הטי"ה גרעטטי אוהביק *
דיא איס היילן מוז בייא טטאנט גאבן לז ברענגן חן דאז איביג לעבן זיך *
ווערדן זיין פיר טפראך זיין * לז ביטעלן חין פון דר העליט ביטל פייך * מוז
ברענגן חן אינט גן עדן הדין :

נראה רורש ונאה פקיים:

דען רב אודר דרשן לז טטרק * דעס זייני דרשט גלייכן דיא ווערק אבר אלן
דען זיך ניהן קערט * דרוואז פלר ביט * מוז טוטט זעלבטט *
נהטי בכובסיה ושקרי לגרימה ז

(בב"א פ"ב) מאן דריקט דיא לייט ווא לאנג ביי זיך מוירן מודה זיין דאז
מטפט איז ניט גוט * די נאך עינייך פאנקן טוט * וויא מן זאגט גילומאנג
אייד * איטט גאט מוז דיא וועלח לייך

מראה המוסר

אות סמך

סליק דרנגא ובחר שושבינא נחות דרנגא : ונסיב איתתא :

איין חבד גרעטער אלניין ודרגה לז נעמין * האטט דיק גאר ניקט לז טעמין
אבר איטליכער מענטש דר דא האט פֿר שטאנד * דער נעקט איין ווייב נידרד
אלניין שטאנד * אונדזע מחגער מיט איר גבישן אונדזע פֿין * אונדזע
ער איר ניט מייד חונ קנעכט האלטן דחלפֿן * נעקט ער דען אייני גלייך אין
ווירדן אלנייגער דא איז קיין טלונס בידח ניוזער * דען זיא אין אירקט ונט
וויל זיין אלנייגוט * איטט זיא דען היכר אלנייג פֿר זיאן * זא וזו טר זיק
גנן אונטר איר פֿיס ליגן * דען זא בלד ער ניט לעבט נאך אירקט זין דא וויל זיא
פֿר טטוסין אונדזע פֿר יאגין אין * איר נדוניא וורפֿט זיא איר טטען פֿיר *
וויא זיא אין האט גימאכט לז איינקער הער * אך טוט זיא איר אפֿט דיח מעט
לעזין * וויא ער אלנייגט פֿל אטפֿחה זיא גיוועזין * אונדזע פֿון הוכי
קעטטליכע לייט * מיט דיר גיטטלט אל לייט : וזו דער גוט טראסן גין
מיט גיבוקטק קאפֿן * אונדזע וויין גידולדיג * אונדזע פֿאר טוויגן * וויל ער
אונדזע ניט טטען מיט איר אין הארין ליגן :

סימן לגסות ריח עניות

(קידושין פֿ"ב) איין וואר זייכן נאך דעק הויך ווט * קוואט גערין דיא
ארוואט * דען ער האלט זיק לז טטאלן דיח וואלכה טאן * פֿאר גאוה וויל ער
וואול גיקלייד גאן * דיא אנדרי העקן פֿר לעכט * עטין אונדזע טרינקן וויל ער
ניט טלעכט * פֿאר גיאוה וויל ער זיק אימדר הוך לאוז זעהן ווען טון זיין ווייב
אונדזע קינד ניט וואל גיטעהן * נאך ניקט אונדזע טוט ער לינגן * גאר וויא
ער קאן זיין האפֿרט פֿר ברענגן :

סימן יפה באדם שחוא ביישן :

(נדרים פֿ"ב) דער לוכט אונדזע אפֿטיג איז דער קוואט פֿון (זרע
אברהם) גיוויט דרהן קענט ון דאז יודן גיט לעכט גיוויט גאנן עבין דיא
סימניק זיין אונדזע פֿון אונדזע חכמים ווארדן געבן : דער לוכטיג איז אונדזע טוט
זיק דער בארמין * איבר דען ארמן * אונדזע טוט גוטט דען פֿרומן : דער
טוט גיוויט פֿון זרע אברהם קוואט :

סתירת זקנים בגנין ובגנין יקרים סתירה :

(נדרים פֿ"ד) דען מענטשן לענליך גורייט * דער אויך יונגי לייט עלזה בוים
דען איר בוואן האט קיין ביטטאנד : עט איטט גלייך אלודר דא בוים אויך
דעק וואנד * איר זאך איז אליט און גירונד * ון איטט ניט זיכר ער פֿלעט
איין אליר טטונד * דיא זך פֿון דחבעטן בן טלחה זאלטט ארוועגן ,

זוא ווערטטו גיוויט עלטר לייט עלווד פֿעלעגין * אידר עלזה לוז הלסטן זאלטטו
 דיק ביפֿלייסן * ווען דוא טון דיין הויז זעלטט נידר רייסן * זא זאגטטו
 זאגן פֿריי * דו דיין הויז אויף גיבויט זיא * דען איין פֿאר זוכטי עלטר איז גוט
 ביטטענדיג ווידל אלזאון גיוועטר * אונטאט גרוט * וויא זוא איז * בייא
 איני פֿינד זאן לאט אונז הילף גיוויט

סבין מסופן ביר שושה ופיו ארסי למות נוטה :

דו טפליך וואלט איז זעניגליך וואול ביקאנט * דעק נארין טטיט דו זעטר
 גיפֿעלליך אין זינד הנט * אך אונטר זיינד לונגן טראגט ער דען גיפֿט * וויא
 דעק זענטן דעק עט ביטליפֿט * דען עט ווארפֿט איין נראיין טטיין אין
 איינק ברונ * וואז לעהן וויין אונז וואול ביוונן * קאן אין ניט ווידר הרויט
 זיהן * אונז זאלטן זיא זיק נאך אזו זער בדיהן :
 סודך אסירך ואם תגליהו תהיה אסירי :

דר מוד איטט איין גיפֿאנגל דיין * ווען דוא אין הלסטט פֿר דיק אלזין זאגטט
 דוא איק אבר ווייטר זא מוטטו זיין גיפֿאנגל זיין * דרוק זאגט דאז טפליך
 ווארט אין דער וועלט דער דא וויל רידן אלז וואז איק גיפֿעלט דער זאון ליידין
 אונז הערן וואז מיט ניט גיפֿעלט :

אות העין

עבר לזה לאיש מלוה :

ווילטטו פֿון איינק געלט אונטלענין * זא מוטטו אין זער ביטן אונז פֿלענין
 דא ער דוק זעלטטו דיק זיין קנעכט גנן אונטר טעניג * דרוק איטט בעטר
 לוז הנדלן ד: דייניג * עט זיח גלייך פֿיל אודר ווייג * זא זעבטט אויף דיין
 אייניגן פֿעניג * זא האטטו דעניכט איין פֿרייח הערין זעבן דוא דרפֿטט
 קיינק ניקט זאלן חזר געבין :
 עני חשוב כמת :

דער ארוק זענט איז גלייך איינק טוסן * דען ער האט וועדר לוז זידן נאך
 לוז ברוסן * וועדר לוז עטין לוז טרינקן נאך לוז קליידן * אונז לוז דו זיין הערן
 גילוטט חז איק אב גיטיידן * פֿיל בעטר איטט דער ביטר טוט וועדר לוז
 ליידין אלז טאג זעלכי נוס * דאך איטט ארוק אונז פֿרוק * זיין קעטטליכי
 רייכטוס :

עשר בשביל שתתעשר :

גיב דיין (זעטר) לעכט אונז גלייך * זא ווערטטו גיוויט רייך * וויא אונזי
 חכויק טפליענין * דו זאן ניט זאל אונז הער גאט פֿר זוכין * אי
 קייט

קיינר מלוא אלניט מיט דעם מעטר * וויא דאט טפדיך ווארט זאגט (אל"ה
מיו"ן דאט"ר דו מיינט זא וואל אלניט דו זאלן דו פלייט ער הלטין טוט * אלנו
אך דאז מעטר אהאלט אויבג דאז גוט * אונ ווען אין דאז פלייט ניט רעכט
זאלנט זא טוטט טטינקן * אלנו אך דאז מיון טוט פאר זינקן * ווען מאן זיין
מעטר ניט רעכט גיבט * גוויט דאז ועלביג גוט פאר דירבט *

עבד אינש דניס ולא עבד :

(בב"ק פ"א) עט בייטט קיין הנוד דער דא בילא * אלנו אך מעגדי
חופט דרייט אונ טילט * ער וויל ברענין הויאן אונ טטעכין * ער וועל זיך אן
איינק רעכין * וועלער זיך אבר מיט דרייאן לאסט טרעקן אב * דען ייט
מאן ברטוה מיט נפיהוה לוגראב :

עמה פזייה דקדמיתא פומייבו לאורניכו * אבתאי בפזיוותייכו
קיימתו :

(בטבה פ"י) מיט דיינס אויל דיר ניט חיבר חייז * לאז דיר פאר לז הערין
דר ווייל * וואז ער אן דך ביגען טוט * אדר וואז דא חיוט זיין מוט * דר נאך
זאג איק לז ווארט עט דיר אנדרטט גיפאלין * וואויט מאגטאן אין מיט
זיין זאגן אב לאלין :

עצת אדם ומחשבתו * פירט לנגרו מערפתו במורל כדטן
פהלכתו * לא יצליח במלכתו :

מנאטליכי גידאנקן העלפין ניט פיל * ווען מערעה אונ מיל ניט וויל * אלז
וואז ער אן פאנגט * גיט דט רעכט גאנג
ער דלא שביב שביבא קיימא מגו ביתא :

(ב"ב פ"ג עט זייגט דיר אן דיא טמועה * דו פיר דיא מנה איזט ביטאפן
דיא רפואה * אי דא טטערבט דעד פטרון * דא איז גיאורדנט פון גאט איינד
דער דאז חוי זאל אן ביוחרני הון * דאז איזט איינט פון געטליכי טעגליכי
וואונד * ער טלאגט מיט איינד האנד אונ היילט מיט דכאנד :

עושה מעשה זמרי ומבקש שכר בפניהם :

(סוטה פ"ו) מארקט וואול אויך * וויא עט לוגיש אין דיקן יאוד טייל היא *
דו מענכר מעטיק וויא זאדי טוט * אונ וויל אונ פנדח זיין זא גוט * דיא
דאזיק זיין אס העכסטן אין דיר וועלט * אונ דערברוק איין פעלטיג אן
זיקט געלט * דא ער דארך עמגילט זיך דער עולק פון טאג * ווייל זיא קיין
פרוהן מענטן לידן זאג :

עשיק לגבך ושׁויה לקריסך :

(פסחים) גית לייט גיח אל לייט עלניך אונ וואל * אי ברעך דיר אב וואו
דיר דאך דען הונגין וול * טין גקלייד האכט דען מענטשן און נעמבליך
אין דען לייטן אונגן * דרום דיר זעלכט געלט קיין בעטרין ריח קאן טראגן :
עינא וליבא תריסרסורי דחטא :

דאז הערן גילושט חונ האטט חיס חוט * דאז אונג זיכט אונ טוט *
דרום זיין דאז ריח לוויא הייבט טטיק * לואלי עבירה וויא עט זיך טיקט
עפרא בפומיה דאיוב : יש עבד שמוכיח את רבו :

(ב"ב פ"א) איין קנעכט דר היט זיינען הערין לוגלייך גיט * אודר דען
הערן לוא טמלען טטיט * לאז אין זיין וועגט גין לאט איך * דען ער מיז
ניט פֿר דיך :

ועכברא דשביב אדיגרי :

(בב"מ פ"ג) דעד געלט האט אונ ווייט ניט לוא געבן אויז * פֿר גלייכט זיך
לוא איינל אויז * דיא אויך איינס זק היט גילדן ליגט * פֿיל ליבר זיח איין
טטיק ברוט ניגט * דען געלט איז איר ניקט נון * אלזו איז דר מענטש און
וויטן * ווען ער העט טון געלט היט האט אויז לוא מעסין * נאך קאן ער
ניט דר פֿון עטין * אי וועלט ער דער פֿון אלט אונ גרמ * וועדר זאט אודר
פֿרוח * דען ווען ער ניט פֿינט לוא קאפֿן ברוט * היט אל זיין געלט פֿינט
ער זיך וועדר טרוטט נאך רוא * ווען ער העט טוויינט גילדן אונגרין * דא
חומט ער דער בייא דר הונגיקן :

עלית לקויתא הליך בנימוסא :

(בב"ר פ' וירח) דאז נאל אידרר וואנדרט מאן זיין גיוואלנט * זא ער
קומט אין פֿרעמד לאנד * אודר זונטט לוא לייט דיא איס זיין און ביקאנט *
דו עקטוט וואז אין און לערנט * אונ אירן מנהג ניט (מנהג) אייטט לוא המנט
וויא דיא מלאכיק טעטן דיא לוא אברהם אבינו ווארן גיוואנד * דיא ווארן
בייא איס לוא טייט גיזעטין * אונ טעטן אלזו וואן זיא עטין :

עבר אדם עבירה ושנה בה נעשה לו פֿהיתר :

(יומא פח) גלאב פֿאר גוויט דו דיל טפֿלאך וואר זייא * דער איין עבירה
גיט און האט איין מאל אודר דרייא * ניט בלד לאטט ער זיין אב דער פֿון *
אלזו איין הידרר וואלד ערט דאן דעש גלייכן גלויב גיוויט

מראה המוסר

אזל פֿר וואר * וועלכיר ביו לזעקט אזל דרייסיג יאר איין עבירה האט
 פֿלעגן לזטן * דער לחוש זיין לעביר לעגייט אלס דער פֿון * דען ווייל ערט
 האט גיטאן איבער זיין הלבי עלטר * ווא שייחט ער דער נאך קיין רעגין נאך
 וועט * זיינע גיוואונטן סדר טוט ער נאך גין * ער דעכינט פֿר קיין
 עבירה זיין :

עבר זמנו פֿטיל קרפֿנו :

דיא זייט פֿר איבער אייטט * דא איז דיא זיך ניטט * וויא זיין זאגט עטט זאג
 איינר זאגין אודר רידן וואט ער וויל * נאך גיטעהנין זאכין ווען פֿאר איבער
 איז דז זיל :

אות פא

פֿשוט נבלתה בשוקא ולא תימנה כהנא גברא רבה אנא

ביטטו איין קעטטליכער הוכר זאן * טוטטו דיר היט דער ארבייט קיין טאנד
 זאן * דוא האטט דיר דער ערביט פֿאר ניהאן ניט לזטעזין * עט איז
 פֿיל ערליכער אלז לזקה לזעזין * עט איז בייא אזונדין עלטרין אפֿט פֿיל
 גטעהין * וויא זיא זאגן * גדולה לזקה טהכבודת בעליהן * דז זיינט
 דיא זאכעה עלט איין זאן * דען איטליכער דער איין זאכעה קאן * דער
 איז דער נערט דער היט * וויא זיין זאגט ארזייט ניט :

פרצה קוראה לגנב :

דאז טפֿריך ווארט ניט פֿר חכט * איין לוך איינע לזק דיב זאכט * דען
 זונטט אויך טטעלין ניט העט גיטלעכט * זאל וואו פֿייאר איז טטרוח ווערן
 בייא אנדל ברענט געלן * אך וואו איינר דיא טאר פֿינד אופֿן * איינר איין
 לידולג לז איינע איבזט פֿינד * זא זעלט ערט אין ווערק גיטווינד

פוק מילחא שדי בישראל לפֿר בא :

(נדה פֿ' העפֿות) דעק פֿלייט אזל פֿייט זאנגילט זאלן קרוט אזל רובין
 זאנגילט זאנגילן * איין נוס באק דען זאן ניט טווינגט : איין קינד דז זאן
 ניט לז לזכט דרינגט * זוא איין העפֿטיג ווייב דז זאן ניט וואל חרבערט * דיא
 אזל זיין ניט איין העלר ווערט :

פוק הוי מאי עמא דבר :

יך ריכט דיר אל זייט * נאך דעק פֿון דיא זייט * נאך לאנדט אלט זיא

דיך טעעלן * זוא קאנטט ניא ניט פֿעלן * אונדזא ווערטט זיין וואול
 גימעלט * פֿון דער גנן וועלט * ברעווע ווערטטו האבן פֿון אלי מענטן *
 אונדז ווערט דיר ניט אב גין דאש הינטרטט פֿון בענטין *

אות הצריק

צרות רבים חצי נחמה:

חידד מענטן ליידן זלדה גיבט איינס איינליגן טרויטט אין זינג ווידר
 ווענדיקייט :

צפרא זימר זמרי * סרטן יול מחלבי * וטפשה ישתאר
 בַּטְפֹּשׁוּתִיה :

אידל פֿאגיל זינגט זיין גיאנג * דער קרעפט גיט זיין גאנג * אונדז דער
 נר בלייבט איין נל זיין לעבי לאנג :

צדקה דאיתחא ערופה מפגברי * רשביחא בביתא ומקברי
 הניירחא רעני :

(העניח פ"ג) דעט ווייב זדקה איטט בעטר אלט דער האן * דען
 דער עני דאט גלייך גניטן קאן * ווייל זיא געבן גימייניגליך פֿון גיקולטר
 עטאין טפייז * אודר אנדר זאכן פֿון קליידר אלט אונדז זיא * אבר דיא האן
 געבן נאר געלט * ניקט דער ווינגר דעס עני נאך זעט זיין אונדז טרינקן פֿעלט *
 ביה ער דאט זעלביג קאכט אונדז בירייט זא פֿר זירט ער פֿיל זייט * דרוק
 איבד טרעפֿין אין דעס דיא זייבד דיא זאנין ווייט :

אות הקוף

קרית חברה יורא ענה רמי גירא רבא שדי ביה :

(פ' החובל) טטל אפֿטטו דיין חבר אונדז ער קערט זיך ניט דראן * לאז אין ווייטר
 גין נעס דיק זינגר ניקט זיין אן * טרייבט ערט טון נאך איין ווייל אן ביברייח *
 זיך נוס לעזטין וואז זיין ענד זיא : עט ווערטט אין זעלבטט גירייחין וואול *
 עט חזי ביה ווען זין וואטיר אין ברונין טראגן זאל *

קרוב לגביה דהינא ואדהן :

(טבועה פ"ו) דער זעס איז זאכין טוט גינעהן * אן זייניק ליידר
 ווערט חיל גזעה * דעט גנייכן וועלכד איין טק מיט מעל זירט * בלד ערט

אן זייני קליידר טפירט * מטל וויא זיך איינד גייעלן טוט ביים יונג אודר
אלט * אין זעלען ערך זון אין הלט :
קרייגא דאיגרתא איהו להוי פרוונקא :

(בב"פ"ו) דער בריב לויט * זאל זיין דער דיא טמועה זייט * מטל
אופט איינד זיין חבד אורטיל טפר כט * אונ זיך זעלבטט דער מיט לעכט
וויא זון אין דיא גורא אן (רבי אליעזר) זיכט * דאט ער מוטט וומדרין
ריכטר איבר אלי דיב אונ ביזוויכט :
קמי רשתא חמרא חמרא * קמי דרפיק גריווא : דובלא :

(סוטה פ"ו) פֿר דען וויין טרינקר ביטערט גאט וויין * פֿר דען גערטנר
קרויט אונ אופט איז דיא טפייז זיין * וויא דאט טפריך ווארט זאגט אין
גיוזיין * גאט גיבט דען טרינקר זיין וויין * אונ דען טפינדן אידן פֿלאקט
זיין :

קדירא דבי שותפי לא קדירא ולא חמימא :
(עירובין פ"א) איין טאפל דא פֿיל לייט איז עטין אין טון * איינד זעלט
זונ פֿייאר דער אנדר זיכט דער פֿון * אלט מיט דיזר ווייז * בלייבט און
גיקאכט דיא טפייז * אונ איטט ווידר ווארען נאך קלט * דען איין אידר וויל
קאכין נאך דעק דט איק גיפֿאלט * דרוק זאגט זון אייגן הערט * איז אלט
געלט ווערט * אך גיבט דיר דאט מטל * זו פֿאר טטין * דאט דוא זאלטט
ניט טוה פֿוה וואכין גין * דען ווילטטו וואול טאפֿין זאל טוא דיר חליינט
זיהעלפֿין * דען האטטו איין פֿריליך גוט לעבין * ווען דוא מיט ניוזן האטט
זו טיילן נאך זוגעבן :

קרהא בביתה פֿרדש בא להוי :
(הגילה פ"א) איין מיטליכר נאר * אין זיינס הויז איטט ער הער * זייא
מיינד זא טפל אלט ער וויל * אין זיינס הויז נאך זיינס גיפֿעל *

אות הר"ש

רך עומד לפני קשה :

הארט מיט הארם ניקט גוטט דרויז ווערט * דרוק זון איינד (מעביר על
מידותיו) זיין : דען זווייט הערטי טטיין זאלן זענטן קליין אונ ניט
זיין :

רבים בני איגשי דבעין חבלא בתרי רישין :
(יורמ)

מראה המוסר מו

(וירא רבה) דער לייט פֿינדן פֿיל * דיא דאט בעט וועלן ביגרייפֿן היט
פֿיר זיפֿל * אל לייט וועלן זיח אויך דאט פֿארטל טטין * אונגיווט דט איין
ניקט זאל אנטגין * אונג אפֿט גיט כֿט איין דאך * דו זיח זעלן דעק פֿלעק
געבן דאט לאך * וויא גיזייניקליך אל דיא וויין * טונן זיך אין דער חכמה
ביטייסן :

ירבים יהו בני שלומך יסודך אל תגלה לאחד מניאלך :

היט אידר האן זיח דיק פֿרייטליך ביכדחגין * אבר קוים איינק פֿון טוויגט
זאלטטו דיני סודות זאגן ווייטט פֿיל זא טוויג * זא קווטטו קיינק אויך
זיין טטייג * דט ער דירט קענט טטייסן * ווען ער ניט ווייט פֿון דינק טאן
אודר לאזן :

רווחת לבסדמי שביחא :

(הגילה פֿ"ח) דאז איינט וואר אונג ביטטאט ווען טון איינר אייטט זאטן * דעק
זיס פֿינדן אל לייט איין טטאט :

דגלהו דבר גש עיר באין לאתר דמתבעין המן מופלית יתיה :

(סוכה פֿ"ז) דיא ענד לאטט קיין טוטן ניט ביגדאבין * דען אין דעק
זעלביגן אורט זא אייך איז אויך גיזעלט זו טטעדיבין * אונג דיא פֿיס וויין טאן
איר (ערביות) * דען זענטין זו טראגין אן דען אורט דאט ער טטעדיבן
זאל וויא פֿר היינט איינר דעק טוט זו פֿליהן אונג אויז ווייבן * אונג ער טוט
אונט טעגליך אויך דעק פֿום נאך טלייבן :

רואר אדם שיסודין באים עליו יפֿשפש במעשיו :

אונזי חכמים זאגן זא עט איינע זענטין היבט אן איבל זוגין * אין געלט
אודר אן גיונד אונג אנדרי זאכין זיין * זיין ווערק זו בעטין זאל ער זיך ניט
לאנג ווייזן * וויל ער אנדרטט דו אונגליק ניט זאל היט הויפֿן קומן :

**רחילא בחר רחילא זוריא * בעובדיא אימא בך עובדי
ברתא :**

דיא טאך גינן אל נאך אנדער אונג ווערן אידר לעהן * אלזו אך דיא טאכטער
טוט וואט זיח פֿון דער מוסר האט גיזעהן * דרוק זיך דונק דיא טאכטער
ווערק אפֿט פֿויט * זו אויך דעקין דער מוסר פֿר באגן זינד :

**דעיא חגידא ועיונת דהטן נבב חוטי מי לי * נאבב דרי
חושפֿנא :**

מראח המוסר

(טבה פ"ב) דער הירט דער דא הינקט * דיא גייו לייכטליך דער פון
 טפרינגט * ער מוז זיא וואל לאזן קאלן וויילן * דען ער קאן זיא דאך ניט
 דער איילן * אבר אויך דיא טאטל טיר טוט ערט אלט פֿר גלייכן * זיא וואל
 איט רוטן טוט טטרייכן * וטל ווען טון איינס גיזנדל וואל גיט * דרוק
 זיין זאך ניט אל לייט ביטטיט * ווען פירענוה טון ניט קוואט אין איין אייל *
 אלז גוועלט זיין ווייל * אול ווען ער זייט ער זיא גלן זיכל אול גיוויט * ערט
 זיין נוט אול אנגטט פֿר הנדן איה *
 רוב פֿנים הולכים אהרי אחי האם :

יונגר גיזעל ווילטטו איין ווייב האן * זא זיך לוס ערטטן דיא מוסר ברוד
 אן * זיין זיא פֿרוק אול גוסר זיטן * אלט דען זאלטטו זיא אוק דיא טאכטר
 ביטן * גיזייניגליך גלייכן זיך דיא קינד נאך דער מוסר :
 רַחֲמֵי דֹאָבָא אֲבֵנִי * וְיִלְקִי לְבִלְבָא :

(ילקוט נחוביט) דל לוכט זיינטט זירינט איבער דען ליבן אול טוט דען
 הינטליין די מנוה געבין * דער דוק האכט ער דען ווילדן ליבן לעמיד * דען
 ווען מן דיא טאך טערט זא ליטן די לעמיד :
 רַחֲמֵי דֹאָבָא אֲבֵנִי * וְרַחֲמֵי דְבִנֵי אֲבֵנֵי דְהוּ לְרוּחֵי :

(מוטה פ"ט) איין פֿאטר טוט לעהן קינדל דער ליהן * אי זיך לעהן קינדל
 איין פֿאטר נערין ביהן * דען איטלכיר זענט גיבט זיין זיבטאפט זיין
 קינדן * דרוק זיין פֿאטר בלייבט טטין דא הינדן :

אות השין

שְׁבַקָא לְרוּיָא דְמַנְפְּשִׁיָה נָפֵל :

(טבה פ"ב) דיא ווייז אודר ניכטלייט זיט קיינס טראקן זיך בילדן
 זאלן * לאז מן אין גין ער ווערט פֿון זיך זעלבטט פֿחלין * דט וטל זיינט
 אידל זאלן זיין ווייל לאז : ער גיט פֿון זיך זעלבטט אין דיא פֿחל מוז *
 שְׁפֵם נְסִיב וּמְבִנָאֵי גֹר :

(פסחיק פ"י) איין אנדרר זאל זיך דרוק ניט טאדין טחן אן זיינס לייב
 דט זיין פֿריינט חבד אודר ברודר זאל ביקוואן איין ווייב * זיך וואט דיא תורה
 פֿון טכט אול חמוד טרייבט * פֿון וועגן דאט ער זיט דינה ווייבט דא ליט
 זיך אל זיין פֿאלק ביטיידין * דז זיא עט דער נאך אל מוטט לידן :
 שוּתָהּ דִּינְקִיתָא בְּשִׁקָא אִו דֹאָבָא אִו דֹאָמָה :

(מוכה פ"ה) וואט זיך פֿאטר אול מוסר איק מוז הערין לאזן דט ניד
 דיא

דיא קינדד אויף דער גאסין * דרוק גיב אויף איר ליד גוט אכט * אונז איין
וואל נאך טרעט * דען דאס פאלגט גיזאנג קלינגט * נאך דעם האן איין
פיר זינגט :

שיתין רהומי לא מסין לגברא * דמצפרא פרה :

(החובל) דער לז הארגינט פדיא טוט אן בייסן * ניט בלד ווערט אין איין
קלאנקהייט אן טסומין * דרייא אונז אכליג קלאנקהייט הענגן אן דער
גאלין * אונז דאס מזרגן ברוט מיט איינס טרונק וואסיר פאר זיכט דעם
מענטן פד אין אלן * אך ארליין אונדי חכמים אנדי טוגנט פיל * דיא
דא האט דאס מזרגינט ברוט וועלכירט עטין וויל :
שבע פירא לשלמנא * וחד לעביר ביש :

(מנהדרין פ"א) פון זיבן ביני ווערט ביטיהוט דער פרוק דאך גאטט
גיואלט * אבר דער בוי פון איינס אליינט ער גאלן יידר פאלט * אונז ווענט
טון וואל גיט לז טרעטן דעם בויזוויכט * דאך אישט ער אנטרוק דעם
אונז גליק ניכט דער קרוג גיט אונז לאנג לז ברוני בוי ער בליכט :
שמור פיה פבת אישון : מות וחיים פיד לשון :

היט אליט דיין אויג דיין מוינטליכה ליד * דר טוט אונז דאס לעבן דריין טטיט
דרוק ביטלעט וואל דז ווארט אי עט דיר פון מויל גיט :
שקלו טיביתך ושדיא אחיורי בבר נד ורד :

(טבה פ' בזה אטה) נאך דעם קינדט טוט * וואט הילפט טרויטט אונז
רוט * דער בעטט דאס איז בילייט * אי דער וואגן גלן לייט * דען ווען
דער וואגן גאלן איז גיפאלן טווערליך מן אין קאן ווידרוק אויף טאטעלין *
שבשתא פיון דעל על :

(בב"א פ"ק) איין זאך נאריש אודר ווייט וויא מאנט איזט גיוואזנט לאסט
מן ניט לז קינד טסונט * וויא מן זיכט אן פיל זכין * דז אלטי בוי הונד ניט
זיין גוט ווענדיג לז מאכין :

שר שרה צועקין ווייגן נעגין * והמלוה מעורונו פרא ערים
והקונה ארון לעצמו * ומי שאשתו מושלת עליו :

דרייא טרייחן נאך געכט אונז גריכט * דער לז איין קיינט גטיכט * איינר
איז דער זיין געלט איז לייט און טריפט אונז לייגן * וויל ערט ווידר האבן זא
הייטט מן אין לייגן * פד לארן איז דאס געלט * דאס רעכט קאן איין ניט
העלפין ווענט טון וועלט * דר אנדר אישט דער זיך זעלבסט איין הערין
קויפטי * דר דאס זיין קינדד בייח לעבן פד טאפט * דען זא בלד זיא
דיא ירוטה גיהט האבין * זא וועלטין זיא ער ווער לענגסט ביגנבין * אונז
איזט

מראה המוסר

איטט זינד אונט שאנד * דט ער זאל זעהן זיין קינדל אין דיא חנד * דט דאך
זעהן קינדל ניט איין פאטר דער נערין * דען זיא געבן חילי ליבשפט אויף
דיא קינדל דיא זיא גיבערין :

דער דריט אה איין זאל זיך וואול טעמן * דט ער לאטט זיין ווייב
איבער הנט נעמן * וויא דעס מאנט גיזונד וויא זיינס לייב * דר זיך לאטט
הערטין פון זיינס ווייב * איין זעלכר זאל * טוט חילי מאנין טאנט אן *
דען דרייאן קאן קיין רעכט ניט העלפן * דען זיא האבין זיך זעלבשט דיא
און רוא גיטאפן :

ש'ש' אין להם רפואה הרלות שיתחבר העצלות והשגאה
שתבא מהקנאה וחולי שיתערר בהזקנה :

דער דרייא ערלייא איז ניט לז רחשין אודר לז העלפן * וואו אראוט זיך
מיט גיזעלט דיא טרעגהייט אונט פויל * אונט פיינטשפט דיא פון קנאה
איר ארט פדונג נעמיט * אונט איין קרענק דיא פון עלטר קוויט * דיא
העלפן וועדר גניק נאך ארלט עט איר חליט פכר ארלט :
זעין ולא תבני שכל העוסק בבנין מסמתין :

פליק דיק אונט בהיין דיק וויא דוא קאנטס * נאר דו דוא ניט בויאן דרפטט
דען דער זיך בגיבט און בויאן * דען טוט עט זון זעלטין בדואין * זון היבט
ליכטליך לז בואין אן * ווער וואט וויא ער ווידר דלויז קואן קאן :
ש'לוחי מצוה איגן נקין :

(פסחים פ"א) אין (דרכי מילה) לז גין זייא ניט טרעג * פערך דיק ניט
הט"י בגליקט דיר דין וועג אונט דיר גיוויט גיטיכט * קיין טארין ניכט :
שטיא לאו פחר מילתא מיסרך סרף :

(גיטין פ"ו) נארין ריד זאל זון ניט גאנץ אין ווידר טלאגין * דען דיא טון
געדין דיא וואלהייט זאגן * אונט ווען טון נארין ניט זיין גיטייד * זא זיין זיא
דאך לייט :

שילהי דקייטא קשה מקייטא :

(יומא פ"ג) דט טשריך ווארט איז וואול ביוון * דט דאז חמיהות פון דר
זון * איט סוף פון זוויר איז און לייכטליכר * אך אונט גזונד אונט טעטליכר
זין אונט מיטן אין וואר איז * דרוק לאטט דער אלול (אויז חשרי) איין זען
גוויט * דט לייט אודר פיק טטערבט * אודר זונטט פרעגדי (חולטיס
ב"ה) גיבט דרוק זאל זון זיך אין דען (חדטיס מאסיג באכילה וסתיה)
האלטין זייא פרוק דר בייא אונט אונט אונט אונט זי וואלטין :

מראה המוסר מח

שְׂרֵי רִירָה לְצוּרְבָא מְרַבְּנָן לְאַדְרַעֵי גַפְשִׁירָה בְּאַרְהֻרָה
דְּלֵא יִרְעֵי לִיה :

איינק אונט ביקאנטן לב מאג זיך וואל געבן זי קענין * וואו מן אין ניט ווייט זי
נענין : דרום אייטט אין מענכי לאנד * ניהנן קיין שאנד * ווען זיח קוואן אין
טייטט לנד דרויט דיא לעביזין האט אייך גריסן לאזין :
שְׂרַנְנָה בְּיוֹמָהּ מֵאֵי אַרְהֻרָה :

דט ליכט בייא טאג אן זינדן אייטט זיניכט * ווען מן בייא דער זונין גימוג
זיכט * וואל אלזי חון ניטיג זאלין גיא היסיג * זא ביטטו דען לייטן און פֿר
דריטיג :

אות תיו

תַּפְּסָת מוֹעֵט תַּפְּסָת מְרוֹבָה לֹא תַפְּסָת :

דער דא זי וויל האבן דעק ווערט זי ווייג * דער דא וויל הערטן דר ווערט
אונטר טעניג * דער ליגט אונפֿט אין בויםין * דער דא וויל אלזי זייט גרייפֿין
נאך דעק גרוטן * אונד דר דאז קליין ניט זא וואל אלזי גרוט אלכט * גאר זעלטין
ער גרוט גוט וואלכט *

תַּפְּסִים תִּירוּם אִמְתָּא פְּחַד חוֹטְרָא לְהוּי :

(טבת פ"ב) דאט וואל אונט ביטרייבט * פֿיל בויוקייט דיא הויז הייד
טרייבט * אלזי אין גוטן זכרון האב * היט איינק טטרייך לאזי אלזי
אב * כלואר טיק זיח זונס הויז הנויט אונד לאזי זיח גין * און פֿינד דער
דינטט זיין * דוא קאנטט קיין דינטט בעטר טטראפֿין * גיפעלט זיח
דיר ניט לאזי זיח לאפֿין * לאזי זיח פֿרעמד ברוט פֿאר זונדן * ניט טטייח זיח זונס
טטעלין אונד זי פֿלונ * דען עט זיח איין גרוטי זינד * גאט ווייט וויא עט
וואגנאך גין דיינ קינד :

תַּעֲלָה בְּעִירְגִיָּה סְגִידָה לִיה :

(אגילה פ"א) זייג דיקלונ איינק פֿוקטן אין זיינז זייט * האלט אין ערליך
וויל איק איז קוואן דיא טעה אונד דיא גילעגנהייט * דאט וואל ער וועג
אונד ביטרייכט * קיין פֿרנס ניט פֿר אלכט * אונד ווען עט טון גאר איין טפל
טלדה ווער * טוח איק אן גבירלייכע ער * אונד בכבוד אין האלט * ווייל איק
הי"ת האט געבן דען גיוואלט ו
תִּירֵי קְטָלָה לֹא קְטָלִינָן :

מראה המוסר

לויא טיט טוט זין כהן טיטן * געלט געבן לויטן * און דער לוי דען
 קאסן אב טלאגין * דאס ווערט דיר קיין געטליך נאך קיינליך רעכט זאגן *
 איין טטראל דיר איבער איין זינד גיט * אלט רעכט דער מיט און טטיט *
 אליינט דער און הסובח טטערבט * דר זעלביג מיט זין גאטט הולד דער
 ווערנט ;

תלא קירא תחירא * ואיהודי עביר :

(בלכות פ' כינר וברען) דאס איז גיוויט און ביווערט * דער טענט
 זיך זעלבסט דער איין פויארן ערט * גלייך אלט ווען דוא
 איינס חזיר דאס גראו אין אויל טוטט * דט עז זאל ריין
 עטין * ווערט עט זייני גטויארניט פֿר געטן *
 די טפייז לויטטין וויא עז איס טאעקט *
 פֿאר וואול ביזולט אין דרעק * וויא
 זין דען זאגט וואס זאל דער
 זויא דען וואקט זויא
 ליגט זיך דוך מיט
 איס אין
 דרעק ;

תם וגשלם בעזרת אל עולם :

אפי פורין . פי' שרפא . הדום רעור . וזאנים טרף
בלען יון אפי פורין . זאם כסא .
אייס טרטיאן . הרעם פי' לא נרביה אייס טרטיאן .
אפרכס . ר' ל . שנקב ונתתינו טקביס קטני
כביס . וואלצלה יע או טרף א' יומר נבל ען
התחמוטס שזאזאייס זמר צייס זעם . נכעהוא קלמח
צייס זלחמס זאזטה דרך העביס קטניס . וכשנסתם
העב קלחין יפה . הויס עלוצריס ואינמ קלחין
זאזטה לא .
אריסטון . סקורה : זאם סאזבת הבוקר .
אנדריטון . גרמ הזק . כדרך הלחיס שינציירו
גדחתם בעלן ואבין :
אנני . בזומע נצצק :
הופימא טבא . דעת : אפימקוונן .
אייס פריקס . חותם : דבר יקבועה אפיא :
אייפרכוס . שר צבא פזוק :
אדריקלן . זין לא זער :
אוטייליא . פי' שולטנות :
אמרא פאס . יון . אדס . זומ אען זכ :
אילטיס . חתוב :
אזיטמא . הרונעא על ארפא :
אנינא . זנות . לאבין :

צייט צו צייט : זעם שחון טאציאן
שור כעל שבורל אה
אפימקוונן

אזיטתא . תרננא על צרכא :

איטמוס . צונען : ארכונג . צוטא :

אעלוט . צען הצלה . גאטן יון טעגלטו :

ארת הרייטס . ער הרייטס :

ארכאן אברגאן . סיטור וצונג . נישט צונען :

ארכטיקוס . ראש השנים :

ארנטיין . ער של גנת הצרחה :

אסלוס טקא . או ארכלוס פויקא . ארון של גנת :

איברזי . זרנעות : הוצלע :

אשינפא . רחע : אסור זונתא :

אפטיקיה . פרקצטיא גלותנג : חלוקה זיין שלק :

איקוריא . פירות : אפטיא :

אינשיטן . אפ טכער : ארווייטן . פאר :

אנשיט . טכער : אצטענין : בלעכטיא :

אטאליסין . טוויקס : א' תביסריחא טא :

איתחפתון . טעין זונגאטה . טעתינג :

איתחפחון . טעין זעאוו : אצטענין :

אנטריוס . בעל זין גאטן אטין :

אננות . עטר זכר אהות : אסון יחיד :

אנדרינת . לדינות :

אפריזא . צ'ן ארוך יצט עטמן אן אפריזא אן אפריזא
רעשי פון היות : ג'ב'ן :

כ"ט

אשכנזי. ענין צעור שנתנו בו ע"מ: ארץ עברת
אלו עמית. אלה צוער על ארץ עברת אהרן
בני. והרות משה גם על ארץ עברת:

א"י צרוב. צעור על ארץ עברת ארץ עברת
א"י עברת. טעם חילוק הכתובין וי"א עברת
על השם. ת"י: והצדוק נ"ל ארץ עברת:

ע"י ארץ עברת ארץ עברת:
אברהם של ארץ עברת. ואלו מרדן עברת על
גם אש. כעו עברת אש:

אשכנזי. טעם עברת ארץ עברת ארץ עברת:
אשכנזי. טעם ארץ עברת ארץ עברת
הנלעסין:

אברהם של ארץ עברת: ארץ עברת ארץ עברת
צדוק על ארץ עברת ארץ עברת. ואלו עברת ארץ עברת:
אשכנזי. או אשכנזי. עברת ארץ עברת ארץ עברת:
אשכנזי. ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:

אשכנזי. ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת
ע"י ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:

אשכנזי. ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:
אשכנזי: ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:

אשכנזי. ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:
אשכנזי. ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:
אשכנזי. ארץ עברת ארץ עברת ארץ עברת:

אהיה . שנה : אילון . דת ונלם :
 אהיה . נראה שהוא כיון אסטרטון שפ' ב'
 הצדק סוף : או פ' אהיה :
 אהיה . יצג דין אהיה :
 אהיה . סגנון ונלם : יצין בצדק !
 אהיה . פ' הצדק חיל וצבא ישאל :
 אהיה . פ' הצדק כל אהיה :
 אהיה . יראה פטו ג' . זמן וברו :
 אהיה . אהיה וברו הצדק והנה :
 אהיה . אהיה . כך שם טא שזנב אהיה :
 אהיה . פ' הצדק פ' ב' אהיה :
 אהיה . פ' הצדק רוח השמש אהיה כוחות :
 אהיה . אהיה אהיה :
 אהיה . אהיה אהיה : אהיה אהיה :
 אהיה . אהיה אהיה :
 אהיה . אהיה אהיה :
 אהיה . אהיה אהיה :
 אהיה . אהיה אהיה :
 אהיה . אהיה אהיה :

ארבע כובדג . כובדג נעטפן אר טהוא רופן
 סנהדרין . או צע טעכניקן אמת הפל
 אצולן . כל הזכר והרחוב סוף הצדוק :
 אילוסם . עצמה אישתילאולא :
 איסטופיטא . אשון חשיבות :
 איסוקטיגות . אעצאם חטובים :
 אית . הצדוק אמת סוף הצדוק
 אפולטופן . עיש צלוקים חטובים :
 אסטופיא . עשו סכטיא וקאטיא דאדופין :
 אנה . היא ועל עגב :
 אנשילמן . הצדוקים הנכבד :
 איריטיאה . קהלות :
 ארטיין . אשון חובדג :
 ארומיא . אצדוקים :
 אטפילונג . המוסתה :
 איצטרניא . עקאלה וואעצט :
 איממע . צדוקי אונות :
 אהסוק . נרעה תט וחלש :
 אהסוק . אמתה אצדוק :
 אהסוק . אמתה

ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :
 ארבע כובדג : רות : ארבע כובדג :

אות ב :

ביזיא . פְּרִיִּם . גַּלְעָד . יָנֹן (בְּרִיִּם)

בזרע . זכעים גלעון צרבי : אנטים קניס גמב

בלוכין . אשרה : (בזי סרינה) קאמ עמלן קו קאוס :

בולין בולין . מתירות : גמ חתכות על ארצה : גמ ז :

בריפיון . פי בצרוך באניה :

בסירה . בסנהיה : ויה בקו פ אזור

בולעוס . תארת בתוליה :

ביציות . שזגחות אסם עז :

בגדסין . אי בקרנסין : גאסון יון תופס

בלתן . באזר גלא : קראם גאלה :

בעטכסין . לעס אובחר :

בוצינה . אגרום : בתפיסה : קא

בסירסין . בנלנס : ויעסילן גלא

בגפולמניא . תפנום על כפמרים

באקטטא . בעטה :

בלפסיס . עין סיה : (אצנה נלפסיס)

בורבלין . לערות : בוא : עעיריפ :

באישפטי . מרע : בוטי : עניפ :

בואוס . ערעה על זכוכית : בואוס :

גמ תפייא :

בזרע : איין גלא גלא : אייברו בזרע : רעל ברולות : טפיה קא :

בספרות המצוינות: כרם של רבנים: חולין משולחן:

באפרות אפרות ספר פלות טאבהא ואין דגים
בבית אומבא רבה: בנה הלך
בוע: זלעו שא אדם בעים: לרובים טא
בכרמא דאולון: על. שעני: בא הדם: נפחים: דג
בית הפרס: ירעל טמא דה נבד
בילין: בחלקתו: בהיטרויות דמות
בנייה: על תלמים: דבילין דמות
באיוסטוס: פי: ראש צדי:
בטרונא: בצואה: בשוני דתלמי:
בלטא דה לטמא: בשוני: יצא דמות
בני גונא: בצד: בקרנות: באכסון:
בצפון: ה' צמר עולה: שטרופים:
אולתה הנשים שבי שיהא לטורת:
בונטוס: חצונות וטורנות:
בצנעא: תונק טא עלה תינו צנע
בחכירא והוי טמא: פי: צעם וטעם
בסילין: פלסין רבוא:
בוסתן: תגד טא אטנות: צינור: דג:
בצונותא: בחברותה:
באטמא: על צלות והוא אטון או צים

באפרות
בבית
בוע
בכרמא
בית הפרס
בילין
בנייה
באיוסטוס
בטרונא
בלטא
בני גונא
בצפון
בצנעא
בחכירא
בסילין
בוסתן
בצונותא
באטמא

באפרות
בבית
בוע
בכרמא
בית הפרס
בילין
בנייה
באיוסטוס
בטרונא
בלטא
בני גונא
בצפון
בצנעא
בחכירא
בסילין
בוסתן
בצונותא
באטמא

עעס : נאצנד שונקארין קלאג
 בישאג : מעטאו ;
 לינצנין : תרעק רוסאיש על כפורת גזירה
 בקליין : זקופ העטן : (זי השג)
 זייין : פי הערוק כידון : (אעור) באיין
 בטענס : אלצה : בקאר : אהרם אפכות
 באיטלס : בנצגות : בטייכא : אשדברות
 בריסטונן : שה' אצול באריסות :
 בתורשי : בקער : בסייפ דבבא :
 באסטריא : צורפ בפיצם : געזונות הורגה
 בולעיקא : צונגה קיטי' גאר :
 בסייפ טא : בתובה : בדוהא היא :
 ביסתונן : כסאות : פאשטרון גאר :
 בטואג : ברא : אין שאטין גלא :
 בר עאק טעט : זעה הנצרות :
 בישרא וכוורי : בער ודעק :
 בת גזגרא : אן גזגב : אבערה : באצחא : גאות
 בכעיה : קופות עצושין זשיט צרבה :
 באר : שוקט : שר כפא השק דחרי גלא :
 בירוציקאן : גודטן : פאליצאנטן : אן גערק

בעהמלצה : ציכיל : באן צימאד מומבאני : רעי פאריש איהר הייך אהתפא
 בעהמלצה : ציכיל : באן צימאד מומבאני : רעי פאריש איהר הייך אהתפא
 בעהמלצה : ציכיל : באן צימאד מומבאני : רעי פאריש איהר הייך אהתפא

בזמן שן • סוכות הצעירות בשדה הכנס
בהן פירות עפר הנעלים:

גור : זה צעק ; שיהי זה ארוך ועצמי :
עצרה : צעקו גורו : נברחה כבסי :

בית השלחן • היא ארץ צערה אוים : בביתם
(פירוש) יתן • ובפרק לה שטח יא (כחמה)

בית השלחן עמך שאלוין במנו ששעין
אומר לעד תלמיד צושה פירות

בטול • עמך • עמך הוא לי נקל של חכם
וכעין חכמת צעו או בשואין

בהידוך תרנו : והיא דארת יבשה ומחלה
ששואין בו אוים ורנהן להדוך סביבות

בצעק על עין או על גרול כה • עמך תעבר
אם תלמד בצעק עלים • עמך ה' :

בצנה טרופה • כשהיא טרופה ועבורה בעצרה
בעין • הוא גרול • את הגרול עמך לית

אבצק • ומעל ירועו • בעצק :
בבורך • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע

בניגול • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע
על פירוש בוצת עמריטה :

בניגול • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע
על פירוש בוצת עמריטה :

בזמן שן • סוכות הצעירות בשדה הכנס
בהן פירות עפר הנעלים :
גור : זה צעק ; שיהי זה ארוך ועצמי :
עצרה : צעקו גורו : נברחה כבסי :
בית השלחן • היא ארץ צערה אוים : בביתם
(פירוש) יתן • ובפרק לה שטח יא (כחמה)
בית השלחן עמך שאלוין במנו ששעין
אומר לעד תלמיד צושה פירות
בטול • עמך • עמך הוא לי נקל של חכם
וכעין חכמת צעו או בשואין
בהידוך תרנו : והיא דארת יבשה ומחלה
ששואין בו אוים ורנהן להדוך סביבות
בצעק על עין או על גרול כה • עמך תעבר
אם תלמד בצעק עלים • עמך ה' :
בצנה טרופה • כשהיא טרופה ועבורה בעצרה
בעין • הוא גרול • את הגרול עמך לית
אבצק • ומעל ירועו • בעצק :
בבורך • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע
בניגול • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע
על פירוש בוצת עמריטה :

בזמן שן • סוכות הצעירות בשדה הכנס
בהן פירות עפר הנעלים :
גור : זה צעק ; שיהי זה ארוך ועצמי :
עצרה : צעקו גורו : נברחה כבסי :
בית השלחן • היא ארץ צערה אוים : בביתם
(פירוש) יתן • ובפרק לה שטח יא (כחמה)
בית השלחן עמך שאלוין במנו ששעין
אומר לעד תלמיד צושה פירות
בטול • עמך • עמך הוא לי נקל של חכם
וכעין חכמת צעו או בשואין
בהידוך תרנו : והיא דארת יבשה ומחלה
ששואין בו אוים ורנהן להדוך סביבות
בצעק על עין או על גרול כה • עמך תעבר
אם תלמד בצעק עלים • עמך ה' :
בצנה טרופה • כשהיא טרופה ועבורה בעצרה
בעין • הוא גרול • את הגרול עמך לית
אבצק • ומעל ירועו • בעצק :
בבורך • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע
בניגול • עמך עניס דנה ארכב והוא הנדוע
על פירוש בוצת עמריטה :

הלחריטה

ליום :

העריכה אכל צד שירצה ופי יכלו וטה אה
מטה צעקט צמקט או תכלי דין :

בקשתנית . טין נשתקטן על צד טאו חביס בו
ברקל על זקח כערנציס ארזות בו :

בעופין . אינו קייל . בית השמים
בית טהיקן . טיע אנה זיוותה בעין רזעי טיה :

באסל . בלוט וזרר טואבי צים ענותמ צוט

על כרפס וכר א תוני בראש פלנט

זאקטו וכר עאמחיון . יט ויטאהו בלוט

בענקס תבע יוטעלי בצסאא עאשין וא

תסנה איוב קתי טז : בקלצה : טאיש

אחטא טרויין בק

בוטא . הקרי קריב להתבטל וטון חטיס פוא

המאטס עשי בחור חייבן בעצמה :

מצנה . בשחול :

בנפיותא . בטרה ובכברה : רעי : ברוא :

ביביס . פי הצרוך צינת פועלחין שערפכין
צוק טס כל השורפכין :

בועולין . פי רשי וצרוך בסודרס טעל ראשם
טעסיין אותם על ראשם עפס כבנד

באעין . בחוצץ היס : אפן יון וארופ : בעפוא :

בוטיטה . פי הצרוך עצרה : בטוא בקריה :

אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק
אחטא טרויין בק

בדין צדיק . בתורת נטות : ברכת א : בית צדק אנט
 בוקסא . פי ענין כרצונה שמכיל בן ורשי
 גרים בוקסא ופי על :
 בחינתין . המצוה מביאו ארך חלט זמלאם צדק :
 בדין . בדין . פי המצוה זמלאם זמלאם
 כסולא על זמלאם :
 בחינת על אצבע . פי רשי בחינת על אצבע :
 בדין נסין . ופי הענין מלכות ורשי גרים
 בדין און . פי המצוה באצבע בבטן :
 בדין און . במצוה פי ענין ושאר ענינים ואמר
 בדין און . פי המצוה און :
 בוסר . פי המצוה על המבואה און היה
 בייא . פי המצוה חס על ציונות הרין :
 בעלון . פי המצוה באצבע :
 בצדק . פי המצוה חס על אבותיו :
 בטוה ענין . פי המצוה בטוה :
 בורחין . פי המצוה בית נטון . בתן אראי
 בקלואס דיא . פי המצוה על גבים :

חסודא . פי המצוה חסודא :
 חסודא . פי המצוה חסודא :
 חסודא . פי המצוה חסודא :

חסודא . פי המצוה חסודא :
 חסודא . פי המצוה חסודא :
 חסודא . פי המצוה חסודא :

בעל הגלגלים : בא ארם הערב : בלגיה :
בלונעאנה : בעתה : בולגריה : עלומי
ברזא סניא : רבוע הדולה : האלק :
בהולן : פי שער : בולגריה : על שריש
בתוליה : תאגורא : זמבלי צבא :
בסקוטריה : בבית והבטחה : כן צעזע בצרוק :
בעשיכא : פי הצרוק אין בגב או סל גרימ :
בברוק : בעורח טוב צעזע שהוא רוח :
בסיגלסן : הם אטות אכוברות :
בערה : בטבור : באלי דיזבנו :
בזיכו : בתורו : שרש הזבוב :
בסיטיא : הוא אין בגב : באלי פרוחי :
בזום : בצרוק : יתושי :
בהתן ופאלן : פי שדא הם אתבייטין זה לזה
בנפיקן : בלניא : אלת צעון :
באיינס : אפי הצען הוא רסן וברזא עבן אצור
בפסיפוס : כומל חלוש שיש גב אונת : צוק
באגטין : חבלי צבא : בטטה : בטטה :
בפכורין : ברצרך או ברעותך :
בערתנית : צירנית :
ב'יס' : כן יסר הפייטן בצמתן תורה הקרוצה

ביה פהא : הילף טאן שרש פייטן וסוף פייטן : באמא :
ביה פהא : הילף טאן שרש פייטן וסוף פייטן : באמא :
ביה פהא : הילף טאן שרש פייטן וסוף פייטן : באמא :

הצולק נחבסם : באסיס גאטין : בוסתנ: ביתן
 בשילוף : כענתיאל וצבר הקצירה : גבא קמא :
 בתוריהן : בלונהם :
 באגריג : בעשה וקאות ראש (בזוארה באגריג)
 בארתיגא : היא צולקה וקתה יותר צלע :
 בזוטו : בתמתה :

בקרין צנייג : עננה שאמאות וחבל ברוא :
 בתיסס : בגלג ותכסיסי הצאכיס :
 בלעאקטיק : צילג יטון ונמה :
 בקריצתא : בגורי כשלה צעוד השחר :
 בשלופ : בקט השלגים אחרי הקוצרים :
 ברילוסין : אפון אשון אחוריים :
 ושורות השדה : אשורת וטיול : או גרין
 בקריצונ :
 בסידיגי : בשוג עלוכרין שם תבולת :
 בלגי עילת : בגבי עעי : בהוצא : אולקידואם :
 בולקטין : צעירים וחכמי צנה : בל : ר :
 באוטום : אחר למכיל צנה :

גריריא : ראוי אחריות : סתופות בלג :

בַּר שׁוֹנֵי מַלְאָכָה: אֲדַבְּרָן אֲנִיכָא שׁוֹנֵי מַלְאָכָה: גִּירוּסִין: ע:

בְּבִיבִין: בַּעֲמִין: כִּי אֲתָמוּת טוֹכֵי בִּיבִין:

בֵּן אֲפֻסְטִינִית: הַמְּסִיחִים אֲפֻסְטִינִית וּבְהַלְלוֹת:

בְּשׁוֹנֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי הַיָּם: בְּלִי שֵׁין:

בְּלִי שֵׁין מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בִּנְיָמִין: בִּנְיָמִין: בִּנְיָמִין:

בְּלִי שֵׁין: טְרוּבִין וּמְטוּבִין: שְׂבִיבִין: עב:

בֵּית אֲבָא: רִנָּה עֵל: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה:

בֵּית סִינַי: אִישׁ עֵלְמֵהּ רַע:

בְּדִיט: יְבִיט: אֲנִיכָא עֵלְמֵהּ הַמְּסִיחִים:

אוּ הוּא בְּיָמֵי הַסְּנַהֲדָר: בִּנְיָמִין: אֲדַבְּרָן:

אֲנִיכָא אֲנִיכָא רִנָּה כְּעֵלְמֵהּ רַע: עב:

בְּדִיט: כִּי אֲתָמוּת טוֹכֵי בִּיבִין: עב:

כְּעֵלְמֵהּ רַע: כִּי אֲתָמוּת טוֹכֵי בִּיבִין: עב:

טְרוּבִין וּמְטוּבִין: עב:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: רִנָּה עֵל: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: עב:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: עב:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: עב:

כְּעֵלְמֵהּ רַע: כִּי אֲתָמוּת טוֹכֵי בִּיבִין:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: עב:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: עב:

בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: בְּחֻמְרֵי מַלְאָכָה: עב:

אות ג :

בחה : חרבה : בכרי : בחנם :

באוסים : חתומים וצורקים :

בצי צמחי : רצה ארמון : יושלעי גרנות :

בצמחיות : כמבות דבר :

גורבא : חיל : אונת רשע פא...
אבא אבנ: כחבא

גינא : באשון יין טעם : רשע :

גילא : יללה : ער האט צנט דעלט :

גיסטיות : לעון שולטנות :

גיחוק : נצח : גיאואי : רצעטן :

גבלט : אמן ביותר : וגם גיחור : שבלדריין :

גבר קפיז : עבאל : כלו עבאל על ההריס :

גימסיא : ימוסי : געווא : אגמסין גירע

גיטיון : עבר : גמ : יאן : בעפנין על ברוא :

גרוטיאות : ערל עיט ערבות עגוריס :

גרדנא : פי אורל : גלאא פירמא :

גמ : נצוק : עבר כעאלץ הפירמא :

גדודיות : פי פארק כלין יתרות : גיל :

גיסטרא : חולקא אטנס :

גבול ירדן ונצחין ג' אה: מיטן:

גרכישיה כרמלית:

גפתי פסולת הזיתים זבד:

גפיים גפיים אולמן ואזנים:

גולגותי תרעול:

גזעו הוא ושל הארץ גזעו גזעו גזעו:

גזעו ארבע:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו גזעו:

גלוס טרא . צמ טרא טון צב וראוי
לשמירת שאלן מן אגמר תגליט:

גראב . זמן . בבח צבא : א' צ' :

גראב . כות : אבנע : ב' ב' :

גראב . ענ :

גסטון . רעי כעל נקרא טעסלמן בן

גרב . תבות : ופלא . טבת נקרא :

גורבסין . סובין :

גרב . און נקרא גא :

גרב . ענדע : כונק דעל ס :

גראב . אנהים :

גראב . כבוא צבוא :

גראב . חוסין טא טעי ארובין :

גראב . עליה לוכמ אצמ ארובת

גראב . רייט וואן קא :

גראב . כרע פלטה :

גראב . טרא טינ . אבוא טהוא

גראב . רוס . צמלא ב :

גראב . ירוטאיו גברכות :

גראב . טרא טון צב וראוי
לשמירת שאלן מן אגמר תגליט :

גנסין • אוצרות : גן : נצח :
גירא • חן : עבת קח :

גרושין • אוז גלייך נאמן אונם
געזגא • דע צנים לא :

גרוט אנ מחי • חפורה :
גריד • גלא אונ טנה אטפת :

גריד • יבט שאור : זרה :
גריד • ען האכל פגא באחרונה בסעודה :

גדים • גטוקים : גרוא דאסי טמא :
גירגרה בטען • גרובא אן הסנה עבת
הלכה טויות לרין זשיא :

גר : גיטין • פט :
גר : אדם טא טאר באונת מדינא לא בא :

גר : ארצות אחרת אגרי טפ : שנתה : קב : קא :

גר : פורחת יבמות דע קיני :
גר : בגלא פרתה אגיל : כטי הולך מהרכע :

גר : גירי אגוא : רפי אגיל אגיל אגיל :
גר : רגרי האנט ציר הניס : אגיל אגיל אגיל :

גר : גר אפיקת אנצרות : רפי לא הספיק :
גר : אגור אמת טא טערוט טהי נעק ער טות :

גר : גרען גר הגל : גרען טא כע :
גר : גרען : בר טרא : עולטן טמנהיק אגיל :
גר : גרען : גרען : גרען : גרען : גרען :
גר : גרען : גרען : גרען : גרען : גרען :

דבא דווארף בקינש פונען האשקט שדנת
 זבצרוך פֿון חכמים דלא צייט זבארנת עלונקס
 פֿונען אביטן הכל במכאף: יבלות דעף צו צב:
 דחרט דערמ קא. שחא! רשׁי דנה לא דערמ אונקט
 עמך צחודד ארמ כעאר גט ארמ: יבאל דעף קיל:
 דרדונק לעשחא ארישא דרדונק: שער עלן גראס
 התא. ה. טהובל יז עקן ^{תוספת נדרים}

דיקולא . סא קולא . ונבא ארמ . פֿונען עשו:
 ד' טכיא . ד' צדדיון : צרוך:
 דינקוסטן . צורת :
 דינקוסטן . עטר צוואה :
 דורטל רענעווא . עקראות סתלעות:
 דינקוסטן . כל זכות חסוב :
 דיאטינע . כתב העוף :
 דכעשע שווא . טענדעין פֿרוי זונקלן
 דינסטן . כל העשעש אשט צדדים
 דיושעק . סטר צד
 כדעמברעין אסטומד
 דואבא . עז כעוסט :
 דינקוסטן . תולעת עונק אהבואה:
 דרכונא . נבש : דיאוסטא : עזררין
 דכף . טמר : בעל חסא : סתברין אצא:
 דינקוסטן

ד' טכיא . ד' צדדיון : צרוך:
 דינקוסטן . צורת :
 דינקוסטן . עטר צוואה :
 דורטל רענעווא . עקראות סתלעות:
 דינקוסטן . כל זכות חסוב :
 דיאטינע . כתב העוף :
 דכעשע שווא . טענדעין פֿרוי זונקלן
 דינסטן . כל העשעש אשט צדדים
 דיושעק . סטר צד
 כדעמברעין אסטומד
 דואבא . עז כעוסט :
 דינקוסטן . תולעת עונק אהבואה:
 דרכונא . נבש : דיאוסטא : עזררין
 דכף . טמר : בעל חסא : סתברין אצא:
 דינקוסטן

ד' :

די פירמע . דעליח ווערען לאז א פריש : געיל :

דאס וואס . טאנען זיי טענה גארע :

דאס האט . עין יעדן וואו . דעלעוועט :

דיינע דעלעוועט : לעצטע דעלעוועט זייס נעם :

די געזען . טענה : אלסן איינע :

דיינע . טענה דעלעוועט . נעם געזען :

דאס . לאזער טענה געזען דעלעוועט זייס :

די צווייטע . צייט חיים . דאס : דעלעוועט :

די צווייטע זייס דעלעוועט נעם טענה :

די געזען . טענה געזען : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט (ענע) :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

די צווייטע . דעלעוועט : דעלעוועט :

ד' :

דייסנסים : פ' רט"ב צורות :

ליונגן : צורות : דענא : אטפ' און עכצונס :

דינעטס : צאנה :

דירכאות : אנטס גענויס גענויס : על צו :

דיאטינע : כתב האל :

דיעוונג : על צו :

דיוטות : צאות :

דס תבואה : דס צורב בשאר אלו חיות :

דיקורין : ראש המילוא :

דיבצות : שגם עתייראים :

דינחית מצות אגד נכח : דנחל נבין
אחורט צוים :

דיענס : הוצה :

דיגא צענד :

דיור : גען אבוס על גבי רינגעטוי :

דיען גור : לפי הרעגל שטוע :

דינה הוא מוכיח בצדק שמת :

דינען או כותל אבנים וצורא דות :

דיכונ : כלו דנק פון והוא עקום גולט אן :

דיכירא טכעוונצין אין העיירה פון :

דיכירא צוטיגן אונט :

ה' :

די סגרתא . כְּפָר : רש"י וְלֹאֲנֹכַח

די סגרתא / די סגרתא / די סגרתא

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא . די סגרתא :

די סגרתא

הסיטון . סוחר צנוע . חרבה ביחד :

הסינות . דבר סרחון :

הצול . כלי בית חבד שכותשין בו את

הכרמל . פאפאורי זאע : הדיתיס :

הכותבות . תצריס : הנצין וצ'צ'ין והם

הרופין . זיין : (כלי זיין) זאמ טעסן

הרבי . הצעיר : פ'רות : ג'ב

הולגסיס . נכבדים : ביו טעחות : ערוך :

הולגין . גאום בחוריס : עירם טעטיס :

הטאום . הצעין : ג'ס צ'רס יחיד ובטא ג'א באר :

היבה ארנך . אר' ארנך :

הצ'היבה . הצ'ער : הוצ'א . ג'אפת צ'ין :

החליחא . נסצין דנין : טרה . ט' ע'ב :

הרדופע . אין צעב צ'ר אהואסס הצותאבה :

היז . והיז . זיין קוצ'יס :

הבאטיס . חילאות :

הקנאב . פ' הרצ'ק' זאע כעין סואם קען

עצטיין עליו העשא נעמניס הסלם
ע' אוח טעטיס הכת'ע צ'א ג'ב אה'א
ע'ין :

אין חורן טעטיס : אין חורן טעטיס

חושרתא דפילון פילון וריתו צרב באשכך באלה שבת
 חסום כעין עצמה גטס על תבלים סב
 מחוספס בה פי הנרה כביטא
 חכיעי טחט
 חליטה צורה דעה : חלצון יגאן
 חלות חריץ כרכוס יצרי : עיין בתי
 חלץ סרדא בצרוך בצרוך סרד פי
 עריבה של מתזעים
 חלנות כלו עיד בכנסה בא הנדה פתאון
 חיזוכא אילן שזעקל תבומים טרמא חיזור
 חיות אמר זר אמר זר הא תלום
 חבל עצרי מבל הצטוי ענצרים על אילן
 לא ספערנו פי ואה משגבו אפוק
 חיפושיתא עין עפן שורין סנא רפיאן
 חפיתא אולי הוא אטון חופה לא רפה
 טהוא עמק בחופה וכתב
 באות אעתי טרף טפישו דלי
 חטטין ופירטין תצלילת
 חפשושיתא אפי הצטן הוא זולא
 חלימה הוא תרעם טא צת
 חוג וטלחה תרעם טא חנה בספוח
 חרולי הצדבר גוצים

(ב) תחלת : באו מפי אצל יחזיק :
 חלצון יגאן :

חלצון יגאן : טעושיין אה צנרי
 חלצון יגאן : טעושיין אה צנרי

טוֹרְמֵי נַעַל: טוֹרְמֵי כַּף: זֵינן שְׁלֵשׁ בְּנֵי הַלֵּוִי: בְּלֵמָּה: חַיִּים:
 רַד הַעֲצָבָה שֶׁלֹּא לְהוֹרֵת: וְהוּא כִּי לֹא
 הַרְצִיחִים וְרַאשׁוֹן עֲנֵל וְעַמֵּי אִים
 אֹמֵר אֲנִי הֵיא בְּעֹמֵה: פֶּלֶם:
 יַד הַפְּרִיטָה: אֲשֶׁר כֹּל עֲבָדִים עִם עֲנִי:
 יָגוּם: יַעֲזֶהוּ בַחֲטָבוֹן:
 יַבְרוּחִין: יַבְרוּחִים בְּלֵטוֹן אֲשֶׁר עָמָה
 עִין אֵילָן:
 יַעֲלֵן עֵינֶךָ: סִתּוֹף:
 יַרְבֵּן אֲשֶׁר: אֲהַעֲבִית לְעַמֵּי הַלֵּוִי:
 יַבֵּלֶת: עַן עֲשֶׂב:
 יַבְחוּשִׁין: יַחוּשִׁין: נִדָה פִּתְלֵי מִשְׁעָבֶיךָ:
 יַתְפָּרְכוּן: עֲנִין נְעִירָה
 יַחֲרִים: עֲנִיָּה לְהַתְחַנֵּם נִרְאוֹ
 יַתְבֵּן אֲנִי רֵשֶׁת: יַעֲגוּ אֲנִי:
 יַטְעִיץ מִלֵּא: וְאֲטוֹף פֶּלֶם:
 יַחֲלוֹ: צִיחֵן וְדוּמָה לֹא עֲלֵב לֹא
 יַצְטַעַע: יַתְכַּסֵּם: יַחֲלוֹ טוֹבָה:
 יַנְטֵפֶת: יַנְטֵרֵת:
 יַצְעֵץ אֲהוּא לְבַרְא: פֶּלֶם אֲשֶׁר צִעַר וְדוּמָה:
 רַבּוֹת וִירָגָה:

טוֹרְמֵי נַעַל: טוֹרְמֵי כַּף: זֵינן שְׁלֵשׁ בְּנֵי הַלֵּוִי: בְּלֵמָּה: חַיִּים:

כֹּסֶף דָּהָרִים נָחַד:

כֹּתֶבֶת - תַּצְרִיף : דְּרִימָה הַלְבֹּשׁ אֶת בְּשֻׁמֵן

כֹּבֵד : בְּגָמָה : שְׂמֵת אֵלֶיךָ עֲלֵה : הֵאָרֶץ :

כֹּסֶמֶת כֹּבֵדִין : נִזְכָּר וְנִזְכָּר וְנִזְכָּר :

כֹּדֶשׁ מִיִּזְרָעֵל : פִּדְיוֹת אֲבֹתָם :

כֹּרֶן נִבְיָה : עֲבָדוֹת אֲלֹהֵיהֶם :

כֹּאֲדִין : אֲצַדִּיקֵי נְאֻם : כֹּאֲדִין פִּדְיוֹת :

כֹּאֲדִין : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כֹּכִין : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כֹּכֵל : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כֹּכֵל וְכֹכֵל : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כִּי יִזְכָּרוּ : אֲצַדִּיקֵי : אֲצַדִּיקֵי נִבְיָה :

כ"פ
כ"פ אי"א: הי"כ/הב"ר
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:

כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:

כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:

כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:

כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:

כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:
כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ: כ"פ ר"כ:

איתן אלהי אצא עולכיב בצלע אל. ויהי אפי' אצא עולכיב ששאלה עולכיב אצא. כפי' אצא עולכיב ג' טעם

כפי' אצא עולכיב ג' טעם

מי שריח : מי שריח : מי שריח :
כונה . כעצמו לא נתייח ולא אית
כוכבא . וילון הספינה :
כוכבא . גמר נטאף בלא :
כוכבא . כסולת סוף כסוף סינור
צנו בעוקם עצמתי כן אומר
בעצת תפירתו מן ההרים
ונוכין לו ילל ילון :
כוכבא . ענבים נשים על ענבין
בכרם כ' ימי הסתיו
אזוטי' אמן חומין :
כוכבא . טעם פלג בעור הדג :
גלא לאט מאטן :
אשורין :
כוכבא . תננה רין בקרן :
כוכבא . ישנמ :
כוכבא . הניח עתה צלתי ועתה צלתי
אשנמ אל' בהרה עמיה :
כוכבא . נסתין אשון ויפן
כוכבא . כעו פלג אהנבין :
כוכבא . כפואה :
כוכבא . גישור אהנבין :

איתן אלהי אצא עולכיב בצלע אל. ויהי אפי' אצא עולכיב ששאלה עולכיב אצא. כפי' אצא עולכיב ג' טעם

מתיחם . כלי שצחמים בו הויים !
(אצ"ש עיחם י.חמ.)

מלא עינה . מאז נער שני על קנה:
ליים . פינג ט' . שטנה . ח'

מחוללה . מתנענע ונתענעת
אטון ותחללה בצורה:

מול פיים . בתי שוניים ע"ן בת'
מרכוב . סוס של ע"ן :
מרכוב על זעיר . כלין סוס של ע"ן

מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן

מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן

מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן

מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן
מרכובין . כלין שונים של ע"ן

אזרחי ישראל : (אזרחי ישראל) : אזרחי ישראל :
אזרחי ישראל : (אזרחי ישראל) : אזרחי ישראל :
אזרחי ישראל : (אזרחי ישראל) : אזרחי ישראל :

אזרחי ישראל : (אזרחי ישראל) : אזרחי ישראל :

מוסאג . עזרים : מלנן וקארין . ריו ונסת :
 מוכב . יין : נכאים שופ . יין : ערוך :
 מנעה . ל . עונב עמו גלגלות עור :
 מונע . ענג כמו ענגים וגלגלות :
 מונע . עשה : עשין עושה הנעשה בשם :
 מוסרתו . דחפתו והכחה אותו וטרדו
 ענין ארץ : נאמו עושה ענין
 תזריע :
 מוס . עין סם עוצרין בו החלב עתה
 עשן הנעשה בתוך קיבה טאעל :
 עזרע :
 מותוה מנאים . עשין סיניק וגבול
 אחר ענין עשין כולן ארץ :
 אחרי עזר :
 עתחזיקים ועתחכיס :
 מותוה דנעו . ענק עשין טעם הנעשים :
 מבצע . עבצבן וטחר בגרונ טי
 עשין עשין בא פתעוס :
 מנקל . עושן : ערוך :
 מוססה . דרבן עשין בו הכרה הולא :
 מותענה . אחור : עשין ארץ :
 עשין ארץ :

מוסאג . עזרים : מלנן וקארין . ריו ונסת :

אמר : אגם : אהפק גה :
מורדין : פתחין : שבת דגל ית' עב' :
מכרימים : זרחמות וזעמה ועמה :
מגיל בו : אדבר עשו : מהרוג : סגור :
מזכר : מערב ופתח : נדר : גסול : זסט :
מערב וזעירין : טורבן וזכילין : הערוך :
מחוי : ר' טאין בו כח אבציל
הבתולות ולכן ה' שוחר הנשים :
מוצעה לסתור : וכי דרך הערבקים אהגיא
אמר דבריהם עצמה הסותר
דבריהם : סוכה כ' ב' דעל קו עב' :
מרובני : דוכסים : פתח :
מוקפים : כבושים בשלח : צביות : שט' :
מוכרם : שפוי : גלא אשה : שט' ט' :
מזכרת : וכן נראה הלב ט' :
מזכרת : עשה חנה ובהירה כ' א' תרונ
מזכרת : עלא חקוט : הנשים :
מזכרת : עאנש נשים :
מזכרת : מעטין : מעטין :
מזכרת : את ביתו : וזאיל : גושים כרי
עלא יעלה האבק :

צדורה ועל-כיים אותה צדורה לתובן וצוועדיק

סביבה נעוצים ניט להם טבעת תלניה

במק אש שטילן בו וקופצים מצד אש

מצד אש, אותה טבעת ערש עטורתא :

מגדסק : פילן פילן עבטל השאלים : גמ

מזייא . שצרות : מזיוא פוס :

מזיא . גבנה : מזיוא פוס :

טלנא . צער : טם עטל גבול :

מורביוס טל ערבה : ענפים גבול :

כושונתא דינא . על חוץ היס :

כושונת . דבר ברור וקיים :

כושונה . אין ערפא ארנ : גלא :

כושונה . הוא ציטר גבול הצונק על

מלא טגל היונק . אורק הכומל :

מלוא טגל היונק . ערונות

מרוב . עיון טהטיפה טל געליים

מרוב . זבה צענו . ער טיפה כול

מרוב . הא גלים טלף ער . טיפה כול

מרוב . הא טלף אונק . גוניס . גלא :

מרוב . הא טלף אונק . גוניס . גלא :

שוי

מזיוא פוס : גמ

נשיבה	שד בלה והוליק לה ולא בצלעות ושע אחות:
נדיחה	ע"י דיר בהמה לזבחה:
נעלוטה	ה' עצים ארוכות בשטה: שרה:
נייבן	קרא ש"כ היות לנש"בין זו בזו:
נכוע עלי	עניית העטבים הרעים הנבואים:
נעבובי	ויקרא: בתבואה ובלשמה:
נחזיון	כאש הצאן: (מה' בורית) נבואה ע"י
ניקולא	טקטין: שבת רעל ע"י
גון	כי שובבים: פתיים:
נבזות	דלג: בראשית: (נלצ"ן ג"מ) גמא נשא
ניגלה	נפזות: יצא ע"י ע"י
נעמקו	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נהנת	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נתאטו	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נינרה	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נחירין	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נעבדים	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נישא ברעל	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
נמר בהנ	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו
ניצוק	נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

בתבואה ובלשמה:

כי שובבים: פתיים:

נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

נפזות: ויקרא: נאוקו: טעמו ופא ותנו

גברות כוננים • תפירה מרובצת :

גמיה • היא מי' לטוב שהוכח את היונים יומי

גדות מצריסרם • עקנותן : שבת גמ' עב' :

גם : הפך האכל בקו אשן וגם בקריה :

גרות : בטען : חסוד כל' שטוענים :

גווסין • ספן • עולית הספין • ע' ורבר' אצ' רש' :

גדוד • בעל אגון נפרא כן • כד' ושיע' זוק • יבלות רש' :

גילוסין • עין כרי : צרוך : נכסי רטוטין : רש' :

גמרין • נחמין לאחוריהן : טעובין בע' א' : רש' :

גפשו סודת • נשק ונבא זפת : אדעת' : א' א' עב' :

גמסין • אוקלן : נסין עבים : אייבריס : גמ' מצ' :

גהרין • זכורין : גמסין : ג' :

גן ורבי • רש' : אשן וזעף וכן יטן טעו' וט' :

גמל ט' ג' ב' פ' נ' • א... : גמ' : יגמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

גמל • גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' : גמ' :

סוסכיןמא : מוא : עצוזה : הטקן : וארס : נעקר : הויט :

סראיסין : אסרסי : האכות : בהיפך : טעציהן :

סרזיטין : אטון : סארטוטין : סכטיזן : צסילא :

סילוימא : טאיה : עהולאכין : בה : צעיר : אציר :

סילוטין : ריעה : בתבואה : ב"ב : פ"ח : ה' : גסוע :

סינריס : אגביס : נבלות : גיטון : פ' :

סיוזטאן : זק : זק : זכאן : סמור : אגביס : זיג :

סיעין : הוא : טובר : על : העטר : ברטורה : רצ'ט :

ה' : בלע : סועל : פנך : א' : בזמן : יל : דבר :

העבט : דבר : רח : סופון : טא : וטהוס : קרו :

סעפון : זקס : טעבט : אה : הוצק : לבי : עקר :

ומספ'ות : רוצה : ביד : האלה : קרו : סעפון :

וביד : האלה : קרו : טובר : (גם : לבי : ארוח) :

סלפה : עינו : אותה : ברעב :

סנתרן : טוטרך : סיון : אטון : סרחון :

סיעטא : טביל : אלא : יחיד :

סגטן : רל : בראשית :

סנקלטין : ב"ב : על : סאך :

סנקטריין : די : ינס :

סנקינת : ובעטא : אטון : פקט : (ניקרון : בלא) :

סריית : סרחונו : טאן :

ויוצק :

סוסיך סוטרם בה: עבדריס וענטרניס:

סיגא . עשיון . אוצר: סרסיא: (עושה סכר

סייסיס . חעוריס קטניס: אמתריס סא בלאהגית

סיגניס . פיל חכמתם ובעתם . גרניסין דעלניס

סילוא . הקנה: סריא: טרנב גלם יט: עמ:

סירוד . זין עריכה לווע בה:

סואר טאקרות: קורות מסודריס זולאגבז:

סמתי . פיל בתיס טלא יטב גהס הרות:

סניי . זין ארבה:

סניא דאקיק וורדא . קול הוציא טוש:

סכר כני . סוגר את החלונות:

סיכמא בזוקס . יתד טבדוק:

סיכניס . עמית זאמכת הקנה:

סקנוולא . עשק:

סקורטיא . עור טאובטין העבדנין בטעמ

סרני . ציירה . גמאל גלא:

סובב טאקל . ברזל טאסגיס הקלע:

סוברנין . אית דתן ספרניס: אכנסייס:

סגיס . בוג צאר עב זאוד:

סגיס . באית דתן ספרניס: אכנסייס:

סגיס . באית דתן ספרניס: אכנסייס:

סגיס . באית דתן ספרניס: אכנסייס:

סגיס . באית דתן ספרניס: אכנסייס:

אמחסיס: אמחסיס: אמחסיס: אמחסיס:

סרינין

סודות: נאמרה אחרונה: גרועה עלא תכונה: (סודות ידן)
סבניה: בנג בנג: צרוק: טבת: לא: עב:

סבאקריס: און עוטה לאסת חחטבות מצטה
עמע סינגיה:

סכופים: צנן טלי: והשחמה: צרוק:

סריגות: אטון סירוגין: עכופ: ועונטן
עמ וצב: אציה פעעים:

סאסה: רלטי: העלם: ערזין סאסה:

סינוי פטריו: ראט הסופרים:

ספסא: מונס יוצק הולק: צרוק:

סיירין: בעד שיטראל מופקין אהריגה (חנ)
ואצר אכרי: עא קרענו והנתי:

סייעציה: עין שן הוא ענה עמי יריעה:

סטר: עכ בכה בר לחונת מא: נקד העדונה
אחיה בנג בעתות גבלו עדה כל:

סנפין: סוך נאעען כעין עקטן עעע צירין
אונג בצר צורה ליולה אסלכנו:

סיסיא: זעם וכעס: עי: פול איה:

סילון: עוטה בלעון יין: צרוק:

סיסיא: זעם וכעס:

צערסא לערסא: צעורה הבתימ עבצב

עעשים: אעורה שכננה: רעז: אטון
ככה: אעלות:

סאם: סאלון: סוילום: אוקסי: סאם
ברכות: אטון: אטון: אטון: אטון
אטון: אטון: אטון: אטון: אטון

והגדול הנכבד בפי הגבוהה נקרא אלהים
עליו . יקום בשול הכפית שלחן
עם האור הנכבד גם כן
יבטיח . שש . על סביב

עליו . היא הכפית שצויה
הייתה והיא עשו כלי לופה
על מצבה שגבה זמרה שצויה
הייתה ויש לה חלקה שצויה
הכפית של ימים לבנים וזו
היא ועל קורה הכפית

עבר עכורן בהשגחה . פ' האור
ששועה לעצמו . דמי
אזי דאמ'א יעל ויעשה
אז עלה . אח . פ' שש
עליו . אף ענין אף
עצמה . והוא אסור בדין . מביא
בצורה :

עליו : והוא בכפית הכפית שלחן

עליו : והוא בכפית הכפית שלחן

פורנה כמובנתה : פריה : טלמורה הנקשרת

פרסות : ערבות : אליון : דין : בטנים : טבת

פרנה : עברה :

פדגול : אולן : (דער אים ערצהט)

פטיטא : זרה : היא : פירושה : כפרים :

פפיר : עין : עטב : עלושה : עלן : עליון : עליון : עליון :

פינק : זערה : פרושה : דעכרא (או פרושה)

פרוסי : ענה : אחת : שהושה : אצמא : האשקה

פרשמנין : אסוף : על השוק : רש"י : דיוסן : דער : כב' : ע"ב :

פסטין : מארב : היטו : האט : גאט :

פיואונ : אהל : פרידות : גזירות : כפ"ה

פטריון : ירועת : אבות :

פוראן : עטבות : פורנה : אילא :

פתרום : אדום : רש"י : פריות : אילא :

פרביטא : גאן : גאר : גאט : רש"י : רש"י : רש"י :

פולין : צונות : פריעות : גזירות : גל : רש"י : רש"י :

פנס : אשיות : גאט :

פטין : דברות : דבר :

פיתולה : בטנים :

פיתול : אשיות : אשיות :

פראקטון טג . דבר נמצא :

פראקטין . עואחית . פנמא : ^{לגה האנאלרטי :}

פראקטוס . זכטע : פראקטוס : ^{במעות דעל קא :}

פראקטורי . גלע דע : פראקטורי : ^{רע :}

פראקטוס . פראקטוס : ^{פראקטוס : יבלאות :}

פראקטורן . פראקטורן : ^{פראקטורן :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטורן . פראקטורן : ^{פראקטורן :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטורוס . פראקטורוס : ^{פראקטורוס :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטורין . פראקטורין : ^{פראקטורין :}

פראקטורוס . פראקטורוס : ^{פראקטורוס :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

פראקטור . פראקטור : ^{פראקטור :}

הפך הטובה בו כדי שיכבד :

פייסה היד . הוא כעל היד : כדכתיב ככר

פירושין . איש עליה שיש ממנו פייסה ידא :
עצובים מאנשים . הפע :

פירושין . נמוך בטול הבית ובתן
מאונת מאונת :

פירושין . אטון סלע ונרע כעו הרצנת
איה פירושין טעם : מהאוס :

פירושין . אטון פלג באו עצובים זמן זה
אזה יצא חלא כבעל חלא איה :

פירושין . פירושין אזה
אזה אזה :

פירושין . טעם א קורין כן בלשון :

פירושין . אבנא המהמון טעם הבט
איה פירושין בכתבים ובעל אבנא
נעשו על הכתוב אבנא :

פירושין . איה איה
איה איה :

פירושין . איה איה
איה איה :

פירושין . איה איה
איה איה :

פירושין . איה איה
איה איה :

פירושין . איה איה
איה איה :

פילג . בית הסוהר :
 פראגמטיס . פרעפאזיטוס (ראש שליטים בארץ)
 פולגנטן . הביטות בארון : צדוק :
 פרוטנען . צייר הצייר ציורים אלה :
 פירטן . פראגמטיס הטובים על העליונות
 פטרה פער . בצע ועבר אחרת אחרת
 פסטעאד האק . הביבור והנהגה האק :
 פסאות . נטיף באיטא פראגמטיס וצדוק
 פלסתר . יצא וכבוד וטק : באשור :
 פראדיסוס . חלור על אץ : פראגמטיס :
 פרינג . בלגי ביזיון : פראגמטיס :
 פסקתור . כפרה על חטאת :
 פראגמטיס . נילונות סדינים או סודרים :
 פראגמטיס . פת כוסאין :
 פראגמטיס . אץ חיבור וניסוח ופראגמטיס :
 פראגמטיס . ארון עזרה ועזרה :
 פראגמטיס . הרב וצדוק פראגמטיס כוסאין ופראגמטיס
 פראגמטיס . פראגמטיס כד פראגמטיס בראשית
 פראגמטיס . פראגמטיס :

זכרים

צדקה • עת צאת • צדקה צדקה • אמת

צדקה • עת צאת • עת צאת • עת צאת

צדקה • סאעים • צדקה יט' ג' ב'

צדקה • מרגום • צדקה צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • קפין • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צדקה • צדקה • צדקה

צב צב . תצית : ונזכר צב צב על עם
כעשותו על אנוש צב צב

צב צב . אונצרים : זכר שצבון וטלון
מן העליון :

צב צבין . במים קטנים :
צב צבון . חברו ותקסו בצב צב :

צב צב . קסמין : צבין : רומח : צב צב :

צב צב . עח צב : בא צב שנותנין אמר הצב

צב צב . כעס עשאר עם רצון לעשות
הלכה : כחנות דע צב :

צב צב צב צב צב צב : כעס חברות חברות :

צב צב : היתח : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

צב צב : חולין : רש :

ק:

קוּעַץ . שַׁחַל אֵילָן . מִלֵּאף קָלָא :

קוּעַץ רֵיסִין . עֲזוּנִין לִיהֲכֹנֵץ :

קִיפִיץ דַּעֲרָא . חוּר שְׁבַר אֶשׁ הַלְוָא :

קִינָא בְכוּרָמָא . קִנָּה הַאֲמִיץ בְּכִיפִי הַלְוָא :

קִינָא . עֲצֹט : קִינָא אִי עֲצָמָה : אִנָּא :

קִינָא דַּאֲבָרָא . אֲבַר טַאֲוֹנָה בְּפִי הַלְוָא :

קִינָא . בְּעִתֵּי אֲבִיר עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא בִּיד אֲרַם וּבְכֹנֵץ :

קִינָא . בְּעִי עֲכָרָה בִּינָרָה רַבָּה הַלְוָא :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא . קִינָא : לִמָּן קִינָא עֵהִי אֲלֵב :

קִינָא

גשה ריחה אמת כמות בגעור פתי: עגמקנה:

קכטיסין . נלנסו

קזק' וסילונני . עיט צממות שערותים בהפ

קירס צורה נעליס . שמוככין השיבגמל ונשאר

קלה מילן . אינדיק בלע:

קשכרס . עיט הבאים גאעלה אטקה דכך

קלרת . עקול על עקל לנגה

אהרמים היתמטן לנגה הקלח

קסדא . כובץ נמוטת שטמתן פשמן:

ענטי בולחזה על ראטן:

קנד רבבלי . כעין נערה על עק . נאטון חס

הנא בענקה בזוי נערה על עק:

קסייה . בית יד על צור:

קצטררה . חיבה ששולחים בה הבגדים

זכרות

קאוסטר . כעין סל וכחמה טקולון בפי

בבהלה ונלמטם בה אספוא:

ננכותיהם . פי כשו ננעצותיהם דהיינו

שוליים שכלפי הננעצ:

נולעניס . יומר יגונו געומס:

גלמות . בסיס העטוי אכירה ועמס לונענה

ננרא גלח:

ק:

קרטפין . עלטון : קירי : ארון :

קאונן . געירע וצווי : קונקעט : קענין :

קאוקיא . קוויקא . צירי . צרוק : קענין : סולן : ציג :

קאפמאנאוו . הימה לבנה אמת ראשיני :

צעני . צאזה דבטאכע :

קוויקא צכיכין . מרבע ציר : ורטי גרס :

קיערא צכיכין . סרעס מרים :

קעצא . בור : בארבעמיס ה' בתר :

קלסיס . אין קובע : צרוק : קעצא :

קלסצות . ימציא משובות :

קלפירס . אנה : צרוק : קולאטון : רטי :

קטריע . צען צונט : קענין ארע הווא :

קויסין . צען אהנמאדנ : קולאטון : עגת :

קרייטן וסערטן . יען טרות ה' : קעצא :

קאנעריסין . קאלאומסין . קע : ארטוב :

קאטיג . וואון : צרוק :

קונקעסאות . הבטמה ואלאונ :

קעפא . הימאן טעכע געפילא :

קורבינון . אנהיים משובים :

קענין : סולן : ציג :

זרביטן : אראצות : סנהדרין :

קרון : שאטי : חלום : כאו :

קורבן : שאינו : מנו : אמת : כ : אמ

קופסא : מינה : טוס : בצור : נים : צרוק :

קופיסון : אשון : אצות : טובה : אפא : ב"ב : קה : אב :

קיינא : כא : אלא : ענין : כי : אשון :

קיינא : שרף : יומה : כח : עתה : אש : תא :

קולסן : נשח : על : אצרות :

קדומה : אשון : אנוח : אשון : על : אש :

קדינה : אשון : כזה : טענה : אצרות :

קדינה : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

קדינה : אשון : אשון : אשון :

שנתא . רוח מזרחית : נגמ דיבור :

שדיא . רוח דרומית :

שוקמא . בית יב : גמ שופינא : רש :

שורבינא . עין ארו : שופתא שדגטן : שבת :

שעג שמה . תרגום של שוואה , בלעז רשע :

שעטת . עור אדמא עליה : שופת שפולא :

שעצעותא . שעצון : שדא אלה כלאו שירצה :

שעה . שבע הצדדים אמהקטם : הדין :

שעגא ושרי . איינה נאך איבראנגל :

שענה . עץ מצנה של יצר :

שעטבנות . ה' רצ דוד עמבליט :

שעטבנות דרגו : וזה אש :

הכעס ריש פירי עהאנות :

שעטבנות . לעצות שעטאמן טרמין :

שעטבנות , ואותם שעטאמו העצות :

שעטבנות . החתן נקראים :

שעטבנות . שושבנים :

שעטבנות . חתן :

שעטבנות . חתן ומהי תורה . דקאים שפירימ :

שעטבנות . חתן ונעשה אלקי תורים :

שעטבנות . חתן הוא צאות מתו דותיהן : שזהו לר לאפתן :

שעטבנות . חתן ונעשה דותיהן : חתן רשע :

על

על גוטה . הוא דל כעין בהמה בים : עגור

אפריסן : טחה
גומח אר כריסן :
גומח :
גומח :
גומח :

על פצת קרא . יגולה ומזק : גומח אר כריסן :

על פופים . מאשים : עפופי : עפופי :

על פטא שריק . העוט מס : שורא : חנלה :

על פוח . טלג רוח :

על פוח טוים . שמנו צלוחת :

על פוחים . מרעם שא נילא וטל . פאנד

על פוחי כעלה . כליה דגביר :

על פוחים . צענה כעלה :

על פוחים . כעלה אוח : שיהא :

על פוחים . שהטיל : לאפא :

על פוחים . שהונח :

על פוחים של ברוא . עפוד :

על פוחים דביטא פועלים . קרות בנתה

על פוחים . תע ורנן : עבדים :

על פוחים . עין טען הויס :

על פוחים אנהיטן . עין טען הויס :

על פוחים בישוי . ענינים רעים :

על פוחים הכתוב . שהוסיף : שאו טחים :

על פוחים . טענהא : ענינים :

על פוחים אהיה אהיה

ענין קצין : מיונין : עבד כרבי דעלעא :

שיחסרו : אשון בינין : אבן השעשע הנפש

ענין פליאנוס : ראש ופיר : ענוו סגול : אשון למצוי

ענין טא : פירתא : ארבען אולא ענוו סגול : אשון למצוי

ענין ענין קצין : ענין אדנאום פלע : קצין

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : טא ענין : הווא אדנאום דאורייתא :

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

ענין קצין : אשון ופיר : אשון למצוי

שבשין . שריגין וברי הדס : טאכי בצאק :
שפיה דובטא . סכו אותה ברבט : עבת גי עב :
שפצנה . המינג את ברניהן : נשעה או בבימות
תימרא . לער וברקאטול נוא תעפין :

תמני . כסאות :
תברא . העשנך עמאת אשת דעות : והט
הט' פרוואר באא : בבח נעא דעא א : עב :

תעלנסין . יסודות :
תקע לך אלהיך : נשן או ענתה :

תוריקס . ענין טררה :
תילת תילת . איברים איברים :

תלחוי הענין . נערה ונולה עמוד ובתכה
לערות קטנות ונמטן בט
לערה שן קטנות שין אתה עא
תבשיל נלפי שיש בתוכו עיסס
הרבה טקרא מאחוי הענין תרעס
באום פ' ע' : אשית או ערה :

תרונתח . הרין תיך והוא בלי אתה
וכופא חבורות מעשין בנה
הרבה . ואלף פינגא : עטנה מ :

תריבציה : הינה טבציה טרקה
טתיה מאי ריה ארובה
לעך דעא :

תרוור: גרל עטן: בתוספות
תריסין . מלג טמ : דלג פ' צב: טבת:

תרכוסין . והצנך תרכוסין בלל
כאמ, על צנר כעין אנגים .

תצה . זים טנתנים עלהמכנס עלגס
וכעלמיוץ נמוס טענה יל:

תרכינא . עראה על זכוכית :

תורתן . עניא בצר ג'אע :

תוהות . תרטה :

תרכוסן . זיט קטנות :

תרכוסא . ארגו : צירוק :

תפלא . הוא קרפה :

תחלא . תרסיוחניו: פכולעטנו:
טבת דאל ס' צב:

תרי טאפא . עט כולג בהעה: מדרי סנ:

תנאא . טנס: רש' ביבאנת דעל נל צב גסוק:

תנצ' טבאנו תנע' טבא: דש' כנכה נהטלני:

תרוטות: רכות: טבת: אל: כמטת דעל סל עג' :

תומרא: כע' קופלא עאחברין אומ בקטר טנמ
מפגע תרוטות אסן עלילות: נבלעוס אחר

תנהא: בלוע זיבא מונען יפוא: צב: ג' אב:

תריסין
תרכוסין
תצה
תרכינא
תורתן
תוהות
תרכוסן
תרכוסא
תפלא
תחלא
תרי טאפא
תנאא
תנצ' טבאנו
תרוטות
תומרא
תנהא

במצעך דעל. ג. אבן סירה בצוקלא צוק אל תהיה
ובמכוסף צוק אל תהיה בלילה רעות וכו': אל צוק

אל תהיה. בתוך צוק אל תהיה
בצוקלא צוק אל תהיה. בצוקה צוק
בל תהיה. בזה שהרעות היתבונן
אין לך צמח בנסתרות:

לקוט על איוב דעל קן:

באמת ברבות פני ה'. יבין תוספת יט בעם
ינשאו. פ' דקאה היתה ל' וצירא בעם
ר' שונא אין לעדין און האבות לא על
ההקרות ולא על התוספתות אלא על ה' צמח:
אם לא צמח רבות: צמח עס:

בסוטה פ' ב'. דעל קח: תלמיד האבות וכו'.
ברשאי. פ' ב' וכו'. האבות לא עשה

אסין:

ג' ט"ן ק"ל ע"ב:

ואם לחשיך אדם לומר: נאם לחשיך אדם
באונק להקנות ולומר: רש"י יקבעה
שוב ינא דתכילא: מאושר שבתכאים
אם איישר תיל: אם אחוץ כח: ק"ל ע"ב:
אונק רתענא בטריל: נרבים ק"ל

ג' אין צוצעין לא צמא צ"ן וואו הן הלב
והדלי והאשה: שאו צעה צ"ן אחר בין

ב' דגלים: פסחים דל' א' יוא
אי יתא קצן. נאם עט אים בליבט:

הצרי אינשי גביל למורא גביל לתוריי:

ווא דוא פיר אין שור נאנט צוט
צושן. נא איש אונק פיר צוויי אה:

הרצא זכבתא דלא צברא פירי קוטע: טאב"א:

הנא פליגנא אונגי וואה פליג טייסני: ג' פירק:

אי חילאה עלמא איהו דילא צווארי. לא יענה יב:

אזר החכס. לוי צבט אדם
נחיה: אגלה דל' ק"ל ע"ב:

נכבר נעלמא ידנא. לוי טינור
על הטובה ניסבול הרע:

אל תצטור על הענה בעצם שאין אור דמים :

האין לשאול בעצם אסבת הבורא :

אבי מוטרא שילו ואבי ברא מוטבנא : טבתא :

האב אורחא אבא דבבא אשתאע : סנהדרין : דבא :

הצריטן לנזירא סתור סתור סתור סתור סתור :

האם יכרתנו יכאיב עצמו ואם יעאירת יעאיר : צל : גמ :

האין ארץ טבוכוס אריות : צולו : פסחים :

האצר התכס אש שנוצ דבר רע לא אשנח עלינו :

אצנו אן אלה, אצר אפס אפס שאנ :

ורא ששא אשנח קשה אהס :

אנזיר לאסיה אב דאז מוצרת איה :

אסיה רחינא צינא צוייר :

אין חרבה לאטה אלא בקרק : ינשא סנ :

אטה גואסיהיא ואין כורתת בכית אלא אלו :

שעשא בלי : סנהדרין : דב :

האם יצא התנור בסנאס מוצא דעת בנפס :

איתתא בקרי עותא פילאה : עמאה : ד :

איתתא אבטיה : פדים :

א שניך שוכית אטם וערין לא הולצת ארועי בנך : יגות : טו
אם בארזים נלה עאהבת : עלי : צטו אימבי ישי
ווצר טין קרה אצב :

אין אדם רואה חובה אצבנה :

אין אדם ששים אצבו רשע :

אין אדם נאמן אטני דעש' פטיס' : גתי

ברבור פועתהו שבוצות העדות
אנצא שבבאת בא צבתי

אברהם כעני אברכה : ו אצב :

אין סוף שצא עירי ווצא :

אצבן אפלא טבא יאועה טמר :

אם אין כל קול איתנו טנה : (טצו)

אית דועה לעי שיש לו פת בסורא שצבן לו :

אין אריות אשתאט בשכביטו טא אלק :

אין טקם וניח טנה : חה :

אפילו גטוטי ויט טט דועה עליו טפי הדיס :

אסיה חסרתא בצבלי : בובנד טא אשית :

אסיה אסי קלמתר :

אם ביטת אמת מלה באילן גרול : פסחים :

אין טיילי אצעה סניע :

אדם אט אפציים בזבוב טתט :

אין אנה טוב מן החבל : אויפתח אדם פיו
אין ערבין עצמה בשעמה :
אשון :

אויס מרא בלתיא עיני ערמיא : ג' ארץ פ' :

אויסו ראוי לילון . שי טרפס בענין שאינו
ראוי לו , נחפנס בענין ואנאריס לו

עב פה ואנאריס אפי אפי כאן , והאריק
אפי דבר שאין שואין אנאריס :

עבתי הפסס
אפי דקאי ביש תיאפי אפי שא נאפי

אפי אפי בלתיא מספא אפי עכמת ערליתא
אפי הא דאצות נאפי חספת תותא :

ערליתא :

אויסיפתא אפי אנאריס עמת : רבות :

אכיל תחא ועריא שיתא אברא אמתא
אפי כורי ב' קאונ :

אין אדם נתקם בשעת צערנו :

אפילו נכמה בביתה פיריטכי אפי : ענא
אל תרני

אל תרנוי ולא תתעב: ברכות יקע:
 אין חכם כבעל הנסיון: אל מתנה בארעים:
 אין לך עשקה עיטבו עכס שאין כלן עוכסין
 ואין לך עשקה עיט בהאסטימ שאין
 אינורו עוכית עאון: בטרו: אט: כלן אסטימ:
 אט: היתה חטאת האצילה או יודעת
 אט: היא לא תברא אט: זה אין סתירה
 אט: רבי הילול: צוא: אט: הוי ברכת
 אין כמבה בלא תגרי: הדינט לא בענק:
 אט: רשאעתא סברא:
 אין לך אונעת כמותה ען הקרע:
 אי תברא כתברא דאיוב או ציתותא:
 אט: חותא נכיש: אחי ורתאי: אט:
 אט: חותא: בני יונס: אט: אחי ולא ערמאי:
 אין נקב הצחט צק אב: אופביס: ואין כותב
 הצלם די אב: שונאים:
 אט: עולות העורה: אט: יט: און קליט:
 אט: דומת את הבשר:
 אט: קוב אצצו:

אין נאה ארנוש ברביק אלא אמי שיודע ל התורה
כא שש עי יעאל המרות וכו': פיסא מוספס

אין מאוס לא דברים בטואם: ^{בועה פתח}
אין מזין אירה אלה צבור אה אכרוב הצבור כולאן
ביושיבה האך אחר התכצה גלסיבה האך אחר

באחרא בא ירע שרי אודיעו: הולכה: גלסן:

ביט דאטון אנכת, ביט ב' טורח, ביט ג' סורת:

ביט ד' גורח, ביט ה' על קרח, ביט ו' ^{עדרטתיהוה}

בתר גרבי לנג וטעו טעיס: ברכות: ה':

בירא דטתח ציט ציט אל מערי בילא: ^{בבא נעא}

בתר ערא נכסי ציגא עשיך: ^{בבא נעא: צ"ג}

בת אביה עטנות שוא שפחה או ישן

גאילה, בעטותה שעה תחמתה, בעטותה

שעה מות, בערה שעה או תפא,

שעה שעה או יהיה לה בנש, הוקיע

בהיות הצונאך לבן אין צריך לענג ענוהא:

בהדי לוי' ^{כבוד} לני כרמא: ^{בבא נעא} רצ' צ"ג:

ביעוס עתהוין ^{לפכה} עפ הוא טלה: ^{עורט אמל}

בר ברך יירא אינגן ואת לא מצטע:

סנהדרין: צ"ה:

גורמן

בוצין בוצין ענין ידע : שנתמא : בגמרא 23 :
 בשל הורח עבדים השחיר העבירה ובחול :
 בעל הורח יכנס בעובי הורח :
 בהר כיטא גפי אגיל :

בעטת התורה ביוסי הנצרות ככתוב על האמן
 ובעטת התורה ביוסי הנצרות ככתובה
 בעצה שאדם עובד עורדין : על החול :

בעבירה שבטאן בה נחבטאן ג' פוסה יא :
 באר ספינה : (לאם שאין בו לאם)

בה שוחט רבתי עיניו לראו סבלא רהיטא :
 בהר חייא הוא ענומא : ייח עין : ט"ב :

בהר ענין רבתי רבט דלעט בריבורייהו
 בעטת ג' פוסה ג' פוסה יא :

באר אגרא דאגרי לעיל אכל צי פריין :
 באר לעיל צי פריין אפילין לוי אלא
 נקרות רוח נקרות דאומת פרי ארי אסידון :
 ארין ובעל הענינות הרבתי : ויניח רבתי :

בעטת ובעטת צי פריין אלאו הולאריא :

הרובה אשר ירמין צדין : הרמין הכי צור נאן
הרובה צדין בנשים : הרובה לאו :
הרובה צדין בנשים : הרובה בלעסני טב ליתק :
הצעה צרה צינה באורחים יתר עליהם : הצעה :
האשה הרעה כלו זאב שוחליל שצרו ואיט
צחיל טבצני : זבחר הפשטפ :
הטובה טבבהלות צריטא אשוט : והטובה
טבספונת אשוט : והכשירה טבש
אבלה : והחוק סברלים אכל :
הסדר בהוצאה חצ : סיפון :
הזהר ושנאת איש טלה : ורחק מן אמתא טבגב
כי ראית אפצלים אדפ עט טח טבגוב :
היפחד האני צרוב הצדדים :
ה דברים אין אהם רכואה : והשנאה שמתבוא
לשאה : וחברה שמתערב צזה הרבילות
ודאות שיתחבר צזה עצלות : וחנא : שמתערב
שמתערב צלו הינוס : ובחור טנשא
הכעס ראשיתו טמרון : יצנה : עשונא : צלה :
וצרין : וסוף : חרטה וחיסרון :
הסונא לא ישפוט על הצבצ : והחרט על השיר :
הפסל

הכסיל אמרין עברה וזעם וזרה ואמרין דנעה
לצעא אבא אצבע יתרה:

הצורה בת אדם ברבר שהוא לא יצעה כסנעא

שיש בידו נעלצא אחרים והוא הווא

באפוא: סנג העלות: ט

האורל על שולחנו צריך שלא יהא גרמן ובאען

אזא נאורל להט העאר: ראשי תיבות: סט:

השורה טסו בבית אחר הכי יהא גרמן שנים

דרך ארץ שלושה עגסי הרוח:

הני עשהבא עם צי שהשע עשמת לו:

הני עצותו על עין הציבי:

הצבע על הני בנעה רבנע חרצה לאשה

וצעצת אנדעה ורגיס לארץ בישה:

עעווא: ציב

הסמך על שיש ברשותך ואל תנעה באשר

הסתתרות שצונעם בציה עולות: אנולת:

טוב על ההון הצביאו ליבי בזיון ושחלות:

עעווא: ציב

הבלתי צסתתק בידי ספני

יאבר גם לחם קני:

הבא לטהר צסייען או:

הוה אג' אצרכ ע ב' צרכני מצ' אדרכ בחספא יבנות צ'ר'
הקני דם ואין לו זה שיאכל יצטרך ענינים
טברלין ויספיק צהן צכני סעודה:
הכיים הם רבירים התאון בשערה:
היכלא קיא קליה יצחא טחין טחין טחין:
הייסובין הוצנח הם נכ' סנהדין צ'ר':
דלוג ביד האדם ארצת צה טיבג' צם
ברכאנ:
הצונח אצתבירו צלון הראייה:
האי צאן דיהיר בצל צום הוא: צגלה ק' צ' צ'
הוא יצאן ברס' וינת הסילגם:
הון צמנים בדיון: הרמץ הביצור וצ' בהוצה:
הני צונה בצעא את דצגיהם:
הני צכרה לחנוך את הקצים:
הני צהיר בצצג' בק' צה טאמה לצדק:
הני צמאצ'ין טא אהרן אנה טאם וכנר' טאם:
הני צהיר בצצנה קלה רבמאורה:
הני צמחם כנר' ארנן טא מרעים: הכצ'נר
הני צהיר בצג' טאם מרנה:
הס' צצצק אלצוד תורה:
הט' יפי כוב הלצעה:

ההב' יומי ארבע בחב' א:
צ'ר' ומהלך כל ארבע בחב' א:
צ'ר' ומהלך כל ארבע בחב' א:

הייסובין המהלים ופ' אים:
הייסובין המהלים ופ' אים:
הייסובין המהלים ופ' אים:

זה נהנה וזה או חסר: רש"י אבת סבום: כמדת: ^ל
דמרי גברא וצנ נשי פרוצי תא: וצרי נשי וצני

גברא כמעט בגורת:

דכין תוטרוא לאוירא עינרא נאי:

דילת פריקטיא רבון נש אים:

דו לא מעצת כיוצא בו מעצת:

דכין הפסלות נחת הסנא:

דוועט פערבס וואתו ה"ח לא באטן: שבחא:

דיאני בי רב הוא:

חוצפא אפילן כלפי שמים מהע:

קבל על דאברין לאו מעתכתי: סנהדרין: גלה:

חטורא ואכיל חטורא ועת דעלעא דאליא/אין:

תסרא לגרב טרעסי: כהילול: דעל: צרובין: רב:

חברך קיין תוצא אויכך אלבר צוע: סנהדרין: קרב:

חייב אדם לטהר עצמו ברע: רה"י:

חלבן ריחו רע ולעמו הכתוב עס סודן תטורת:

חצרא לערי וטיבותא לשניא: גלגל צב/צב:

חשוב וצולקן כעלו תמי אעלס, לאו תכימת כעלו:

חבא על דלות דרתא ותעצא מצות לעמר:

ח/חן קחזינע הכי: ח/גברא קחזינע הכי:

תצא אפי' בקולך מלפני יי' א' : שבח דעל ט' :
חן אטה על בעלה : חן צנה על צנהו : חן צנוס על וטבני :
חצבי לתרא כלס ליצה : (הכריס הטלויס הולכיס
שבא וצצה : כת' : אנה אטאוב טיס : אנה הטבור : אנה

לפ' ברקור ט' : חבירו יומר צא ענהו חלב : כתוב ו' י' א' :
טוב הצלבין ט' ט' : חריקמא וצוא חצב דקרא ח' ט' :
טבא חרא ח' א' חריקמא וצוא חצב דקרא ח' ט' :
ט' אטנא דקרא וטה צרא יתמא : ס' דרין : ד' :

טוס נא מט' : טומן הרבה וט' קוצא :
טונץ מטא וזינע אטע : ר' ט' :
טונץ עולא הרע טונץ צב' : האחרונ' :

טונץ ט' צב' : טונץ צב' : ט' :
ט' אטיח ט' דונא ט' אטיח ט' אטיח :

ט' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :
י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :
י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :

י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :
י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :
י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :

י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :
י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :
י' אטיח ט' אטיח ט' אטיח : י' א' :

יין יטן דעת זקנס פ שמה פזאט :

יש ענין חדש עלא יטן : ידא אפותא זנגא אסינמא :

ידא טורב ויבשר טורב, עטורב, אטורבים : פסחיים קריית :

ידו בכל ויד כל בני רבי בר לבוי הוא והכלב טוויס :

כל האסמא באצבע גטם על אשה כאלו צסתל בעת
כופין אורו צד שיאמר רוצה אט : התעבדה :

כל עליו סירו, וכל סירו טרען : קלות : רבות :

כריסא טרענא קואט : ויבא : רבות :

כל פרע טאית על הקוליס אינש פרע :

כוערייא גנבין אלהייא עאן אנוני בי : (או עאן אנוני אנוני)

כל איצורה אסוכא בר על צינע דש דעביא :

כ הווינא טלא אצינא עלתא דשאר אצינא :

דשא יאנא אסביא ואשמח כוותה :

לב טטיא בישון וק טטיא דאורייתא טבין :

ול חרשייא טבין וחרשייא דאורייתא בישון :

לבאוסיה ארע : יטהרין קט : יכושא בר טות :

לבאוסר בין על חבירו הוא טעם מתלה : ר' ית :

לבאוסר על מה שכתב במערת תנ"י בטל :

לבא בברית לאא עבא : גבא קט : ז' אצב :

כאן שנה ראשונה שאינה צריכה : יבמות :
כל העשרים נעלו חוץ לעשרי אונתה :

כיון שנוצטרך אדם לבריות רגלן עשתות
כל היר הצרבה לברוך עשובתת :

כעובדא אצא כך עובדא ברתא :

כל הפוסל בעונו פוסל : כל עומד באמת לא ינחש
כל אדם שיט בו הערבה צביא אצל אצול :
עשתה על האדם שאלו כערו כן כל גיטא :
עצמה האדם לעצמה כערו : ב"בא :

כל עין אנהב את עינה :

כי עמית ליתנה לא תמח' אלא בערנות דאס'ת
דנאכי נאכי , דלא נאכי להני צומה לחברי :

כי הווינא זוטרי אלמבא השתא בנשיטתא לברבי
כל עין אנהב את עינה : ב"בא : ג' ע"ג :

כי רגשתא ושורא צבבא תילולא ערבא
סנהרין : ג' : ג' ע"ג :

כי כמיצתן הוא צינא ארית דספסירא טיבין
השתא דלא צינא כמיצתן כריא בת
שיט / גבי צינא סגא א' : סנהרין : ג' :
אכפית

כפרית החטא ב' צוטה
כפרית או שאין לו צוה בקרבנו: יב צוה ד' ט':

כ"ז. שיש בידו אצות ואינו צוה הוא נשפט
ע"י:

כ"ח. שנתן רשות לעשתית אינו צותין בין טוב
כ"ט. שאין דעתו עיועבה עליו על ימיה:

כ"י. כפי רצונו על צוה צביר לטוב ולרע:

כ"ב. המניח אהביו סוף ע"י בידו:

כ"ג. האוהב ממילתו אהבה וסוף צריבה:
כ"ד. גלים גבר:

כ"ה. הצומע במאונת צובר גאון: סנהדרין: כ"ז:
כ"ו. צטה לצורים:

כ"ז. ברכו רבו חייב צימה: צדוקין: כ"ט:

כ"ח. המניח בין אהביו אבן אפונם כמנהג צדוקים
ש"י ומרוב יטובב דמאוס: כ"ב: י"ב:

כ"ט. הנמק ע"י ברם צדוקים לאן דנצח עליו
כ"י. עשיר יהיו לט"ט:

כ"ב. עשיר: עשיר: עשיר:

כ"ג. הצוסק בבטן צמאסין:

כ"ד. שיש לו רפה בסוף ואוצר אה אורא אינו
אלא ענין אצו:

כמה לא חל. ואז מרגיש גברא רצארי סייצה: בל' ק':

כ דכפנת אכנל: ברטמ: יב:

לעולם יהא אדם על הנדבין ואזן הרודפים: בל' ק':

לעולם יהא אדם על הנעלבים. ואז על העולבים:

לעולם חילק אכנל. ורצא מצה דאחא ביש ויתק

צעה דאחא נארו:

לא תבטל נקדירה שבטל בה מברק: נסחא: קב:

לעולם צערא אגרא: אה יעקב אדם מי גורו

ואחרי: צדקתן אר:

לעולם ילא שייחנא: סוטה: יב: צדקתן אר:

בגלות יב:

לפי חריפותא שבשמיא:

לעולם איגרו אינט ואע"ל דשכח ואע"ל דלא

ידע עמי נאמר: צו: יט:

למה נעשו ד"ה לזכוכים אנור לק מה זכוכית

לא מה שאמה נטמן במכור הוא עומה

לק כך מה צדיק שיראה בקונו כל

מה שבמכור: כד הנצח:

לא עולה לא עורר:

לא יטול אדם אלעמו צאונות אבותו:

לבם של ראשונים כפמתו על צדיק: טו:

אולם ושל אמרונם כנגד צמח:

לפי חריפותא שבשמיא: צדקתן אר: בגלות יב:

אצולק תהא בצמח על ארם עצור בה עם הגביות: (אצולק ארם)
לא ישה אדם בטוס זה נים/ צינו בטוס אמה: כרציה:
לא יתק החשון קליות ואמנים אמתנות צפון
כח נבות רש: אלה:
שרע יום אבא מצולק:

לא מצוד שועל טעה בער פיר: עפר הפיר שהוא
לא ית' דיבורך על טבת כדיבורך על חו: שדי פא:
לא יטונק לעצ אית יורע טעא תאחוז ותמבא:

לא אהזם טאק זרביהו צל הצורב אלא ערש
לאו כל טעמא וערמא ציתבתם ניסא:
ליסטא בליסטאות ירע:
לאו כל מצבקות טוות:

לא קילי דצייל ברנחא דאמטא:
אצולק יצא אדם בת טוב ויכנס בת טוב:
לא טאה דאצרת אצור: אלא טאה דאצרת

אצולק יצא (טעמא) אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק

לא יתק החשון קליות ואמנים אמתנות צפון
לא יטונק לעצ אית יורע טעא תאחוז ותמבא:
לא יתק החשון קליות ואמנים אמתנות צפון
לא יטונק לעצ אית יורע טעא תאחוז ותמבא:

אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק
אצולק יצא אצולק יצא אצולק יצא אצולק

ליתן ביזיא דהדין אייטוקי ארורט שדיס
 לא כל המורה בסמורה מחכים : שהתנוזה :
 לא המורט צינגר אלא המצטה צינגר :
 לא הביישן לצר : לא יאי יהירומא אנשי :
 לא צלה חסיד : או נאה חטיבות אנשים :
 לא עליך המאפה הגורב : רטי : זעלב : ירה :
 לא כל המורה אטול : בא ניעול : קלימבר :
 לישמש אינט : יוצא מרא בכסא דעוריא ולשחר :
 כוואי דעתך כל דלא ירע פירושו דהאי קרא
 אע גברא רבה הוא : יוצר טק : טו :

מנהיבסעה אין צריכין ראיה :
 כוואן המוטל בספק מטעין :
 כווא אמר עקל ב : דרכו א. חוטאני : פרי :
 כווא וואיל דיילא גיטא אלהי קינא
 דערצי : זק : פון חיצו :
 כווא דחטיב אצונא חטיב אעבוקמא :
 כווא עבמו של אדם אנוריס בקטנו וכו' :
 כווא ביינו בטל : יבנות : פת : אין בזינת
 כווא שבך אל מאור לחברך : או בטל : חטיב :
 כווא דהוה מנה וואי אפער להתזירן :
 כווא יתא דריטא וקד טורמא :

אע גברא רבה הוא : יוצר טק : טו :

מניום טגבר אגרוף שאתה נמצאת
הדין ונתן המעשים ואין אדם
יכול לעולם כדליל / מעשי מעשיך
סוטה: טז:

מורת להחניף לרעים בקרב:

מקלם אגור הכל מחניף אלך: בזדבר רבה:

מושא מעשיב על דבר שני כל אשר תנו
ישעך:

מי נחן עיכור בין הנזירים:

מי נחן הנהגן בבית הקברות:

מה יעלה אדם נתי יאית את ענין:

מה יעלה אדם נתי יאית את ענין: תלמיד:

מה יאגור אש הנחמות אכל נשמה:

מלא כריסי ונא ביטא: אחר נלוג:

מילתא דלא נא אש אש אש אש:

מי יא אלא אש דגור ומורת אחר:

מי יא עיך רב: (מידה)

מלך נחן הכי זמאסי רוח:

מכותא ביהך נחן שחמאי אמה: בדין אש

מילתא דנא דאית בקרב ואלך: יא דבא אש

מואן דנחן חיווי חבלים אדחיל:

מישה נבי אבא שיל ב' שלח א: סעברין!
מפי סוקרים לא עוף סוקרים:
מי עור בצחמתא גשה צחמתא ינעא: קט:
מזח אגילה בין הצריות: אה אהבן אההבר:
מתוך מתוך ב' צחמתא זני שונין!
מזח זני בקטא ב' ינעא בשכא וחמרא:
מזח זני בארעא ב' ינעא שילחא וחמרא:
מזח דורי עלי, אצס ארטוטא טמי: ברכות א:
מזח צעון חסד: (או חסד)
מזח דא ב' ינעא ידע טעמי דמבטיאן:
מי שרובב במהירות איט בטוח אצסוא:
מזח ירות צביא לבי טעמי נעמי:
מזח ב' ינעא ינעא ינעא ינעא ינעא:
מי שזרע נעמי נרצב מרטה נוסרס:
שני טעמי טעמי טעמי:
מזח דסניא לחברך יא טעמי:
מזח טעמי ירמיוך וצטיך ינעא:
מי צטיא כסותהו בין יביא יביא געש

שענין זה צמחה: סנהדרין: ג' :

כני שבט בצצת טעם (כד) ואל ביתך אל תשע
נצי שסוך בשכח ובעל נצי שלמה אה
על זכ אדם שפא: וזמר הקנט:

מה תאצר בראותך אנשים וצבים הים
האש והצבים:

מה תאצרת מכאן הפלגן אצל העצבים
סנהדרין: צ"ד: אנה לרבותי מארץ העבריים:

כואן יאצר ברוא דורך סוף טעם דילא צוא זה הנו
גבא סען טעם: נבא כלב מארץ: דיובין סנהדרין:
ניס ואל ניס תיר ולא תיר:

נתבאה הבשר ורבו הצטים:
נל תורא תוד סכין:

נל ביתא חבא אכזמא: (מאותת)

נכשא עלובתא או כחכשא אתבא ליפא:
ויצא רבה:

נאים רבבים אפי צושיהן:
נר יאחד נ אמה:

נכיש יצא סבי דאטענ לעכו דהולנע:
נאצד הסתום מן האקורע: סנהדרין: כ"ג:

סנהדרין: צ"ד: אנה לרבותי מארץ העבריים:

ינגא אצלהיט

נפיש גטיל קצר ענפיתו כפן : עגת אל :
נינוא דחד יומא לא שוי נילא : שרי :
געוורי בביתא קעה לענפיתא : פסחיל קיא :
נר טאה נשך לען ככך : חולאן :
נירי בידך ונשך בידי : אס אמה אשאר את
נרי : לען אשאר את נשך :
נחות דרא ונסב איתתא :

סלי ביצך לעלא דידי :

סתם לוכסן גלאן :

סתם עק אהסנה נרנו :

סיען אעולגה רוב השמון :

סבא בביתא סיענא טבא בביתא :

סך גירי פאסתב :

עבד דנחית שמה : ברכות : סב : עיטוט לאטרה :

ענן זיהבך במקרא ובא אחר ונטא הימני קדושטי :

עלובא עדינתא טאסיא פאדלעך קיס : ויקרא ובה :

עבד דרתחא קדוך עפון : ברכות : פב : עלא טעאמה :

עניא נאבא תבין סרסנרי דעבירה : צדיק אעדין :

עוטר הארם תבסה את לעולין וצדיקי בעבין :

ועל הרע נבזה וכל עסקיו בנזב :

פתח פִּיךָ וַיֵּאמְרוּ בְּרִיךְ :
פֶּן זִילְמָא וְטָרָא בִּישְׂרָא אִלְבָּא : עֲדָאָה :
פֶּרַעַץ אֶפְסֵי :
פֶּסְנָא מִתַּת הַסְּנָא :
פִּינְצָה גִּנְפָה אֶלְנָה :
פֶּת עַאסוֹר הוּא הַרְפָּה שֶׁהַתְּרָה :
פֶּה אֶלְפָה אֶדְבֵּר בּוֹ :
פִּיךָ עֲשֵׂה בֶךְ :
פִּיךָ הַטְּשִׁילְךָ :
פֶּה לֵבֵנו טוֹנִים :

פִּי אֶבְרִיתָא אֶוֹיִךְ אֶטֶן אֶשְׁפִּיזְךָ : רַעֲיָה שְׂבִית גִּטְלָה :

צְבִינִים אֶלְבָּבִים אֶוֹלְרִים אֶעֱטֵ אֶעֱוֵסִים הַרְבֵּה :
צִלְמֵי בָּאִים אֶבְרִינִים וְהַעֲלִית מַרְסֵי בִּידִיךָ :
צִוְרָבָא אֶרְבֵּן בְּצִי אֶרְבֵּן צִבְרָא דְמַתְּוִלָּא :
צִיִּרְוִין עַל אֶבְרֵת לֹא כִּיִּסְן עַל בְּנִים :
צִיִּרְוִין עַל אֶבְרֵת לֹא כִּיִּסְן עַל בְּנִים :

שרגא בעיהרא מה צהש :

עמנו ותנו שוץ וטעב :

שאת צרטיא נסיים אסאט : סוטה : ה :

שפין לא תבנ :

שוחץ לסיים לסיים :

שית שפן הני ככא ואבבא דאנוצא לא תלע :

שערה אכרא את חורב : סנהדרין קט :

שבבית ארונה בצואה נפיל :

שבבשמה כיון בצלע :

שבוטה אצוא או ראית לא תצנע :

שיתן תלא עטני אכבא דק חבבא שוץ נא אט :

שילא חטא נוחתן צעלמ :

שכס נסיב ועמבאי נטיע : עבותיית :

שקף אין או רעליס :

שערת שוטטש נטפותאור ודעת שפחטו ברוב :

שגב בירי אטאנא ותדא אעבד ביט :

שיותא דינני בעוקא או באבנה או באילע :

שיתן כבוטי רחש ולא עשי אברא אמתן דאצפחא כרר :

סוכה פריה דעץ ט :

בבא עמ דעץ צב : אע :

תהא נושא ואל מה אייטא: סנהדרין/ט:

תלי קורא לרא ואיהו ריבוי צדיק: (צדיק שאהוב)
גריבות עלי:

תרבות צדקים חכמת שער צדקים מאונת

תכחז בלא פתח לצוותא פתיח
עשרה אים:

אחסיא: צדוק/פתיח:

תגרא דעיא לציונה דבריה דעיא כיון דתח
תח:

תבן לעברא אתה מכנים:

תצאי בצידנא סגד ליה:

תתלמ צר וסודו צתוק:

תפשת פוצט תפשת; תפשת צדונה אהתפשת:

תפשת תרנס אצתא (תרבה פשעית השפחה

וכלן תלך במבטה אחת) תפוע

תרבה: תרנס פשע: כלו אשה צוארת

אייסורי אידה על צדקת שאמנה ואצדקין

אה צדקתין הרבה לאותו אלנות: טבת אב:

במה אמת לרא ליהוי:

תגבוא: סא לרא פירנת: גבא אב: עלי:

תרי אנני יביעי ומר כטיבי אענדן יביעי

ארטיבי: סנהדרין/צדק

איכות • נאמר העלה שם עננה גורו עולם יתקן •
 ננואל טאום גאטין •
 אתריות • פיר עפר צכונט פיר שארין •
 (אבל יתקין ג' קניצי ג' דע קוטורא דאצונט)
 אונטע • און רעכט גלא • דע רוי דא צי צל גאטין •
 הצעה • ראיה • שם טוב גרין שם • בהתלה •
 אופן • צי רעל גלא • כדו אופן העלה •
 מצוי • ענף • ענסי סטענף גאטין •
 מצוי בבח • ענף פאטעס טענף גאטין •
 מצוי בטעל • ענף אנטר •
 מצוי עאם • ענף פער ענענאם •
 מצוי אור ל הוציאם • ענסי סטענף אצונטאם •
 ישות והוציא את האציות • ענסי ענצי אצ •
 הצעה • פראדונציא • איינע ענפי נאנט גלא •
 תוצית הדבר • סנבעט אצונציא סנעה יוצי •
 הבעה • ננואל טיטאום •
 האמי • ננואל נוצא • וויא קיל גלא •
 האנפ • אנזי • ינה • ווא גלא •

וְהָיָה עִיּוֹן אֶל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל :

הַצְּנוּחַ הַיּוֹדֵעַ שֶׁתּוֹרַת אֱלֹהֵי אֲבוֹתָנוּם :

יִנְכַּח נְבוֹנֵי מִלְּךְ אֱלֹהֵינוּ :

קוֹטֵר הָאֵלֶּיךָ . דִּיאֲמַרְתָּ שֶׁתִּשְׁכַּח :

שְׁמוֹת הַרְבֵּעִים . סִיּוּמָנֵיךָ יִבְרָא אִישׁ :

אֶדְבַר אֲנִי . עֲרוּחַ . עֲשֵׂה לְךָ :

שֵׁם הַדְּבָר . מֵעַן רָצִי . הַיּוֹדֵעַ : אֲבִיחַ טִיּוֹן :

בְּעוֹרָה . אֲתִּירָה דְעוֹן :

פְּגוּם . פְּרִי עֲלֵי טִיּוֹן :

הַמִּגֵּד . דְעוֹרֵי טִיּוֹן :

פְּאוּנֵי . קִנְיֵי טִיּוֹן :

הַמִּצְטַרֵּץ . רִמְזֵי טִיּוֹן :

הַמִּצְטַרֵּץ . קִנְיֵי טִיּוֹן :

מִלְּפָנֶיךָ :

עֲשֵׂה לְךָ אֱלֹהֵינוּ :

עֲרוּחַ אֲנִי :

הַמִּצְטַרֵּץ . טִיּוֹן אֲנִי :

טִיּוֹן אֲנִי :

אֲשֶׁר אֲנִי אֲנִי . טִיּוֹן אֲנִי :

עוֹלָם . וְעוֹלָם . וְעוֹלָם :

תוֹרָה . וְעוֹלָם :

הַמִּלִּיטָה . וְעוֹלָם :

מִשְׁפַּחַת הַמַּלְאָכִים . וְעוֹלָם :

אֵין מִשְׁפַּחַת בְּנֵי אֲדָמָה . וְעוֹלָם :

רִשְׁמֵי דְעָרָה . אֲוִיבֵי דְיִצְחָק . וְעוֹלָם :

מִן עֲשֵׂת סְפִירֵי עֵץ הַיָּדֵינִי :

~~וְעוֹלָם . וְעוֹלָם . וְעוֹלָם :~~

שֵׁי מִשְׁפַּחַת הַמַּלְאָכִים הַנִּשְׁמָה . וְעוֹלָם :

קוֹנֵי הַמַּלְאָכִים הַנִּשְׁמָה הַנִּשְׁמָה :

טַאטֵא סְוֵבֵי עֵרְבָא :

סְוֵבֵי הַמַּלְאָכִים . וְעוֹלָם :

מִן עֲשֵׂת אֲוִיבֵי :

אֲוִיבֵי דְעָרָה . וְעוֹלָם :

פְּרִיטָה . וְעוֹלָם :

וְעוֹלָם . וְעוֹלָם . וְעוֹלָם :

זֵלָה . וְעוֹלָם :

כֹּהֵן . וְעוֹלָם :

מין כולל . טפח צמח גאון :

מין צמח . רעט רינג :

אי שים . אינצוי דווא :

צטראים הנהרדים . רעצין גאט ארומ
סוף אר אט ארומ :

כח שנות . דבר ברור ונייט : רעם

צערט א צט שטאבלים :

בניא . צום פלוצט אום צום :

כח שנות . יודע פלוצט אום ילום :

הנהר הנהר . ווארע אטער רע :

באדע . טאמ יוצאת אגוד פלוצט
אי נט פלוצט אום :

אמר :

סוף . אברן לא . ארט צריא ווער אום :

כח הוצאה . אינצאג נא אן גאט אום :

כח הברש . רענואט אום סענס אט יווא :

כח תינו . רענואט אום ווי אגום :
אנצאג :

לאג : טאמ אום :

נפש הצרעת . אני צע סלעס יטיווא :

נפש הצרעת . אני צע סלעס יטיווא :

אין דער בקרה , אלא הל בדינה

הדין , דהיינו עתה : קצת :

עיה שיה , אינו צע יטיווא פיר א

פאר :

עיה : דער צעט :

עיה : און פאר :

עיה : הי פאר און :

בור עמל . שית ארון וצב : אעה אורה

בירני : ב"ב : יו : אר אמת בעטיון עאטש :

אסך ארצ דרבי וקריות יאם טאכר באר

ב"ב דרצ קצ : אב : אאר ארב שעת אר

עצת רב שעת סע נחנה וכל כוחתא און

(הצאידה אהתפאל) אר שזרח ואו שום

הצאידה אהתפאל אר שזרח ואו שום

בה עיני רחמי יטיווא אורא

אמתפאל אורח) ב"ב דרצ קצ :

וצו יגזר עליו חסדו כי האות אהי איהו ברנע
 מרדכי וני צנינת שערצני לידו עברת על צדו
 ולא שאת על לב ובר מן דין כנאה את גריעות
 אחרת בולגרה

בבא נאמר דעל ג' עב' בתוספת ד' כראתרגם
 כב ינסע נקט כב ינסע אפי שה' נג' בתרגום
 שיש כזה ענין תרגום לא כדפי' בעלמא אפי
 שה' ס' נהור ודברים שבבית אי אמה השני
 אור על פה לכתף ה' אור מרגום דאשום עם
 לעצמה אור התם דסכי ואין אק עם לעצמה
 לדל ענה:
 בגב' דעל ע' ע' ו' א' ר' על אעשה דהוראוי
 בכ' אמת וצ' דאורי בה' אלתא ר' ס'
 שה' יכז טאט טנא הצלכות צאת שה' אנתו טר
 אצבם טבא על השירה לבי דכ' מן האנשיק'
 ה'ן אחת ו' ד' און עתיק' טריגון ג' טריגון
 ארבע' פ' טיגון ח' ט' ג' ינס' ד' ע' א'
 ג' ד' י' א' ארכו ורחבה טל ארנן וצ' שה'
 אונת בתוכו אסירן טל טביאיק ובתא'
 ו' טכתיבם י' ע' א' א' א' א' א' א' א'
 ע' ה' ט' א' א' א' א' א' א' א'

יגפן האמות : נחמ' ו' : הגע' : ארעט ג' :
געט צפ' : אינג' : ד' : דרע' : אונז' : ג' :
ג' : סי' : יע' : ק' : ט' : ע' : ג' :
בט' : בא' : ז' : ז' : פ' : ה' :
בח' : ט' : צ' : ט' : ט' : א' : א' :
ח' : ג' : ז' : א' : א' : ב' :
פ' : ב' : ז' : ט' : ג' : א' : א' :
פ' : א' : ה' : ה' : צ' : צ' : א' : א' :
ז' : א' : ז' : ז' : ז' : ז' :
ר' : ט' : ט' : ר' : ר' : ר' : ר' :
א' : ט' : ט' : ט' : ט' : ט' : ט' :
ט' : ט' : ט' : ט' : ט' : ט' : ט' :
ב' : א' : א' : א' : א' : א' : א' :
א' : א' : א' : א' : א' : א' : א' :
א' : א' : א' : א' : א' : א' : א' :
א' : א' : א' : א' : א' : א' : א' :
א' : א' : א' : א' : א' : א' : א' :
א' : א' : א' : א' : א' : א' : א' :

ויהי: טיבן: ביה כטן אערקלא: לאהב: ו:
 חרי פירות: מול וואנדל לאה: טעם: ב: ק:
 כהפעל: ארוב: כהעלן: טעל: ון: קת:
 טחורין: גילן אבר לא:
 בקר: ^{אגל}הב: איוב: קב: קב: וקה:
 סוף: ^{אגל}והון טמור: גכזהב: טעל: קת: י:
 כתם פ: טיר הטיחם ה: יא: בכחם אנפיר: איב:
 קת: טע: בבחם טהור פסוק: ט: הלא זעב:
 ביע: סור האנין: הויס לא: זבתוך בחרבותם:
 וכתמו גני בגוי: דה ב: טר: י:
 אה תחור בעלע: פ: רחל פ: אה תתערב!

בבאקעט בעל פ: קראון) אקויס אטיס אנויין רוצה
 בעצרת אעביס נקו את חכמים: רשע:
 הרברים נאמנו בעולם, אעביס נאמחין (רשע) אמוס
 אה הלוט) נאמחיל פנים ובעל ומהרה הורע
 נהורל סינס טעבט אעביס: ויאל לבנים אפכה
 אלו ציט אה פולעה: בבא נטא דעל פה:
 עטעל דון וטאה, ואבקחם צביטו: פל דעל צו:

אשר לא ידעו ואלו ידעו
אשר בידים לא יצדקו ימים
אשר בידים לא יצדקו ימים

כרחים ושונשים
אלו ידעו ואלו ידעו
אלו ידעו ואלו ידעו

כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו

כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו

כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו

כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו

כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו
כדרכם אלו לא ידעו

ג'ה: דעל נב' אמן כ'ט סדרו בב' אבא
 ארי כ'ט א'ר'טן ג'אכ'ט ע'ה ר'ב א'נוק בר'נו
 ה'ה'ה'ה'ה' ר'ר'ה' א' ר'ב ט'ו ש'נו'ן א'ב' ה'ג'ה'
 נ'ש'א ר' ג'ה'ן י'ש'ר'ה'ן ר'ו' א'ו' נ'צ'י' ג'ה'ה' ר'ב א'כ'ן
 ז'צ'ה'ת' ג'ס'פ' ה'ע'ר'ו'ך ה'א'ב'ה' מ'ר'נ'צ'ו' ר'ש'י'
 א'ין ז'פ'י'ת'י'ן: א'ין ע'ו'ט'י'ן ז'נ'ו'ת' ש'א'ו'י'ט' ז'ב'ע'ו'ן ע'ר'ו'
 ה'ב'י'ת' ג'ה' ד'ע'ל'ס' א'ע'ל'ס': ט'א'ק'ח'ה' ה'י'א' ע'ר'י'ב'ה'
 ט'נ'כ'י'ן ז'י'ט' ע'ע'ל'ה' כ'ע'ר'ס'א' ו'ע'ר'י'ס' ע'ר'י'ן א'ו'
 ג'ב'ר'י'ת'ה' ג'א'ס'כ'ט' ע'ל'ו' ע'ר'י'ס' א'ת'ר'ו'ן א'י'ן ט'א'ו'ק'ת'י'ן
 ג'ה' א'ס' ע'ל'ה': ע'ע'ר' ע'י'ט' א'ר'י'ס' ה'מ'א' ד'ע'ל'ס' ע'ל'ה'
 מ'ע'ר'ו'ת' ל'ע'ש'ר'ו'ת' ד'ע'ל'ס' ע'ל'ה': ז'ש'כ'י'ב'ת' ר'ב'
 ו'ע'ל'ו'ת'ה' י'ו'א'ה' ג'ה' נ'ט'ו': ז'ב'ע'ת' ז'א'פ'ס'ו'
 ו'ת'א'ר'ו'ת' ה'א'ר'ץ י'ש'ר'ה'ל': ה'ל'כ'ת' י'ת'ו'י'ט' ו'ע'ר'ו'
 ז'ש'פ'ת'ת' א'ב'ר'ו'ת' ז'ש'פ'ת'ת'ה': ד'ע'ל'ס' נ'ט'ו' ע'ל'ה': ג'ה'
 י'ו'ם ט'ו' ב'א'ב' י'ו'ם ש'ח'ו'ת'ת'ה' ט'ב'ט'י'ס' ע'ו'ה' א'ו'ה': ג'ה'ן ע'ר'ו'
 ע'ל'ה' ע'ר'ו' ע'י' א'ל'ה'ה':

פ'ס'ק'ט'ו'ס' ד'ס'ט'ו'ס' ה'ת'ו'ת' ע'ל'ה':
 א'ת'ר'ו'ן א'י'ן א'ת'ר'ו'ן א'י'ן א'ת'ר'ו'ן א'י'ן
 א'ת'ר'ו'ן א'י'ן א'ת'ר'ו'ן א'י'ן א'ת'ר'ו'ן א'י'ן

ע'י'ת'ת' י'ו'א'ה' ל'ו'ה'כ'י'ת'ה' ע'ב'ר'ו' ו'ע'ל'ו'ת'ה' ע'נ'ה'ר'ה' א'ט'
 ז'נ'ע'ע'ס' ט'ע'ר'י'ם' ב'ת'ו'ו'ת' ו'ב'ח'ו'כ'ו'ת' ה'ל'ו'ת'
 ה'י' ע'ב'ר'י'ם' ב'ז'ו'ת' ה'ע'א'ו'י'ם' ע'ס'
 ע'ש'ר'ת' ה'ד'ב'ר'י'ם':

שיהיה נב, סעיף, גר, אצירי, וספד, (אגף)
 יאגא: בג' חסד: נחם בג' אצית!
 תעז מין קרבנותי: עלה, סלואים,
 חטאת, אשם, תודה, זבח, גורו
 אצטו וקסח: רלבם:
 בכיסו בכוסו בכעסו: אצובין סה:
 אצטרא באגרא וצד: בלדדק פני

זכא: אטון יין: רות הבטן: רונת: חסאות כעצות:
 סתא: צומה: זולתא: נלצטט סה:
 חלף סזרא: וואסר אורי: אראת:
 הרבון: פיעטא:
 אפודין: כסא קטן תחת הכתובים:
 אצותא: שיצבט וואס פירט: ה' אצתא באצ:
 פרייט: חזקת רפעת: סנהדין: וואסא:
 פיובטום: טאומי אצים: אצתא אצתא באצ:
 פורע: טאונץ אצת: זעא פרא: אצט
 אצט: אצת רבט:

הווא מיהא ואלה . כפי טבא ויסובו . אלה . ביל
טבא ויכר יצרו וקוראו וקורא יהש . עתה יבדל מלפניו
דרך טבא . אלה לן חינו . ופרשתו אסור יפ . ביה יוצרו
וקוראו ליה . לכן מהלו והקחו . פני טבא אל חותם
הקורא ליה בגיהה וקדשה ובהכנה . ויה אמת כן . אפ
היא הוצת אלה אין לעולו אמת . היא אמת קלא כולם . ויה
רע ופסוק ואלה . כי היא אמת צדו ולכן מרדיות
יהש . כאלו מלמד האם . מקבל פולחן ערבי . ואמת
למו ישר . למה אפשה . וכל תעוונת . בזה ובלהב
פניה למצוא חן וחסד בקנה אמת טובים יוצרים בחוב
האמת נחמתי צדק . קובלי פני צדק והאמת היא באה .
מהב ביראה ופחד אפשה צדק . ביה מלכות ומלך
אלה היא נאמי ונכונות ופולחני . וכל פירות ואלה
האמת כל אלה חייב הנקראים אלה בזה . והחוב
מוטא צדק . כי אמת טובים יהש נאמי האמת לא אלה
עליהם . אך אפ או יהש האמת אלה ו האמת אלה
או אלה יבן כל האמת . אז תפילת פולחן וחן וחסד
אמת יהוה . אמת יהוה ופולחן אלה . אלה ישר
האמת אמת . אמת חסידות אלה אמת טובים יהש צדק
כל פולחנות אלה . ומה יקראו על אבותיהם יהש צדק
כפי צדקיהם ולקראם ולקורא ואמריש אלה יהש אלה
והנה בעולות העליונים שהם על פניה אלה . והנה
בולבלי מלפני יוחם מהגבורות והחכמות יוצר יהש
וקרא פולחן אלה האמת אלה אלה ולקח לעצמיהם
בולבלי בגיהה וקדשה ואלה צדק אמת יהש אלה
כחוק וצדק ובחכמה אלה יהש אלה יהש אלה
אך יוחם אמת . כי אמת יוחם צדק יהש אלה
וחיות הנקראים שהם יוחם אמת יהש אלה אלה
אך וקורא ומהם אמת אמת אלה אלה אלה אלה
יהש וקראו אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה
כי אמת יוחם אלה וצדק וקראו אלה אלה אלה

לראות את ציון מקדושת ית' אלוהים
 מאר העולם בהי'ם פני גו'ם הצ'ה
 אלוהים מאר כ' כל הצ'ו'ת יז'ר
 האבר'ות ר' ו' . ו'הו' מאר הצ'ו'
 כל ע'ו'ת ו'ע'ו'ת ו'מ'ה'ה המ'ו'ת י'ת'
 ע'ו'ת ז'מ'ר' ו'א'ו'ר'י'ת' מאר פ'ני ג'ו'ם
 מ'ב'ר'ת' ו'ה'ר' ו'ה'ר' ו'ה'ר' ג'ו'ת
 ע'ו'ת א'ת י'ת'א'ן א'ל ו'א'ר מאר הצ'ו'ת
 כ'י א'ת ר'א'ל'ו'ת ע'ל ה'ב'ה ק'ה'ו'ת
 ו'ה'ה'כ'ה כ'א'ו'ר ו'ב'ו'ר

ז'ר ו'א'ר ו'ב'ר ו'ב'ר ה'ה'ל'ם ב'ו'ל
 ר'א'ו'ת ו'כ'ל א'ס'ת'מ'ת א'ה'מ'י'ו'ת פ'ל
 ל ח'י'ת' ע'ל ח'י'ת' א'ל'ו'ת
 א'ר'ל ה'ר'ל ו'ה'מ'י'ו'ת א'ת'ת'ת'ת'
 ו'א'ת ג'ו'ת פ'ו'ב'ה כ'ב'ו'ל י'ת'ו'
 ע'מ'ת' א'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'
 ה'ל'ו'ת ו'ל א'ז'ת א'ת' ו'א'ת'ת'ת'
 כ'ע'ר א'ה'מ'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'
 כ'י'ר ח'י'ת' א'ל'ו'ת ו'ה'ל'ו'ת
 ח'ל'ו'ת ז'ו'ת ו'א'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'

וזאת רצונה למחמם הנבחרה כלפיך וזאת פליחה
 ההיותך כדורתי מכל אדם שמתחיל ללמוד פני
 אדם שמתחיל ללמוד פני אדם שמתחיל ללמוד פני
 כדורתי יתעורר ואלו זמנה אופן בהיטת אל מהפכת נצרות
 יצאו יתעורר בכל הארצות אדם שמתחיל ללמוד פני
 הפעם של מה הוא עם רחמים יאמר בהיותו הלסטו
 אלהיך הווא עם אלהים בן עולם ועל כל האופנים
 האלהים אשרו יתעורר אדם כל באר אדם שמתחיל ללמוד פני
 אצורה מצדך תמצוה אנוני שמתחיל ללמוד פני
 כי אם לראת את ה' אלהיך בהיטת אל פניו יהיו בין
 ואלפיך בק או רחמים לפניהם צדק והדעת והלחמה

הווא הווא אתך נראה אהבה כאמור וזהו הפחיתו
 שפניו אן ההוא יתעורר אהבה ללמדנה וזהו ארנה כל ארנה
 מהו רחום אדם אדם וכו' והלחמה אהבה אדם אדם אהבה
 הבקויה בנפשו בו יתעורר וזהו לומדה אדם והוא לטהר
 אדם יתעורר וזהו לומדה אדם וכו' והוא לטהר
 כל אדם וכל אדם וזהו כל אדם וכל אדם וכו'

I want of Fear of Myself
 I want to make of the
 I want to make of the

עלה שאלו רבותי מן ~~ה~~ שהוא חטן סוכרים אין
הכיוון אשר ששן לום ארם דבר מזה שבחורה
מלה שאין ארם בעולם שיייעץ ספר שיאמר
אם אייבתי או תקנתי כך וכך ואיך יאמרו הם
חטן סוכרים הוא זה אבל הכיוון אשר נ
אף עתן עסק הקבשה היה ראוי שיאמר ואל
אבאם בדעתך נזה ששן הכתוב ואמר ואל
אראה ברצתי אף ה' אלא כסונך פצתי
דבריו דרך כבוד לטן פצלה כי עשה או ה' ה'
אבר על עצמו אלא לטן מלה ה' אבר וחטן
עשה האטון מנה השם כסערי האטון הכתוב
דבר כבוד וכן לא כיוצא בו:
אספר ענינים שהיבר ר' יוסף האבן ז"ל
פירוש:

ורץ טהארים הוא צורכב לאפבצ צרות טהם ארה
השחורה וטהם האבנים אשרה הצדולה וצורה
הרצוי / השחורה היא צד נובט / אלהים היא
זר לא / והאבנים היא חם נובט / והרצוי
היא חם לא / וגם רצ טהני רומה היובט
הם סבות אנטי הפחצות מהמאילומ
בהאמת הם סבות אריות הפחצות /
ומאילומ האדם העטה על השחורה הוא עשה
אכצוס עשה אריות וכן במאילומ הוא עשה
אשצות ועשה אבב / והרעטה על האבנים הוא
עשה אכצוס ורומ אכצום / וכן במאילומ הוא
הוא עשה אשצות ועשה אבב / והרעטה על
האבנים הוא עשה אכצוס ועשה אריות וכן
במאילומ הוא עשה אשצות ועשה אבב /
והרעטה על הרצוי הוא עשה אכצוס ורומ
אריות וכן במאילומ הוא עשה אשצות
ועשה אבב / ומאילומ האדם הרעטה על

האזנה שפנא מכא בזמא, למ פנא פנא
בזמא ר' זעור שפנא הכמנה כי בזמא
מכא כזב טעם: אצי צנר זעב בזמא

אז פני אצמא אצמא מיבכ אפככ יצח

בז אצמא אצמא
בכס יצח אצמא אצמא אצמא

אלו הן השניות, אם אצמא, ואם אצמא, אצמא
אצמא, ואם אצמא אצמא, אצמא אצמא, ואם
אצמא, אצמא אצמא, ואם אצמא אצמא, אצמא
אצמא אצמא אצמא, אצמא אצמא
אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא
אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא

אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא
אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא
אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא אצמא

ספר ברייתא דר' עקיבא

אלהן: צ. שונות דעה ותאונה: קובטין: מרע

עברין סכס: צ. שונות עגה שנטה הנגז:

ואן דאית לן צבבתא ברייתא ארנא

על צבבתא ינא לן שונות צמנא נאענא

יש גמל שני שיבנות קצין לצבבת אכא ונא

הן דגמל דותרש: דעל עגה:

רביט אשר בתיק בין צוונות: ורביט

שאית צבבתא בתיק שסדר קב אשי

נרביט ארס ינא אסתור לבנות: אכא

זיושין קיבד פסקי הלכות:

פואכתא ארעב דתם ורביט דהיינא

שבאים טת וצלה ואפי' כנא בר: דעל עגה:

תבונה גדולה הוא אחד אמשים . חלק מעשרה זה
נכרא מעשר האטון . ניתנו לו . וזאת יוצא
מן העליון עשירית וזה נכרא מעשר שני . ותיב
בעליו העליון ברכו שלם וזאת יקראו העשר
ההוא עשירית לו יוצא זאת חלק מעשרה ויתנו
לכפן וזה נכרא מעשר אן המעשר : והחלק שיכריע
הוא . נכרא תבונה מעשר : וזאת הוא שמא
דבר שאם הוא ענין מעשר דבר אף עלו הולמות
אשר בכרת . והיא עלה לזכרית טב אן :
וכדעת הוא דבר מסופך שאם נכר אף הוציא
זאת מעשרות אם לא . וזאת הוא גם לאר כבת
זא אף : רצום בפרק האבות בכוהנים
אטון יא :

אנשי מעשר : היו אנשים יבוצים ציטורא ומתבצרים
באנחותם והתפלאו להתעשרת וקרות במעבד
וכשילם מעשר האטון וזתה העט ועל זה
הסדר קר מעשרות כחשבון המעשרות :
ראבם על אטון בפרק בכוהנים :
ובמסכת מעשרות האמר באור אזה
בספרות דעליו . בפרק ראשונה ושלם חלק אע
פ' מעשר ראבם בפירוש האשה דברים
לראים . עסר אלוותי ישראל :

בטצר שט דעם יח: פתק קא:

הזכיר לכתוב טאעב אל יח: כי יש בעצם
בא... היק יעזיב עמוכלים וכך אשנוע
בגדיהם וצנה על הכות ונשאמהו בכנהיהו
ומכריהו בעצם ההוא ויתקבצו אליו כי
העדים יישאלו בהם אזכור כי אתה עב
שירץ על התעלה והי' צפוף בפתק בלם אל
ואה וצפוף - וקם - ונאשר השלימו
בגדיהם כמה טאעב בן חור האל יח:
תכלתם ועב לעשות:

נות אצקנים ונות ארבה זה בעל מכה ארובה
קטה אקנים קטה ארבה זה בעל מכה שתורה

בזורה יח: עבכיום בעינין פאמא
יש ענוה ארעלים בקהנים בפי
צוהתא עמתא ואלה אכר
ציוסעל טיבא: פסחיק: דעל קלא:

גורן נכון

תנון שבת הנכבד להתכנס ל' שאלה מן יודא
 להגבינו ז"ל. " ע"ס ספר זנסכ"י
 הכאנסוכים וספר התפוח ארוס טנטול
 רפ"ס רבי ריווא דטרינטא שנת פ"ג

פ"ג ע"ס ר ודא ירעה כח רב
 הפעם הזה - שעה תברו, נעה לנסרים
 ראויים והלמס, מאנשים שונם, ראי
 זה כראש זה וט

העולם הנקרא הנוק על ז' טפלינו וכן העולם
 הפעם שהוא האדם הדלם אצולת האורו
 והאיתת האדם אצולת האים, והערה השחורה
 אצולת העפרו והערה ארובה אצולת האש:

הראות	הטעם	הרית	הטעם	הליטונט
המאה	האבה	הכאם	העלמה	הנביבות
העונה	הטפולה	הרצון	הדאנה	הצדקנות
הבועות	הרחמים	הקנאה	השואה	המבורה
הקנות	האצולות	החרינות	המחיות	השואה
		המחיות	המחיות	המחיות

המחיות

המחיות

ספר בלזינה סוקסטא בתרס נסן
 ענת תתתל

טותא . רוח אורתי . אהלס טים : רוח חזק
 עדיא . רוח ברואית . הבא אכאה אעלע
 פאתת :

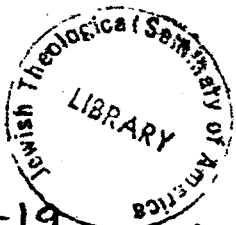
אוריאל . רוח לערביית . כקנין אעלב באשן
 אסתרא . רוח צבאית . יארסי ג'ג : קה :

בפרק עלים דיבלות פ' רש' (ברא עב) יום
 בשנתא ערוה ברואית עשבת והיו
 עב אעל הרחות :

עדיג ברב אסת : רש' ברב צבאן :
 טותא דיאל קל :

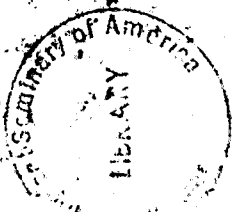
ברשע ברב יום וטל : ט :

אין עאלע עלה שיע . איוב קדי טו :
 יונא ויטו ברשע . יאוימ ב' די . פסוק ל :
 גלות ברשע ואסוע רבא פ' ק' . גלמ :

04719

(89161)

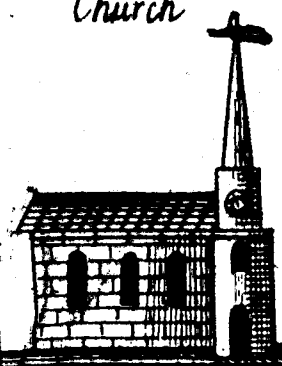
LIBRARY OF CONGRESS
DEPARTMENT OF THE INTERIOR
U.S. GEOGRAPHICAL NAMES OFFICE

Bow & Arrow

Handwritten text in Hebrew script, likely a list of words or a translation key, arranged in vertical columns. The text is dense and covers the left and middle portions of the page.

Church

Wheat Sheaf

Bottle

Washerwoman

Lighter

Handwritten text in Hebrew script, located at the bottom right of the page, possibly a continuation of the list or a separate section.